

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN BI KÊMASIYA DÎTINÊ

Wezaretê Perwerdehiya Neteweyî
Midûriyeta Giştî ya Xizmetên Perwerdeya Taybet û Rêberiyê

Wergera tam a orjînalê tirkî; hemû tablo hatine parastin.

JI BO KESÊN BI KÊMASIYA DÎTINÊ

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ

A. Destpêk 5

1. Bernameyên Perwerdeya Piştgirî Çi Ne? 5
2. Armancên Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 7
3. Perspektîfa Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 7
4. Pêkhateya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 11
5. Nêzikatiya Fêrbûn-Hînkirinê ya 13 Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

B. Ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê 16 Bernameya Perwerdeya Piştgirî

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 16 ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê
2. Pêkhateya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 17 ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê
3. Pêvajoya Hînkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 19 ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê
4. Pîvandî û Nirxandî di Bernameya Perwerdeya Piştgirî 25 ya ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de
5. Xalên ku dê di Sepandina Bernameya Perwerdeya Piştgirî 31 ya ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de Bala Mirov bikişînin
6. Armanc û Tevgerên Armanckirî 33

Pêvek 200

A. Destpêk

1. Bernameyên Perwerdeya Piştgirî Çi Ne?

Kesên bi kêmasiya dîtinê, wek kor (nabîne) û kêmdîtin, di du koman de tên polînkirin. Ev kom, li gorî asta bandorbûna ji astengiya dîtinê û li gorî tûjbûna dîtinê, bi awayekî hiqûqî û perwerdehî bi du şeweyên cuda tên pênasekirin. Li gorî pênaseya hiqûqî kor; “Bi hemû sererastkirinan re, kesên ku xwedî dehyeka hêza dîtinê ya asayî ya çavê dibîne, ango xwedî tûjbûna dîtinê ya 20/200 an kêmtir in, an jî goşeya dîtina wan ji 20 pileyî derbas nabe” dihevin. Pênaseya hiqûqî ya kêmdîtinê jî “Bi hemû sererastkirinên gengaz re, tûjbûna dîtinê ya asayî ya çavê kesê ku baş dibîne di navbera 20/70 û 20/200 de be” ye. Li gorî pênaseya perwerdehiyê kor; ew kes in ku ji kêmasiya dîtinê bi awayekî gelekî giran bandor dibin, hewcedariya wan bi alfabeya bilind (Braille) an jî bi bikaranîna pirtûkên diaxivin heye. Kesên ku bi alîkariya amûrên mezinker an jî materyalên nivîskî yên bi pûntoyên mezin dikarin bixwînin jî li gorî pênaseya perwerdehiyê wek “kêmdîtin” tên polînkirin. Armanca giştî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê ev e; piştgirîkirina kesên bi kêmasiya dîtinê di warên kognîtîf, civakî, komelayetî, akademîk û pêşketinê de û zêdekirina serbixwebûna wan, peydakirina beşdarbûna wan a jiyana civakê di heman astê de bi kesên dibînin re, ji holê rakirina sînordarkirinên ku astengiya dîtinê çêdike, û piştgirîkirina şîyanên dîtinê yên kesên xwedî bermayiya dîtinê. Bi vê armancê Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê; 1. Piştgirîkirina şîyanên kognîtîf ên kesên bi kêmasiya dîtinê bi teşhîskirina di temenê zû de

2. Piştgirîkirina şîyanên akademîk ên kesên bi kêmasiya dîtinê yên di dema dibistanê de 3. Piştgirîkirina şîyanên di warên xwelêgerîn, tevgera serbixwe, civakî, ziman û ragihandinê de di temenê herî zû yê gengaz de 4. Piştgirîkirina kesên kêmdîtin bi awayekî ku bermayiya dîtinê ya heyî bi awayekî fonksiyonel bi kar bînin 5. Bidestxistina şîyanên jiyana serbixwe bi piştgirîkirina

şiyânên jiyana civakî û jiyana rojane yê kesên kor ên mezin 6. Bidestxistina şiyânên tevger û berêkirinê (orientasyon) yê ku dihêlin kesên kor di derdorên cuda de (hundirê avahiyê û derveyî avahiyê) bi awayekî serbixwe bilivin, dike armanc. Bernameyên perwerdeya piştgirî bi beşdariya berfireh a akademîsyen, pîspor û mamosteyan, bi awayekî kes-navendî û rêberê mamoste, li tenîştê rêbaz û teknîkên nû, di ronahiya pêşketinê di warê perwerdeya taybet de ji nû ve dema ku hatin amadekirin ev pêvajoyên hatin şopandin:

Bernameyên hînkirinê yê welatê cuda ku di salên dawî de bi sedemên hevşêwe hatine nûkirin û rojanekirin hatin lêkolînkirin, Xebatên akademîk ên li ser bernameyên perwerdeya taybet û perwerdeya piştgirî hatin vekolîn, Di serî de Destûra me, mevzûata têkildar hat lêkolînkirin, Bi mamoste û pîsporên ku li navendên perwerdeya taybet û rehabilitasyonê dixebitin û li navendên rêberî û lêkolînê kar dikin re, civînên koma armanc hatin lidarxistin ku tê de nêrînên wan ên li ser naverok û sepanên bernameyên perwerdeya piştgirî hatin wergirtin, Ji bo avakirin, amadekirin û nîrxandina pêvajoya bernameyên perwerdeya piştgirî, çar atolyeyên cuda yê bi navînî çar rojî hatin lidarxistin ku hemû aliyên têkildar tê de beşdar bûn. Di ber van hemû xebatan de hemû nêrîn, pêşniyar, rexne û bendewarî ji aliyê koman xebatê yê ji personelên pîspor ên yekîneyên têkildar ên Wezareta Perwerdeya Neteweyî, mamoste û akademîsyenan pêk tên ve hatin nîrxandin. Di ber destnîşankirinê hatine kirin de bernameyên perwerdeya piştgirî hatin ji nû ve xwendin, rojanekirin û nûkirin.

2. Armancên Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Armancên giştî yê Bernameyên Perwerdeya Piştgirî, ku li ser bingeha “Armancên Giştî yê Perwerdeya Neteweyî ya Tirk”, “Prensîbên Bingehîn ên Perwerdeya Neteweyî ya Tirk” ên di xala 2. ya Qanûna Bingehîn a Perwerdeya Neteweyî ya bi jimara 1739 de hatine diyarkirin û “Prensîbên Bingehîn ên Perwerdeya Taybet” ên di Biryarnamê ya Hêza Qanûnê ya li ser Perwerdeya Taybet a bi jimara 573 de cih digirin hatine amadekirin, ev in: 1. Piştgirîkirina şiyânên kognîtîf ên kesên bi kêmasiya dîtinê bi teşhîskirina di temenê zû de 2. Piştgirîkirina şiyânên akademîk ên kesên bi kêmasiya dîtinê yê di dema dibistanê de 3. Piştgirîkirina şiyânên di warên xwelêgerîn, tevgera serbixwe, civakî, ziman û ragihandinê de di temenê herî zû yê gengaz de 4. Piştgirîkirina kesên kêmdîtin bi awayekî ku bermayiya dîtinê ya heyî bi awayekî fonksiyonel bi kar bînin 5. Bidestxistina şiyânên jiyana serbixwe bi piştgirîkirina şiyânên jiyana civakî û jiyana rojane yê kesên kor ên mezin 6. Bidestxistina şiyânên tevger û berêkirinê ji bo kesên kor ku dihêlin di derdorên cuda de (hundirê avahiyê û derveyî avahiyê) bi awayekî serbixwe bilivin

3. Perspektîfa Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Armanca bingehîn a pergala me ya perwerdehiyê ew e ku zanîn, şiyan û tevgerên bi nîrx û jêhatîbûnê me re yekbûyî bide kesan. Dema ku tê hewl dan zanîn, şiyan û tevger bi bernameyên hînkirinê bîr bidestxistin, nîrx û jêhatîbûnê me jî yekîtiya di navbera van zanîn, şiyan û tevgeran de ava dikin. Nîrx ew mîrateya bingehîn in ku ji çavkaniyên neteweyî û manewî yê civakê gihîştine roja me û dê ji sibehan re bîr veguhastin. Jêhatîbûn jî veguhastina vî mîrateyê ya bo jiyana ye. Ji vî aliyê ve nîrx û jêhatîbûn bi awayekî ji hev nayên veqetandin, bi zanîn, şiyan û tevgerên ku bi pêvajoyên fêrbûn û hînkirinê tîr bidestxistin re bi hev re tîr hilgirtin û perspektîfa bernameyê pêk tînin.

a. Nîrxên Me

Nîrx; ew ramanên hevpar, armanc, prensîbên exlaqî yê bingehîn an jî bawerî ne ku ji aliyê piraniya endamên komeke civakî an civakê ve wek rast û pêwîst tîr pejirandin, da ku hebûn, yekîti, xebitîn û berdewamiya wê were peydakirin û domandin. Nîrx ew diyardeyên yekîtiçêker in ku ji aliyê

civak an kesan ve

tên pejirandin. Di heman demê de nirx ew pîvan in ku tê bawer kirin hewcedariyên civakî yên civakê pêk tînin û ji bo qenciya kesan in. Yek ji armancên bingegehî ên perwerdeya nirxan jî ew e ku kes kesayetiyeke tendurist, hevaheng û hevseng pêş bixin. Nirx di teşedayîna helwest û tevgerên mirov de xwedî roleke girîng in. Pergala perwerdehiyê ne tenê avahiyeke ku ji aliyê akademîk ve serkeftî ye û hin zanîn, şîyan û tevgerên diyarkirî dide. Perwerdekirina kesên ku nirxên bingegehî pejirandine erka bingegehî a pergala perwerdehiyê ye; çalakiyên perwerde-hînkirinê divê karibin bandorê li nirx, adet û tevgerên nîşê nû bikin. Pergala perwerdehiyê fonksiyona xwe ya di çarçoveya bidestxistina nirxan de, bi bernameyeke perwerdehiyê ya ku bernameyên hînkirinê jî dihewîne pêk tîne. Bernameya perwerdehiyê; bi berçavgirtina hemû hêmanên pergala perwerdehiyê wek bernameyên hînkirinê, derdorên fêrbûn-hînkirinê, amûr û gerekên perwerdehiyê, çalakiyên derveyî dersê û mevzûatê tê avakirin. Di bernameyên perwerdeya piştgirî de, pêşxistina deh nirxên kok ên ku Wezareta Perwerdeya Neteweyî ji bo bernameyên perwerdehiyê pêşbînî kiriye hatiye armanckirin. Ev nirx; edalet, hevaltî, dilsozî, xweragirtin, sebir, rêz, hezkirin, berpirsiyarî, welatparêzî û alîkarîxwazî ne. Nirxên navborî dê di pêvajoyên fêrbûn-hînkirinê de hem bi serê xwe, hem bi nirxên jêrîn ên pê ve girêdayî re, hem jî bi nirxên kok ên din re bi hev re bîr hilgirtin. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de pêşxistina van deh nirxên kok û nirxên jêrîn ên pê ve girêdayî hatiye armanckirin.

Di bernameyên perwerdeya piştgirî de jî bi vê têgihiştinê nirxên me, ne wek bernameyeke cuda an warê fêrbûnê, yekîne, mijar, beş û hwd. hatine dîtin. Berevajî wê, nirxên me yên ku armanca dawî û ruhê hemû pêvajoya perwerdehiyê ne, di her yekê ji bernameyên perwerdeya piştgirî de cih girtine.

b. Jêhatîbûn

Pergala me ya perwerdehiyê armanc dike ku kesên bi karakterê ku xwedî zanîn, şîyan û tevgerên di jêhatîbûnan de yekbûyî ne perwerde bike. Jêhatîbûn, ku qada şîyanan e û kes dê hem di astê neteweyî hem jî navneteweyî de di jiyana kesane, civakî, akademîk û karî de hewcedariya wan pê hebe, di Çarçoveya Jêhatîbûnan a Tirkiyeyê (ÇJT) de hatine diyarkirin. Di ÇJT'ê de heşt jêhatîbûnên sereke hatine diyarkirin: ragihandin bi zimanê zikmakî, ragihandin bi zimanên biyanî, jêhatîbûna matematîkî û jêhatîbûnên bingegehî ên di zanist/teknolojiyê de, jêhatîbûna dijîtal, fêrbûna fêrbûnê, jêhatîbûnên têkildarî civakî û hemwelatîbûnê, însiyatîf girtin û karsazî, hişmendiya çandî û îfade. Di çarçoveya perwerdeya taybet de jêhatîbûnên aidî ragihandina bi zimanên biyanî di bernameyên perwerdeya piştgirî de nehatine hilgirtin. Jêhatîbûnên ku di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de hatine hilgirtin bi pênaseyên xwe re li jêr hatine ravekirin:

1) Ragihandin bi zimanê zikmakî: Îfade û şirovekirina têgeh, raman, nêrîn, hest û diyardeyan hem bi devkî hem jî bi nivîskî (guhdarîkirin, axaftin, xwendin û nivîsandin); di her cure kontekstên civakî û çandî de wek perwerde û hînkirin, cihê kar, mal û şahiyê, bi awayekî guncaw û afirîner têkiliya zimanî danîn e. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de di Modula Şîyanên Kognîtîf de; hatiye armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê şîyanên kognîtîf bi dest bixin. Di vê modulê de cih ji jêhatîbûna ragihandina bi zimanê zikmakî re hatiye dayîn. Di Modula Ziman û Ragihandinê de hatiye armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şîyanên ziman û ragihandinê şîyanên dema beriya peyvê û dema peyvê bi dest bixin. Di vê modulê de cih ji jêhatîbûna ragihandina bi zimanê zikmakî re ji aliyê hemû pêkhatiyên ziman ve hatiye dayîn. Di Modula Xwendin û Nivîsandinê de jî tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê di şîyanên xwendin-nivîsandina zû, xwendin û nivîsandina pêşîn, rêziman, têgihiştina xwendinê, têgihiştina bihîstinê û vegotina nivîskî de serkeftî bin. Di vê modulê de cih ji jêhatîbûna ragihandina bi zimanê zikmakî re; di beşên rêziman,

têgihiştina xwendinê, têgihiştina bihîstinê û vegotina nivîskî de hatiye dayîn. 2) Jêhatîbûna matematîkî û jêhatîbûnên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de: Jêhatîbûna matematîkî, pêşxistin û sepandina şeweya ramana matematîkî ye ji bo çareserkirina rêzeya pîrsgirêkên ku di jiyana rojane de tên dîtin. Giranî li ser pêvajoyê, çalakî û zanîna ku li ser şiyaneke arîtmîkî ya xurt hatiye avakirin tê kirin. Jêhatîbûna matematîkî, şiyana û daxwaza bikaranîna modên matematîkî yê ramanê (ramana mantiqî û cihî) û pêşkêşkirinê (formul, model, avanî, grafik û tablo) di astên cuda de diheve. Jêhatîbûna di zanistê de, ji bo pênasîkirina pîrsan û berhevanîna encamên li ser bingeha delîlan, behsa hebûna zanînê ya berbi ravekirina cîhana xwezayî ve û şiyana û daxwaza sîdwergirtina ji metodolojiyê dike. Jêhatîbûna di teknolojiyê de, di çarçoveya bicihanîna daxwaz û hewcedariyên mirovî yê hatine hîskirin de wek sepandina zanîn û metodolojiyê tê dîtin. Jêhatîbûna di zanist û teknolojiyê de, heza têgihiştina guhertinên ku ji çalakiyên mirovî tên û berpirsiyariyên her kesî yê wek hemwelatî diheve. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de di Modula Matematîka Zû de; tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê şiyanên bingeîn ên matematîkê fêr bibin û asta amadebûna wan a ji bo şiyanên matematîkê yê pêşketî bilind bibe. Di Modula Matematîkê de jî tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê û kêmdîtin di dema dibistanê de şiyanên herî bingeîn ên matematîkê fêr bibin û di şiyanên matematîkê yê pêşketî de serkeftî bin. Bi van du modulan pêşxistina jêhatîbûnên matematîkî yê kesên bi kêmasiya dîtinê hatiye armanckirin. Piştgirîkirina jêhatîbûnên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de jî bi rêzê ve di Modulên Matematîk, Xwendin û Nivîsandin, Şiyanên Kognîtîf, Şiyanên Civakî û Şiyanên Jiyana Komelaketî de hatiye armanckirin.

3) Jêhatîbûna dijîtal: Bikaranîna ewle û rexneyî ya teknolojiyên zanînê û ragihandinê ji bo kar, jiyana rojane û ragihandinê diheve. Jêhatîbûna navborî, bi şiyanên bingeîn ên wek bikaranîna komputeran ji bo gihîştina zanînê û nixandin, hilanîn, berhevanî, pêşkêşkirin û danûstandina zanînê û herwiha beşdarbûna torên hevpar bi rêya înternetê û danîna ragihandinê tê piştgirîkirin. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de bi Modula Şiyanên Jiyana Komelaketî hatiye armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şiyanên jiyana komelaketî; şiyanên kirînê, şiyanên bikaranîna cihên komelaketî, şiyanên sîdwergirtina ji sazîyên giştî, şiyanên veguhastinê, şiyanên bikaranîna teknolojiyê, şiyanên tenduristî û alîkariya bijîşkî û şiyanên ewlehiyê bi dest bixin. Di beşa şiyanên bikaranîna teknolojiyê ya vê modulê de piştgirîkirina jêhatîbûna dijîtal hatiye armanckirin. 4) Fêrbûna fêrbûnê: Ew jêhatîbûn e ku kes li pey fêrbûnê bikeve û di vê mijarê de israrkar be, da ku karibe kirina fêrbûnê ya xwe bi awayekî kesane an jî bi komî bi rêve bibe, bi awayekî ku birêvebirina bibandor a dem û zanînê jî biheve. Ev jêhatîbûn, bi naskirina derfetên heyî, hişmendiya kes a li ser hewcedarî û pêvajoyên fêrbûnê û şiyana serederîkirina bi zehmetiyan re ji bo kirineke fêrbûnê ya serkeftî diheve. Ev, hem wateya bîdestxistin, hilanîn û adaptekirina zanîn û şiyanên nû ya bo xwe, hem jî wateya lêgerîn û sîdwergirtina ji piştgiriya rêberiyê dide. Fêrbûna fêrbûnê, fêrbûniyan dixê tevgerê ku ji bo bikaranîn û sepandina zanîn û şiyanan di kontekstên cuda de wek mal, cihê kar, derdora perwerde û hînkirinê, xwe bîspêrin fêrbûn û ezmûnên jiyanê yê berê. Bi beşa plansazkirina jiyana rojane ya di Modula Şiyanên Jiyana Rojane ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de cih digire, piştgirîkirina jêhatîbûna fêrbûna fêrbûnê hatiye armanckirin 5) Jêhatîbûnên têkildarî civakî û hemwelatîbûnê: Ev jêhatîbûn jêhatîbûnên kesane, di navbera kesên de û di navbera çandan de diheve û hemû şeweyên tevgerê diheve û ku dihelin kes bi awayekî bibandor û avaker beşdarî civak û jiyana kar a cihêfîdar bibin û gava pêwîst be bi taybetmendiyên çareserkirina nakokîyan bî çêdarkirin. Jêhatîbûna têkildarî hemwelatîbûnê jî kesên ji bo beşdarbûna tam a jiyana medenî li ser bingeha zanîna li ser tîgeh û pêkhatiyên civakî û siyasî û biryardariya beşdarbûna demokratîk û aktîf diçêdarkar dike. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de bi Modula Şiyanên Civakî hatiye armanckirin ku kesên bi kêmasiya

dîtinê şîyanên civakî pêk bînin. Jêhatîbûnên civakî di hemû beşên vê modulê de tên piştgirîkirin. Piştgirîkirina jêhatîbûnên têkildarî hemwelatîbûnê jî bi mijar û nivîsên ku dê ji kesên re bînin dayîn di beşên xwendin û nivîsandina pêşîn, têgihiştina xwendinê, vegotina nivîskî, têgihiştina bihîstinê û rêzimana di Modula Xwendin û Nivîsandinê de cih digirin, hatiye armanckirin.

6) Hişmendiya çandî û îfade: Ew qedirnasî ye ji girîngiya îfadekirina nêrîn, ezmûn û hestan bi awayekî afirîner bi bikaranîna amûrên ragihandina girseyî yê cûrbecûr, di nav wan de muzîk, hunerên sehneyê, wêje û hunerên dîtbarî. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de di beşên şîyanên civakî yê bingeîn, şîyanên têkiliyê, naskirin, têgihiştin û îfadekirina hestan ên Modula Şîyanên Civakî de piştgirîkirina jêhatîbûnên îfadeyê hatiye armanckirin. Herwiha bi mijar û nivîsên ku dê ji xwendekaran re bînin dayîn di beşên têgihiştina xwendinê, vegotina nivîskî, têgihiştina bihîstinê û rêzimana di Modula Xwendin û Nivîsandinê de cih digirin, ev jêhatîbûn dê bikaribe were piştgirîkirin. 7) Însiyatîf girtin û karsazî: Şîyana kes a veguhastina ramanên xwe bo kirinê îfade dike. Li tenîsta afirînerî, nûbûn û riskgirtinê, şîyana plansazkirinê ya ji bo gihîştina armancan û birêvebirina projeyê jî di hewînê. Ev jêhatîbûn, bingehekê pêk tîne ji bo ku kes ne tenê li malê û di civakê de, lê belê hişmendiya konteks û mercên karên xwe jî hebe û derfetên kar bigirin. Di heman demê de zanîn û şîyanên taybet ên ku kesên ku dest bi çalakiyên komelasetî û bazirganî dikin an jî tê de tevkarî dikin hewcedariya wan pê heye jî di hewînê. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de bi beşên kirîn, bikaranîna cihên komelasetî, sûdwergirtina ji sazîyên giştî, veguhastin, bikaranîna teknolojiyê, ewlehî yê di Modula Şîyanên Jiyana Komelasetî de cih digirin, piştgirîkirina însiyatîf girtin û karsaziyê hatiye armanckirin. Herwiha bi beşa şîyanên pirsgrêka civakî ya di Modula Şîyanên Civakî de cih digire jî ev jêhatîbûn dê bikaribe were piştgirîkirin.

4. Pêkhatiya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Di bernameyên perwerdeya piştgirî de nêzîkatiya modulî hatiye pejirandin. Modul, bi wateya peyvê, wateya parçeyê dabeşbar ê tevahiyekê dide. Bi gotineke din, yekîneyeke biçûk e ku di nav xwe de yekîtiya wateyê heye. Di vê çarçoveyê de modul, materyaleke nivîskî ye û pênase, armanc, çalakiyên ku divê ji bo gihîştina van armancan bînin kirin û amûrên pîvandî yê modula têkildar di hewînê. Bernameyên perwerdeya piştgirî bi berçavgirtina hewcedariyên kesên di koma kêmasiya têkildar de hatine avakirin. Ev modul; ji jîyanên hînkirinê pêk tînin ku li ser bingeha hînkirina kesane ne, destpêk û dawîya wan heye, di nav xwe de yekîtiyê nîşan didin û di çarçoveyê de sistematîk de hatine rêkxistin. Modulên piştgirî bi awayekî hatine amadekirin ku derfetê bidin amadekirin û sepandina bernameya perwerdehiyê ya kesane, di nav xwe de yekîtiyê hebe û hev bi awayekî fonksiyonel temam bikin. Armancên ku di modulan de cih digirin ji zanîn, şîyan û helwestên ku dê ji kes re bînin

dayîn pêk tînin. Modul, li tenîsta ku ji sepankar re rêber in, standardekê tînin ji bo perwerdehiya ku navendên perwerdeya taybet û rehabilitasyonê dê bisepînin û pêvajoya pîvandin-nirxandinê jî hêsan dikin. Di plansazkirina hînkirinê bi modulan re, bi qasî ku gengaz e hînkirina kesane tê bingehe girtin. Dema ku armancên bernameyên perwerdehiyê yê modulî tên diyarkirin, taybetmendiyên kes, civak û warê mijarê tîne berçavgirtin. Amadekirina bernameyê ku guncaw e bi asta kesên bi hewcedariya taybet re, hewcedariya civakê pêk tîne û mijar li gorî pêşketinên zanistî û teknolojikî tên rojanekirin, wek prensîb hatiye pejirandin. Bernameyên perwerdeya piştgirî ji modulên cûrbecûr ên ku gihîştina armancên hatine armanckirin peyda dikin û ji beşên berbi van modulan ve pêk tînin. Di her modulekê de armancên ku tê hêvîkirin kes bigihîjin wan, tevgerên armanckirî û bi berçavgirtina rewşa jêhatîbûna kesên di sepandinê de ravekirinên taybet cih girtine. Ravekirin; dikarin di aliyên jêrîn ên bernameyê de bin, wek taybetmendîya armancê, fêrbûnên pêşmerc, rêbaza hînkirinê, materyal û pîvandî. Modul di nav xwe de ji beşan pêk tînin. Beşên ku di nav modulan de cih digirin, li gorî taybetmendîya waran wek nêzîkatiya rasterast û gilover hatine hilgirtin. Bi vê wateyê bernameyên

perwerdeya piştgirî rasterast in, ji ber ku di nav hin modulan de beş hene ku pêşketina pileyî û fêrbûnên pêşmerc mecbûrî ne. Ango berî ku armancek pêk were nayê derbasî armanca din. Hin modul jî wek nêzîkatiya naverokê taybetmendiya gilover hildigirin. Ji ber ku beşên di nav modulan de carinan ji aliyê berferehiyê ve berfireh dibin û dikarin di demên cuda de dubare bibin. Wek encam modulên perwerdeya piştgirî; ji beşan pêk hatine ku berbi kes ve ne, li dora armancên eşkere hatine diyarkirin hatine avakirin, di nav xwe de yekîtiya wan heye û derfetê didin nixandina performansa kesane. Herwiha her yek ji modulên perwerdeya piştgirî yên ku berbi fêrbûna kesane ve ne, şiyar û/an zaniyareke diyar dihevin. Modulên perwerdeya piştgirî yên hatine amadekirin xwedî taybetmendiyeke ne ku eleqe, daxwaz û şiyarên kes berçav digirin, têgihiştineke cuda didin sepanên perwerdehiyê û derfeta derbasbûnê di navbera modulan de peyda dikin. Modul di dirêjahiya pêvajoya hînkirinê de derfeta nixandina berdewam didin mamosteyan. Nixandina bi çareserkirina diyarde an jî pirsgerêkên ku ji derdora rastîn hatine hilibijartin hatine avakirin.

Kod Di bernameyên perwerdeya piştgirî de di kodkirina beş, armanc û tevgerên armanckirî de sistematîka jêrîn hatiye şopandin. 1 1.1 1.1.1 1.1.1.1

Jimara Modulê Jimara Beşê Jimara Armancê Jimara Tevergera Armanckirî 2 2.1 2.1.1 2.1.1.1

Jimara Modulê Jimara Beşê Jimara Armancê Jimara Tevergera Armanckirî

5. Nêzîkatiya Fêrbûn-Hînkirinê ya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Bernameyên perwerdeya piştgirî li gorî sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî hatine amadekirin. Sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî xwe dispêrin felsefeya perwerdehiyê ya pêşverûtî û pragmatîst. Di sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî de hewcedariyên kes berê tînin diyarkirin û bername di vê rêyê de tê amadekirin. Naveroke bernameyê ji eleqeyên hevpar pêk tê û fêrbûn, parçeyek ji jiyana kes e. Sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî dikarin kes- û jiyar-navendî bin. Di sêwiranên fêrbûyî-navendî de eleqe û hewcedariyên kes girîng in. Ji vî aliyê ve her du jî dişibin hev. Lê belê di sêwiranên fêrbûyî-navendî de hewcedarî berê tê diyarkirin, di sêwiranên jiyar-navendî de hewcedariyên fêrbûyî di jiyana dibistanê û di jiyana civakî de ji aliyê mamoste ve tînin diyarkirin. Bi vê wateyê dema ku bernameyên perwerdeya piştgirî hatin amadekirin, bi awayekî fêrbûyî-navendî hatin amadekirin lê ji mamosteyên ku bernameyan disepînin hatiye pêşniyarkirin ku sepanên jiyar-navendî jî bingeh bigirin. Bi vê wateyê helwest û biryarên demdemî yên mamoste û çekdariya wî ya di sepanên bernameyê de gelekî girîng in. Di bernameyên fêrbûyî û

jiyar-navendî de dema ku pêvajoya fêrbûn û hînkirinê tê plansazkirin, divê asta performansa kes, taybetmendî û şeweyên fêrbûna wî bînin berçavgirtin. Berçavgirtina hewcedariyên perwerdehiyê yên heyî û yên pêşerojê yên kes û cihdayîna tevgerên berbi zanîn, şiyar û helwestên ku hewcedariyên perwerdehiyê yên dê bînin diyarkirin hewce dikin, bûye xala navendî ya bernameyên perwerdeya piştgirî. Bernameyên hînkirinê yên modulî, bi awayekî hatine amadekirin ku rêbaz, stratejî û teknîkên hînkirinê yên di sepanên de hatine pêşniyarkirin, nixandina performansa kes, fêrbûna heta dawîya jiyarê ya li ser bingeha fêrbûna aktîf a kes-navendî piştgirî bikin. Herwiha hevkarîya malbat û mamoste, ku hêmanên piştgirî û rênişander ên di dirêjahiya jiyana kes de ne, jî ji bo vê bernameyê gelekî girîng e. Ji bo hemû kesên ku hewcedariya wan bi perwerdeya taybet heye, li gorî taybetmendiyan kesane, performans û hewcedariyên wan, li ser bingeha bernameyên perwerdeya piştgirî divê “Bernameya Perwerdeyê ya Kesane (BPK)” were amadekirin û sepanandin. Di diyarkirina armancên ku dê di BPK’ê de cih bigirin, di rêxistina pêvajoya fêrbûn-hînkirinê de û di nixandina serkeftinê de, amadebûna wî kesî, taybetmendiyan wî yên kognîtîf, civakî û laşî dikarin cuda bibin. Ji ber vê yekê dema ku pêvajoya fêrbûn-hînkirinê tê plansazkirin, divê cudahiyan kesane yên kesan (performansa heyî, asta amadebûnê, şeweyê û hewcedariyên fêrbûnê, cudahiyan sosyo-çandî û hwd.)

bên berçavgirtin. Di ber van ravekirinan de divê BPK ya berbi kes ve û plana dersê ya li ser bingeha BPK'ê were amadekirin. Di rûpela pêşerojê de "Formata Amadekirina Plana Dersê" hatiye dayîn.

Formata Amadekirina Plana Dersê

Beş 1

Navê Modulê:

Navê Beşê:

Beş 2

Armanc:

Tevgera Armanckirî:

Tevgerên Pêşmerc:

Rêbaz û Di rêza pêşîn de rêbaz û teknîkên hînkirinê yên di modulan de hatine pêşniyarkirin
Teknîkên Hînkirinê: bingeheke girtin.

Teknolojî û Materyalên Hînkirinê:

Berî destpêkirina dersê divê rêza rûniştinê, cihê amûr û gerekên dê bên bikaranîn Rêkxistinên Dêrdorê: û dêrdora ku dê rûniştinê hînkirin, giştîkirin û şopandinê tê de bên sepandin bên ravekirin.

Beş 3

Dema ku hînkirin tê plansazkirin divê cureya tevgera dê bê hînkirin, şopên bal peydadikin, amûr û gerek, şeweya pêşkêşkirina ceribandî, dêrdor, rêkxistinên Pêvajoya Hînkirin- hînkirinê (yek bi yek an jî rêkxistina hînkirina komî), şopên, Fêrbûnê: handekerên ku dê piştî tevgerê bên pêşkêşkirin bên diyarkirin, pergala tomarkirinê were diyarkirin û ji bilî van hemûyan divê di planê de cih ji qonaxên fêrbûnê re were dayîn.

Beş 4

Pîvandî û Nêzîkatiya pîvandî û nirxandinê ya di modulan de hatiye pêşniyarkirin bîngeheke girtin, Nirxandin: tê sepandin û encamên sepandinê tên nirxandin.

B. Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê

Bi vê bernameyê ji bo kesên bi kêmasiya dîtinê ev tên armanckirin; 1. Pêşxistina şiyarên têgihiştin û bîrê, 2. Pêşxistina şiyarên plansazkirina motorî, 3. Pêşxistina şiyarên ziman û ragihandinê, 4. Bidestxistina stratejiyên xwerêkxistinê, 5. Bidestxistina şiyarên lihevhatina civakî, 6. Piştgirîkirina şiyarên akademîk di warên xwendin-nivîsandina zû, matematîka zû, matematîk, xwendin û nivîsandina pêşîn, xwendina herikbar û rast, têgihiştina xwendinê, vegotina nivîskî, têgihiştina bîhîstinê û rêzimanê de.

2. Pêkhatiya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê

Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê ji yanzdeh modulan pêk tê. Ev modul di şemaya jêrîn de hatine nîşandan.

Modul û Beşên Bernameyê

Modul	Beşên Modulê
ŞIYANÊN KOGNÎTÎF	Têgihiştina Bihîstinî û Bîr, Têgihiştina Dîtinî û Bîr, Têgihiştina Taktîl û Bîr, Şiyanên Kognîtîf ên Zû, Amadebûn ji bo Fêrbûnê Ravekirinên Giştî yên Têkildarî Modulê Ev modul ji bo xwendekarên bi kêmasiya dîtinê (kêmdîtin/kor) yên koma temenê 0-6 salî ya beriya dibistanê hatiye amadekirin. Lê belê di dema dibistanê de
ŞIYANÊN ZIMAN Î RAGIHANDINÊ	Dema Berî Peyvê, Dema Peyvê Ravekirinên Giştî yên Têkildarî Modulê
XWENDIN Î NIVÎSANDIN	Xwendin-Nivîsandina Zû, Xwendin û Nivîsandina Pêşîn, Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê, Têgihiştina Bihîstinê, Vegotina Nivîskî, Rêziman Ravekirinên Giştî yên Têkildarî Modulê
MATEMATÎKA ZÛ	Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvandinê, Têkiliyên Cihî, Hejmar, Têkiliya Parçe-Tevahî, Komkirin û Kêmkirina Zû, Geometrî, Pîvandin, Dane Şiroveyên Giştî yên li ser Modulê
MATEMATÎK	Hejmar û Kirin, Geometrî, Pîvandin, Xebata Daneyan Şiroveyên Giştî yên li ser Modulê
TEVGERA SERBIXWE	Şiyanên Hestî di Berêkirinê de, Şiyanên Berêkirinê, Şiyanên Tevgerê, Şopandina Rota Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê
ŞIYANÊN XWELÊGERÎNÊ	Şiyanên Lênêrîna Kesane û Paqijiyê, Kontrola Tuwaletê û Şiyanên Tuwaletê, Şiyanên Lixwekirin û Jixwekirinê, Şiyanên Xwarin û Vexwarinê Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê
ŞIYANÊN CIVAKÎ Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şiyanên civakî şiyanên civakî yên bingeîn, şiyanên têkiliyê,	Şiyanên Civakî yên Bingeîn, Şiyanên Têkiliyê, Naskirin, Têgihiştin û Îfadekirina Hestan, Birêvebirina Hest û Tevgeran, Şiyanên Pirsgerêka Civakî, Nişandana Tevgerên ku ji aliyê Civakê ve Tê Pejirandin Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê
ŞIYANÊN JIYANA ROJANE	Şiyanên Metbexê, Bikaranîna Amûr û Gerekên Malê, Rêz û Lênêrîna Cilan, Rêz û Lênêrîna Malê, Plansazkirina Jiyana Rojane Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê
ŞIYANÊN JIYANA KOMELAYETÎ Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şiyanên jiyana komelayetî; şiyanên kirinê, şiyanên	Şiyanên Kirinê, Şiyanên Bikaranîna Cihên Komelayetî, Şiyanên Sûdwegirtina ji Saziyên Giştî, Şiyanên Veguhastinê, Şiyanên Bikaranîna Teknolojiyê, Şiyanên Tenduristî û Alîkariya Bijîşkî, Şiyanên Ewlehiyê Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê
ŞIYANÊN DÎTINA FONKSIYONEL	Şiyanên Dîtina Nêzîk, Qada Dîtinê, Şiyanên Dîtina Dûr Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê

Modul, Beş û Saetên Dersê

Modul	Beşên Modulê	Giştî
Şiyanên Kognîtîf	1.Têgihiştina Bihîstinî û Bîr 35 saetên dersê 2.Têgihiştina Dîtinî û Bîr 35 saetên dersê 3.Têgihiştina Taktîl û Bîr 35 saetên dersê 4.Şiyanên Kognîtîf ên Zû 35 saetên dersê 5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê 35 saetên dersê	Bî giştî: 175 saetên dersê
Ziman û Ragihandin	1. Dema Berî Peyvê 60 saetên dersê 2. Dema Peyvê 60 saetên dersê	Bî giştî: 120 saetên dersê

Modul	Beşên Modulê	Giştî
Xwendin û Nivîsandin	1. Xwendin-Nivîsandina Zû 50 saetên dersê 2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn 60 saetên dersê 3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê 60 saetên dersê 4. Têgihiştina Bihîstinê 20 saetên dersê 5. Vegotina Nivîskî 30 saetên dersê 6. Rêziman 30 saetê dersê	Bi giştî: 250 saetên dersê
Matematîka Zû	1. Taybetmendiyên Tiştan û Amadebûn ji bo Pîvandî 25 saetên dersê 2. Têkiliyên Cihî 25 saetên dersê 3. Hejmar 25 saetên dersê 4. Têkiliya Parçe-Tevahî 20 saetên dersê 5. Berhevkirin û Derxistina Zû 45 saetên dersê 6. Geometrî 10 saetên dersê 7. Pîvandin 15 saetên dersê 8. Dane 10 saetên dersê	Bi giştî: 175 saetên dersê
Matematîk	1. Hejmar û Operasyon 100 saetên dersê 2. Geometrî 30 saetên dersê 3. Pîvandin 40 saetên dersê 4. Pêvajokirina Daneyan 30 saetên dersê	Bi giştî: 200 saetên dersê
Tevgera Serbixwe	1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de 45 saetên dersê 2. Şiyanên Berêkirinê 45 saetên dersê 3. Şiyanên Tevgerê 45 saetên dersê 4. Şopandina Rota 40 saetên dersê	Bi giştî: 175 saetên dersê
Şiyanên Xwelêgerinê	1. Şiyanên Lênêrîna Kesane û Paqijiyê 45 saetên dersê 2. Kontrola Tuwaletê û Şiyanên Tuwaletê 45 saetên dersê 3. Şiyanên Lixwekirin û Jixwekirinê 40 saetên dersê 4. Şiyanên Xwarin û Vexwarinê 45 saetên dersê	Bi giştî: 175 saetên dersê
Şiyanên Civakî	1. Şiyanên Civakî yê Bingehîn 20 saetên dersê 2. Şiyanên Têkiliyê 20 saetên dersê 3. Naskirin, Têgihiştin û Îfadekirina Hestan 20 saetên dersê 4. Birêvebirina Hest û Tevgeran 20 saetên dersê 5. Şiyanên Pirsgerêka Civakî 20 saetên dersê 6. Nîşandana Tevgerên ku ji aliyê Civakê ve Tê Pejirandin 25 saetên dersê	Bi giştî: 125 saetên dersê
Şiyanên Jiyana Rojane	1. Şiyanên Metbexê 45 saetên dersê 2. Bikaranîna Amûr û Gerekên Malê 40 saetên dersê 3. Rêz û Lênêrîna Cilan 40 saetên dersê 4. Rêz û Lênêrîna Malê 45 saetên dersê 5. Plansazkirina Jiyana Rojane 30 saetên dersê	Bi giştî: 200 saetên dersê

Modul	Beşên Modulê	Giştî
Şiyanên Jiyana Komelayetî	1. Şiyanên Kirînê 20 saetên dersê 2. Şiyanên Bikaranîna Cihên Komelayetî 25 saetên dersê 3. Şiyanên Sûdwergirtina ji Saziyên Giştî 20 saetên dersê 4. Şiyanên Veguhastinê 20 saetên dersê 5. Şiyanên Bikaranîna Teknolojiyê 20 saetên dersê 6. Şiyanên Tenduristî û Alîkariya Bijîşkî 20 saetên dersê 7. Şiyanên Ewlehiyê 25 saetên dersê	Bi giştî: 150 saetên dersê
Şiyanên Dîtina Fonksiyonel	1. Şiyanên Dîtina Nêzîk 20 saetên dersê 2. Qada Dîtinê 20 saetên dersê 3. Şiyanên Dîtina Dûr 20 saetên dersê	Bi giştî: 60 saetên dersê

11 Modul Bi giştî 1805 saetên dersê

NOT: Li gorî fikreya 3. ya xala 31. ya Rêzîknameya Saziyên Perwerdeya Taybet a Wezareta Perwerdeya Neteweyî, bi şertê ku tenê 1 caran be, dubarekirina modulê dikare were pêşniyarkirin.

3. Pêvajoya Hînkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê

Taybetmendiye sepandinê yên hin ji rêbaz, teknîk û stratejiyên hînkirinê yên ku dikarin ji bo pêkanîna tevgerên armanckirî yên di bernameyê de cih digirin bî bikaranîn, li jêr hatine ravekirin. Rêbaza Hînkirina Rasterast: Armanca bingeîn a rêbazê ew e ku bi vekîşandina pileyî ya şopan di naveroka ku tê hînkirin de kes serbixwe bike. Bi nîrxandinên berdewam ên di van qonaxan de tên kîrin, mamoste biryar dide ka dê şopan kêmbike an zêde bike, an jî mijarê dîsa pêşkêş bike an na. Di vê rêbaza hînkirinê de dema ku dest bi hînkirinê tê kîrin, di destpêkê de hemû berpirsiyarî li ser mamoste ye, lê her ku hînkirin pêş dikeve berpirsiyarî ji mamoste derbasî kes dibe. Di demên ku berpirsiyarî aidî mamoste ye de, mamoste naverokê bi gavên biçûk pêşkêş dike. Di demên ku berpirsiyarî aidî kes e de jî kes naveroka ku mamoste pêşkêş kiriye bi tenê disepîne, mamoste bi şop, sererastkirin û vegerdanan piştgiriya kes dike. Divê bala mirov li ser wê be ku berpirsiyarî ji mamoste bo kes bi pileyî û hêdî hêdî derbas bibe. Rêbaza Hînkirina Rasterast di pênc qonaxên hînkirinê de tê sepandin. Ev li jêr hatine rêz kirin. Di qonaxa ji nû ve xwendina rojane de, mamoste berî ku dest bi dersê bike erkên kesan kontrol dike, şiyane têkildar ên berê hatine hînkirin û pêşmercan ji nû ve dixwîne. Di qonaxa modelbûnê de, berpirsiyariya hînkirinê bi temamî li ser mamoste ye. Ger tiştê ku dê ji kes re bê dayîn şiyane be, mamoste modela wê dibe ka şiyane çawa tê sepandin. Ger têgeh be, mînakên têgehê nîşan dide. Ger zanînekê pêşkêş bike, zanînekê rave dike. Di qonaxa sepandina bi rêberî de, berpirsiyariya fêrbûnê bi pileyî ji mamoste derbasî kes dibe. Ji bo vê pêwîst e ku kes, di bin rêberiya mamoste de temrînen ku şop tê de bi pileyî tên vekîşandin bike. Di qonaxên sepandinên bi rêberî û modelbûnê de girîng e ku ji sepandinên kesan û bersivên wan re vegerdan bî dayîn an jî sererastkirin bî sepandin. Di qonaxa sepandina serbixwe de, berpirsiyarî bi temamî ji kes re tê veguhastin. Ji kesan re temrînen nû tên dayîn ku pêwîst dikin zanîn, şiyane an têgeha fêrbûyî bi awayekî serbixwe bi kar bînin. Di vê qonaxê de divê şiyane ku ji kes tê xwestin pêk bîne di heman astê zehmetiyê de be bi şiyane ku bi modelbûnê hatiye pêşkêşkirin û bi sepandinên bi rêberî hatiye temrînkirin. Ji ber vê yekê divê materyala ku dê pê were xebitîn jî heman taybetmendiyan hilgire. Di qonaxa ji nû ve xwendina heftane û mehane de jî pêwîst e ku zanîn, şiyane û têgehên hatine hînkirin gelek caran ji nû ve bî xwendin. Ji mamosteyan tê pêşniyarkirin ku xebatên hefteya û meha berê ji nû ve bixwînin.

Stratejiya Dubarekirina Kumulatîf: Wateya dubarekirina hêmanên bi rêzê tên pêşkêşkirin bi hêmanên berê re dide. Mesele dema ku çîrokek tê vegotin, pêşî beşa yekem tê xwendin û vegotin, paşê beşa duyem tê xwendin û vegotin. Paşê beşa yekem û duyem bi hev re tên vegotin. Heman sepandin heta ku çîrok bi dawî bibe berdewam dike. Zêdekirina Temrînê: Zêdekirina derfetên bersivdanê ji kes re, ji bo baştirbûna bi wateya akademîk gelekî girîng e. Kalîçekirin û herikbarkirina bi serkeftî ya zanînen nû yên bîdestketî bi rêya dubarekirinê, di gelek waran akademîk de rasterast bi hejmara ceribandinan ve girêdayî ye. Zêdekirina temrînan dikare bi şeweyên cûrbecûr were kîrin. Xwendina dubare ya nivîsekê, xwendina dengê hatiye hînkirin di nav pêkhateyên cuda de, an jî zêdekirina hejmara nivîsên tên xwendin, rêyên zêdekirina temrînê ne. Rêbaza Pirheftî: Rêbazek e ku tê sepandin da ku fêrbûna tîp/deng û peyvên ku kesên di asta pêşketî de zehmetiya xwendin-nivîsandinê dijîn di fêrbûna wan de zehmetî dikişînin an tevlihev dikin, piştgirî bike. Xwe dispêre tevgerandina hestên dîtinî, bîhîstinî, taktîl û tevgerê bi hev re. Bi taybetî di hînkirina tîp an peyvên ku pir tên tevlihevkirin de tê bikaranîn. Di vê rêbazê de kes tîpa/peyva ku mamoste dibêje dibihîze, dubare dike, dema dubare dike dibihîze, bi tiliyên xwe li ser tîpê/peyvê diçe, tevgerên masûlkeyên xwe hîs dike, hesta taktîl werdigire, destên xwe dişopîne û dema van dike tîpê/peyvê jî deng dide û xwe dibihîze. Bi vî awayî tê armanckirin ku kes zaniyara li ser tîpa tevlihev dikin bi zanîna ji gelek çavkaniyan tê kod bikin û ji ber vê yekê bîbîranîna wan hêsan bibe. Hînkirineke pir avakirî û

gelek dubare û pratîkê pêwîst dike. Xwendin/Nivîsandina Model - Xwendin/Nivîsandina Dubare - Sererastkirina Şaşiya Xwendin/Nivîsandinê: Ev teknîk dikarin ji hev cuda bînin sepandin, herwiha dikarin bi hev re jî bînin sepandin. Di bikaranîna van teknîkan de, ku wek teknîkên li ser bingeha şiyane tînin komkirin, li gorî şiyana armanckirî modelbûnê tînin kirin (mesele xwendina nivîsê ji kes re). Şiyana armanckirî bi dubare tînin sepandin (mesele xwendina dubare ya nivîsê bi kes) û paşê di dema van sepandinan de şaşiye kes tînin diyarkirin û an di cih de an jî piştî ku şiyana bi dawî dibe sererastkirina şaşiye tînin sepandin (mesele xwendina peyvên di nivîsê de şaş hatine xwendin ji aliyê mamoste ve, paşê xwendina wan bi kes). Di dema sererastkirina şaşiye de ji nû ve ji kes re modelbûnê tînin kirin û tînin hêvîkirin ku şiyane pêk bînin. Xweşopandin: Xweşopandin diyarkirin û tomarkirina wê yekê ye ku tevgerêke diyar bi çî biryariyê an jî bi çî demê pêk tînin. Xweşopandinê du pêkhate hene. Ev xwenirxandin û xwetomarkirin in. Xwenirxandin diyarkirina wê yekê ye ka tevgerêke bi çî biryariyê an jî di çî demê de pêk tînin. Xwetomarkirin jî tomarkirina performansa xwe ya kes bi bikaranîna amûrêke tomarkirinê ye. Wek amûrên tomarkirinê dikarin tabloyên tomarkirinê yên ku qonaxên erkê di hewînê an jî tabloyên tomarkirinê yên ku taybetmendiyên di berhemê de hatine armanckirin di hewînê bînin bikaranîn.

Di xweşopandinê de tevgerên ku dê bînin şopandin bi awayekî bingeînê dikarin li du beşan bînin dabeşkirin: domandina bal li ser erkê û şopandina performansê. Armanca domandina bal li ser erkê ew e ku dema bala kes zêde bike û kes berbi erkê ve bibe. Şopandina performansê, dikare ji bo şopandina berhem û pêvajoya cureyên cûrbecûr ên kes were sepandin. Berhem dikare di pîvana herikbarî an rastiyê de were şopandin. Pêvajo jî dikare wek qonaxên pêkanîna şiyaneke an jî qonaxên sepandina pêkanîna erkê were şopandin. Diyarkirina Armancê: Diyarkirina armancê dikare xizmeta du armancan bike: pêşxistina şiyane heya yê kesa an jî zêdekirina herikbariya wan. Dema armancê tînin danîn divê kirinê jêrîn bînin sepandin. 1. Danîna ber çav a performansa heyî ya kes: Divê performansa kes a tînkildarî şiyana ku dê were pêşxistin were danîn ber çav. Performansa kes dikare bi xebatên ku berê kiriye were danîn ber çav, herwiha dikare rasterast jî were diyarkirin. 2. Diyarkirina armancan: Dema armancê tînin diyarkirin, zêdebûn bi giştî divê di navbera %10 û %30 de bînin hesabkirin. Ger kêmkirina şaşiye tînin armanckirin, divê heman rêje were pejirandin. Di heman demê de dema ku ji bo gihîştina armancê tînin danîn jî di diyarkirina van rêjeyan de rol dilîze. 3. Plansazkirin ji bo pêkanîna armancê: Di vê qonaxê de tînin plansazkirin ku ji bo pêkhatina armancê dê bi kîjan materyalan, bi çî biryariyê û kengî were xebitîn. 4. Sepandina planê: Plana hatiye amadekirin tînin sepandin û tînin temaşekirin ka di sepandinê de an jî di armancê hatine diyarkirin de pirsgerêke heye an na. Ger pêwîst be dikare guhertin were kirin. 5. Şopandin û vegerdan: Bi navberê diyar performansa kes tînin şopandin û der barê pêşketina wî de vegerdan tînin dayîn. Dema vegerdan tînin dayîn, ji bo şênbarkirina pêşketinê dikarin grafîkê stûnî bînin hîlbijartin. Sohbeta Plankirî: Di sohbeta plankirî de, ku teknîkeke hînkirinê ya teoriya tînkiliya civakî ye, divê mamoste beriya her tiştî mijara sohbetê hîlbijêre, kesa an bike nav nîqaşê an jî zanînen berê yê tînkildarî mijara navborî ji kesa re peyda bike. Di dema vê sohbetê de divê mamoste gava pêwîst be ji bo şiyana an tîngehan hînkirina rasterast bike. Divê mamoste kesa teşwîq bike ku ziman û vegotinên/îfadeyên xwe pêş bixin û piştigiriya axaftina kesa a di çarçoveya mijara hîlbijartî de bike. Hînkirina li ser Bingeha Çalakiyê: Rêbazeke hînkirinê ye ku hînkirin di derdora xwezayî de tînin rêkxistin lê handekerên berî û piştî tevgerê yê tînkildarî şiyana armanckirî ya dê were hînkirin tînin pêşkêşkirin, û bi berçavgirtina eleqeyên kes tînin armanckirin ku armanc di rûtînê rojane û lîstikê plankirî de pêk werin. Dema hînkirina li ser bingeha çalakiyê tînin rêkxistin, divê bala mirov li ser wê be ku çalakî bi berçavgirtina eleqeyên kes bînin hîlbijartin, armancê kesane yê kes bi veşartina di nav rûtînê an çalakiyên plankirî de bînin hînkirin, şiyane armanckirî yê fonksiyonel û giştîkirinbar

bên hînkirin, û handekerên berî û piştî tevgerê yên ku bi derdor û tevgerê re di têkiliyê xwezayî û bi wate de ne bên bikaranîn. Lîstikên bi Nivîsê Dewlemendkirî: Rêyeke girîng a zêdekirina şiyane hişmendiya nivîsê, bikaranîna lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî bi navbeynkariya mezinan e. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, ew lîstik in ku tê de ji kesan re derfetên pêşkêşkirin da ku têgihiştina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî hêsan bibe û wek xwendewar tevbigerin. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, wek pirtûkên çîrokan ên bi wêne û nivîs, kontekstek dewlemend ava dikin ji bo hişmendkirina zimanê nivîskî. Digel vê yekê, derdore lîstikê yên ji aliyê nivîsê ve dewlemendkirî jî derfetan pêşkêş dikin ku têgihiştina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî ji kesan re hêsan bike. Di dema van lîstikan de kes mesele destketiyên girîng werdigirin, wek nîşandana aliyê xwendinê yê nivîsê ya têkildarî taybetmendiyan zimanê nivîskî, an jî hişmendbûna li ser fonksiyona nivîsê bi têgihiştina wê yekê ka lîsteyeke kirîne çawa tê bikaranîn. Ji bo lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, dikarin hêmanên nivîsê li her cure lîstika ku guncaw e bi taybetmendiyan temen û pêşketina kesan re bên zêdekirin. Ya girîng ew e ku mamoste di dema lîstikê de bala mirov bikişîne ser nivîsê û berbi armancên hişmendiya nivîsê yên berê diyarkirî ve ji kes re bibe model û rêberî bike. Mesele lîstika Şîrînfiroşiyê. Armanca giştî ya vê lîstikê ew e ku bi rêzê rolên garson û miştirî bên lîstin, ê ku miştirî ye ji pirtûkoka menüyê siparîş bide û ê ku garson e siparîşa hatiye dayîn bîne. Di vê lîstikê de; gerekên metbexê yên lîstokî, maketên xwarin û vexwarinê yên wek kek, pasta, qutîya şîr, û menüya bi wêne û nivîsên bikaranîn. Di dema lîstikê de, di pêvajoya xwendina menüya bi wêne-nivîs de bala kes tê kişandin ser nivîsan û di vê navberê de hînkirina şiyane hişmendiya nivîsê yên hatine armanckirin tê kirin. Di nav lîstikê de dikare hînkirina şiyane hişmendiya nivîsê wek nîşandana aliyê xwendina nivîsê ji çepê bo rastê, nîşandana peyvekê di nav nivîsê de were kirin. Bi vî awayî tê peydakirin ku kes di dema lîstikê de rol û rûtinên xwendin-nivîsandina zû di nav lîstikê de prove bikin. Xwendina Pirtûkê ya bi Têkilî: Sepandineke berbelav e ku dêûbav an mamoste ji bo piştgirîkirina şiyane ziman û xwendin-nivîsandina zû bi kes re pirtûkê dixwîne. Ew sepandinên xwendinê ne ku bi awayekî berbelav tîrên pêşniyarkirin, wek xwendina pirtûkê bi wêne ji aliyê dêûbav ve bi zarokê xwe re, an jî xwendina pirtûkê ji aliyê mamoste ve ji kesên di polê xwe de re. Termê xwendina pirtûkê ya bi têkilî, ji bo wesifandina têkiliya ku di navbera mezin û kes an kesan de dema li pirtûkê tê nêrîn an pirtûkê tê xwendin derdikeve holê tê bikaranîn. Di bidestxistina şiyane hişmendiya nivîsê, hişmendiya dengnasî, têgihiştina bihîstinê, zaniyara peyvan û zaniyara tîpan, ku warên fêrbûnê yên girîng ên şiyane xwendin-nivîsandina zû ne, herwiha di pêşxistina şiyane ziman û ragihandinê de, sepandinên xwendina pirtûkê ya bi têkilî rêbazeke bibandor e. Li Pirtûka bi Wêne Nêrîn: Li gorî tevgera armanckirî, bi nîşandana wêneyên pirtûkê ji kes re û bi pirsîna pirsan ji bo peydakirina axaftina kes li ser wêneyan tê sepandin. Dema ev sepandin tê kirin, divê gava pêwîst be modelbûn were kirin û ji kes bertek were xwestin. Ger pêşxistina tevgerên armanckirî yên wek vegotina bûyeran, texmînkirin, mantiq meşandin tê armanckirin,

divê pêşî bi nîqaşkirina li ser wêneyan ji van tevgerên armanckirî re modelbûn were kirin. Di rûniştinên paşê de divê bi dayîna şopan bi wêneyan texmînkirin, mantiq meşandina kes û hwd. were peydakirin. Rêxerên Şematîk: Rêxerên şematîk ew amûr in ku naverok û têkiliya di naverokê de dîtbar dikin. Di vê dîtbarkirinê de li gorî pêkhateya naverokê şema tîrên bikaranîn. Bi vî awayî kodkirina têkiliyên di naverokê de di çarçoveya şemayên diyar de dibe mijar. Naveroka ku dê were hînkirin dikare zanîn, şiyane, têgeh, rastî û prensîb be. Amûra herî baş a pêşkêşkirina zanînan bi komkirinê rêxerên şematîk in. Rêxerên şematîk dikarin berî, di dema û piştî hînkirinê bên bikaranîn. Armanca bikaranîna berî hînkirinê ew e ku rêza rêxistinî ya zanîna dê were pêşkêşkirin nîşan bide. Dikare ji bo avakirina zanîna pêşîn an jî çalakirina zanîna berê were bikaranîn. Di dema hînkirinê de bi armanca komkirina zanînan, di dawiya hînkirinê de jî bi armanca nîrxandina wê yekê ka kes zanîn û têkiliyên wan fêr bûne an na û bi armanca kurtkirina zanîne tê bikaranîn. Rêxerên şematîk li gorî

cureyên naveroka dê were pêşkêşkirin cûrbecûr in. Cureyên naverokê; dikarin rêzêkirin, pênasêkirin, sedem-encam, berhevdan, pirsgirêk-çareserî, kronolojî bin. Mirov dikare bigihîje mînakên rêkxerên şematîk ên cûrbecûr bi nivîsandina peyva “graphic organizer” li motorên lêgerînê yên tora giştî. Hînkirina Vegotina Nivîskî ya li ser Bingehe Stratejiyê: Pêvajoya nivîsandinê di pênc qonaxên bingehe de temam dibe. Ev qonax; plansazkirin, avakirina reşnivîsê, sererastkirin, kontrolkirin û parvekirinê dihevin. Di qonaxa plansazkirinê de bi dayîna vebijarkan ji kesên tê xwestin ku mijarekê hilbijêrin, diyar bikin ka dê bi çi armancê binivîsin û girseya xwendevanan diyar bikin. Ji wan tê xwestin ku tiştên li ser mijara hilbijartî dizanin bi alîkariya bahoza mêtî rêz bikin û li gorî rêza nivîsandinê rêk bixin. Di vê qonaxê de stratejiyên diyarkirina armancê ji bo nivîsandinê, diyarkirina girseya xwendevanan, tevgerandina zanînan pêşîn ên li ser mijarê û komkirina van tîn bikaranîn. Di qonaxa avakirina reşnivîsê de, ji kesên tê xwestin ku ramanên di qonaxa plansazkirinê de hatine berhevanîn û rêzêkirin binivîsin. Di vê qonaxê de stratejiya veguhastina reşnivîsê bo forma nivîskî tê bikaranîn. Di qonaxa sererastkirinê de, ji kesên tê xwestin ku bi bikaranîna stratejiyên ji nû ve xwendinê lêkolîn bikin ka tiştên nivîsandine guncaw in bi armancên nivîsandinê û xwendevanan re an na û sererastkirinê pêwîst bikin. Di qonaxa kontrolkirinê de jî ji kesên tê xwestin ku hevokên xwe ji aliyê hilbijartina peyvan, nîşanên xalbandiyê, rêbazên nivîsandinê û pêkhateyên hevokê ve kontrol bikin û rêk bixin. Di dawiyê de jî kes tiştên nivîsandine bi hevalên xwe yên di polê de parve dikin û ji nivîsên xwe pirtûkekê ava dikin. Piştî ku mamoste cureyê nivîsê diyar dike, divê bi bilind fikirînê ji stratejiyên di van qonaxan de bi kar tîne re bibe model, stratejiyan bi rêberî û bi awayekî serbixwe bide sepandin. Divê her qonaxeke hînkirinê herî kêr sê caran were sepandin. Hînkirina Stratejiyên Têgihiştina Xwendinê: Berî hînkirina stratejiyê divê pêkhateya nivîsê ji kesên re were hînkirin. Her cureyê nivîsê pêkhateyeke xwe ya taybet heye. Dema ev pêkhate ji kesên re

tê hişmendkirin, dê têgihiştina yekîneyên zanînan yên di nivîsê de ji kesên re hêsantir be. Di hînkirina pêkhateya nivîsê de dikarin şema bîr bikaranîn. Di hînkirina stratejiyê de stratejiyên berî xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê tîr sepandin. Armanca stratejiyên berî xwendinê, bi awayekî bingehe avakirina zanîna pêşîn a tîkildarî nivîsa dê were xwendin û handana kes li hember xwendinê ye. Wek mînak stratejiyên berî xwendinê dikarin axaftina li ser sernav û wêneyan, pirsîna pirsan, texmînkirina derbarê naveroka nivîsê de bîr dayîn. Armanca stratejiyên dema xwendinê têgihiştina yekîneyên zanînan yên di nivîsê de, têgihiştina nivîsê bi danîna tîkiliyê di navbera van yekîneyan de û danîna tîkiliyê di navbera zanîna heyî û zanînan di nivîsê de dema nivîsê tê xwendin e. Di dema xwendinê de dikarin stratejiyên wek xêzkirina bîr yekîneyên zanînan û danîna wan di şemayê de, vegotina cihê hatiye xwendin û texmînkirin bîr bikaranîn. Piştî xwendinê jî stratejî bi armanca têgihiştina hemû nivîsê bi yekkirinê û ji nû ve xwendina cihên nehatine famkirin tîr sepandin. Hin ji stratejiyên piştî xwendinê kurtêkirina tiştên hatine xwendin, vegotina nivîsê û bersivdana pirsan in. Bi cureyê nivîsê yê hilbijartî di çend nivîsan de ji wê yekê re modelbûnê tê kirin ka ev stratejî çawa tîr sepandin, paşê bi dayîna nivîsan ji kesên re sepandinê bi rêberî tîr kirin û sepandina stratejiyê ya kesên tê piştgirîkirin, di dawiyê de jî bi kirina sepandinê serbixwe sepandinê stratejiyê yên kes û pêşketina têgihiştinê tîr temaşekirin. Şiyana têgihiştina nivîsê ne şiyaneke ku di dersekê de were pêkanîn. Ji ber vê yekê divê wek li jorê hatiye pêşniyarkirin heta ku kes di têgihiştina nivîsê de serbixwe bibe sepandin berdewam bikin. Ger di hînkirina têgihiştinê de bi hilbijartina cureyekî nivîsê hînkirina stratejiyê heta ku kes di sepandina stratejiyan de serbixwe bibe were sepandin, divê were kontrolkirin ka kes şiyana têgihiştina xwe ji cureyên nivîsê yên din re giştî dike an na. Bi giştî dema hînkirina stratejiyê bi cureyekî nivîsê tê xebitîn, kes bi sepandina stratejiyê ji cureyên nivîsê yên din re jî dikare nivîsê fam bike. Ji bo peyda kirina vê giştîkirinê divê fikra kes derbarê pêkhateya her cureyekî nivîsê de hebe. Ji ber vê yekê bi hilbijartina cureyekî nivîsê hînkirina pêkhateya nivîsê û stratejiyê tê kirin. Di cureyên nivîsê yên din de bi tenê nasandina pêkhateya

nivîsê, bêyî ku hînkirina stratejiyê were kirin, performansa têgihîştinê dikare were diyarkirin. Lê belê ji bo hin kesan dema cureyê nivîsê tê guhertin, dibe ku pêwîst be digel nasandina pêkhatiya nivîsê carekê an çend caran ji stratejiyê re modelbûn were kirin. Hînkirina Çareserkirina Pirsgerêka Matematîkê ya li ser Bingeha Pêvajoyê: Di pêvajoya çareserkirina pirsgerêkê de divê mamoste bi bilind fikirînê û bi cihdayîna diyalogên têkiliyî ji çareserkirina pirsgerêkê re bibe model. Ji bo ku li ser rewşa pirsgerêka heyî bê serî, divê ne tenê tiştê ku divê kes bike, lê belê di heman demê de divê çawa bike jî ji kes re bê modelkirin. Der barê wê yekê de ka pirsgerêka matematîkê dê çawa were çareserkirin, çar pêlekên herî bingehîn ev in; têgihîştina pirsgerêkê, plansazkirin, sepandina planê û kontrolkirin. Dema ev pêlekên tînin dayîn, divê berî çareserkirina pirsgerêkê were peydakirin ku kes pirsgerêkê bi hevokên xwe îfade bike. Dema pirsgerêkê tê çareserkirin, divê were peydakirin ku kes ji bo têgehîkirina pirsgerêkê bi şema an bi xêzkirinê xwe wê dîtbar bike. Di pêvajoya çareserkirina pirsgerêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgerêkê bi dengekî bilind, ravekirina bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbarê, texmînkirin, kirina operasyonê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re modelbûn were kirin.

4. Pîvandî û Nirxandî di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de

Kesên ku hewcedariya wan bi perwerdeya taybet heye, di pêvajoya fêrbûnê de gava teknîkên fêrbûnê yên cuda û pirjimar bînin bikaranîn û sepandinên ku ji zêdetirî yek hestî re dibêjin bînin meşandin, hêsantir fêr dibin. Ji bo her kesekî ku ji kêmasiyê bandor bûye, cureyê bandorbûna ji kêmasiyê, asta wê, dema çêbûna kêmasiyê, xizmetên hatine peydakirin û taybetmendiyên kesane ji hev cuda ne. Girêdayî wê yekê astên fêrbûnê jî gelekî ji hev cuda dibin. Ji ber wê yekê pêwîst e ku ji bo her kesekî li gorî taybetmendiyên wî yên kesane BPK were amadekirin. BPK, dokumaneke nivîskî ye ku hatiye pêşxistin da ku hewcedariyên perwerdehiyê yên kesê ji kêmasiyê bandorbûyî di derdora perwerdehiyê yên guncaw de bi xizmetên piştgirî yên pêwîst bînin bicihanîn. Divê BPK ji bo her kesekî ku hatiye diyarkirin ji kêmasiyê bandor bûye were pêşxistin. Pêşxistina BPK'ê berî destpêkirina perwerdeya taybet, ji bo ku xizmeta perwerdeya taybet a dê were dayîn li gorî hewcedariyên kes were rêxistin pêwîst e. Divê BPK; asta performansa heyî ya kesê ji kêmasiyê bandorbûyî, armancên ku tê hêvîkirin di dawiya salê/dawiya demsalê de di kes de pêk werin, xizmetên perwerdehiyê û dema van xizmetan bihewîne. Herwiha divê xizmetên derbasbûnê yên ku dê di navbera derdor an pileyên perwerdehiyê de ji bo kes bînin peydakirin û pîvandina pêşketinê jî bihewîne. Dema BPK tê amadekirin, ji bo diyarkirina hewcedariyên kes pêwîst e ku nirxandî di destpêka pêvajoya hînkirinê de, di pêvajoya hînkirinê de, di dawiya wê de û di dawiya salê de bînin kirin. Di wê pêvajoyê de bi taybetî di destpêkê de girîng e ku nirxandî qerase û berfireh bi awayekî ku performansa rastîn a kes nîşan bînin kirin. Dema sepandinê pîvandî û nirxandî tînin meşandin, divê wek prensîba bingehîn pêvajoyên nirxandîna teşedayîner (nirxandîna pêvajoyê) û nirxandîna kurtekar (nirxandîna giştî ya dawiya salê) bînin şopandin, rêbazên berhevkirina daneyan ên cuda û amûrên pîvandî bînin bikaranîn. Sepandinê pîvandî û nirxandî yên Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê; ji qonaxên diyarkirina hewcedariyên kes, nirxandîna berî hînkirinê (pêş), nirxandîna dawiya hînkirinê (paş) û şopandîna pêşketinê, nirxandîna dawiya salê pêk tînin. Pêvajoya sepandîna van qonaxên nirxandî li jêr hatiye ravekirin.

1. Diyarkirina Hewcedariyên Kes

Bi armanca diyarkirina hewcedariyên kesan nirxandîna qerase tê kirin. Li navenda rêberî û lêkolînê (NRL) li gorî encama nirxandîna qerase tê diyarkirin ka kes dê kîjan modul û kîjan beşên di modulan de yên bernameya perwerdeya piştgirî ya têkildar werbigirin. Di heman demê de li navenda

perwerdeya taybet û rehabîltasyonê jî ya ku ji aliyê NRL ve hatiye diyarkirin

bi kirina nirxandinên qerase yê berbi modul û beşan ve divê hewcedariyên kes bi awayekî berfirehtir bên diyarkirin. Di encama nirxandina qerase de divê warên hewcedariyê yê kes bên diyarkirin û armanc û tevgerên armanckirî (armancên kurt û dirêjdemî) bên danîn. Bi vî awayî BPK ya kes tê amadekirin. Di nirxandina qerase de dema hewcedarî tên diyarkirin û li gorî rêza pêşînahiyê tên danîn, divê temenê kesan, asta polê, taybetmendiyên kesane, taybetmendiyên fêrbûnê û fonksiyonelbûna şiyanan a di jiyana rojane û dibistanê de bên berçavgirtin. Ji bo nirxandinên qerase yê kesan, li navenda perwerdeya taybet û rehabîltasyonê divê pêvajoya berhevkirina daneyan di sê pîvanan de were meşandin. I) Kirina hevpeyvînê: Ji bo hevpeyvînan divê ji yekê zêdetir çavkaniya daneyan were bikaranîn. Ev in: a) Malbata kes b) Mamosteyên wî yê li dibistanê (mamosteyê beriya dibistanê, mamosteyê polê, mamosteyê rêber û hwd.) c) Kes bi xwe Ger dê bi kes re hevpeyvîn were kirin, temen û asta performansê kes girîng e. Hevpeyvîna bi kes re, ji aliyê piştgirîkirin û dewlemendkirina hevpeyvînê bi malbat û mamosteyên kes re hatine kirin ve dê bi wate be. II) Kirina temaşekirinê: Di vê qonaxê de divê bi taybetî mamoste/pispor bi xwe temaşe bike. Dema temaşe tê kirin, divê li gorî kes û derdora ku dê tê de temaşe were kirin, temaşekirina avakirî an jî xwezayî were tercîhkirin. Divê encamên temaşekirinê bi hevpeyvînê hatine kirin re bên girêdan. III) Sepandina lîsteyên kontrolê û mifteyên nirxdana pileyî (rubrîk): Piştî hevpeyvîn û temaşekirinan divê bi bikaranîna lîsteyên kontrolê û mifteyên nirxdana pileyî kes yek bi yek bên pîvandîn.

2. Nirxandina Berî Hînkirinê (Pêş)

Nirxandina berî hînkirinê (pêş), ew nirxandina berfireh e ku dê were kirin bi armanca diyarkirina wê yekê ka kes berî destpêkirina hînkirina têkildarî armanc û tevgerên armanckirî yê di encama nirxandina qerase de ji bo BPK'ya wî hatine hilbijartin, di kîjan pêlekane (astê) de ye. Di nirxandinê berî hînkirinê de ji bo her kesekî sepandinê yek bi yek tên meşandin û dane tên berhevkirin. Di vê qonaxê de dikarin Testa li gorî Pîvanê (ÖBT), (bnr. forma mînak Pêvek 1), Lîsteya Kontrolê ya ku şiyane bo pêlekane biçûk hatine dabeşkirin tê de hene (bnr. forma mînak Pêvek 2), Mifteya Nirxdana Pileyî (bnr. forma mînak Pêvek 3) bên bikaranîn. Divê daneyên ji amûrên pîvandî yê hatine bikaranîn tên bidestxistin di Forma Tomarkirina Performansê de bên tomarkirin (Pêvek 4).

3. Nirxandina Dawiya Hînkirinê (Paş) û Şopandina Pêşketinê

Nirxandina dawiya hînkirinê; ew nirxandin e ku piştî ku hînkirina tevgerên armanckirî yê têkildar temam dibe, bi armanca dîtina wê yekê tê kirin ka kes tevger bi çî astê bi dest xistiye an fam kiriye. Di vê qonaxê de divê amûrên nirxandina berfireh ên berî hînkirinê bên bikaranîn. Divê daneyên ji amûrên pîvandî di dawiya hînkirinê de tên bidestxistin dîsa di Forma Tomarkirina Performansê de (Pêvek 4) bên nîşankirin. Ji bo bibandorî û berhemdariya hînkirinê girîng e ku di pêvajoya hînkirinê ya kesan de, ango dema hewl tê dan tevgerên armanckirî yê têkildar bên dayîn, sepandinê pîvandî û nirxandinê jî digel hînkirinê bi hev re bên meşandin. Ji ber vê yekê divê berbi şopandina pêşketina kes ve di dema hînkirinê de û di dawiya rûniştina de nirxandin bên kirin û encamên nirxandinê di grafîk an tabloyên tomarkirinê de bên tomarkirin. Herwiha divê bi nêrîna li berhemên kes pêşketina kes were şopandin û ger bertekên hevîkirî ne di asta xwestî de bin, divê di rêbaza tê bikaranîn, di amûr û gerekên, di derdorê, di hejmara temrînan û hwd. de rêxistinê hînkirinê yê pêwîst bên kirin. Herwiha divê tabloyên tomarkirinê, grafîk, berhemên kes (pelên xebatê, erk û hwd.) di nav demsalê de bi navberên diyar bên lêkolînkirin û bibandorî û berhemdariya hînkirinê were nirxandin. Di encama vê yekê de divê portfoliyoya kes were avakirin. Portfolyo dosyayeke pêşketina kesane ye. Cureyekî nirxandinê ye ku di dirêjahiya salekê de tomarên performansê û xebatên kes di ber armancekê de bi awayekî plankirî û birêkûpêk tên girtin, mînakên ji xebatan tê de hene û bi hêsanî tê şopandin ka kes

di çî pêşketinê de ye. Armanca bingeîn a nirxandina bi portfolyoyan, ew e ku bi nirxandina pêvajoyê û encama fêrbûna kes bi hev re, were diyarkirin ka kes çî pêşketinekê dişopîne. Dosyayên pêşketina kesane yê ku di encama berhevkirina sistematîk a xebatên kes hatine avakirin, derfetê didin nirxandina tevahî ya şîyanên cuda û astên kes, aliyên wî yê xurt, serkeftinên wî û pêşketina wî ya di nav pêvajoyekê de. Li gorî armancên ku em ê di pêvajoya perwerde û hînkirinê de bisepînin portfolyo cuda dibin. Cureyên portfolyoyê; dikarin wek portfolyoya xebatê, portfolyoya vitrinê û portfolyoya nirxandinê bîn polînkirin. Ji van, portfolyoya nirxandinê hemû tomarên ku mamoste ji bo nirxandina kes hewcedariya wî pê heye dihevin. Ev cure portfolyo, pêşketina kes di ber armancên di bernameyên hînkirinê de hatine diyarkirin nîşan didin. Di van cure portfolyoyan de armanc ew e ku her xebateke tê danîn nav dosyayê were nirxandin û serkeftina kes were nirxandin. Ev portfolyo, dikarin ji bo nirxandina berbi diyarkirina astê ve bîn bikaranîn û mînak û xebatên herî baş dihevin ku nîşan didin piraniya armanc û tevgerên di bernameya hînkirinê de hatine bidestxistin. Ji ber vê yekê girîng e ku di nav portfolyoyan de berhemên ku li ser pêşketin û aliyên herî xurt ên kesan hûr bûne bîn danîn û şîroveyên kes û mamoste der barê berhemên de bîn nivîsandin.

Di vê çarçoveyê de divê portfolyoyên kesan; grafikên di pêvajoya nirxandinê de hatine bidestxistin, formên tomarkirinê, vîdyo, tomarên deng û berhemên ku şîyanên cuda yê ku kes tê de herî xurt e nîşan didin bihevin. Di sepandinên portfolyoyê de; girtina berhemên kes, bernameya perwerdehiyê ya kesane, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK'ê (Pêvek 5), mînakên amûra pîvandî, formên tomarkirina performansê, tabloyên tomarkirinê û mînakên vîdyo û tomara dengê ku xebatên kes nîşan didin, dê derfetê bide şopandina çêtir a pêvajoyê. Di nirxandina van cure portfolyoyan de nêzîkatiyeke tevahîgir (holîstîk) tê pejirandin. Divê di mijara parvekirina portfolyoyan de bala mirov li ser prensîbên etîk be, portfolyo bi kes an saziyên ji bilî malbata kes, mamosteyê wî û NRL'ê re neyên parvekirin.

4. Nirxandina Dawiya Salê

Pêlekane ku dê di vê nirxandinê de bîn şopandin li jêr hatine diyarkirin: a) Hemû nîşandekên performansê kes (berhemên kes, temaşekirinên mamoste, hevpeyvîn, tabloyên tomarkirinê, grafik, Forma Tomarkirina Performansê ya ku performansê kes di beşek an modulekê de nîşan dide) bi nêrîneke tevahîgir tî lîkolînkirin. b) Di encama vê lîkolînê de performansê kesan derbasî Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK'ê (Pêvek 5) dibe. c) Naveroka portfolyoyê tê temamkirin. d) Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê (Pêvek 6) ku naveroka portfolyoyê nîşan dide tê tijîkirin. e) Mifteya Nirxdana Pileyî ya Portfolyoyê (Pêvek 7) digel dosyaya kes ji NRL'ê re tê şandin. Divê dosyaya portfolyoyê ji sê beşan pêk were. Divê di her beşê de belgeyên jêrîn hebin. Beşa Yekem: Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê, Mifteya Nirxdana Pileyî ya Portfolyoyê (her du jî du heb dê bîn danîn, yek dê ji aliyê navenda perwerdeya taybet û rehabilitasyonê ve were tijîkirin, ya din dê vala were hiştin û li NRL'ê were tijîkirin.), BPK, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK'ê (2 heb dê bîn danîn, bi awayekî ku yek li NRL'ê bimîne), Formên Tomarkirina Performansê yê ku nirxandina pêş û nirxandina paş ji aliyê mamosteyan ve tê de hatine tomakirin Beşa Duyem: Mînakên amûrên pîvandî yê hatine bikaranîn, mînakên formên tomarkirinê yê di şopandina pêşketinê de hatine bikaranîn û mînakên grafikan, mînakên tomara deng û vîdyoyê yê ku performansê kes nîşan didin Beşa Sêyem: Divê xebatên ku kes di pêvajoya hînkirinê de kirine; mînakên erkan, mînakên pelên xebatê, mînakên vîdyo û tomara dengê yê ku xebatên kes nîşan didin û hwd. cih bigirin.

Nirxandina Dawiya Salê ya NRL'ê

Pêvajoya şopandinê ya NRL'ê; bi nirxandina pêşketina kes di çarçoveya armanc û tevgerên armanckirî yê di BPK'ê de hatine pênasekirin û bi lîkolînkirina zanîn û daneyên di portfolyoya wî de

hatine pêşkêşkirin tê pêkanîn. Pêlekane ku dê di nîrxandina NRL'ê de bîn şopandin li jêr hatine diyarkirin: a) Bi lêkolînkirina portfolyoya kes tê kontrolkirin ka dokumanên di Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê de hatine diyarkirin hene an na. Ev form tê tijîkirin û ji bo arşîvkirinê tê wergirtin. b) BPK ya kes, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK'ê, tabloyên tomarkirinê û grafîkên ku performans kes nîşan didin tîne lêkolînkirin. c) Performansa kes tê nîrxandin. d) BPK ya kes, tabloyên tomarkirinê, grafîk û ger hebin tomarên vîdyo û dengê yê ku performans kes nîşan didin tîne lêkolînkirin û Mifteya Nirxdana Pileyî ya Portfolyoyê (Pêvek 7) ku bi du kopyan di dosyayê de heye tê tijîkirin. e) Ravekirinên tîkildarî aliyên xurt ên portfolyoyê û yê ku divê bîn pêşxistin tîne nivîsandin. Bi awayekî tê rêxistin ku yek li navenda perwerdeya taybet û rehabilitasyonê û ya din jî li NRL'ê bimîne. f) Di encama nîrxandin û lêkolînê hatine kirin de li gorî pêşketina kes perwerde ji nû ve tê plansazkirin. NRL, kopyayeke Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK'ê, Mifteya Nirxdana Pileyî ya Portfolyoyê û Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê ya di portfolyoya kes de digire û arşîv dike.

Amûrên Pîvandîne û Formên Tomarkirinê di Çarçoveya Bernameya Perwerdeya Piştigirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtîne de

Amûrên pîvandîne yê ku li jêr cih digirin dikarin bi armanca nîrxandina performans kes bîn bikaranîn. Amûrên Pîvandîne Bi armanca diyarkirina performans kes berî hînkirinê, di dema wê de û di dawiya wê de tîne bikaranîn. Formên Hevpeyvînê: Bi taybetî amûrên pîvandîne yê nîv-avakirî ne ku di pêvajoya nîrxandina qerase de di hevpeyvînê bi malbatan, bi mamosteyên kes ên li dibistanê û bi wî bi xwe re tîne kirin de tîne bikaranîn. Formên Temaşekirinê: Amûrên pîvandîne ne ku di nîrxandina qerase, nîrxandina pêş, nîrxandina di pêvajoya hînkirinê de û di nîrxandina paş de jî di pêvajoya temaşekirina kesan a yek bi yek de tîne bikaranîn. Formên temaşekirinê bêtir formên nîv-avakirî ne.

Testa li gorî Pîvanê (ÖBT): Amûra pîvandîne ye ku bi rêya temaşekirina rasterast tê bikaranîn bi armanca diyarkirina wê yekê ka kes xwedî taybetmendiya berî hatine diyarkirin in an na û divê ji kesan re di kîjan mijaran de hînkirin were kirin. ÖBT; li gorî armanc û tevgerên armanckirî yê di bernameya hînkirinê de tîne amadekirin. Nîşan dide ka dê ji ku ve dest bi hînkirinê were kirin û der barê wê yekê de zanîne peyda dike ka kes di dema hînkirinê de pêşketin tomar kiriye an na û piştî hînkirinê armanc pêk hatine an na. Di ÖBT'ê de, performans kes bi piranî bi pîvanekê ya berî hatiye diyarkirin re tîne berhevdan. ÖBT test in ku ji aliyê mamoste ve tîne çêkirin û armancên hînkirinê diyartir û taybetir dîkin. Sînorên naveroka hînkirinê xêz dîkin. Lîsteya Kontrolê: Amûra pîvandîne ye ku di pêvajoyên cûrbecûr de bêtir di dema temaşekirina tevgerên armanckirî yê kesan de tîne bikaranîn û bertekên du kategoriyî tîne de tîne nîşankirin, bi awayekî ku dema kes tevgerekê dike (+), dema nake (-) be. Mifteya Nirxdana Pileyî (Rubric): Ew amûr in ku bi armanca pîvandina performans kes di ber armancekê diyar de, pîvanên cûrbecûr û asta performans tîkildarî her pîvanekê tîne de tîne pênasekirin. Ev amûr pêwîst dîkin ku berî were diyarkirin ka dê di kîjan rewşê de kîjan nîrx were dayîn. Du cure mifteyên nîrxandê hene, wek analîtîk û tevahîgir. Mifteyên nîrxandê yê tevahîgir ji bo gihîştina diwaneke giştî der barê performans kes de, mifteyên nîrxandê yê analîtîk jî di nîrxandina performansê ya bi awayekî berfireh de tîne bikaranîn. Pîvana Pileyî: Pîvanên pileyî ew amûrên pîvandîne ne ku performans tîkildarî taybetmendiya tîne pîvandîne bi astên wê yê cûrbecûr pênase dîkin û nîşan didin ka pîvan heta çî astê derfetê peyda dîkin. Pîvanên pileyî du form hene. Yek ji van pîvanên helwestê ne ku kategoriyên bertekê yê wek “bi tevahî beşdar dibim”, “beşdar dibim” dihewînin. Ya din jî pîvanên pilekirina performansê ne ku derfetê didin nîrxderan ku performans kes li gorî pîvanekê diyar wek “lawaz”, “navîn”, “baş”, “pir baş” polîn bikin. Mifteya Nirxdana Pileyî ya Portfolyoyê: Bi armanca lêkolînkirina têrbûna portfolyoya kes li NRL'ê û pêşkêşkirina rêberiyê ji navenda perwerdeya taybet û rehabilitasyonê re hatiye pêşxistin.

Formên Tomarkirinê Forma Tomarkirina Performansê: Formek e ku encamên nîrxandina pêş û paş ên her tevgerêke armanckirî tê de tên nîşankirin. Der barê rewşa pêkanîna armanc û tevgerên armanckirî yên kes ên di beşa têkildar de zanînê dide. Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê: Lîsteyeke kontrolê ye ku naveroka portfolyoyê nîşan dide. BPK: Bernameya perwerdehiyê ya taybet bi kes e ku hewcedarî, armanc û tevgerên armanckirî yên kes di hewînê.

Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK'ê: Di vê formê de stûnên jimarên tevgerên armanckirî yên ku kes li gorî encama nîrxandina pêş pêk anîne, jimarên tevgerên armanckirî yên ku hînkirina wan hatiye armanckirin, tevgerên armanckirî yên hatine xebitîn, tevgerên armanckirî yên ku hatine armanckirin lê nehatine gihîştin, sedema negihîştinê û pêşniyar hene. Divê di stûna "tevgerên armanckirî yên hatine xebitîn" de cih ji jimarên tevgerên armanckirî yên di nav demsalê de hatine hînkirin re, di stûna "tevgerên armanckirî yên hatine armanckirin lê nehatine gihîştin" de ji jimarên tevgerên armanckirî yên nehatine hînkirin re, di stûna "sedema negihîştinê" de ji ravekirinên berfireh ên wek tênebûna demê, tênebûna amûran, neçûyîn re, di stûna "pêşniyar" de jî ji pêşniyaran ji bo her beşê re (guncawbûna beşê ji bo kes, guncawbûna tevgerên armanckirî ji bo kes, ji nû ve xebitîna tevgerên armanckirî yên nehatine gihîştin û hwd.) were dayîn.

5. Xalên ku dê di Sepandina Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de Bala Mirov bikişînin

Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê, wek li jorê pênaseyên wan hatine dayîn, ji bo kesên kor (nabînin) û kêmdîtin hatiye avakirin. Ji ber vê yekê tevgerên armanckirî yên hin modulan ên wek xwendin-nivîsandin û matematîkê ji bo kesên kor û kêmdîtin cuda cuda hatine nivîsandin. Modula dîtina fonksiyonel jî tenê ji bo kesên kêmdîtin hatiye rêxistin. Di vê çarçoveyê de divê bi berçavgirtina teşhîsê perwerdehiyê yên kesên bi kêmasiya dîtînê modul bîrê sepandin. Kesên ku li gorî pênaseya hiqûqî wek kor tên teşhîskirin, gava cudahiyan wan ên kesane jî bîrê berçavgirtin, carinan dibe ku bermayiya dîtînê ya heya bi awayekî fonksiyonel bi kar bînin. Ji bo van kesan divê tevgerên armanckirî yên modulan ên ku li gorî kesên kêmdîtin hatine amadekirin bîrê bikaranîn. Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê, ji bo bicihanîna wan hewcedariyan, piştgirîkirina pêşketina wan û zêdekirina serbixwebûna kesên bi kêmasiya dîtînê yên her temenî ku ji dayikbûnê ve hewcedariya wan heye hatiye pêşxistin. Di destpêka her modulekê de ravekirineke giştî ya têkildarî modulê, rêbazên hînkirinê yên dê bîrê bikaranîn, rêbaza pîvandîna û/an materyal hatine nivîsandin. Ravekirinên têkildarî armanc an tevgerên armanckirî jî di nav modulan de hatine dayîn. Ji ber ku ji bo kesên kor û kêmdîtin sepandin an adaptekirinên cuda cih digirin, divê bala mirov li ser ravekirinan be. Her çend modulên di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê de cih digirin bi rêzeke diyar tên pêşkêşkirin jî, ne pêşmerca hev in. Li gorî hewcedariyên kesan dikare di heman demê de zêdetir yek modul têkevin nav bernameyê.

Modula tevgera serbixwe ne tenê ji bo kesên kor (nabînin), lê belê di heman demê de ji bo kesên kêmdîtin jî hatiye amadekirin. Kesên kêmdîtin her çend bi dîtînê dilivin jî, girêdayî guherbarên wek ronahî, derdor û hwd. dibe ku rewş hebin ku nikaribin ji dîtina xwe sûd werbigirin. Ji ber vê yekê divê beşên ku hewcedariya wan pê heye yên modula tevgera serbixwe ji kesên kêmdîtin re jî bîrê dayîn. Divê Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên bi Kêmasiya Dîtinê bi berçavgirtina taybetmendiyên sosyocandî û baweriyên kesan û malbatên wan, tenduristî, ewlehî û nepenîtiya kesan were sepandin. Perwerdeya piştgirî dikare di navbera her temenî (0-99) de were dayîn.

1. Navê Modulê	ŞIYANÊN KOGNÎTÎF
1. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtînê şiyanên kognîtîf ên ku divê di dema beriya dibistanê de xwedî wan bin bi dest bixin.

1. Beşên Modulê	Têgihiştina Bihîstinî û Bîr, Têgihiştina Dîtinî û Bîr, Têgihiştina Taktîl û Bîr, Şiyanên Kognîtîf ên Zû, Amadebûn ji bo Fêrbûnê Ravekirinên Giştî yê Têkildarî Modulê Ev modul ji bo xwendekarên bi kêmasiya dîtinê (kêmdîtin/kor) yê koma temenê 0-6 salî ya beriya dibistanê hatiye amadekirin. Lê belê di dema dibistanê de
------------------------	--

Ravekirinên Giştî yê Têkildarî Modulê

- Ev modul ji bo xwendekarên bi kêmasiya dîtinê (kêmdîtin/kor) yê koma temenê 0-6 salî ya beriya dibistanê hatiye amadekirin. Lê belê divê ev modul ji xwendekarên ku di dema dibistanê de ne (piştî temenê 7 salî) û xwedî şiyanên di modulê de nînin re jî were dayîn. Beşa têgihiştina dîtinî û bîrê, divê ji xwendekarên kêmdîtin re were dayîn. Beşa têgihiştina taktîl û bîrê, divê ji xwendekarên ku nikarin hesta dîtinê bi kar bînin re were dayîn. Pirtûkên pirhestî, tiştî û taktîl ên ku di tevgerên armanckirî de bikaranîna wan hatiye pêşniyarkirin, bi taybetî ji bo xwendekarên kor tên amadekirin. Pirtûkên pirhestî; ji herî zêde 6-7 rûpelan pêk tên û di her rûpelê wan de hevokeke kurt a bi Braille hatiye nivîsandin û tiştek an parçeyeke tiştekî heye ku dikare wê hevokê taktîl/bihîstinî bike. Divê pirtûk bi awayekî têkiliyî bi xwendekar re were xwendin. Pirtûkên tiştî; ew pirtûk in ku di her rûpelê de tiştek û peyvek/hevokeke kurt a bi Braille hatiye nivîsandin heye. Bêtir li dora temayekê (cilên zivistanê, materyalên polê û hwd.) tên avakirin Pirtûkên taktîl; di her rûpelê pirtûkên taktîl de wêneyên taktîl cih digirin ku guncaw in bi hêmana girîng a tê vegotin re û bi destlêdanê tên hîskirin. Cudahiya wan a ji pirtûkên pirhestî ew e ku tenê ji hesta destlêdanê re dibêjin. Cudahiya wan a ji pirtûkên tiştî jî ew e ku di rûpelên pirtûkê de li şûna tiştî, wêneyên taktîl hene û li bin wan li şûna peyveke tenê an hevokekê, nivîseke herî kêr bi qasî paragrafekê cih digire.
- Armanç Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.1. Têgihiştina Bihîstinî û Bîr	1.1.1. Ji dengên dibihîze re bertek dide.	1.1.1.1. Ji dengên dibihîze re berteka ne-devkî dide. 1.1.1.2. Ji dengên dibihîze re berteka devkî/ bi deng dide.	Bertekên di tevgera armanckirî ya 1.1.1.1. de; dikarin guh badan, bêdengbûn, rawestandina karê tê kirin û hwd. bin. Bi taybetî dibe ku kesên kor tevgera zivirandina rûyê xwe berbi dengê ve an berêkirinê nekin.
Beş 1.1. Têgihiştina Bihîstinî û Bîr	1.1.2. Dengan ji hev cuda dike.	1.1.2.1. Tonên dengî ji hev cuda dike. 1.1.2.2. Ji çavkaniya dengê ku ji her aliyekî tê re bertek dide. 1.1.2.3. Çavkaniya dengê dibêje. 1.1.2.4. Taybetmendiyên çavkaniya dengê dibêje. 1.1.2.5. Ji nav 3-4 dengan dengê cuda ji hev derdixe.	Di tevgera armanckirî ya 1.1.2.1. de tonên dengî yên ku hilû, pesin, rehetkirinê dihevin ji hev cuda dike. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.2.1. dikarin tonên dengî yên cuda yên wek dengê bayê, dengê makîneya fêrê, dengê tirimbêlê bîn bikaranînin. Tevgera armanckirî ya 1.1.2.2. xebatên ji hev cudaker dihevin der barê wê yekê de ka çavkaniya dengê solo ye an dengê pirjimar e, hişkbûna/nembûna madeya materyala ku deng derdixe, û cureyê madeya materyalê (metal, dar û hwd.). Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.2.2. divê were hêvîkirin ku kes berbi çavkaniya dengê ku ji her aliyekî tê ve binêre, bilive an dirêj bibe. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.2.3. divê yek ji dengên tîn guhdarîkirin aidî çavkaniyeke ji dengên din cuda be (dengê baranê, dengê bayê, dengê wesayîtê). Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.2.4. divê yek ji du dengên tîn guhdarîkirin di fona paş de, ya din jî dengê serdest be. Mesele ji bo ambulansa ku di baranê de diçe, dengê baranê dengê fona paş e û ambulans dengê serdest e.
Beş 1.1. Têgihiştina Bihîstinî û Bîr	1.1.3. Hejmar, peyv û hevokên ku guhdarî kiriye dibêje.	1.1.3.1. Peyvên ku guhdarî kiriye bi rêzê dubare dike. 1.1.3.2. Hejmarên ku guhdarî kiriye bi rêzê dubare dike. 1.1.3.3. Hevokên ku guhdarî kiriye bi rêzê dubare dike.	Di tevgerên armanckirî yên 1.1.3.1., 1.1.3.2. û 1.1.3.3. de bi peyvek/hejmarek/ hevokekê tê destpêkirin û divê li gorî taybetmendiyên kognîtîf ên kes hejmara wan were zêdekirin.
Beş 1.1. Têgihiştina Bihîstinî û Bîr	1.1.4. Cudahiyên di komên peyvan de dibêje.	1.1.4.1. Peyva zêde hatiye gotin a di komên peyvan de dibêje. 1.1.4.2. Peyva kêr hatiye hiştin a di komên peyvan de dibêje. 1.1.4.3. Dema peyveke ku di nav komên peyvan de hatiye dubarekirin dibihîze berteka devkî dide.	Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.4.1. mamoste komeke peyvan a diyar dibêje (kiraz-armut-kavun), paşê bi zêdekirina peyvekê koma peyvan dubare dike (kiraz-armut-elma-kavun), ji kes dixwaze ku peyva zêde ya di koma peyvan a dawî gotiye de bibêje. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.4.2. mamoste hêvî dike ku peyva nehatiye gotin (kêr) a di koma peyvan de bibêje. Mînak: “kiraz-armut-vîşne-elma”, “kiraz-vîşne-elma” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.4.3. ji kes tê xwestin ku peyvên di komên peyvan de zêdetirî carekê hatine gotin bibîne. Mînak: “kalem-silgi-defter-silgi” û hwd.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.1. Têgihiştina Bihîstinî û Bîr	1.1.5. Peyvan li gorî taybetmendiyên wan ên fonolojîk ji hev cuda dike.	1.1.5.1. Ji peyvan, peyvên ku bi heman dengî dest pê dikin dibêje. 1.1.5.2. Ji peyvan, peyva ku bi dengêkî cuda diqede dibêje. 1.1.5.3. Bi avêtina dengê pêşîn ê peyvê, ya dimîne dibêje. 1.1.5.4. Bi avêtina dengê dawî yê peyvê, ya dimîne dibêje. 1.1.5.5. Bi avêtina dengê navîn ê peyvê, ya dimîne dibêje. 1.1.5.6. Dengê ku di peyvan de hevşêwe ye dibêje. 1.1.5.7. Di nav peyvên tên gotin de dengê tê xwestin dibêje. 1.1.5.8. Peyva nû ya ku bi guhertina dengê pêşîn an dawî yê peyvê ava kiriye dibêje. 1.1.5.9. Bi berhevanîna peyvên qafiyedar dibêje. 1.1.5.10. Peyvê bi dabeşkirina li dengên wê dibêje. 1.1.5.11. Dibêje ka kîjan ji cotên peyvan gotina rast a peyvê ye. 1.1.5.12. Peyvê ji paş ve dibêje.	Li jêr ji bo van tevgerên armanckirî mînak hatine dayîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.1. “taş, tarak, kat” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.2. “mat, yat, kapı” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.3. “silgi-ilgi, kova-ova” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.4. “balon-balo, maça-maç” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.5. “kapla-kala” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.6. “saç-güç” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.7. “u” “muz, yaz, kış” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.8. “kere-tere-bere” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.9. “maç, taç, saç” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.11. “çabuk-çapuk” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.1.5.12. “para-arap” û hwd.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.1. Ji handekerên dîtinî re bertek dide.	1.2.1.1. Ronahiyê ferq dike. 1.2.1.2. Li hember tiştên ku bi lez nêzîkî çavên wî dibin çavên xwe dilivîne. 1.2.1.3. Ji kesên nas û nenas re bertek dide. 1.2.1.4. Ji tiştên rengîn re bertek dide. 1.2.1.5. Handekerên tevgerî dişopîne. 1.2.1.6. Tiştên ku dikevin erdê bi nêrînê digere.	Ji bo tevgera armanckirî ya 1.2.1.1. divê dema ronahiya odayê vekirî û girtî be li bertekên kes were nêrîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.2.1.3. divê bertekên wek kenîyîn ji kesên nas re, nêrîna bi hûrbûna li rûyê kesên nenas, dûrketin û hwd. bîn temaşekirin.
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.2. Ji handekerên dîtinî re bertekên motorî dide.	1.2.2.1. Berbi tiştên li pêşîya wî ve dirêj dibe/hewl dide dirêj bibe. 1.2.2.2. Tiştên tevgerî digire/hewl dide bigire. 1.2.2.3. Tiştên digire destê xwe bi nêrînê lêkolîn dike.	Ji bo tevgerên armanckirî yên di armanca 1.2.2. de divê mirov piştrast be ku kes bi nêrînê bertek dide.
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.3. Ji dîtbaran re bertek dide.	1.2.3.1. Li wêne/fotografan dinêre. 1.2.3.2. Kes an tiştên ku di wêne/fotografan de nas dike etîket dike.	Peyva etîket dike ya di tevgera armanckirî ya 1.2.3.2. de; gotina navê tiştî ji aliyê kes ve an nîşandana tiştî di hewînê.
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.4. Ji nav tiştên cuda tiştên ku heman reng û mezinahî ne hevber dike.	1.2.4.1. Tiştên ku heman reng in hevber dike. 1.2.4.2. Tiştên ku heman mezinahî ne hevber dike.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.5. Ji nav wêneyên tiştên cuda û wêneyên tiştên nîv-abstrakt yên ku heman reng û mezinahî ne hevber dike.	1.2.5.1. Wêneyê tiştî yê ku heman reng e hevber dike. 1.2.5.2. Wêneyê tiştî yê ku heman mezinahî ye hevber dike. 1.2.5.3. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku heman e hevber dike.	Wêneyên nîv-abstrakt ên di tevgera armanckirî ya 1.2.5.3. de, wêneyên xêz/xêzkirinê di hewînê.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.6. Wêneyên tiştan û wêneyên tiştên nîv-abstrakt li gorî cih û hûrgiliyên wan hevber dike.	1.2.6.1. Wêneyê tiştî yê ku di heman cihê de ye hevber dike. 1.2.6.2. Wêneyê tiştî yê ku heman hûrgiliya wî heye hevber dike. 1.2.6.3. Wêneyê tiştî yê ku heman hûrgiliya wî kêr e hevber dike. 1.2.6.4. Wêneyê tiştî yê ku hûrgiliya wî di heman cihê de ye hevber dike. 1.2.6.5. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku xwedî heman hûrgiliyê ye hevber dike. 1.2.6.6. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku heman hûrgiliya wî kêr e hevber dike. 1.2.6.7. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku di heman cihê de ye hevber dike. 1.2.6.8. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku hûrgiliya wî di heman cihê de ye hevber dike.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.7. Tiştî bi wêne, xêzkirin û siya wî re hevber dike.	1.2.7.1. Tiştî bi wêneyê wî re hevber dike. 1.2.7.2. Tiştî bi xêzkirina wî re hevber dike. 1.2.7.3. Wêneyê tişt/hebûnê bi siya wê re hevber dike.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.8. Ji nav tiştan tiştê cuda nîşan dide.	1.2.8.1. Tiştê ku ji cureyekî cuda ye nîşan dide. 1.2.8.2. Tiştê ku bi rengê cuda ye nîşan dide. 1.2.8.3. Tiştê ku bi mezinahiyeke cuda ye nîşan dide.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.9. Ji nav wêneyên tiştên heman û wêneyên nîv-abstrakt wêneyên cuda nîşan dide.	1.2.9.1. Wêneyê tiştî yê cuda nîşan dide. 1.2.9.2. Wêneyê tiştî yê ku bi rengê cuda ye nîşan dide. 1.2.9.3. Wêneyê tiştî yê ku bi mezinahiyeke cuda ye nîşan dide. 1.2.9.4. Wêneyê nîv-abstrakt ê cuda nîşan dide. 1.2.9.5. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku bi rengê cuda ye nîşan dide. 1.2.9.6. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku bi mezinahiyeke cuda ye nîşan dide.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.10. Ji nav wêneyên tiştên heman û wêneyên nîv-abstrakt wêneyên ku cih û hûrgiliyên wan cuda ne nîşan dide.	1.2.10.1. Wêneyê tiştî yê ku di cihekî cuda de ye nîşan dide. 1.2.10.2. Wêneyê tiştî yê ku hûrgiliya wî cuda ye nîşan dide. 1.2.10.3. Wêneyê tiştî yê ku hûrgiliyeke wî ya cuda kêr e nîşan dide. 1.2.10.4. Wêneyê tiştî yê ku cihê hûrgiliyeke wî cuda ye nîşan dide.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		1.2.10.5. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku di cihekî cuda de ye nîşan dide. 1.2.10.6. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku hûrgiliya wî cuda de ye nîşan dide. 1.2.10.7. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku hûrgiliyeke wî ya cuda kêr e nîşan dide. 1.2.10.8. Wêneyê nîv-abstrakt ê ku cihê hûrgiliyeke wî cuda de ye nîşan dide.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.11. Tiştên/wêneyên tiştên heman cureyî kom dike.	1.2.11.1. Tiştan li gorî cureyên wan kom dike. 1.2.11.2. Tiştan li gorî rengên wan kom dike. 1.2.11.3. Tiştan li gorî mezinahiyên wan kom dike. 1.2.11.4. Wêneyên tiştan li gorî cureyên wan kom dike. 1.2.11.5. Wêneyên tiştan li gorî rengên wan kom dike. 1.2.11.6. Wêneyên tiştan li gorî mezinahiyên wan kom dike. 1.2.11.7. Wêneyên tiştan li gorî cihên wan kom dike.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.12. Nexşerêzê didomîne.	1.2.12.1. Li bin nexşerêza hatiye dayîn heman nexşerêzê ava dike. 1.2.12.2. Hêmana ku di nexşerêza hatiye dayîn de kêr hatiye hiştin temam dike. 1.2.12.3. Hêmana ku di nexşerêza hatiye dayîn de zêde ye/hexşerêzê xera dike dibîne. 1.2.12.4. Nexşerêza hatiye dayîn didomîne.	Dema armanca 1.2.12. tê xebitîn, dikare bi nexşerêza cotî ya ku ji du tiştên cuda hatiye avakirin were destpêkirin û bi zêdekirina hejmara tiştan nexşerêzên sêyî û çaryî bîr xebitîn. Piştî ku bi tiştan tê xebitîn, divê bi wêneyên tiştan nexşerêz bîr xebitîn.
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.13. Cudahiyên di navbera du wêneyên hatine dayîn de nîşan dide.	1.2.13.1. Cudahiyên di navbera du wêneyên tiştan de nîşan dide. 1.2.13.2. Cudahiyên di navbera du wêneyên bûyeran de nîşan dide.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.14. Tiştên veşartî û şaşiyên di wêneyê de nîşan dide.	1.2.14.1. Tişt/hebûna ku di wêneyê de tevlihev de veşartî ye nîşan dide. 1.2.14.2. Tiştên ku di xêzkirineke tevlihev de hene nîşan dide. 1.2.14.3. Şaşiyên di wêneyê de nîşan dide.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinî û Bîr	1.2.15. Di wêneyên tiştan ên aidî parçe û tevahiyê de tîkiliya parçe-tevahî datîne.	1.2.15.1. Parçeya ku di wêneyê de kêr hatiye hiştin dibîne. 1.2.15.2. Tiştê di wêneyê de tiştî ya ku nivê wê tê nîşandan de texmîn dike. 1.2.15.3. Parçeyên aidî wêneyê tiştî yê ku tevahiya wî tê dayîn dibîne.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		1.2.15.4. Bi hevgirtina parçeyên wêneyeke tiştî tevahiyê ava dike. 1.2.15.5. Bi hevgirtina parçeyên wêneyeke kirin/bûyerê tevahiyê ava dike.	
Beş 1.2. Têgihiştina Dîtinê û Bîr	1.2.16. Navên tiştan an bûyerên di tişt û wêneyên ku piştî nîşandanê tên girtin an veşartin de dibêje.	1.2.16.1. Piştî ku tiştên li pey hev tên nîşandan tên veşartin/girtin, navên tiştan dibêje. 1.2.16.2. Piştî ku wêneyên tiştan ên li pey hev tên nîşandan tên veşartin/girtin, navên tiştên di wêneyan de hene dibêje. 1.2.16.3. Piştî ku wêneyê ku bûyerên cûrbecûr tê de hene tên nîşandan û tê veşartin/girtin, tişt û bûyerên ku di wêneyê de dîtine dibêje.	Dema armanca 1.2.16. tê xebitîn, divê bi du tiştan were destpêkirin û hejmara tiştan were zêdekirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.3. Têgihiştina Taktîl û Bîr	1.3.1. Tiştên ku dest lê dide hevber dike.	1.3.1.1. Ji nav tiştên ku dest lê dide, tiştên ku heman mezinahî ne hevber dike. 1.3.1.2. Ji nav tiştên ku dest lê dide, tiştên ku heman teşe ne hevber dike. 1.3.1.3. Ji nav tiştên ku dest lê dide, tiştên ku heman taybetmendiya rûyî ne hevber dike.	Dema armanca 1.3.1. tê xebitîn, divê bi bikaranîna taybetmendiyan rûyî yên tiştan (hişk-nerm, xişok-nexişok, pirçdar-bêpirç û hwd.), taybetmendiyan mezinahiyê (mezin, biçûk û hwd.) û taybetmendiyan teşeyê (sêgoşe, xelek, çargoşe û hwd.) xebatên hevberkirinê bên kirin.
Beş 1.3. Têgihiştina Taktîl û Bîr	1.3.2. Tiştên ku dest lê dide ji hev cuda dike.	1.3.2.1. Ji nav tiştên bi mezinahiyên cuda yên ku dest lê dide, tiştê bi mezinahiya tê xwestin ji hev derdixe. 1.3.2.2. Ji nav tiştên bi teşeyên cuda yên ku dest lê dide, tiştê bi teşeya tê xwestin ji hev derdixe. 1.3.2.3. Ji nav tiştên bi taybetmendiyan rûyî yên cuda yên ku dest lê dide, tiştê xwedî taybetmendiya rûyî ya tê xwestin ji hev derdixe.	Di bidestxistina armanca 1.3.2. de divê bi sê tiştên ku dudo ji wan heman in were destpêkirin, bi zêdekirina hejmara tiştan xebitîn berdewam bike. Divê bi bikaranîna taybetmendiyan rûyî yên tiştan (hişk-nerm, xişok-nexişok, pirçdar-bêpirç û hwd.), taybetmendiyan mezinahiyê (mezin, biçûk û hwd.) û taybetmendiyan teşeyê (sêgoşe, xelek, çargoşe û hwd.) xebatên ji hev cudakirinê bên kirin.
Beş 1.3. Têgihiştina Taktîl û Bîr	1.3.3. Tiştan li gorî taybetmendiyan wan ên taktîl kom dike.	1.3.3.1. Tiştên ku dest lê dide û heman mezinahî ne kom dike. 1.3.3.2. Tiştên ku dest lê dide û heman teşe ne kom dike. 1.3.3.3. Tiştên ku dest lê dide û heman taybetmendiya rûyî ne kom dike.	
Beş 1.3. Têgihiştina Taktîl û Bîr	1.3.4. Tiştên ku dest lê dide bi rêza tê xwestin dibêje.	1.3.4.1. Tiştên ku dest lê dide ji destpêkê berbi dawiyê ve bi rêza ku dest lê daye dibêje. 1.3.4.2. Tiştên ku dest lê dide ji dawiyê berbi destpêkê ve bi rêzê dibêje.	Di bidestxistina armanca 1.3.4. de divê bi du tiştan were destpêkirin, bi zêdekirina hejmara tiştan xebitîn berdewam bike.
Beş 1.3. Têgihiştina Taktîl û Bîr	1.3.5. Taybetmendî û navê tiştê ku dest lê dide dibêje.	1.3.5.1. Taybetmendiyan tiştên ku dest lê dide dibêje. 1.3.5.2. Navê tiştê ku dest lê dide dibêje.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Şiyanên Kognîtîf ên Zû	1.4.1. Tişt an kesê ku di derdorê de winda dibe digere.	Kêmdîtîn: 1.4.1.1. Dema tiştê ku bi çavên xwe dişopîne winda dibe, 2-3 saniyeyan li cihê ku tişt winda bûye dinêre. 1.4.1.2. Diyar dike ku tişt an kesên nas dike nas kiriye. 1.4.1.3. Dema kesê nas ji derdorê diçe, li pey wî dinêre. 1.4.1.4. Tiştê ku li ber çavên wî tê veşartin digere. 1.4.1.5. Dema kesê ku di derdorê de nîne tê pirsîn, bi nêrînên xwe wî kesî digere. 1.4.1.6. Dema tiştê ku dixwaze nabîne, tiştî li zêdetirî cihekî digere. Kor: 1.4.1.7. Dema tiştê ku dest lê daye winda dibe, tiştî bi awayekî taktîl digere. 1.4.1.8. Diyar dike ku tişt an kesên nas dike nas kiriye. 1.4.1.9. Dema kesê nas ji derdorê diçe, bertek nîşan dide. 1.4.1.10. Dema tiştê ku dest lê daye tê veşartin, tiştî digere. 1.4.1.11. Dema kesê ku di derdorê de nîne tê pirsîn, diyar dike ku li kes digere. 1.4.1.12. Dema tiştê ku dixwaze nabîne, tiştî li zêdetirî cihekî digere.	Di tevgera armanckirî ya 1.4.1.2. de divê were hêvîkirin ku bi hewldana dirêjbûnê û bi dengderxistinê diyar bike ku tişt/kes nas kiriye. Di tevgera armanckirî ya 1.4.1.8. de, di diyarkirina wê yekê ku kesên kor tişt an kesên nas dikin nas kirine, divê bertekên fizîkî yên kes bi baldarî bîn temaşekirin; divê were nêrîn ka bi tevgerên wek guhertina hilm û berdana wî, berêkirina bi laşê xwe berbi tişt/kes ve, guh badan, keniyîn û hwd. diyar dike an na. Di tevgera armanckirî ya 1.4.1.9. de, di bertek nîşandana wî ya dema kesê nas ji derdorê diçe, divê tevgerên kes ên wek bang li kes kirin, guh badan, hewldana gerînê, girîn û hwd. bi baldarî bîn temaşekirin. Di tevgera armanckirî ya 1.4.1.10. de, ji bo tevgera gerîna kes a li tiştê dema dest lê daye tê veşartin, dibe ku ne tenê bi destê xwe gerîn were hêvîkirin. Hin kesên kor dikarin tiştên winda dibin, dikevin, ji wan dûr dikevin bi lingên xwe jî bigerin.
Beş 1.4. Şiyanên Kognîtîf ên Zû	1.4.2. Têkiliya sedem-encam a di navbera bûyer û kirinan de datîne.	1.4.2.1. Tiştên ku têkiliya sedem-encam heye li gorî fonksiyona wan bi kar tîne. 1.4.2.2. Di navbera kirinên ku li ser tiştan pêk tîne û encamên wan de têkiliyê datîne. 1.4.2.3. Têkiliya sedem-encam a berbi bûyerên jiyana wî ya rojane ve datîne.	Ji bo tevgera armanckirî ya 1.4.2.1. divê bi mînakên wek pêlêkirina miftayê ji bo vêxistina ronahiyê, pêlêkirina bişkokê ji bo xebitandina pêlîstokê were xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.4.2.2. hewl dide ku mekanîzmaya ku dihele pêlîstokeke burxandî deng derxe bixebitîne. Di tevgera armanckirî ya 1.4.2.3. de divê were hêvîkirin ku di rewşên wek birçîbûn, di baranê de şilbûn, nexweşbûn de ji pirsên wek “Tu çima şil bûyî?” re bersivên wek “Ji ber ku baran barî.” bide.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Şiyanên Kognîtîf ên Zû	1.4.3. Ji bo diyarkirina eleqe û daxwazên xwe bi mezinî re bala hevpar datîne.	Kêmdîtîn 1.4.3.1. Ji bo parvekirina eleqe an bala xwe, nêrîna xwe di navbera tişt û mezinî de diguherîne. 1.4.3.2. Di derdoreke bideng de guhdariya axaftina kesê ku li ser hûr bûye dike. 1.4.3.3. Ji bo ragihandina daxwazên xwe jistan bi kar tîne. 1.4.3.4. Digel mezinî demeke diyar li pirtûk an wêneyan dinêre. 1.4.3.5. Li tişteki dûr ê ku mezin nîşan dide an îşaret dike dinêre. Kor	Di tevgera armanckirî ya 1.4.3.3. de divê li jêstên wek îşaretkirin, dirêjbûn, nîşandan were nêrîn. Divê neyê jibîrkirin ku jêstên kesên kor jî hene. Kesên kor bi giştî jêstên bi naveroka destlêdanê, jêstên wek berêkirina bi laşê xwe nîşan didin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		1.4.3.6. Ji bo parvekirina eleqe an bala xwe, bi rêzê dest li tiştê di destê xwe de û li mezinî dide. 1.4.3.7. Di derdoreke bideng de guhdariya axaftina kesê ku li ser hûr bûye dike. 1.4.3.8. Ji bo ragihandina daxwazên xwe jistan bi kar tîne. 1.4.3.9. Digel mezinî demeke diyar pirtûkên pirhestî, pirtûkên tiştî û pirtûkên taktîl lêkolîn dike. 1.4.3.10. Berbi tiştê ku mezin dide dest lê dan ve diçe an jî bala xwe dide dengê ku îşaret dike.	
Beş 1.4. Şiyanên Kognîtîf ên Zû	1.4.4. Peyv, mîmîk, jest, tevger û axaftinan teqlîd dike.	1.4.4.1. Tevger an dengên ku bi xwe dike dubare dike. 1.4.4.2. Tevgerên hêsan ên dest an laşî teqlîd dike. 1.4.4.3. Peyv, mîmîk û jistan teqlîd dike. 1.4.4.4. Tevgerên yek-qonaxî yên ku bi tiştan tên kirin teqlîd dike. 1.4.4.5. Deng/peyv/ hevokên cuda teqlîd dike. 1.4.4.6. Tevger/axaftinên ku berê dîtine piştî demekê teqlîd dike.	Di tevgera armanckirî ya 1.4.4.2. de divê were hêvîkirin ku kesê kor jistên ku bi destlêdana laşê wî tên kirin teqlîd bike. Mesele dikare were hêvîkirin ku lîstika “çûkek danî yekî girt yekî girtiye” ya ku di nav lepê de tê kirin li destê mezinî bike. Di tevgera armanckirî ya 1.4.4.4. de dikare destê kesê kor li ser destê mezinî were girtin û pêl bişkoka vekirin-girtinê ya pêlîstokê were kirin. Paşê dikare were nêrîn ka kes teqlîd dike an na.
Beş 1.4. Şiyanên Kognîtîf ên Zû	1.4.5. Bi tiştî an bêyî tiştî lîstikên cûrbecûr dilîze.	1.4.5.1. Bi tiştan lîstikên ne fonksiyonel dilîze. 1.4.5.2. Lîstikên guncaw bi fonksiyona tiştan re dilîze. 1.4.5.3. Lîstikên sembolîk dilîze.	Di tevgera armanckirî ya 1.4.5.1. de wek mînaka lîstika ne fonksiyonel dikare were hêvîkirin ku tirimbêleke lîstokî bihejîne, lê bide an biavêje. Di tevgera armanckirî ya 1.4.5.2. de wek mînaka lîstika fonksiyonel dikare were hêvîkirin ku firaqên bi mezinahiyên cuda bi ceribandinan têxe hev. Di tevgera armanckirî ya 1.4.5.3. de wek mînaka lîstika sembolîk dikare were hêvîkirin ku wek ku tişteki tune hebe lîstikê bilîze.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.1. Hişmendî bi têkiliyên dîtinî yên di navbera tiştan de peyda dike.	1.5.1.1. Ji nav tiştan ya mezin an biçûk nîşan dide. 1.5.1.2. Ji nav tiştan ya dirêj an kurt nîşan dide. 1.5.1.3. Ji nav tiştan ya stûr an zirav nîşan dide. 1.5.1.4. Tiştan li gorî taybetmendiyên wan ên dîtinî berhev dike.	Di tevgera armanckirî ya 1.5.1.4. de divê were hêvîkirin ku bi kirina berhevdana têkildarî tiştan, tiştê “mezintir/biçûktir/dirêjtir/kurttir/stûrtir/ziravtir” û/an wêneyê wî nîşan bide.
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.2. Tiştan li gorî taybetmendiyên wan ên cuda hevber dike.	1.5.2.1. Tiştên ku heman in hevber dike. 1.5.2.2. Tiştan bi wêneyên wan re hevber dike. 1.5.2.3. Teşeyên geometrîk hevber dike. 1.5.2.4. Rengan hevber dike. 1.5.2.5. Dengên heywanan bi wêneyên wan re hevber dike.	Ji bo tevgerên armanckirî yên 1.5.2.1. û 1.5.2.2. divê li gorî asta kognîtîf a kes hejmara tiştan were zêdekirin. Di tevgera armanckirî ya 1.5.2.2. de divê ji bo kesên kor were hêvîkirin ku bi wêneyên taktîl tiştan hevber bike. Divê tevgera armanckirî ya 1.5.2.4. bi kesên kêmdîtin re were xebitîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.3. Tiştan li gorî taybetmendiyan wan ên cuda polîn dike.	1.5.3.1. Tiştan li gorî teşeyên wan polîn dike. 1.5.3.2. Tiştan li gorî rengên wan polîn dike. 1.5.3.3. Tiştan li gorî taybetmendiyan wan ên taktîl polîn dike. 1.5.3.4. Tiştan li gorî mezinahiyên wan polîn dike.	Ji bo tevgera armanckirî ya 1.5.3.3. taybetmendiyan taktîl ev in; xîşok-nexîşok, nerm-hîşk û hwd. Ji bo tevgera armanckirî ya 1.5.3.4. divê ji kes were hêvîkirin ku tiştan; wek mezin-biçûk, dirêj-kurt, stûr-zirav û hwd. polîn bike.
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.4. Hişmendî bi têkiliyan cihê yê di navbera tiştan de peyda dike.	1.5.4.1. Li gorî cihê tiştan têgehên “li ser/li bin” bi kar tîne. 1.5.4.2. Li gorî cihê tiştan têgehên “li jor/li jêr” bi kar tîne. 1.5.4.3. Li gorî cihê tiştan têgehên “li pêş/li paş” bi kar tîne. 1.5.4.4. Li gorî cihê tiştan têgehên “li rastê/li çepê” bi kar tîne.	
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.5. Li gorî taybetmendiyan tiştan nexşerêz ava dike.	1.5.5.1. Bi nêrîn/destlêdana modelê heman nexşerêzeke hêsan çêdike. 1.5.5.2. Nexşerêzê ji cihê ku maye didomîne. 1.5.5.3. Parçeya kêma nexşerêzekê temam dike. 1.5.5.4. Bi awayekî serbixwe nexşerêz ava dike.	Di tevgerên armanckirî yê 1.5.5.2., 1.5.5.3. û 1.5.5.4. de divê bi du tiştan were destpêkirin û hejmara tiştên di nexşerêzê de were zêdekirin.
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.6. Hêjmara tiştan texmîn dike.	1.5.6.1. Ji nav komên tiştan koma ku kêma e nîşan dide. 1.5.6.2. Ji nav komên tiştan koma ku zêde ye nîşan dide. 1.5.6.3. Ji nav herî kêma sê komên tiştan koma “herî zêde” nîşan dide. 1.5.6.4. Ji nav herî kêma sê komên tiştan koma “herî kêma” nîşan dide.	Di armanca 1.5.6. de divê bi komên tiştên heman dest bi xebitîna were kirin û bi komên tiştên cuda berdewam bike.
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.7. Tiştan li gorî taybetmendiyan wan ên fîzîkî yê ne dîtinî ji hev cuda dike.	1.5.7.1. Ji nav tiştan ya giran nîşan dide. 1.5.7.2. Ji nav tiştan ya sivik nîşan dide. 1.5.7.3. Ji nav herî kêma sê tiştan koma “herî giran” nîşan dide. 1.5.7.4. Ji nav herî kêma sê tiştan koma “herî sivik” nîşan dide. 1.5.7.5. Ji nav tiştan ya hîşk nîşan dide. 1.5.7.6. Ji nav tiştan ya nerm nîşan dide. 1.5.7.7. Ji nav herî kêma sê tiştan koma “herî hîşk” nîşan dide. 1.5.7.8. Ji nav herî kêma sê tiştan koma “herî nerm” nîşan dide.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.8. Şiyanên jimartinê bi kar tîne.	1.5.8.1. Dema jê tê xwestin ku yek an dudo nîşan bide, yek an du tiliyan xwe radike. 1.5.8.2. Bi qasî hêjmara tê xwestin tiştan dide. 1.5.8.3. Bi herî zêde avêtina sê hejmaran ji 1'ê heta 10'ê yek bi yek bi rîtim dijmêre. 1.5.8.4. Tiştên ku herî zêde heta pêncan in yek bi yek	Di tevgerên armanckirî yê 1.5.8.4. û 1.5.8.5. de divê hejmarên tiştan di navbera 3 û 5 de bin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		dijmêre. 1.5.8.5. Bi nêrîn/destlêdana tiştên ku herî zêde pênc heb in, bêtî jîmartinê texmîn dike ka çend heb in.	
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.9. Amûrên pîvandîna yê hêsan ên ne standard bi kar tîne.	1.5.9.1. Hêjmara tiştan bi bikaranîna amûrên ne standard dipîve. 1.5.9.2. Dirêjahiya tiştan bi bikaranîna amûr û teknîkên ne standard dipîve. 1.5.9.3. Giraniya tiştan bi bikaranîna amûr û teknîkên ne standard dipîve. 1.5.9.4. Germahiya tiştan bi bikaranîna amûr û teknîkên ne standard dipîve. 1.5.9.5. Cihên tiştan ên li gorî hev bi bikaranîna amûr û teknîkên ne standard dipîve.	Di tevgera armanckirî ya 1.5.9.1. de divê were hêvîkirin ku wek amûra pîvandîna ya ne standard amûrên "iskan, kevçî, hesk û hwd." bi kar bîne. Di tevgera armanckirî ya 1.5.9.2. de divê were hêvîkirin ku wek amûra pîvandîna ya ne standard amûrên "bost, ling, gav û hwd." bi kar bîne. Di tevgera armanckirî ya 1.5.9.3. de divê were hêvîkirin ku wek amûra pîvandîna ya ne standard amûrên "dest, poşet û hwd." bi kar bîne. Di tevgera armanckirî ya 1.5.9.4. de divê were hêvîkirin ku wek amûra pîvandîna ya ne standard germahiyê "bi destlêdanê" bipîve. Di tevgera armanckirî ya 1.5.9.5. de dikarin beşên laş ên wek "di bilindahiya mîlî de" bên bikaranîn. Herwiha ji bo kesên ku gopalê bi kar tînin divê were hêvîkirin ku gopal jî wek amûra pîvandîna bi kar bînin.
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.10. Têgehên têkildarî demê bi kar tîne.	1.5.10.1. Navê perçeyên demê yê cuda yê rojê dibêje. 1.5.10.2. Rojên hefteyê bi rêzê dibêje. 1.5.10.3. Peyvên duh, îro, sibe di konteksta guncaw de bi kar tîne. 1.5.10.4. Rojên dawîya hefteyê û nav hefteyê ji hev cuda dike.	
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.11. Der barê xwe û derdora xwe de zanîna dide.	1.5.11.1. Xwe û malbata xwe dide nasîn. 1.5.11.2. Hevşewetî û cudahiya fizîkî yê di navbera kesên de rave dike. 1.5.11.3. Navê dibistan û pola xwe dibêje. 1.5.11.4. Taybetmendiyên fizîkî yê bingehîn ên derdora mal û dibistanê rave dike. 1.5.11.5. Tiştên di derdora mal û dibistanê de vedibêje. 1.5.11.6. Çalakiyên di derdora mal û dibistanê de vedibêje.	
Beş 1.5. Amadebûn ji bo Fêrbûnê	1.5.12. Beşdarî bûyerên rojane dibe.	1.5.12.1. Beşdarî aktivîteyên di nav rojê de tên kirin dibe. 1.5.12.2. Berpirsiyariyên kesane yê ku jê re tên dayîn bi cih tîne. 1.5.12.3. Beşdarî çalakiyên komê dibe. 1.5.12.4. Di çalakiyên komê de berpirsiyariyên hêsan bi cih tîne.	

2. Navê Modulê	ŞIYANÊN ZIMAN Î RAGIHANDINÊ
2. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şiyane ziman û ragihandinê şiyane dema berî peyvê û dema peyvê bi dest bixin.
2. Beşên Modulê	Dema Berî Peyvê, Dema Peyvê Ravekirinê Giştî yê Têkildarî Modulê

Ravekirinê Giştî yê Têkildarî Modulê

- Kesên bi kêmasiya dîtinê, her çend rewşeke astengiyeke zêde ya wan tunebe jî, ji ber kêmasiya jiyanê û nepeydakirina ezmûna têrê dike, dikarin hin pirsgerêkên ziman û ragihandinê yê wek ekolalî, axaftina dereng, verbalîzmê bijîn. Ev pirsgerêkên ku kesên bi kêmasiya dîtinê nîşan didin dikarin di mezinbûnê de jî berdewam bikin. Bi vê armancê, modula şiyane ziman û ragihandinê ji kesên bi kêmasiya dîtinê re tê pêşniyarkirin.
- Armanca Ravekirinê Têvgerê Armanckirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1 Dema Berî Peyvê	2.1.1. Dengê xwe bi armanç bi kar tîne.	2.1.1.1. Dengên cuda derdixe. 2.1.1.2. Bi tonên cuda dengdanan dike. 2.1.1.3. Ji bo peyvên tîn dayîn peyveke cuda berhem tîne. 2.1.1.4. Dengên dişibin dengê tî dayîn derdixe. 2.1.1.5. Bi dengdanê daxwazên xwe îfade dike.	Di tevgera armanckirî ya 2.1.1.1. de derxistina dengên di pêvajoya pêşketinê de yên wek gîgîldan/agûlandinê tî armanckirin. Di bidestxistina tevgera armanckirî ya 2.1.1.5. de, tî armanckirin ku kes bi bikaranîna dengê xwe wek amûra ragihandinê daxwazên xwe bi awayekî bi armanç îfade bike.
Beş 2.1 Dema Berî Peyvê	2.1.2. Ji kesê ku pê re di ragihandinê de ye re bertek dide.	2.1.2.1. Ji dangan re bertek dide. 2.1.2.2. Ji navê xwe re bertek dide. 2.1.2.3. Bala xwe berbi kesê diaxive ve dibe. 2.1.2.4. Bi jest û mîmîkên xwe diyar dike ku guhdariya kesê diaxive dike.	Di bidestxistina tevgera armanckirî ya 2.1.2.1. de, divê rewşa bertekdana ji dengên kesên ku pê re di ragihandinê de ye re were berçavgirtin. Pêşî bertekdana ji dengên kesên nas, paşê ji dengên kesên ne nas re tî armanckirin.
Beş 2.1 Dema Berî Peyvê	2.1.3. Li gorî rêwerzan tevdigere.	2.1.3.1. Rêwerzên ku yek kirinê diyar dikin bi cih tîne. 2.1.3.2. Rêwerzên ku du kirinan diyar dikin bi cih tîne. 2.1.3.3. Rêwerzên ku sê û zêdetir kirinan diyar dikin bi cih tîne.	Ji bo armanca 2.1.3. şiyana pêşmerc pêkhatina destketiya “Ji kesê ku pê re di ragihandinê de ye re bertek dide.” ye.
Beş 2.1 Dema Berî Peyvê	2.1.4. Di ragihandinê de dor digire.	2.1.4.1. Bi dayîna berteka bi deng dor digire. 2.1.4.2. Bi bikaranîna jestê dor digire. 2.1.4.3. Bi bikaranîna peyveke tenê dor digire.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Dema Berî Peyvê	2.1.5. Bala hevpar datîne.	2.1.5.1. Di dema ragihandina bertekî de eleqeyê bi hêmaneke din a di derdorê de peyda dike. 2.1.5.2. Bi armanca xwestinê bala kesê ku pê re di ragihandinê de ye dikişîne ser hêmanekê. 2.1.5.3. Bi armanca parvekirina eleqeya xwe bala kesê ku pê re di ragihandinê de ye dikişîne ser hêmanekê. 2.1.5.4. Eleqeyê bi hêmaneke ku kesekî din pê re eleqedar dibe peyda dike. 2.1.5.5. Li ser hêmaneke ku kesê pê re di ragihandinê de ye pê re eleqedar dibe hûr dibe. 2.1.5.6. Bi berêkirina bala kesê pê re di ragihandinê de ye ya berbi hêmaneke din ve, bala xwe dibe ser wê hêmanê.	Ji bo armanca 2.1.5. şiyana pêşmerc pêşketina berdewamiya tiştî û têgeha ez e. Ji ber ku di şiyana bala hevpar de dayîna bala xwe ya berbi hêmaneke sêyem ve dibe mijar, pêwîst e ku kes xwe li gorî derdorê û hêmanên di derdorê de li gorî hev bi cih bike, herwiha hişmend be ku di derdorê de ji bîlî wî hebûnên din hene û ew wî nabin. Ji ber vê yekê divê ev armanç bi modula şiyânê kognîtîf re bi hev re were fikirîn. Di dema bidestxistina hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 2.1.5. de cih digirin, divê amûra ragihandinê ya ku kes li gorî pêşketin û performansê xwe bi kar tîne (jest, deng, peyv û hwd.) were pejirandin.
Beş 2.1. Dema Berî Peyvê	2.1.6. Tevgerên teqlîdî nîşan dide.	2.1.6.1. Tevgerên zimên teqlîd dike. 2.1.6.2. Tevgerên lêvan teqlîd dike. 2.1.6.3. Dangan teqlîd dike. 2.1.6.4. Kîteyan teqlîd dike. 2.1.6.5. Peyvan teqlîd dike.	Di bidestxistina tevgera armanckirî ya 2.1.6.3. de pêwîst e ku dengên derdorî yên wek dengên heywanan, dengên wesayîtan bî xebitîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Dema Berî Peyvê	2.1.7 Bi jestên nîşander xwe îfade dike.	2.1.7.1. Bi destlêdanê tiştî/kesî nîşan dide. 2.1.7.2. Ji dûr ve tiştî/kesî/dengî nîşan dide. 2.1.7.3. Hewl dide bigihîje tiştî/kesî/dengî. 2.1.7.4. Ji bo kişandina balê jestê berhem tîne.	Jest: Ew tevger in ku bi armanca ragihandinê tîn berhemanîn, bi giştî wek bikaranîna tilî, dest û milan tîn zanîn lê taybetmendiya rû (mesele lêv şeqandin ji bo xwarinê) û tevgerên laş jî (mesele bazdan ji bo lîstina hespsiwarîyê) dihevin. Ji ber ku kesên bi kêmasiya dîtinê jistan nabînin an bi sînor dibînin, dikarin di têgihiştin û bikaranîna teşeyên wan de dezavantajê bijîn. Jest li du komên bingehîn tîn dabeşkirin, wek nîşander û temsîlî.
Beş 2.1. Dema Berî Peyvê	2.1.8. Bi jestên temsîlî xwe îfade dike.	2.1.8.1. Bi bikaranîna tiştî peyama ku dixwaze bigihîne sembolîze dike. 2.1.8.2. Bêyî bikaranîna tiştî peyama ku dixwaze bigihîne sembolîze dike. 2.1.8.3. Çepikan lê dide. 2.1.8.4. Pêncan lê dide. 2.1.8.5. “Bay bay” dike. 2.1.8.6. Bi destê xwe “were” dike. 2.1.8.7. Bi tiliya xwe “bêdeng be” dike. 2.1.8.8. Bi wateya na serê xwe berbi rast û çepê ve dihejîne. 2.1.8.9. Bi wateya “erê” serê xwe berbi pêş û paş ve diilivîne.	Jestên temsîlî yên ku di armanca 2.1.8. de tîn îfadekirin, ew jest in ku di sembolîzekirina tiştêkî, rewşekê, bûyerekê, kesekî û hwd. yê diyar de tîn bikaranîn. Mesele çêkirina destê xwe wek îskanekê wek ku av vedixwe, jestek e bi wateya avxwestinê. Di heman demê de lêdana destan bi wateya çûkê, livandina serê xwe berbi pêş û paş ve bi wateya erê an jî hejandina destî bi wateya oxir be, di nav mînakên van jistan de ne. Divê mînakên hemû tevgerên armanckirî yên ku di navbera 2.1.8.3. û 2.1.8.9. de cih digirin cûrbecûr bînin kirin û bînin xebitîn. Mesele wek hejandina milan bi wateya naxwazim, bişkifandina lêva jêrîn bi wateya nizamim.
Beş 2.1. Dema Berî Peyvê	2.1.9. Tevgerên bi armanç ên guncaw bi fonksiyonên ragihandinê re nîşan dide.	2.1.9.1. Tiştî dixwaze. 2.1.9.2. Tiştî red dike. 2.1.9.3. Xizmetê dixwaze. 2.1.9.4. Xizmetê red dike. 2.1.9.5. Zanînê dixwaze. 2.1.9.6. Zanînê red dike. 2.1.9.7. Zanînê dide. 2.1.9.8. Têkiliya civakî datîne.	Divê hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 2.1.9. de li gorî amûra ragihandinê ya ku kes xwedî wê ye (jest, deng, peyv û hwd.) bînin xebitîn.
Beş 2.1. Dema Berî Peyvê	2.2.1. Bi peyvan xwe îfade dike.	2.2.1.1. Bi bikaranîna peyveke tenê xwe îfade dike. 2.2.1.2. Bi bikaranîna hevoka ku ji du peyvan pêk tê xwe îfade dike. 2.2.1.3. Bi bikaranîna hevoka ku ji sê û zêdetir peyvan pêk tê xwe îfade dike.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.2. Dema Peyvê	2.2.2. Cureyên peyvan di cih de bi kar tîne	2.2.2.1. Peyvên ku navî diyar dikin di cih de bi kar tîne. 2.2.2.2. Peyvên ku kirinê diyar dikin di cih de bi kar tîne. 2.2.2.3. Rengdêran di cih de bi kar tîne. 2.2.2.4. Cînavan di cih de bi kar tîne. 2.2.2.5. Peyvên ku demê diyar dikin di cih de bi kar tîne. 2.2.2.6. Peyvên pirsê di cih de bi kar tîne.	Peyvên ku di tevgera armanckirî ya 2.2.2.5. de tîn îfadekirin; divê wek sibê, nîvro, êvar, şev, roj, berê, niha, paşê, piştî demeke kurt, duh, îro, sibe û hwd. bînin fikirîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		2.2.2.7. Peyvên ku xwedîtiyê diyar dîkin di cih de bi kar tîne. 2.2.2.8. Peyvên ku cih diyar dîkin di cih de bi kar tîne. 2.2.2.9. Gîhanekan di cih de bi kar tîne. 2.2.2.10. Daçekan di cih de bi kar tîne.	
Beş 2.2. Dema Peyvê	2.2.3. Paşgiran di cih de bi kar tîne.	2.2.3.1. Paşgirên demê di cih de bi kar tîne. 2.2.3.2. Paşgirên pirsê di cih de bi kar tîne. 2.2.3.3. Paşgirên neyînîtiyê di cih de bi kar tîne. 2.2.3.4. Paşgirên pirjimariyê di cih de bi kar tîne. 2.2.3.5. Paşgirên xwedîtiyê di cih de bi kar tîne.	
Beş 2.2. Dema Peyvê	2.2.4. Peyvan li gorî wateya wan bi kar tîne.	2.2.4.1. Ji bo tiştên dixwaze bibêje peyva/peyvên guncaw bi kar tîne. 2.2.4.2. Ji bo bersivdanê peyva/peyvên guncaw bi kar tîne. 2.2.4.3. Peyva ku wateya wê fêr bûye di hevokê de di cihê rast de bi kar tîne. 2.2.4.4. Hevokên guncaw bi mijara tê axaftin re datîne.	Verbalîzm, bi taybetî bikaranîna peyvan e ji aliyê kesên kor ve bêyî ku wateya wan bizanin. Ev rewş, rewşa bikaranîna peyvên ku wateya wan nizanin di ragihandina devkî de ye, her çend kesên bi kêmasiya dîtinê bi hestên xwe ezmûn nekiribin jî. Mesele kesekî kor dikare behsa potaya basketbolê bike. Heta dikare bi peyvên rast wesif bike lê belê dibe ku qet jiyanê wî bi potaya basketbolê re çênebûye.
Beş 2.2. Dema Peyvê	2.2.5. Pêkhatayên hevokê bi kar tîne.	2.2.5.1. Hevokên bi pêkhataya hêsan bi kar tîne. 2.2.5.2. Hevoka rêzkişî bi kar tîne. 2.2.5.3. Hevoka bi pêkhataya hevedudanî bi kar tîne.	
Beş 2.2. Dema Peyvê	2.2.6. Hevokên guncaw bi fonksiyonên ragihandinê yên pêşketî re datîne.	2.2.6.1. Bi armanca etîketkirinê hevokê datîne. 2.2.6.2. Bi armanca xwestina xizmetê hevokê datîne. 2.2.6.3. Bi armanca xwestina zanînê hevokê datîne. 2.2.6.4. Bi armanca texmînkirinê hevokê datîne. 2.2.6.5. Bi armanca vegerandinê hevokê datîne.	
Beş 2.2. Dema Peyvê	2.2.7. Sohbetê dike.	2.2.7.1. Sohbetê dide destpêkirin. 2.2.7.2. Sohbata guncaw bi mijara sohbetê re didomîne. 2.2.7.3. Beşdarî sohbetê ku berê dest pê kiriye dibe. 2.2.7.4. Bi bikaranîna hevdem a zimanê devkî û jêstana sohbetê dike. 2.2.7.5. Sohbetê di dema guncaw de diqedîne.	
Beş 2.2. Dema Peyvê	2.2.8. Der barê mijareke diyarkirî de diaxive.	2.2.8.1. Rojeke xwe vedibêje. 2.2.8.2. Bûyer/ lîstik/filmê ku dîtiye/jiyaye û hwd. vedibêje. 2.2.8.3. Ramanên xwe der barê mijareke hatiye dayîn de vediguhêze.	

3. Navê Modulê	XWENDIN Û NIVÎSANDIN
3. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên kêmdîtîn û kor şiyarên xwendin-nivîsandinê bi dest bixin.
3. Beşên Modulê	Xwendin-Nivîsandina Zû, Xwendin û Nivîsandina Pêşîn, Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê, Têgihiştina Bihîstinê, Vegotina Nivîskî, Rêziman Ravekirinên Giştî yên Têkildarî Modulê

Ravekirinên Giştî yên Têkildarî Modulê

- Di beşa xwendin-nivîsandina zû de wek rêbaza hînkirinê dikare rêbaza hînkirina rasterast were hilbijartin. Divê bi lîstik û çalakiyên xweş jî tevgerên armanckirî bi awayekî bibandor û mayînde bîn pêşxistin. Herwiha divê bi hînkirina fersendê tevgerên armanckirî yên têkildarî şiyaran têxin nav rûtînên rojane (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) û dubare bîn kirin. Beşa rêzimanê li gorî mijaran hatiye polînkirin. Rêzeke ji hêsan berbi zehmet ve nehatiye şopandin. Mamoste dikare li gorî bernameya dersê û performansa kes armancan hilbijêre. Ji bo tevgerên armanckirî yên ku polînkirin û rêzîkirinê pêwîst dîkin divê şema bîn bikaranîn. Di beşa têgihiştina xwendinê de dikarin pirsên têgihiştina nivîsê bi sê cureyan ji kes bîn pirsîn. Ev in; pirsên ku bersiva wan di nivîsê de heye, pirsên encamdanînê, pirsên zanîn û ezmûnê. Pirsên ku di nivîsê de hene: Ew pirs in ku bersiva wan di nivîsê de bi hevokekê bi awayekî eşkere hatiye îfadekirin. Pirsên encamdanînê: Ew pirs in ku bersiva wan di nivîsê de di nav hevokekê de bi eşkerî nayê îfadekirin, pêwîst dîkin ku xwendevan beşên cûrbecûr ên nivîsê bi kar bîne û di navbera bûyeran de tîkiliyê deyne. Pirsên ku xwe dispêrin zanîn û ezmûnan: Ew pirs in ku pêwîst dîkin xwendevan zanîn û ezmûnên xwe bi bûyerên di nivîsê de re bigire hev û bersiv bide. Ji bo kesên kêmdîtîn divê di materyalên xwendin û nivîsandinê de rêkxistinên wek pûnto, cureyê nivîsê, kontrast û hwd. bîn kirin. Mezinahî û karakterê nivîsê: Dema kes tê nîrxandin an hînkirin tê kirin, divê mezinahî û karakterê nivîsê yê guncaw bi dîtina kes re were hilbijartin. Pêwîst e ku mezinahiya nivîsê ya ku kes dikare bixwîne were diyarkirin û materyalên nivîskî bi vê mezinahiyê bîn amadekirin. Wekî din kes dê nikaribe weşanên wek pirtûk, test, nota tîn dayîn bixwîne. Kontrastbûn: Kontrast; bi awayekî bingeîn cudahiya rengî ya di navbera tişt û zemînê de ye. Divê dîtbarên ku kes bi rehetî dikare hilbijêre û teşeyê ji hev derxe bîn bikaranîn. Pêwîst e ku dîtbar bi qasî gengaz sade, dûrî tevlihevbûnê, guncaw bi berevajîtiya zemîn-teşe û rengî re bin. Rêza rûniştinê, ronahîkirin: Hin kesên kêmdîtîn tercîh dîkin ku derdora ku tê de ne ronî be, hinên din jî ronahîkirineke tarîtir dixwazin. Sedema vê tercîhê cudahiya nexweşiyên çav û astên dîtînê ye. Pêwîst e ku cureyê ronahîkirinê yê ku kes çêtir dibîne û xwe rehetir hîs dike were diyarkirin û derdorên tîn bikaranîn li gorî van pîvanan bîn rêkxistin. Divê kesê kêmdîtîn li şûna cihê ronî yê polê, bi awayekî ku tîrêjên rojê ji paş ve bîn, bi paş ve li pencereyê were rûniştandin.
- Pirtûkên dersê, defter-qelem, rêza rûpelê, xebatên xwendin-nivîsandinê: Dibe ku kesên kêmdîtîn bixwazin materyala dixwînin nêzîkî çavên xwe bikin da ku çêtir bibînin. Ya herî girîng a ku divê li vir bala mirov lê be ew e ku ne serî li ser rûpelê were xwarkirin, lê belê rûpel nêzîkî çavî were kirin. Xebitîna bi xwarbûna li ser rûpelê hem westandinê di stû û piştê de peyda dike hem jî ji ber ku siya serî dikeve ser rûpelê dîtînê zehmet dike. Bi armanca nêzîkkirina materyala dê were xwendin bo çavî, dikare ji stendên xwendinê an jî ji dosyayên stûr sûd were wergirtin. Rêza rûpelê ya pirtûkên dersê, dikare bi awayekî be ku ji bo kes tevlihevbûna dîtînê çêbike. Di van rewşan de dikare rêya girtina beşên ji bilî beşên ku kes lê dixebite bi kaxezekê were girtin. Ger kes dema dixwîne gelek caran rêzê winda dike an jî li şûna ku li rêza jêrîn xwendinê berdewam bike vedigere serê rêzê, dikare pencereyê xwendinê ya ku dê ji kartona fonê ya bi rengê tarî were

amadekirin bê bikaranîn. Divê deftera ku kes bi kar aniye bi xêzên bi rengên tarî hatibe diyarkirin. Ji bo ku dema dinivîse tiştên nivîsandine bibîne û bikaribe bixwîne, divê qelema kursanî ya B an 2B ya ku bi rengê tarî dinivîse, carinan qelema keçeyî (temaşekirina mamoste) were dayîn bikaranîn. Ji bo ku qelemê ji cihê guncaw û rehetir bigire, divê girtokên bi rengên biriqok bên dayîn bikaranîn. Ji bo hêsanî nivîsandinê pêwîst e ku li şûna deftera çargoşeyî, deftera xêzdar an jî ya ku rêzên wê bi xêzên bi rengê tarî hatine diyarkirin were bikaranîn. Dibe ku li gorî hevsalên wî xebateke amadekariya nivîsandinê ya zêdetir pêwîst be. Dayîna cih ji van xebatan re bi qasî pêwîst, dihêle ku dema kes derbasî nivîsandinê dibin nivîsa wan xwendinbar be. Pêşkêşkirina tişt û dîtbaran û mesafe: Pêwîst e ku dîtbar guncaw bi qada dîtina kes re û di dûrahiya ku kes dibîne de bên bicihkirin. Adaptekirinên di amûrên xwendin-nivîsandinê de: Girîng e ku rengê karakterê nivîsê bi zemînê re berevajîtiyê ava bike. Herwiha ji bo ku nivîs bi rehetî bên xwendin, pêwîst e ku valahiyên hundirîn ên tîpan û valahiyên di nav peyvê de asayî bên kirin, navberên rêzan bi awayekî bin ku şopandinê hêsan bikin, xêz û xalên rêzên vala yên ku tê xwestin di nav çalakîyê de nivîs bên nivîsandin stûr bên kirin. Herwiha di materyala nivîsandinê de jî pêwîst e ku rêz stûr bên kirin, ger pêwîst be dibe ku pêwîst be du rêz wek rêzeke tenê bên bikaranîn. Divê tîp û peyvên ku di tevgerên armanckirî yên di bin sernavê kor de tên bikaranîn bi alfabeya Braille bên nivîsandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	3.1.1. Taybetmendiyên dengî yê peyvên ji hev cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.1.1.1. Dîbêje ka cotên peyvên tîn gotin heman in/cuda ne. 3.1.1.2. Dîbêje ka peyvên tîn gotin qafiyedar in (gotina wan hevşêwe ye) an na. 3.1.1.3. Ji nav peyvên tîn gotin yê qafiyedar (gotina wan hevşêwe) dîbêje. 3.1.1.4. Bi peyveke tî gotin re peyveke qafiyedar (gotina wê hevşêwe) berhem tîne.	Wek çawa dikare berbi hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.1. de hînkirina rasterast were kirin, divê bi lîstik û çalakiyên xweş jî ev şîyan bi awayekî bibandor û mayînde bîn pêşxistin. Herwiha divê bi hînkirina fersendê armancên têkildarî şîyanên hatine armanckirin tîxin nav rûtinên rojane (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) û dubare bîn kirin. Divê ji bo pêşxistina hişmendiya qafiyeyê ji helbest/zûgotinok/mamik/stranên ku peyvên qafiyedar di hewînî sûd were wergirtin, peyvên qafiyedar bîn tekezîkirin û dubare bîn kirin. Di armanca 3.1.1. de dema bi helbest/zûgotinok/stranan berbi van tevgeran ve hînkirin tî kirin; 1. Divê helbest/zûgotinok/stran bi kesan re bi hev re bîn gotin. 2. Divê piştî ku hûn dîbêjin, ji kes were xwestin ku dubare bike. 3. Divê ji kes were xwestin ku bi awayekî serbixwe bibêje. 4. Divê ji kes were xwestin ku peyvên qafiyedar bi rîtim bibêje. 5. Divê ji kes were xwestin ku peyvên ku gotina wan dişibe peyvên qafiyedar berhem bîne. 6. Divê ji kes were xwestin ku dengê tî tekezîkirin ê di peyvên qafiyedar de bibêje. Hûn dikarin vê armancê bi çîrokên ku peyvên qafiyedar tî de hene jî bisepînin. Divê peyvên qafiyedar wek peyvên ku gotina wan hevşêwe ye bîn pênasîkirin. Divê bala mirov li ser wê be ku peyvên qafiyedar bi herî kêr 2 dengan bişibin hev. Peyvên kurt jî bo xebitîna qafiyeyê guncawtir in. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.1.1. divê ji kes re cotên peyvên ku bi hev re heman in (bing-bing) an jî hevşêwe lê cuda ne (bing-ding) bîn dayîn. Ev peyv dikarin peyvên bi wate bin (çok-koç), herwiha dikarin peyvên bêwate jî bîn (pit-nit). Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.1.2. divê bi du peyvên xebat were kirin. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.1.3. sê peyv tîn dayîn. Ji van dudo bi hev re qafiyedar in û yek ne qafiyedar e. Divê were hêvîkirin ku kes jî hev derxe ka

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			kîjan dudo qafiyedar in. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.1.4. divê peyvên guncaw ji bo berhevanîna peyva qafiyedar bîn bikaranîn û bala mirov li ser wê be ku peyvên kurt bin (mesele baş-taş-kaş-yaş û hwd.).
Beş 3.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	3.1.2. Taybetmendiyên kîteyî yê peyvan ji hev cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.1.2.1. Peyvên tîn gotin li kîteyên wan dabeş dike. 3.1.2.2. Kîteya pêşîn a peyveke tîn gotin dibêje. 3.1.2.3. Kîteya dawî ya peyveke tîn gotin dibêje.	Wek çawa dikare berbi hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.2. de hînkirina rasterast were kirin, bi lîstik û çalakiyên xweş jî ev şîyan dikarin bi awayekî bibandor û mayînde bîn pêşxistin. Herwiha divê bi hînkirina fersendê armancên tîkildarî şîyanên hatine armanckirin tîxin nav rûtînên rojane (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) û dubare bîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.2.1. divê di destpêkê de bi peyvên kurt xebat bîn kirin. Di dema xebatan de girîng e ku pêşî modelbûn were kirin. Dema li kîteyan tîn dabeşkirin, divê di her kîteyekê de di heman demê de bi çepikan, bi lêdana destî li masê an jî bi lêdana lingî li erdê kîte bîn tekezkirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	3.1.3. Taybetmendiyên yekîneya dengî yê peyvan ji hev cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.1.3.1. Dibêje ka du peyvên tîn gotin bi heman dengî dest pê dikin an na. 3.1.3.2. Dibêje ka du peyvên tîn gotin bi heman dengî diqedin an na. 3.1.3.3. Ji nav sê peyvên tîn gotin peyvên ku bi heman dengî dest pê dikin dibêje. 3.1.3.4. Ji nav peyvên tîn gotin peyvên ku bi heman dengî diqedin dibêje. 3.1.3.5. Peyveke ku bi heman dengî bi peyva tîn gotin re dest pê dike dibêje. 3.1.3.6. Dengê pêşîn ê peyva tîn gotin dibêje. 3.1.3.7. Peyveke ku bi heman dengî bi peyva tîn gotin re diqede dibêje. 3.1.3.8. Dengê dawî yê peyva tîn gotin dibêje. 3.1.3.9. Bi avêtina dengê pêşîn an dawî yê peyveke tîn gotin, ya dimîne dibêje. 3.1.3.10. Peyva nû ya ku bi zêdekirina dengê li serî an dawiya peyveke tîn gotin ava kiriye dibêje. 3.1.3.11. Peyva nû ya ku bi guhertina dengê di peyva tîn gotin de bi dengê din ava kiriye dibêje. 3.1.3.12. Peyveke kurt a ku bi dabeşkirina li dengên wê tîn gotin dibêje. 3.1.3.13. Peyveke kurt a tîn gotin li dengên wê dabeş dike.	Wek çawa dikare berbi hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.3. de hînkirina rasterast were kirin, bi lîstik û çalakiyên xweş jî ev şîyan dikarin bi awayekî bibandor û mayînde bîn pêşxistin. Herwiha divê bi hînkirina fersendê armancên tîkildarî şîyanên hatine armanckirin tîxin nav rûtînên rojane (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) û dubare bîn kirin. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.3. de, ji bo ku kes naveroka erka ku ji wan tîn hevîkirin fam bikin, divê beriya her tiştî bi rastî modelbûn were kirin. Dema tîn nixandî jî divê li ser maddeyên mînak were ravekirin ka di maddeya tîkildar de çî tîn xwestin. Di hînkirin û nixandina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.3. de pêwîst e ku bi peyvên ku kes bi wan nas in were xebitîn. Peyvên ku wateya wan nizanin, dibin asteng li ber famkirina erkê û hûrbûna li ser taybetmendiyên dengî yê peyvan. Di hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.3. de divê mirov hişmend be li cudahiya di navbera deng û tîpê de. Dema tîn hînkirin û tîn nixandî, ne tîp, lê belê deng tîn tekezkirin. Herwiha hin tîp xwedî zêdetirî yek dengî ne. Mesele tîpa “k” wek ku di peyvên “kar û kel” de heye bi awayekî cuda tîn dengdan. Bi heman awayî tîpa “g” wek ku di peyvên “gel û gol” de heye bi awayekî cuda tîn dengdan. Di hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.3. de divê pêşî bi peyvên yek-kîteyî paşê jî bi peyvên du-kîteyî were xebitîn. Divê bi peyvên sê û zêdetir

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			kîteyî neyê xebitîn. Dema tê xebitîn divê di rêza pêşîn de bi dengên tîpên bêdeng xebat bên kirin. Ji bo tevgerên armanckirî yên 3.1.3.3. û 3.1.3.4. sê peyvên tîpên dayîn. Ji van dudo bi heman dengî dest pê dikin/diqedin û yek bi dengekî cuda dest pê dike/diqede. Divê were hêvîkirin ku kes ji hev derxe ka kîjan dudo bi heman dengî dest pê dikin/diqedin. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.3.9. di gotina ya dimîne bi avêtina dengê pêşîn de mînak "taş-aş"; di gotina ya dimîne bi avêtina dengê dawî de jî mînak "taş-ta" dikare were dayîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.3.10. ji bo ku bi zêdekirina dengekî li serê peyvê peyveke nû ava bike mînakên "aç-taç; ev-dev; çim-içim" dikarin bên dayîn, ji bo ku bi zêdekirina dengekî li dawiyê peyvê peyveke nû ava bike jî mînakên "su-sus; bu-bul; dev-deve; gez-gezi" dikarin bên dayîn. Herwiha di vê tevgera armanckirî de ji bo ku peyva tê hêvîkirin were avakirin jî peyveke bi wate be, divê dengê dê were zêdekirin jî digel peyvê were dayîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.3.11. divê di rêza pêşîn de guhertina dengên pêşîn, paşê guhertina dengên dawî û li dû wê guhertina dengên navîn were pêşdebirin. Wek mînak "baş-taş; baş-bal; baş-beş" dikare were dayîn. Herwiha di vê tevgera armanckirî de ji bo ku peyva tê hêvîkirin were avakirin jî peyveke bi wate be, divê dengê ku tê xwestin were guhertin digel dengê ku dê li şûna wî were danîn bi hev re bên dayîn.
Beş 3.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	3.1.4. Peyva nivîskî ya tê nîşandan dibêje.	Kêmdîtî 3.1.4.1. Nivîsa bi wêne ya tê dayîn, bi peyva nivîskî re hevber dike. 3.1.4.2. Wêneyê tê dayîn, bi peyva nivîskî re hevber dike. 3.1.4.3. Ji nav peyvên nivîskî yên tîpên dayîn peyva nivîskî ya tê xwestin nîşan dide. 3.1.4.4. Peyva nivîskî ya tê nîşandan dibêje. Kor 3.1.4.5. Nivîsa Braille ya ku bi sembola taktîl hatiye hevberkirin, bi peyva nivîskî ya Braille re hevber dike. 3.1.4.6. Tîştê/wêneyê bilind ê tê dayîn, bi peyva nivîskî ya Braille re hevber dike. 3.1.4.7. Ji nav peyvên nivîskî yên Braille yên tîpên dayîn peyva tê xwestin nîşan dide. 3.1.4.8. Peyva nivîskî ya Braille ya tê dayîn dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.4.5. du set tîpên amadekirin ku têkildarî mijarekê ne (mesele fêkî, cil û hwd.), yek ji wêne/nivîs/tîştî û ya din tenê ji nivîsê (ji nivîsa Braille) pêk tê. Divê hejmara kartên di van setan de li gorî taybetmendiyan kognîtîf ên kes were rêxistin. Divê ji kes were xwestin ku nivîsan bi peyva nivîskî ya bi wêne ya guncaw re hevber bike.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	3.1.5. Taybetmendiyên nivîsê ji hev cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.1.5.1. Aliyê nivîsê yê ji çepê berbi rastê ve nîşan dide. 3.1.5.2. Aliyê herikîna rêzên di nivîsê de yê berbi jêr ve nîşan dide. 3.1.5.3. Hejmara peyvan a di hevokeke ku bi nivîskî tê dayîn û 2-5 peyvan dihevwîne de dibêje. 3.1.5.4. Tîpan, ji nav teşeyên din ên dişibin tîpan nîşan dide. 3.1.5.5. Hejmara tîpan a di peyveke ku bi nivîskî tê dayîn û 2-6 tîpan dihevwîne de dibêje. 3.1.5.6. Di nav nivîsê de tîpeke girdek nîşan dide. 3.1.5.7. Di nav nivîsê de tîpeke hûrdek nîşan dide. 3.1.5.8. Hejmara hevokan a di nav nivîseke kurt a ku bi nivîskî tê dayîn û 2-4 hevokan dihevwîne de dibêje. 3.1.5.9. Di nav nivîsê de nîşanên xalbendiyê yê bingehîn nîşan dide. 3.1.5.10. Ji nav peyvên ku bi nivîskî tên pêşkêşkirin peyva ku bi peyva tê nîşandan re heman e nîşan dide. 3.1.5.11. Di nav peyvê de tîpên ku heman in nîşan dide. 3.1.5.12. Peyva tê gotin ji nav rewşa nivîskî ya peyvên bi dirêjahiyên cuda nîşan dide.	Divê mînakên peyv û tîpan ên ku ji bo hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.5. de tên bikaranîn, ji bo kesên kor bi alfabeya Braille bîna pêşkêşkirin. Wek çawa dikare berbi hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.5. de hînkirina rasterast were kirin, bi lîstik û çalakîyên xweş jî ev şîyan dikarin bi awayekî bibandor û mayînde bîna pêşxistin. Herwiha divê bi hînkirina fersendê armancên têkildarî şîyanên hatine armanckirin têxin nav rûtînen rojane (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) û dubare bîna kirin. Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.1.5. de girîng e ku kes gelek caran rastî materyalên nivîskî werin û bikaribin bigihîjin wan. Divê di hemû çalakîyan de û bi taybetî di dema çalakîyên xwendina pirtûkê de bi tekezkirina li taybetmendiyên nivîsê hişmendiya nivîsê were pêşxistin (mesele bi nîşandana nivîsa di rûpelê de û bi gotina “Ez ji vir dest bi xwendinê dikim.” û bi şopandina nivîsê bi tiliyê demekê, dikare aliyê nivîsê yê ji çepê berbi rastê ve were tezekkirin). Ji bo kesên kor divê bi rastî pirtûkên tiştî/pirtûkên taktîl ên ku bi Braille hatine nivîsandin û guncaw in bi astên kognîtîf ên kesên re bîna amadekirin Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.5.3. şopandina bi tiliyê carinan li ser materyalên nivîskî û nîşandana rewşa nivîskî ya peyva tê gotin bi tiliyê, ji bo pêşxistina têgeha peyvê ya kesên girîng e. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.5.4. divê bi pêşkêşkirina 3-4 dîtbaran ku yek tîp e û yê din teşeyên dişibin tîpê ne (?, <, ±, ∞, j, † û hwd.) nîrxandin were kirin. Ji bo kesên kor, ji ber ku hemû jimarên xalan tîpekê temsîl dikin, dikare ji wan were xwestin ku ji nav teşeyên ku bi awayekî taktîl bilind kirî ne tîpan ji hev derxin. Divê tevgerên armanckirî yê 3.1.5.6. û 3.1.5.7. ji bo kesên kor bîna bêparhiştin (Di alfabeya Braille de wek tîpa girdek semboleke cuda tê bikaranîn. Ji ber ku hînkirina van sembolan di dema xwendin-nivîsandina zû de nayê kirin, divê cudakirina tîpa girdek û hûrdek ji kesên neyê hêvîkirin). Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.5.10. divê bi pêşkêşkirina 2-3 peyvên ku nivîsandina wan dişibe peyva armanckirî (mesele kömür) lê cuda ne (kemer, körük, küme û hwd.) digel heman peyva armanckirî, ji kesên were xwestin ku peyva heman ji hev derxe. Ji bo kesên kor divê peyvên ku jimarên xalên Braille yê wan dişibin hev bîna

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 3.1.5.12. ji kes re peyveke ku dengdana wê dirêj (mesele sandalye) an kurt (mesele su) e tê gotin û jê tê pirsîn ka ev peyv dikare kîjan ji 2-3 peyvên ku jê re tên nîşandan be. Wek mînak ji kes re du kartên ku peyvên “sandalye” û “su” li ser hatine nivîsandin tên nîşandan û bi dayîna rêwerzeke wek “Li gorî te di kîjanê de sandalye hatiye nivîsandin?” tê nirxandin ka kes hişmend e an na ku divê rewşa nivîskî ya peyveke ku dengdana wê dirêj e jî dirêj be.
Beş 3.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	3.1.6. Nav û dengên tîpan dibêje.	Kêmdîtî 3.1.6.1. Tîpa ku jê re tê gotin, ji nav çar tîpên girdek nîşan dide. 3.1.6.2. Tîpa ku jê re tê gotin, ji nav çar tîpên hûrdek nîşan dide. 3.1.6.3. Navê tîpa girdek a ku jê re tê nîşandan dibêje. 3.1.6.4. Navê tîpa hûrdek a ku jê re tê nîşandan dibêje. 3.1.6.5. Dengê ku jê re tê gotin, ji nav çar tîpên girdek nîşan dide. 3.1.6.6. Dengê ku jê re tê gotin, ji nav çar tîpên hûrdek nîşan dide. 3.1.6.7. Dengê tîpa girdek a ku jê re tê nîşandan dibêje. 3.1.6.8. Dengê tîpa hûrdek a ku jê re tê nîşandan dibêje. Kor 3.1.6.9. Tîpa ku jê re tê gotin, ji nav çar tîpan nîşan dide. 3.1.6.10. Navê tîpa ku dest lê dide dibêje. 3.1.6.11. Dengê ku jê re tê gotin, ji nav çar tîpan nîşan dide. 3.1.6.12. Dengê tîpa ku dest lê dide dibêje.	Di armanca 3.1.6. de divê çalakiyên zaniyara tîpan û hişmendiya dengnasî bi hev re bîr pêşkêşkirin. Dema bi hev re tên pêşkêşkirin hem hişmendiya dengnasî hem jî zaniyara tîpan zûtir pêş dikeve, pêvajoya fêrbûna xwendinê ya paşê jî bi awayekî serkeftîtir tê domandin. Pêşkêşkirina bi hev re pêwîst dike ku hem li navên tîpan hem jî li dengên wan tekez were kirin. Wek çawa dikare berbi hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 3.1.6. de hînkirina rasterast were kirin, bi listik û çalakiyên xweş jî ev şîyan dikarin bi awayekî bibandor û mayînde bîr pêşxistin. Herwiha divê bi hînkirina fersendê armancên têkildarî şîyanên hatine armanckirin têxin nav rûtînen rojane (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) û dubare bîr kirin. Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 3.1.6. de girîng e ku kes gelek caran rastî materyalên nivîskî werin û bikaribin bigihîjin wan. Divê di hemû çalakiyan de û bi taybetî di dema çalakiyên xwendina pirtûkê de bi tekezkirina li tîpan zaniyara tîpan were pêşxistin (mesele bi gotina “Binêre di vê rûpelê de gelek tîpên ‘s’ hene. Ka em bijmêrin. Ka em niha jî tenê yên hûrdek bijmêrin.” zaniyara tîpan tê piştgirîkirin). Ji bo kesên kor divê bi rastî pirtûkên tiştî/pirtûkên taktîl ên ku bi Braille hatine nivîsandin û guncaw in bi astên kognîtîf ên kesan re bîr amadekirin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.1. Amûra guncaw a xwendin-nivîsandinê bi kar tîne.	3.2.1.1. Di karên xwe yên rojane de hesta destlêdanê bi kar tîne. 3.2.1.2. Di karên xwe yên rojane de hesta bihîstinê bi kar tîne. 3.2.1.3. Di karên xwe yên rojane de hesta dîtinê bi kar tîne. 3.2.1.4. Wek amûra xwendin-nivîsandinê nivîsa çapkirî bi kar tîne. 3.2.1.5. Wek amûra xwendin-nivîsandinê nivîsa Braille bi kar tîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yên di armanca 3.2.1. de divê bi armanca diyarkirina wê yekê ka kes kîjan kanala hestî serdesttir bi kar tîne, forma temaşekirina kanalên hestî were bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.2. Dengê tê nasandin ji hev cuda dike.	Kêmdîtîn 3.2.2.1. Dîtbarên peyvên ku bi dengê tê nasandin dest pê dikin nîşan dide. 3.2.2.2. Dengê ku peyvên bi dengê tê nasandin dest pê dikin pê dest pê dikin dibêje. 3.2.2.3. Dîtbarên peyvên ku bi dengê tê nasandin diqedin nîşan dide. 3.2.2.4. Dengê ku peyvên bi dengê tê nasandin diqedin pê diqedin dibêje. Kor 3.2.2.5. Sembolên taktîl ên peyvên ku bi dengê tê nasandin dest pê dikin nîşan dide. 3.2.2.6. Dengê ku peyvên bi dengê tê nasandin dest pê dikin pê dest pê dikin dibêje. 3.2.2.7. Sembolên taktîl ên peyvên ku bi dengê tê nasandin diqedin nîşan dide. 3.2.2.8. Dengê ku peyvên bi dengê tê nasandin diqedin pê diqedin dibêje.	Tevgerên armanckirî yên 3.2.2.1., 3.2.2.3, 3.2.2.5. û 3.2.2.6. dikarin bi şîyanên hevberkirin û ji hev cudakirina dangan bîr pîkanîn. Divê pêşî bi hevberkirinê were destpêkirin. Ji bo kirandina hevberkirinê, mesele divê bi nîşandana dîtbarên (sembolên taktîl ên) du peyvên ku bi dengê tê nasandin dest pê dikin/diqedin û peyvên ku bi dengê cuda dest pê dikin/diqedin, gotina peyvên, li dû wê ji kes were xwestin ku yê bi heman dengî dest pê dikin/diqedin (bi dengê tê nasandin) nîşan bide. Ji bo ji hev cudakirinê jî divê ji kes re seta ku ji dîtbara (sembola taktîl a) du peyvên bi heman dengî dest pê dikin/diqedin û ji dîtbareke (sembola taktîl a) peyveke ku bi dengê tê nasandin dest pê dike/ diqede pêk tê were pêşkêşkirin. Ji bo her sepandinekê divê peyvên ku ji herî kêr çar setan pêk tên û dîtbarên wan (sembolên taktîl) bîr bikaranîn. Ji bo tevgerên armanckirî yên 3.2.2.5. û 3.2.2.7. divê rêwerz, bi derxistina dengê tê nasandin, "Ya ku bi ... dest pê dike nîşan bide!" (ji hev cudakirin) "Yên ku bi ... dest pê dikin nîşan bide!" (hevberkirin), ji bo ji hev cudakirinê jî "Kîjan peyv bi ... dest pê nake? Nîşan bide!" be. Ev tevgerên armanckirî dikarin li gorî asta kognîtîf a kes wek hîlbijartina ji sê dîtbaran an ji çar dîtbaran bîr rêxistin (Divê were hêvîkirin ku kesê bi kêmasiya dîtinê nivîsa Braille bi destlêdanê lêkolîn bike û paşê nîşan bide.). Ji bo tevgerên armanckirî yên 3.2.2.6. û 3.2.2.8. divê peyv ji kes re bi dîtbarên wan (bi tişt an sembolên taktîl ên wan) re bîr pêşkêşkirin û bîr gotin. Dema tê gotin divê li dengê dê were hînkirin tekez were kirin. Her çend rêza hînkirinê ya koman dangan di bernameya hînkirinê de tê diyarkirin jî, divê di rêzkirina dengên dê bîr nasandin de dengên ku kes dikare derxe bîr berçavgirtin.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.3. Pozîsyona xwendinê saz dike.	Kêmdîtîn 3.2.3.1. Bi awayekî rast rûdine. 3.2.3.2. Materyala ku dê bixwîne guncaw bi mesafeya xwendinê û hewcedariya xwe re bi cih dike. Kor 3.2.3.3. Bi awayekî rast rûdine. 3.2.3.4. Kaxezê rast û bi awayekî ku bi her du destan şopandina rêzê bike digire.	Ji bo tevgera armanckirî ya 3.2.3.4. kes bi serê tiliya destekî xwe xalên Braille nas dike û bi serê tiliya destê din tîpên dê werin ên di heman rêzê de dişopîne.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.4. Dengê tê nasandin dixwîne.	Kêmdîtîn 3.2.4.1. Tîpa hûrdek a dengê tê nasandin dixwîne. 3.2.4.2. Tîpa girdek a dengê tê nasandin dixwîne. Kor 3.2.4.3. Dengê tê nasandin dixwîne. 3.2.4.4. Jimarên xalan ên tîpa dengê tê nasandin dibêje.	Digel xebatên ku ji bo hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 3.2.4. de tên kirin, divê bala mirov li ser wê be ku kes dema dixwîne rast rûdine û pirtûkê/defterê di dûrahiya guncaw bi mesafeya dîtina xwe re digire. Dema deng tê nasandin, divê bi rastî bi tiştên di qonaxa ji hev cudakirina dengê tê nasandin de hatine kirin re têkilî were danîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		3.2.4.5. Dibêje ku tîpa ku bi bikaranîna nîşana tîpa girdek hatiye nivîsandin tîpeke girdek e.	Ji bo tevgera armanckirî ya 3.2.4.5. dema di nivîsa çapkirî de ji bo nivîsandina girdek û hûrdek a tîpan sembolên cuda tên bikaranîn, di nivîsa Braille de bi armanca diyarkirina wê yekê ku tîp girdek e beriya tîpê sembolek (xala 6.) tê nivîsandin. Bi vî awayî kes fam dike ku tîp wek girdek hatiye nivîsandin. Divê ji kes were hêvîkirin ku bibêje ka tîp girdek hatiye nivîsandin an hûrdek.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.5. Dengê tê nasandin ji nav tîpên din nîşan dide.	Kêmdîtîn 3.2.5.1. Tîpa hûrdek a dengê tê nasandin ji nav dengên din nîşan dide. 3.2.5.2. Tîpa hûrdek a dengê tê nasandin di nav peyvan de nîşan dide. 3.2.5.3. Tîpa girdek a dengê tê nasandin ji nav dengên din nîşan dide. 3.2.5.4. Tîpa girdek a dengê tê nasandin di nav peyvan de nîşan dide. Kor 3.2.5.5. Tîpa dengê tê nasandin ji nav tîpên din nîşan dide. 3.2.5.6. Tîpa dengê tê nasandin di nav peyvan de nîşan dide. 3.2.5.7. Dengên ku bi nîşana tîpa girdek hatine nivîsandin ji nav tîpên hûrdek nîşan dide. 3.2.5.8. Dengên ku bi nîşana tîpa girdek hatine nivîsandin di nav peyvan de nîşan dide.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 3.2.5. de bikaranîna we ya rewşên tîp/peyvan ên ku bi karakterên cuda hatine nivîsandin jî xizmeta giştîkirinê dike (bikaranîna bi karakterê cuda dikare ji bo kesên kêmdîtîn were bikaranîn).
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.6. Pozîsyona nivîsandinê saz dike.	Kêmdîtîn 3.2.6.1. Bi awayekî rast rûdine. 3.2.6.2. Kaxez û qelemê bi awayekî guncaw ji bo nivîsandinê digire. Kor 3.2.6.3. Bi awayekî rast rûdine. 3.2.6.4. Bi vekirina tableta Braille kaxezê datîne. 3.2.6.5. Qelema Braille (bizmarê) bi awayekî guncaw digire. 3.2.6.6. Dema bi destekî xwe qutîkan dişopîne, bi destê din xwe amade dike ku ji rastê berbi çepê ve binivîse. 3.2.6.7. Kaxezê datîne daktîloyê. 3.2.6.8. Tiliyên xwe bi awayekî guncaw li ser bişkokên daktîloyê datîne.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 3.2.6. de li tu pêşmerc an rêza pêşînahiyê nehatiye nêrîn. Divê li gorî hewcedariya kes berêkirin berbi bikaranîna tableta Braille û/an daktîloya wê ve were kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.7. Dengê tê nasandin dinivîse.	Kêmdîtîn 3.2.7.1. Tîpa hûrdek a dengê tê nasandin bi nêrîna li modelê dinivîse. 3.2.7.2. Tîpa girdek a dengê tê nasandin bi nêrîna li	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 3.2.7. de divê bal bê kişandin ku kes dema dinivîse bi awayekî rehet ber bi deftera xwe ve xwar bibe û rûne û defterê di dûriya guncaw a dîtîn û nivîsandina xwe de bigire (Ji bo koran divê bal li ser pozîsyona nivîsandinê ya li ser tablet an daktîloya braille bê kişandin.).

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		modelê dinivîse. 3.2.7.3. Dema dengê tê nasandin tê gotin dinivîse. Kor 3.2.7.4. Tîpa dengê tê nasandin bi destlêdana modelê dinivîse. 3.2.7.5. Dengê tê nasandin bi destlêdana modela wî ya ku bi nîşana tîpa girdek hatiye nivîsandin dinivîse. 3.2.7.6. Dema dengê hatiye nasandin tê gotin dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 3.2.7.2 û 3.2.7.3. divê li gorî pêdiviya kes çend caran model bê bûn ku tîpa jê tê xwestin binivîse çawa tê nivîsandin. Çiqas girîng be ku kes tîpê rast di navbera rêzikan de binivîse, ewqas jî girîng e ku tîpê li gorî alî û rêzikên nivîsandinê binivîse. Ji ber vê yekê dema model tê bûn divê her carê xêzkirina tîpê bi devkî bê vegotin. Piştî divê tîpa ku ji kes tê xwestin di defterê de binivîse wek nimûneyekê bê nivîsandin. Divê ji kes bê xwestin ku li vê modelê binêre û binivîse. Ger kes piştî modelbûnê tîpê di navbera rêzikan de bi cih neke, bi alîyê şaş binivîse, cihên destpêk û dawîyê rast neke, divê nîşaneyên dîtinê wek berçavkirina xêza rêzikê ji bo nivîsandina tîpê, çûyîna li ser xalên tîpê, diyarkirina xalên destpêk û dawîyê, bi tîr diyarkirina alî bîr bikaranîn. Herwiha ji bo kesên kêmdîtin divê di materyalên nivîsandinê de guncandinên wek kontrast û firehiya navbera rêzikan jî bîr kirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.2.7.4. û 3.2.7.5. divê ji kes bê xwestin ku destê xwe bide tîpa bi nivîsa braille hatiye nivîsandin û bi baldarî bikole, paşê wê tîpê bi xwe li ser tabletê binivîse. Dema kes hejmarên xalan tevlihev bike divê jê bê xwestin ku dîsa li modelê binêre û dema pêwîst be dema li ser tabletê dinivîse piştgirî bê dayîn. Divê tîpên kes rast nivîsandine bîr nîşandan û bi gotina "Te pir xweş nivîsandiye!" bîr xurtkirin, li ser tîpên şaş nivîsandine nebe sekinîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.2.7.5. ger kes dema dengê gotin nikaribe binivîse, divê sembola dengê hatiye gotin bo demeke kurt bê nîşandan, paşê bê girtin û deng ji nû ve bê gotin û jê bê xwestin ku binivîse. Piştî ku nivîsand jî divê tîpa nivîsandiye bi modela hatiye nîşandan bê berhevdan.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.8. Dengê hatiye nasandin di nav kîr û peyvê de dixwîne.	Kêmdîtin 3.2.8.1. Kîrên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dixwîne. 3.2.8.2. Peyvên ji kîrên ku dengên hatine nasandin tê de ne pêk tên dixwîne. 3.2.8.3. Wêneyên peyvên dixwîne nîşan dide. Kor 3.2.8.4. Kîrên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dixwîne. 3.2.8.5. Peyvên ji kîrên ku dengên hatine nasandin tê de ne pêk tên dixwîne. 3.2.8.6. Sembolên taktîl ên peyvên dixwîne nîşan dide.	Ji bo tevgera armanckirî 3.2.8.1. û 3.2.8.4. dema kîrên tên xwendin, dirêjkirina dengê hatiye nasandin û girêdana wê bi dengê din re stratejiyeke ku hilanînê hêsan dike. Ji bo tevgera armanckirî 3.2.8.1. û 3.2.8.2. divê dengê hatiye nasandin bi dengên berê hatine dayîn re bê girêdan û bi qasî ku pêkan e kîr û peyvên watedar bîr çêkirin, bîr xwendin û bîr nivîsandin. Ji bo tevgera armanckirî 3.2.8.2. dema peyvên tên xwendin divê qonaxên li kîtan parvekirin-xwendin-girêdan-xwendin bîr şopandin. Mînak divê jê bê xwestin ku peyva ji kîrên dizane hatiye çêkirin (lale, ela hwd.) bixwîne.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 3.2.8.3. û 3.2.8.6. hevberkirina peyvên tîn xwendin bi wêneyên wan (sembolên taktîl) re, amadekariyek e ji bo şiyana têgihiştina xwendinê.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.9. Dengê hatiye nasandin di nav kîr û peyvê de dinivîse.	Kêmdîtî/Kor 3.2.9.1. Kîrên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin bi nihêrîn/bi destdanê dinivîse. 3.2.9.2. Kîrên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dema tîn gotin dinivîse. 3.2.9.3. Peyvên ji kîrên ku dengên hatine nasandin tî de ne pêk tîn bi nihêrîn/bi destdanê dinivîse. 3.2.9.4. Peyvên ji kîrên ku dengên hatine nasandin tî de ne pêk tîn dema tîn gotin dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 3.2.9.2. û 3.2.9.4 nivîsandina dema tî gotin, qonaxê girîng e di hilanîna dangan ya kes de. Divê ev qonax neyê derbaskirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.2.9.1. û 3.2.9.3. gotina “bi nihêrîn dinivîse” ji bo kesên kor tî wateya ku destê xwe dide modela bi braille hatiye nivîsandin û dengê/tîpa/hevoka nîmûne dinivîse.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.10. Dengî di nav hevok û nivîsê de dixwîne.	Kêmdîtî/Kor 3.2.10.1. Hevokên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dixwîne. 3.2.10.2. Nivîsên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dixwîne.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.2.10. de divê ji peyvên ku dengê hatiye nasandin û dengên berê hatine dayîn tî de ne, hevok û nivîs bîr çêkirin. Ji bo ku hevok û nivîs watedar bin, ji bo peyvên ji dengên kes hê fêr nebûye pêk tîn dikare wêne (sembolên taktîl û tîşt) bî bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.2.10.2. bi dubarekirin xwendina nivîsan hem ji pêşxistina leza xwendinê re hem jî ji têgihiştina xwendinê re xizmet dike.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.11. Dengî di nav hevokê de dinivîse.	Kêmdîtî/Kor 3.2.11.1. Hevokên ku dengên hatine nasandin tî de ne bi nihêrîn/bi destdanê dinivîse. 3.2.11.2. Hevokên ku dengên hatine nasandin tî de ne dema tîn gotin dinivîse.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.2.11. de divê di dema hînkirinê de bala kes bî kîşandin ser rêzikên nivîsandinê, kîjan rêzika nivîsandinê ye û bi çî armancê tî bikaranîn bî hînkirin. Di tevgera armanckirî 3.2.11.1. de gotina “bi nihêrîn” ji bo kesên kor tî wateya “bi destdanê”.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.12. Bi rêkûpêk dinivîse.	Kêmdîtî 3.2.12.1. Bi şopandina rêzikê dinivîse. 3.2.12.2. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera peyvên de hevokê dinivîse. 3.2.12.3. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera tîpan de peyvê dinivîse. 3.2.12.4. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera hevokan de nivîsê dinivîse. Kor 3.2.12.5. Bi şopandina rêzikê dinivîse. 3.2.12.6. Li ser tablet/daktîloya braille bi hiştina valahiya qutîkekê di navbera peyvên de dinivîse. 3.2.12.7. Li ser tablet/daktîloya braille bêyî ku qutîkê derbas bike di navbera tîpan de dinivîse. 3.2.12.8. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera hevokan de nivîsê dinivîse.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.2.12. de dikare rêkxistinê defterê (diyarkirina rêzikan bi sor, parvekirina rêzikekê li duyan û rengkirina wê hwd.) bîr kirin. Dema ev tevgerên armanckirî tî hînkirin divê pêşî nîmûneyên nivîsa xweş ji kes re bîr nîşandan, kes bîr handan û model bîr bîr ka wê çawa binivîse (Ji bo kesên kêmdîtî ev guncandin dikarin bîr kirin.).

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.2.13. Bersiva pirsên li ser hevok û nivîsa ku dengê hatiye nasandin tê de ye tîrên pirsîn dide.	Kêmdîtî/Kor 3.2.13.1. Piştî ku hevokên dengên hatine nasandin tê de ne dixwîne, bersiva pirsên hêsan ên li ser hevokê dide. 3.2.13.2. Piştî ku nivîsên dengên hatine nasandin tê de ne dixwîne, bersiva pirsên hêsan ên li ser nivîsê dide.	Di tevgera armanckirî 3.2.13.1. de ji bo têgihiştina hevokê divê pirsên hûn ê bipirsîn li gorî her hêmaneke hevokê bîr amadekirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.2.13.2. hebûna wêneyekî ku nivîsê vedibêje û axaftina li ser wêneyî berî ku nivîsê bibe xwendin, têgihiştinê hêsan dike (Ji bo kesên kor dikare tiştek an wêneyên bilind ên tîkildarî nivîsê bibe kolandin.). Divê pirs li ser kirdar, kes û tiştên di nivîsê de derbas dibin bîr çêkirin û ber bi yekeya agahiyê ya di nivîsê de ve bin. Ji bo armanca ku hevok û nivîs watedar bin, ji bo peyvên ji dengên kes hê fêr nebûye pêk tîr dikare wêne bibe bikaranîn.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	3.3.1. Nivîsê rast û herikbar bi deng dixwîne.	3.3.1.1. Bêyî kîtkirin dixwîne. 3.3.1.2. Peyvên di nivîsê de cih digirin rast dixwîne. 3.3.1.3. Herikbar dixwîne.	Ji bo tevgera armanckirî 3.3.1.1. xwendina bêyî kîtkirin, xwendina bêyî sekinîna li ser deng û kîtan e. Ji bo diyarkirina hejmara peyvên rast ên bêyî kîtkirin tîr xwendin divê yekeyî "hejmara peyvên di hemû nivîsê de bêyî kîtkirin tîr xwendin" be. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.1.3. xwendina herikbar sê pêkhate hene: xwendina rast, leza xwendinê û xwendina bi girankirin û tonlandinê (prozodî). Ji bo kesên bêyî kîtkirin û rast dixwînin dikare xwendina herikbar û xwendina bi girankirin û tonlandinê jî bibe armanckirin. Ji bo diyarkirina performansa xwendina herikbar divê yekeyî "hejmara peyvên di deqeyekê de tîr xwendin" be. Ji bo armanca 3.3.1. teknîka xwendina modelî-xwendina dubarekirî yan jî xwendina modelî-xwendina dubarekirî-rastkirina şaşiyên dikare wek pakêta stratejiyê an jî bi hîlbijartina ji nav van stratejiyan bibe bikaranîn da ku tevgerên armanckirî yê di vê armancê de cih digirin bîr pêşxistin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê	3.3.2. Hêmanên di avahiyên nivîsê de diyar dike.	Kêmdîtî/Kor 3.3.2.1. Karakterê/karakterên sereke yê nivîsa xeyalî diyar dike. 3.3.2.2. Karakterên alîkar ên nivîsa xeyalî diyar dike. 3.3.2.3. Cihê ku bûyer tê de qewimiye di nivîsa xeyalî de diyar dike. 3.3.2.4. Dema ku bûyer tê de qewimiye di nivîsa xeyalî de diyar dike. 3.3.2.5. Bûyerên sereke yê di nivîsa xeyalî de diyar dike. 3.3.2.6. Beşên ku pênase tê de tê kirin di nivîsa agahîdar de diyar dike. 3.3.2.7. Beşên ku tîkiliya sedem-encam tê de heye di nivîsa agahîdar de diyar dike. 3.3.2.8. Beşên ku berhevdan tê de tê kirin di nivîsa agahîdar de diyar dike. 3.3.2.9. Beşên ku rêzkirin tê de tê kirin di nivîsa agahîdar	Nivîsa xeyalî; cureyên wek fabl, çîrok, efsane, roman hwd. dihevwîne. Nivîsa agahîdar; nivîsên di pirtûkên dersê de cih digirin (pênasekirin, sedem-encam, pîrgirêk-çareserî, berhevdan, rêzkirin), gotar, nivîsên quncikê hwd. dihevwîne. Ji bo armanca 3.3.2. divê ji bo ku xwendekar bikaribe hêmanên avahiya nivîsê diyar bike, hînkirina avahiya nivîsê bibe kirin. Di hînkirina avahiya nivîsê de divê tenê cureyek bibe hînkirin, paşê derbasî cureyeke din a nivîsê bibe. Di hînkirina avahiya nivîsê de; divê beşên nivîsê di şemayeke li gorî cureya nivîsê de bîr nasandin, nivîsek bibe xwendin û hêmanên nivîsê di şemayê de bîr tîjîkirin, kara bicihkirina di şemayê de li ser çend nivîsên heman cureyî di rûniştinê cuda de bibe dubarekirin, paşê dîsa nivîseke heman cureyî bibe dayîn û ji bo ku xwendekar şemayê tîjî bike jê re rêber bibe bîr. Divê ev pêvajoyê bi çend rûniştinan bi nivîsê cuda yê heman cureyî bibe domandin. Divê ev hînkirin heta ku xwendekar di kara tîjîkirina şemayê de serbixwe bibe, bersiva pirsên têgihiştinê rast bide yan jî nivîsê bi rêz û bi awayekî ku hemû yekeyên agahiyê yê girîng bihevwîne vebêje bibe domandin. Di dawiya rûniştinê tîr kirin de divê pirsên têgihiştina

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		de diyar dike. 3.3.2.10. Beşên pirsgirêk-çareserî yên di nivîsa agahîdar de diyar dike.	nivîsê ji xwendekar bîn pirsîn. Di hînkirina avahiya nivîsê de herwiha divê bi dayîna nivîsên cureyên cuda ji xwendekar re bê ferkin ku nivîsa avahiya wê hatiye hînkirin ji kîjan cureyî ye.
Beş 3.3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê	3.3.3. Stratejiyên têgihiştina nivîsê yên berî xwendinê pêk tîne.	Kêmdîtin/Kor 3.3.3.1. Berî xwendinê armanca xwendinê diyar dike. 3.3.3.2. Bi rêya wêneyê di nivîsê de li ser naveroka nivîsê texmînan dike. 3.3.3.3. Bi rêya sernavê nivîsê li ser naveroka nivîsê texmînan dike.	Têgihiştina nivîsê pêvajoyeke dînamîk e. Divê stratejiyên berî xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê bi hev re bîn bikaranîn (bnr. armanca 3.3.3., 3.3.4. û 3.3.5.). Divê şiroveyên ji bo van armancan hatine nivîsandin bîn xwendin û pêvajoyê bê pêkanîn. Piştî ku pêvajoyê hate pêkanîn divê pirsên têgihiştina nivîsê ji kes bîn pirsîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.3.1. divê bi kes re bê nîqaşkirin ku nivîs wê bi çî armancê bê xwendin (mînak zanîna li ser şêran, derxistina kurteyê, dayîna bersiva pirsan, fêrbûna çawaniya kirina karekî hwd.). Bi vî awayî hûn dikarin xwendina bi armanc a kes peyda bikin. Ev, li stîla xwendinê ya kes tesîr dike. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.3.2. û 3.3.3.3. divê bi rêya dîmenî (wêneyê bilind/sembola taktîl) û sernavî li ser nivîsa wê bê xwendin, bi 1-2 deqeyan berçavdayîna nivîsê texmînen kes bîn wergirtin. Berçavdayîna divê bi rêya xwendina sernavên di nivîsê de ger hebin û xwendina hevokên destpêkê yên nivîsê bê kirin. Divê texmînen ji kes werdigirin bîn nivîsandin û dema derbasî xwendina nivîsê bû bi tiştên di nivîsê de ne bîn berhevdan. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.3.2. ji kes re tê vegotin ku di wêneyê têkildarî nivîsê de çî hene, bi betimandinê. Mînak kesek li ser giyayan rûniştîye, destê xwe li serê kûçikê li kêleka wî razayî dixê. Piştî vegotinê jê tê xwestin ku bi rêya van tiştên hatine vegotin li ser naveroka nivîsê texmînekê bike. Di tevgera armanckirî 3.3.3.2. de piştî ku wêneyê di nivîsê de tê betimandin, kes bi rêya betimandinê li ser naveroka nivîsê texmînan dike. Bi rêya wêneyê bilind ê di nivîsê de kes li ser naveroka nivîsê texmînan dike.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê	3.3.4. Stratejiyên têgihiştina nivîsê yên di dema xwendinê de pêk tîne.	Kêmdîtin/Kor 3.3.4.1. Agahiyên girîng ên di nivîsê de ji agahiyên negirîng vediqetîne. 3.3.4.2. Piştî ku her paragrafêkê dixwîne li ser naveroka paragrafa dûre texmînekê dike. 3.3.4.3. Beşên jê fêr nake bi hêdîkirina xwendina xwe ji nû ve dixwîne.	Ji bo tevgera armanckirî 3.3.4.1. mebest ji agahiya girîng, li gorî cureya nivîsê diguhere. Yekeyên agahiyê yên girîng avahiya nivîsê pêk tînin. Mînak yekeyên agahiyê yên girîng ên nivîsên cureya çîrokê; cih, dem, karakter, pirsgirêk, hewldanên ji bo çareserkirina pirsgirêkê tên kirin, encam û bersiva lehengî li hember bûyerê ye. Ji bo ku kes bikaribe agahiyên girîng ji agahiyên negirîng vebiqetîne divê hişmendiya avahiya nivîsê hebe. Herwiha divê mamoste bi deng bilind bifikire û model be ka agahiyên girîng çawa tên diyarkirin. Dema agahiyên girîng tên diyarkirin divê an bin wan bîn xêzkirin an jî di şemayeke li gorî avahiya nivîsê de (şemaya çîrokê, şemaya berhevdanê, şemaya têgehê, şemaya herikîna hwd.) bîn bicihkirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo kesên kor dikare jê bê xwestin ku agahiyên girîng not bigire. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.4.2. di her paragrafa nivîsê de berî ku derbasî paragrafa dûre bibe wergirtina texmînên kes û berhevdana wan bi texmînên berê re, di girêdana agahiyên pêşîn ên kes bi tiştên di nivîsê de ne û ji ber vê yekê di têgihiştina nivîsê de rolekê dilîze. Ji ber vê yekê, divê stratejiyên berî xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê bi hev re bên bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.4.3. ji bo ku ev tevgera armanckirî ji kes re bê qezenckirin divê model û rêber bê bûn. Di heman demê de divê mamoste diyar bike ka çima vê dike.
Beş 3.3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê	3.3.5. Stratejiyên têgihiştina nivîsê yê piştî xwendinê pêk tîne.	Kêmdîtî/Kor 3.3.5.1. Li ser nivîsê nîqaş dike. 3.3.5.2. Di navbera texmînên xwe û naveroka nivîsê de berhevdanê dike. 3.3.5.3. Li ser nivîsê pirsan çêdike. 3.3.5.4. Nivîsê bi devkî vedibêje. 3.3.5.5. Kurtiya nivîsê dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 3.3.5. 2. divê texmînên berî xwendinê û di dema xwendinê de hatine kirin, piştî xwendinê bi naveroka nivîsê re bên berhevdan. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.5.3., 3.3.5.4. û 3.3.5.5. zanîna avahiya nivîsê ya kes şerta pêşîn e. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.5.5. dema vegotina nivîsê tê hînkirin divê ji vegotina kombûyî bê sûdwergerî. Divê beşa yekem a nivîsê ji kes re bê xwendin, bê vegotin paşê beşa duyem bê xwendin û bê vegotin û piştê jê bê xwestin ku beşa yekem û duyem bi hev re vebêje. Ji bo beşa mayî ya nivîsê divê ev xebat bi awayekî kombûyî bê domandin. Divê pirsên têgihiştina nivîsê ji kes bên pirsîn. Ji bo ku bikaribe alîkariya kes bike ku nivîsê bi devkî vebêje divê bi bikaranîna nivîsên ku agahiyên girîng ên bin wan hatine xêzkirin tê de ne, şemayên yekeyên agahiyê yê girîng nîşan didin û bi pirsîna pirsan xebat bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.4.5. ji bo ku bikaribe alîkariya kes bike ku nivîsê bi nivîskî kurt bike, divê bi bikaranîna nivîsên ku agahiyên girîng ên bin wan hatine xêzkirin tê de ne, şemayên yekeyên agahiyê yê girîng nîşan didin, bi pirsîna pirsan û bi bikaranîna formên kurtiyê yê avahîdar xebat bên kirin.
Beş 3.3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê	3.3.6. Ji bo têgihiştina xwendinê dîmenan bi kar tîne.	Kêmdîtî 3.3.6.1. Grafîkên di nivîsê de bi kar tîne. 3.3.6.2. Tabloyên di nivîsê de bi kar tîne. 3.3.6.3. Şeklên di nivîsê de bi kar tîne. Kor 3.3.6.4. Grafîkên bilind ên di nivîsê de bi kar tîne. 3.3.6.5. Tabloyên bi braille hatine nivîsandin ên di nivîsê de bi kar tîne. 3.3.6.6. Şeklên bilind ên di nivîsê de bi kar tîne.	Ji bo tevgera armanckirî 3.3.6.1., 3.3.6.2. û 3.3.6.3. divê nivîsên bi grafîk, bi tablo û bi şêl bên bikaranîn. Divê model bê bûn ka ev çavkaniyên referansê ji bo têgihiştina nivîsê çawa tên bikaranîn. Mînak divê beşa têkildar a ku behsa grafîkê dike bê xwendin, grafîk bê berçavdayîn û beşa têkildar bi grafîkê re bê berhevdan. Divê pirsên têgihiştina nivîsê ji kes bên pirsîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê	3.3.7. Fikra sereke û mijara nivîsê dibêje.	Kêmdîtî/Kor 3.3.7.1. Mijara nivîsê dibêje. 3.3.7.2. Fikrên alîkar ên ku fikra sereke piştgirî dikin dibêje. 3.3.7.3. Fikra sereke ya nivîsê dibêje.	Di nivîsên agahîdar de dikare her paragrafê fikreke sereke hebe. Lê belê di nivîsên xeyalî de, bi encamderxistina ji hemû nivîsê fikra sereke dikare bê dîtin. Dema dîtina fikra sereke di nivîsên xeyalî de tê hînîkirin, bin fikrên alîkar tîr xêzkirin. Ev di şemayekê an dîmenekê de (mînak bi xêzkirina maseyekê dikare fikrên alîkar li lingên maseyê, fikra sereke jî li ser maseyê bê nivîsandin) tîr bicihkirin. Divê bi axaftina li ser fikrên alîkar bigihîje fikra sereke. Ji bo kesên kor dikare şemayên bilindkirî bîr bikaranî. Modela bîrê ka kes wê fikrên alîkar çawa di wê şemayê de bi cih bike û wê sînorên bilindkirî yên şemayê çawa bikole.
Beş 3.3. Xwendina Herikbar û Têgihiştina Xwendinê	3.3.8. Peyv û komikên peyvan ên nû di nivîsê de fêr bûye li gorî wateya wan bi kar tîne.	Kêmdîtî 3.3.8.1. Peyvên wateya wan nizane nîşan dike. 3.3.8.2. Wateyên peyvên/komikên peyvan ên wateya wan nizane bi rêya dîmenî texmîn dike. 3.3.8.3. Wateyên peyvên/komikên peyvan ên wateya wan nizane bi rêya paragrafa têkildar texmîn dike. 3.3.8.4. Wateyên peyvên/komikên peyvan ên wateya wan nizane ji ferhengê dibîne. 3.3.8.5. Peyvên/komikên peyvan ên nû fêr bûye li gorî wateya wan bi kar tîne. Kor 3.3.8.6. Peyvên wateya wan nizane not digire. 3.3.8.7. Wateyên peyvên/komikên peyvan ên wateya wan nizane bi rêya dîmenê bilindkirî/şeklî/sembola tiştî texmîn dike. 3.3.8.8. Wateyên peyvên/komikên peyvan ên wateya wan nizane bi rêya paragrafa têkildar texmîn dike. 3.3.8.9. Wateyên peyvên/komikên peyvan ên wateya wan nizane ji ferhengê dibîne. 3.3.8.10. Peyvên/komikên peyvan ên nû fêr bûye li gorî wateya wan bi kar tîne.	Peyv û komikên peyvan; biwêj, gotinên pêşyan, term û wateyên mecazî dihevin. Dema têgeh, biwêj, term, peyv hwd. yên nayên zanîn tîr hînîkirin dikare rêbazên hînîkirinê yên cuda bîr bikaranî. Yek ji van “Rêbaza Hînîkirina Rasterast” e. Divê peyv bi bikaranîna şiroveyên hêsan, mînak, peyvên hevwater û diwate bîr pênasîkirin. Yek din jî “Rêveberiya Şemayê” ye. Bi taybetî yek ji rêxerên şematîk ên herî zêde di hînîkirina peyvan de tîr bikaranî, torên watedar in ku alîkariya têgihiştina têkiliya di navbera peyvan de dikin. Di wê stratejiyê de peyveke diyar li navenda rûpelê/textê tê nivîsandin; piştî peyvê din ên têkildar, gotin, taybetmendî yan jî mînakên li ser wê peyvê li beşa mayî ya rûpelê tîr nivîsandin û bi peyva navendî re tîr girêdan. Bi wî awayî wateya peyvê, bi taybetmendiyên xwe yên têkildar tê pênasîkirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.8.3. nîşaneyên çarçoveyê, xwendina hevoka ku peyveke nayê zanîn de ye û hevokên berî û piştî wê hevokê tîr, stratejiyeke girîng e di derxistina wateya peyvê de. Di wê stratejiyê de armanc ew e ku di hevokê de nîşaneyek bê dîtin ku hin agahî li ser wateya peyvê peyda dike, wek mînak, dijbîrî, berhevdanek yan wekhevdanek, pênasîkirinek yan jî ji nû ve gotinek ku wateya peyvê pêk tîne. Divê ji kesan re modela bîrê ka wê çawa bikaribin nîşaneyên çarçoveyê yên di nav nivîsê de hatine dayîn bibînin. Ji bo tevgera armanckirî 3.3.8.5. divê bê peydakirin ku kes peyvên/komikên peyvan ên nû fêr bûye di gotina xwe ya nivîskî de, di axaftina xwe de û di mînakên hevokan ên dide de bi kar bîne

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.1. Bi rêzikên guhdarîkirinê re tevdigere.	Kêmdîtî/Kor 3.4.1.1. Guhdariya kesê diaxive bêdeng dike. 3.4.1.2. Di dema guhdarîkirinê de bi kesê diaxive re têkiliya çavan datîne. 3.4.1.3. Bala xwe dide gotinên kesê diaxive. 3.4.1.4. Bala xwe li ser gotinên kesê diaxive didomîne. Kor 3.4.1.5. Guhdariya kesê diaxive bêdeng dike. 3.4.1.6. Di dema guhdarîkirinê de ber bi kesê diaxive ve	Ji bo tevgera armanckirî 3.4.1.4. ji bo domandina balê dikare stratejiya xweşopandinê bê bikaranî. Dema ev stratejiya tê pêkanî pêşî dema baldayîna kesê diyarîkirin. Ji bo zêdekirina wê demê armancek tê danîn. Ji kes re çarçoveyeke ji du stûnan pêk tê ku wek bala xwe didim û bala xwe nadim hatiye amadekirin tê dayîn. Bi kes re rewşên baldayî û nedayî tîr pênasîkirin (dema çî dike bala xwe dide, dema çî dike bala xwe nade). Bi dayîna dengê hişyariyê di navberên cuda yên di navbera 10 û 90 çirkeyan de ji kesê tê xwestin ku wê gavê ger bala xwe dide stûna “bala xwe didim”, ger nade stûna “bala xwe

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		dizivire. 3.4.1.7. Bala xwe dide gotinên kesê diaxive. 3.4.1.8. Bala xwe li ser gotinên kesê diaxive didomîne.	nadim” nîşan bike. Dema bi rêjeya %80 “bala xwe didim” hate nîşankirin, xelata berê hîlbijartîye ji kes re tê dayîn. Ev pêkanîna dema di dirêjahiya dema armanckirî de bala xwe didomîne bi dawî dibe. Ji bo kesên kor qutîka “bala xwe didim” û qutîka “bala xwe nadim” tê rêkxistin. Bi dayîna dengê hişyariyê di navberên cuda yê di navbera 10 û 90 çirkeyan de ji kes tê xwestin ku wê gavê ger bala xwe dide sembolên jê re hatine dayîn bavêje qutîka “bala xwe didim”, ger nade bavêje qutîka “bala xwe nadim”. Dema qutîka “bala xwe didim” bi rêjeya %80 tijî bibe xelata berê hîlbijartîye ji kes re tê dayîn. Ji bo peydakirina berdewamiya tevgerên armanckirî û zêdekirina dema wan, xurtkirina tevgerên armanckirî yê kes bi awayekî rast nîşan dide girîng e. Li vê xalê divê xurtkerê herî guncaw û bibandor ji bo kes bê hîlbijartin û tevgerên guhdarîkirinê yê guncaw ên kes bi betimandinê bîn xurtkirin.
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.2. Tişt, wêneyê tiştî, wêneyê kirdar û bûyerê yê tê betimandin nîşan dide.	Kêmdîtin 3.4.2.1. Tiştê tê betimandin nîşan dide. 3.4.2.2. Wêneyê tiştê tê betimandin nîşan dide. 3.4.2.3. Wêneyê kirdara tê betimandin nîşan dide. 3.4.2.4. Wêneyê bûyera tê betimandin nîşan dide. Kor 3.4.2.5. Tiştê tê betimandin ji nav tiştên cuda yê li pêş xwe hildibijêre. 3.4.2.6. Wêneyê tiştê tê betimandin ê bi awayekî bilindkirî hatiye xêzkirin nîşan dide. 3.4.2.7. Wêneyê bi awayekî bilindkirî hatiye xêzkirin ê ku kirdara tê betimandin vedibêje nîşan dide. 3.4.2.8. Wêneyê bi awayekî bilindkirî hatiye xêzkirin ê ku bûyera tê betimandin vedibêje nîşan dide.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.4.2. de divê ji kes bê xwestin ku ji nav bi kêmanî du mînakên ya tê betimandin nîşan bide. Di hemû tevgerên armanckirî de bi nêzîkkirina hêmanên hevpar ên di wêneyê tê betimandin û wêneyên wek mînaka neyînî hatine hîlbijartin de, şîyan dikare zortir bê kirin. Divê hevokên betimandinê yê ji bo wêneyê tiştî, kirdarî yan bûyerê wê bîn kirin jî li gorî performansa kes bîn diyarkirin. Ji bo qezenckirina tevgerên armanckirî divê wek rêbaza hînkirinê “axaftina plankirî” bê bikaranîn.
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.3. Rêbernameyên di rûtna rojane de tên dayîn pêk tîne.	Kêmdîtin/Kor 3.4.3.1. Rêbernameyên di rûtna rojane de jê re tên dayîn pêk tîne. 3.4.3.2. Rêbernameyên di rûtna rojane de ji komê re tên dayîn pêk tîne.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 3.4.3. de divê bal bê kişandin ku rêbername carekê bîn dayîn. Ger kes nikaribin bikin divê rêbername hêsantir bîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.3.1. divê bi rêbernameyên hêsan dest bi xebatê bê kirin. Divê baldarî bê nîşandan ku di rêbernameyên tên hîlbijartin de têgehên kes dizane bîn bikaranîn (mînak “Du gavan ber bi pêş ve biçe! Paşê li dora xwe bizivire! Bi bazdanê sê gavan bavêje!”). Divê hejmara peyvan û hejmara rêbernameyan a di hevokên rêbernameyê de li gorî performansa kesên bê diyarkirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.3.2. divê bal bê kişandin ku rêbernameyên ji komê re tên dayîn bi awayekî ku kes bi rehetî bibihîzin bîn xwendin yan jî bîn gotin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.4. Rêbernameyên ku şîyanên guhdarîkirin û şopandinê dixwazin li gorî rêza hatine gotin pêk tîne.	Kêmdîtin 3.4.4.1. Rêbernameyên ku şîyanên motorî yên gir di hewînin li gorî rêza hatine gotin pêk tîne. 3.4.4.2. Rêbernameyên ku şîyanên xêzkirinê di hewînin li gorî rêza hatine gotin pêk tîne. Kor 3.4.4.3. Rêbernameyên ku şîyanên motorî yên gir di hewînin li gorî rêza hatine gotin pêk tîne. 3.4.4.4. Rêbernameyên ku şîyanên motorî yên hûr di hewînin li gorî rêza hatine gotin pêk tîne.	Li gorî performansa kes divê rêbername, bi destpêkirina ji rêbernameyên yekane ber bi rêbernameyên pirjimar ve bîr zêdekirin. Divê kes têgehên di rêbernameyên tîr dayîn de bizane. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.4.1. mînak “Topê bigire, sê gavan biçe pêş, bavêje qutîkê!” Ji bo tevgera armanckirî 3.4.4.2. divê ji kes re rêbernameyên ku şîyanên nivîsandin, rengkirin, xêzkirin, nîşankirin hwd. di hewînin bîr dayîn. Mînak: “Li ser wêneyê darê du sêvan xêz bike!” Ji bo tevgera armanckirî 3.4.4.3. divê ji kes re rêbernameyên ku tê de bikaribe masûlkeyên xwe yên motorî yên hûr bi kar bîne bîr dayîn. Mînak: “Bavêje qutîka li pêş te 3 morîkan!”
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.5. Piştî ku guhdariya vegotinên cureyên cuda yên wêneyên wan tîr nîşandan dike, vedibêje.	Kêmdîtin/Kor 3.4.5.1. Piştî ku guhdariya vegotinên cureya xeyalî dike, vedibêje. 3.4.5.2. Piştî ku guhdariya vegotinên cureya agahîdar dike, vedibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 3.4.5.1. hûn dikarin kartên bi rêz ên ku bûyereke vedibêjin yan jî wêneyekî tenê yê ku çend bûyer tê de hene bi kar bînin. Di vê tevgera armanckirî de ji bo kesên kor divê kartên ji wêneyên bilindkirî pêk tîr yan jî kartên ji tiştan pêk tîr ên li gorî rêza bûyerê ku kes bi destdanê bikolin û bikaribin honaka bûyerê fêr bikin bîr bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.5.2. tiştên di cureya agahîdar de tîr vegotin; pênasekirina hebûnekê yan cihekî, berhevdana du hebûnan yan du cihan, şirovekirina pîrgirêkekê, sedema wê û çareserîya wê, vegotina rêza çalakiyeke bi rêz hatiye kirin dikare be. Mînak bi nîşandana wêneyê pisîkekê (Ji bo kesên kor pisîkeke lîstîkê ya nêzî rastiye tê dayîn û jê tê xwestin ku bikolin.) divê li ser taybetmendiye pisîkê bê axaftin paşê wêne bê nîşandan û ji kes bê xwestin ku tiştên we vegotine vebêje. Divê pêşî bi vegotinên kurt ên çend hevokan bê destpêkirin. Di vegotinên dirêj ên ji pênc heta deh hevokan de divê navber bîr dayîn û ji kes bê xwestin ku heta wê gavê tiştên hatine vegotin vebêje. Paşê divê vegotin bê domandin û dîsa navber bê dayîn û ji kes bê xwestin ku ji destpêkê heta wê gavê tiştên hatine vegotin vebêje û bi vî awayî divê teknîka “vegotina kombûyî” bê bikaranîn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.6. Piştî ku guhdariya vegotinên cureyên cuda yên wêneyên wan tîr nîşandan dike, bersiva pîrsên têkildar dide.	Kêmdîtin/Kor 3.4.6.1. Piştî ku guhdariya vegotinên cureya xeyalî dike, bersiva pîrsên têkildar dide. 3.4.6.2. Piştî ku guhdariya tiştên di cureya agahîdar de tîr vegotin dike, bersiva pîrsên têkildar dide.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 3.4.6. de divê rêbaza hînkirinê ya “axaftina plankirî” bê bikaranîn. Wek materyal dikare wêne yan jî pirtûkên bi wêne bîr bikaranîn (Ji bo kesên kor divê wek materyal tişt, sembolên taktîl û wêneyên bilindkirî bîr bikaranîn.). Dema axaftina plankirî tê kirin divê pêşî vegotinên navborî ji aliyê mamoste ve bi wêneyan/tiştan re bîr kirin. Divê ziman û vegotin/gotinên kesên bîr pêşxistin û axaftina wan bê piştgirîkirin. Piştî divê bîyî ku wêne/tişt/sembolên taktîl ji ber kes bîr rakirin pîrs jê re bîr kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 3.4.6.1. di nav cureyên nivîsa xeyalî de çîrok, fabl, efsane hwd. hene. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.6.2. cureyên agahîdar dikarin di avahiyên pênasekirin, rêzkirin, sedem-encam, pîrsgirêk-çareserî, berhevdanê de bin. Mînaka cureya bi rêz: Çandina kulîlkekê. Mînaka pênaseyî: Pênasekirina cihekî, pîşeyekî, hebûnekê. Mînaka cureya sedem-encam: Bêbalî û encamên wê. Mînaka cureya pîrsgirêk-çareserî: Nelihevkirina hevalan. Mînaka cureya berhevdanê: Berhevdana du cihan (bakal û supermarket).
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.7. Cudahiyên di navbera hevok û nivîsên guhdarî kiriye dibêje.	Kêmdîtin/Kor 3.4.7.1. Cudahiyên di navbera du hevokên guhdarî kiriye dibêje. 3.4.7.2. Cudahiyên di navbera du nivîsên kurt ên 3-4 hevokî yê guhdarî kiriye dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 3.4.7.1. divê di navbera du hevokan de cudahiyeke bê diyarkirin (Mînak “Dayîka min ji min re hirkeyekê dihûne.” û “Dayîka min ji min re kazakekê dihûne.”). Ji bo tevgera armanckirî 3.4.7.2. hêmanên wek karakter, kirdar, taybetmendî hwd. yê di nivîsan de hene dikarin bên cudakirin. Divê hejmara cudahiyan li gorî performansa kes bê rêxistin.
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.8. Stratejiyên berî guhdarîkirinê bi kar tîne.	Kêmdîtin 3.4.8.1. Armanca guhdarîkirinê diyar dike. 3.4.8.2. Bi rêya dîmenan li ser nivîsa wê guhdarî bike texmînekê dike. 3.4.8.3. Bi rêya sernavî li ser nivîsa wê guhdarî bike texmînekê dike. Kor 3.4.8.4. Armanca guhdarîkirinê diyar dike. 3.4.8.5. Bi rêya tiştên tîn kolandin/şeklên bilind/sembole taktîl li ser nivîsa wê guhdarî bike texmînekê dike. 3.4.8.6. Bi rêya sernavî li ser nivîsa wê guhdarî bike texmînekê dike.	Têgihiştina bihîstinî pêvajoyeke dînamîk e. Divê stratejiyên berî guhdarîkirinê, di dema guhdarîkirinê de û piştî guhdarîkirinê bi hev re bên bikaranîn (bnr. armanca 3.4.8., 3.4.9. û 3.4.10.). Divê şiroveyên ji bo van armancan hatine nivîsandin bên xwendin û pêvajoyê bê pêkanîn. Piştî ku pêvajoyê hate pêkanîn divê nivîsa hatiye guhdarîkirin an bê vegotin an jî pirs bên pirsîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.8.1. bi kes re nîqaş bikin ka wê nivîsê bi çi armancê guhdarî bike (mînak zanîna li ser şêran, fêrbûna çawaniya kirina karekî hwd.). Bi vî awayî divê guhdarîkirina bi armanc a kes bê peyda kirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.8.5. û 3.4.8.6. divê bi rêya dîmenî (ji bo kesên kor tiştê an şeklê bilind ê jê tê xwestin bikole) û sernavî li ser nivîsa hûn ê bidin guhdarîkirin texmînên kes bên wergirtin. Divê beşek ji nivîsa tê guhdarîkirinê bê vegotin yan jî bê xwendin û navberê dayîn. Divê bê nîqaşkirin ka texmînên pêşxistiye çiqas bi ya guhdarî kiriye re li hev in.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.4.9. Stratejiyên dema guhdarîkirinê bi kar tîne.	Kêmdîtin/Kor 3.4.9.1. Li peyamen ne-devkî yê kesê diaxive bersîveke guncaw dide. 3.4.9.2. Bi şopandina nîşaneyên li ser avahiya agahiya tê pêşkêşkirin yekeyên agahiyê yê girîng dibêje. 3.4.9.3. Bi baldana li girankirinê devkî bersîva pirsên li ser	Ji bo tevgera armanckirî 3.4.9.1. hûn dikarin bersivdana guncaw ji tevgerên kesên wek baldana li we, rakirina tilîyê, notgirtinê hwd. fêm bikin. Ev tevgera armanckirî divê ji bo kesên kor bê muafkirin, ji ber ku ew nikarin mîmîk û jestên kesê hember ên dema diaxive ferq bikin. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.9.2. divê di vegotinan de gotinên girêdanê (berê,

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		agahiyên hatine girankirin tîr pirsîn dide. 3.4.9.4. Bi rêya tiştên guhdarî kirine li ser pêşketina bûyeran texmînekê dike. 3.4.9.5. Bi rêya tiştên guhdarî kirine li ser encama bûyeran texmînekê dike. 3.4.9.6. Wateya peyvên nizane yê di vegotinên guhdarî kiriye de texmîn dike. 3.4.9.7. Xetên sereke yê vegotina guhdarî kiriye not digire.	paşê, li gorî, di destpêkê de hwd.) û gotinên balkêşiyê (ev girîng e, niha em ê tiştêkî din fêr bibin) bîr bikaranîn. Divê ji kes bê xwestin ku van gotinan bişopîne û guhdariya we bike. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.9.2. Rêbaza hînkirinê 1: Divê berî vegotinê pirsên li gorî avahiya nivîsê/yên yekeyên agahiyê yê girîng ên nivîsê dipîvin bîr pirsîn yan jî pirs bi nivîskî bîr dayîn û rêbernameya “Ji bo ku bersiva van pirsan bidî guhdariya vê vegotinê bike!” bê dayîn. Rêbaza hînkirinê 2: Dema hemû tevgerên armanckirî tîr hînkirin divê pêşî mamoste şemaya guncaw hilbijêre. Dema nivîsê dixwîne/vegotineke xeyalî yan agahîdar dike divê wêneyên (sembolên taktîl) ku hêmanên nivîsê betimandine yan jî agahiyên di nivîsê de cih digirin di şemayê de bi cih bike. Piştê divê vegotinê ji nû ve ji kes re bixwîne. Divê ji kes bê xwestin ku bersiva pirsan bidin. Divê ev hînkirin ji bo her tevgerê armanckirî bi çend nimûneyên nivîsê bê dubarekirin. Piştê divê şema ji kes re bê dayîn û jê bê xwestin ku di dema guhdarîkirinê de bi serbixwe wêneyan (sembolên taktîl) yan jî yekeyên agahiyê di şemayê de bi cih bike. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.9.4. divê beşek ji nivîsa hûn didin guhdarîkirin bê vegotin yan jî bê xwendin û navber bê dayîn. Divê ji kes bê xwestin ku li ser ya dûre texmînan bike. Piştê divê xwendin û vegotina nivîsê bê domandin û bê nîqaşkirin ka texmînen kes kirine çiqas bi ya guhdarî kiriye re li hev in. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.9.6. divê ji kes bê xwestin ku bi rêya çarçoveyê peyvên nizane texmîn bike. Divê bê rêberkirin ku peyvên nikaribe texmîn bike ji ferhengê bibîne. Ji bo tevgera armanckirî 3.4.9.7. divê ji stratejiyên notgirtinê stratejiyên wek bi kurtkirin nivîsandin, hiştina cihê nikaribe bigihîje vala ji kes re bîr hînkirin. Herwiha divê bi dayîna notên rêber, notên/şemayên bi valahiyên tîr tîjîkirin stratejiyên notgirtinê ji kes re bîr hînkirin.
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstî	3.4.10. Stratejiyên piştî guhdarîkirinê bi kar tîne.	Kêmdîtin/Kor 3.4.10.1. Mijara vegotina guhdarî kiriye dibêje. 3.4.10.2. Nêrînen xwe yê li ser tiştên guhdarî kirine dibêje. 3.4.10.3. Kurteya tiştên guhdarî kirine vedibêje.	Ger kes di dema guhdarîkirinê de not digire divê jê re bê hînkirin ku bi sûdwergirtina ji notên xwe/şemayan tevgerên armanckirî pêk bîne. Ger not nagire divê mamoste bi pirsan bike ku kes bigihîje van tevgerên armanckirî.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.4. Têgihiştina Bihîstinî	3.5.1. Bi çêkirina hevokê dinivîse.	Kêmdîtin 3.5.1.1. Li gorî dîmenê tê dayîn hevokeke guncaw çêdike û dinivîse. 3.5.1.2. Ji peyvên tîn dayîn hevokeke birêzik û watedar çêdike û dinivîse. 3.5.1.3. Hevoka bi şaşî hatiye dayîn bi awayekî birêzik û watedar rast dike û dinivîse. 3.5.1.4. Hevoka kêr hatiye hiştin bi awayekî birêzik û watedar temam dike û dinivîse. Kor 3.5.1.5. Li gorî tiştê tê dayîn hevokeke guncaw çêdike û dinivîse. 3.5.1.6. Ji peyvên tîn dayîn hevokeke birêzik û watedar çêdike û dinivîse. 3.5.1.7. Hevoka bi şaşî hatiye dayîn bi awayekî birêzik û watedar rast dike û dinivîse. 3.5.1.8. Hevoka kêr hatiye hiştin bi awayekî birêzik û watedar temam dike û dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 3.5.1.1. divê wêneyê ku kirdarek yan hebûnek tê de heye bê nîşandan û li ser bê axaftin, paşê ji kes bê xwestin ku hevokeke ku wêneyî vedibêje binivîse û hevok bi cihdayîna diyalogên tevlihev ên bi kes re bê rastkirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.5.1.3. mînakê hevoka bi şaşî hatiye çêkirin “Ji sebzefiroş bavê min kirî tûtfirengî.” Ji bo tevgera armanckirî 3.5.1.4. divê ji kes bê xwestin ku nakaratên kêr hatine hiştin ên stranekê ku dizane, diyalogên kêr hatine hiştin ên di nivîsa ji pirtûkeke bi wêne ya bi dubarekirin lê hatiye nihêrîn hatiye çêkirin, û peyvên guncaw ên ji bo valahiyên di hevokên ku tiştên di rojekê de kirine dihevin binivîse. Divê cihên di hevokê de vala tîn hiştin ji bo peyvên cureyên cuda yên ku pir tîn bikaranîn bin; ne tenê nav û lêker, divê cureyên peyvên ên wek rengdêr, hoker, cînav jî bihewînin. Ji bo tevgera armanckirî 3.5.1.5. tiştê/parçeyê tiştî/sembolk taktîl a li ser kirdarekê yan hebûnekê ji kes re tê dayîn û jê tê xwestin ku bikole. Piştê divê li ser tiştî bê axaftin û ji kes bê xwestin ku hevokeke ku wî tiştî vedibêje binivîse. Divê hevoka hatiye nivîsandin bi cihdayîna diyalogên tevlihev ên bi kes re bê rastkirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.5. Vegotina Nivîskî	3.5.2. Bi sûdwergirtina ji dîmenan hevokên watedar û birêzik dinivîse.	Kêmdîtin 3.5.2.1. Dema karteke bi wêne ya ku bûyereke dihevinê tê dayîn hevokên hêsan ên birêzik ên ku bûyerê vedibêjin dinivîse. 3.5.2.2. Dema kartên bi wêne yên ku çalakîyên rêzeke pêkanîne ya diyar dişopînin vedibêjin tîn dayîn ji bo her kartekê hevokek yan bêtir dinivîse. 3.5.2.3. Dema kartên bi wêne yên ku çîrokeke hêsan a yek-bûyerî dihevin tîn dayîn ji bo her kartekê hevokek yan du hevokan dinivîse. 3.5.2.4. Dema karteke bi wêne ya cihekî/hebûnekê hwd. tê dayîn taybetmendiyên cihê/hebûna hwd. ya di wêneyî de hatiye dayîn bi hevokên hêsan dinivîse. 3.5.2.5. Dema kartên bi wêne yên ku bi rêz hatine dayîn û sedem û encamê vedibêjin tîn dayîn ji bo her kartekê hevokek yan du hevokan dinivîse. 3.5.2.6. Dema kartên bi wêne yên ku çareserî û encama pirsgerêkê vedibêjin tîn dayîn ji bo her kartekê hevokek yan du hevokan dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 3.5.2.1. pêwîst e ku pêşî wêneyek bê nîşandan û li ser bê axaftin, paşê ji kes bê xwestin ku hevokên ku wêneyî vedibêjin binivîse û hevok bi cihdayîna diyalogên tevlihev ên bi kes re bê rastkirin. Ji bo tevgera armanckirî 3.5.2.2. “Nan ji ortê tê birîn. Rûn lê tê dan. Penîr tê danîn nav.” Ji bo tevgera armanckirî 3.5.2.3. “Ayşeyê sêv dîtin. Ayşe hilkişiya darê. Sêv civandin. Bir ji dayîka xwe re. Dayîka wê destê xwe li serê Ayşeyê xist.” Ji bo tevgera armanckirî 3.5.2.4. (Wêneyê çêlekê tê dayîn). “Çêlek giya dixwe. Çêlek ji me re şîr dide.” Ji bo tevgera armanckirî 3.5.2.5. “Elî pir birçî bûbû. Elî hemû kurabiye xilas kirin.” Ji bo tevgera armanckirî 3.5.2.6. “Sevgiyê destê xwe birî. Bendika birînê lê zeliqand. Destê wê êdî xwîn nake.”

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		Kor 3.5.2.7. Dema karteke bi wêne ya ku bûyerekê di hewîne bi betimandinê tê vegotin li ser bûyerê hevokên hêsan ên birêzik dinivîse. 3.5.2.8. Dema kartên bi wêne yê ku çalakiyên rêzeke pêkanîne ya diyar dişopînin vedibêjin bi betimandinê tî vegotin ji bo her kartekê hevokek yan bêtir dinivîse. 3.5.2.9. Dema kartên bi wêne yê ku çîrokeke hêsan a yek-bûyerî di hewînin bi betimandinê tî vegotin ji bo her kartekê hevokek yan du hevokan dinivîse. 3.5.2.10. Dema karteke bi wêne ya cihekî/hebûnekê hwd. bi betimandinê tê vegotin taybetmendiyên cihê/hebûna hwd. ya di wêneyî de hatiye dayîn bi hevokên hêsan dinivîse. 3.5.2.11. Dema kartên bi wêne yê ku bi rêz hatine dayîn û sedem û encamê vedibêjin bi betimandinê tî vegotin ji bo her kartekê hevokek yan du hevokan dinivîse. 3.5.2.12. Dema kartên bi wêne yê ku çareserî û encama pirsgirêkê vedibêjin bi betimandinê tî vegotin ji bo her kartekê hevokek yan du hevokan dinivîse.	Ji bo zêdekirina gihîştîbûna hevoksazî û dirêjahiya hevoka tê nivîsandin divê teknîka “girêdana hevokan” bê bikaranîn. Bi vê teknîkê alîkariya kesên tê kirin ku hevokên bingeîn bi awayekî bibandor bi kar bînin, ji nû ve binivîsin, van hevokan fêm bikin, ji nû ve berçav bikin û pêş bixin. Dema hevokên bingeîn tî dayîn divê bal bê kişandin ku hevokên dikarin bî firehkirin bin. Ji bo ku kes bikaribe hevoka bingeîn fireh bike divê pirsên wek “Kî?”, “Li ku?”, “Kengî?”, “Çawa?”, “Çima?” jê re bî kirin û ji kes bê xwestin ku bersiva daye li hevoka xwe zêde bike û binivîse. Ji bo kesên kor ger kartên bi wêne bi awayekî guncaw wek taktîl bî amadekirin, divê li şûna betimandina kartê, ev kartên taktîl bî bikaranîn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.5. Vegotina Nivîskî	3.5.3. Berî nivîsandinê nivîsê plan dike.	Kêmdîtin/Kor 3.5.3.1. Mijarê hildibijêre. 3.5.3.2. Armanca nivîsandinê diyar dike. 3.5.3.3. Girseya xwendevanan diyar dike.	Vegotina nivîskî pêvajoyeke dînamîk e. Berî vegotina nivîskî divê kes avahiya cureya nivîsa wê binivîse bizane. Ji ber vê yekê divê pêşî avahiya cureya nivîsa wê binivîse ji kes re bê hînkirin. Divê stratejiyên berî vegotina nivîskî, di dema wê de û piştî wê bi hev re bî bikaranîn (bnr. Armanca 3.5.3., 3.5.4., 3.5.5., 3.5.6. û 3.5.7.). Ji bo tevgera armanckirî 3.5.3.1. hîlbijartina mijarê di pêşxistina helwesta erênî ya kes a li hember nivîsandinê û di temamkirina bi serkeftî ya pêvajoya nivîsandinê de rolek girîng dilîze. Divê destûr bê dayîn ku kes bi xwe mijarê hildibijêre. Gotina tenê “Mijarekê hildibijêrin!” ji kesên re ne rêbernameyeke baş e. Divê kes li ser tiştên di hîlbijartina mijarê de wê bala xwe bidinê bî rêberkirin. Dema mijar ji kesên tê hîlbijartin pêwîst e ku armanca nivîsandinê ji kes re bê ferkirin. Di hîlbijartina mijarê de divê bal bê kişandin ku mijarên li gorî jiyana rojane ya kesên bî hîlbijartin. Mînak ger bê xwestin ku nivîseke pênasîyî bê nivîsandin, dikare bê xwestin ku nivîsekê binivîse ku heywanek, kesek yan cihekî jê hez dike bide nasîn; ger bê xwestin ku nivîsa pirsgirêk-çareseriyê binivîse dikare mijarên wek şerê hevalan, ji bîrkirina erka li malê bî dayîn. Di hin cureyên edebî yê wek çîrokê de hîlbijartina mijarê ji bo kesên dikare diwar be yan jî mijara kes hîlbijartine dibe ku ne guncaw be ji bo çêkirina çîrokekê. Di rewşên weha de divê lîsteyên mijaran ên ku kes dikarin hildibijêrin bî dayîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Teknîkeke din a di hîlbijartina mijara çîrokê de dikare ev be ku wêneyek bê nîşandan û ji kesaan bê xwestin ku li ser vî wêneyî çîrokekê binivîsin. Bi armanca pêşkêşkirina bijartinan ji kesaan re divê wêne cur bi cur bin, ji sê wêneyên cuda yê ji bo çêkirina bi kêmanî sê çîrokên cuda yek ji kes bê hîlbijartin û jê bê xwestin ku li ser vî wêneyî çîrokekê binivîse. Divê ev wêne wêneyên ku ji bo kes bûyera destpêker, hewldan û encamê çêbike nîşaneyekê pêk bînin bin. Mînak wêneyên wek wêneyê zarokê kîrîn dike yan wêneyê zarokê di servîsê de wêneyên guncaw in ji bo çêkirina çîrokekê. Her kes dikare ji wêneyekî çîrokên pir cuda çêbike. Ji bo tevgera armanckirî 3.5.3.3. her çiqas girseya xwendevanan di qonaxa plankirinê de bê diyarkirin jî, ev stratejiyek e ku dema pêşnûma tê çêkirin û dema rastkirin tê kirin jî tê pêkanîn. Pêwîst e ku nivîskar bi berdehamî van pirsan ji xwe bike: “Min fikrên xwe çiqas rast diyar kirin?” “Ma xwendevanê min ê vê fêma bike?” Pirsîna van pirsan di hemû pêvajoya nivîsandinê de û modelbûna mamoste ya li ser vê, di rêxistina nivîsa kes de rolekê dilîze.
Beş 3.5. Vegotina Nivîskî	3.5.4. Li ser nivîsa wê binivîse pêşnûmayekê çêdike.	Kêmdîtin/Kor 3.5.4.1. Fikrên wê binivîse diyar dike. 3.5.4.2. Fikran li gorî avahiya nivîsa wê binivîse kom dike.	Ji bo tevgera armanckirî 3.5.4.1. divê fikrên wê bîna nivîsandin bi bahoza mêjî bîna diyarkirin. Divê fikrên bi bahoza mêjî derdikevin li ser kaxizekê li binê hev bîna nivîsandin. Ji bo tevgera armanckirî 3.5.4.2. bi vê stratejiyê fikrên bi encama bahoza mêjî hatine çêkirin tên komkirin, li gorî taybetmendiyên her komekê tên etîketkirin û li gorî avahiya nivîsa wê bê nivîsandin tên rêzkirin. Mînak ger em bixwazin çîrokekê binivîsin, biryar tê dayîn ka her hêmaneke çîrokê ya me plan kiriye wê di kîjan rêzê de di çîrokê de cih bigire. Di rêxistina fikran de ji şemayan tê sûdwergirtin. Divê şema li gorî avahiya nivîsê bîna çêkirin.
Beş 3.5. Vegotina Nivîskî	3.5.5. Nivîsê dinivîse.	Kêmdîtin/Kor 3.5.5.1. Bi nihêrîna li pêşnûmaya xwe fikran rêz dike. 3.5.5.2. Bûyerê dîbehistîne, pêş dixê û bi dawî dike. 3.5.5.3. Ji bo peydakirina hevgirtina di nivîsê de gotinên destpêk, derbasbûn û girêdanê bi kar tîne. 3.5.5.4. Hevokên li gorî hevoksaziyê dinivîse. 3.5.5.5. Li gorî hêmanên di avahiya nivîsê de hene dinivîse. 3.5.5.6. Ji bo nivîsê sernavekî tîkildarî mijarê dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 3.5.5.3. ji bo gotinên girêdanê dikare peyvên wek “lê belê”, “berê”, “paşê”, “li gorî”, “di destpêkê de”, “digel vê” hwd. wek mînak bîna dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.5.5.4. hevoksaziyê hêmanên kirde, temamker û pêveber bi paşgîrî çêkirinê û tewangê yê li peyvê tên zêdekirin re pêk tînin (di hevokên serûbin de jî bal li heman taybetmendiyê tê kişandin).
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.5. Vegotina Nivîskî	3.5.6. Nivîsa nivîsandiye rast dike.	Kêmdîtin/Kor 3.5.6.1. Fikrên di nivîsê de kêma in zêde dike. 3.5.6.2. Fikrên ku hevgirtinê di nivîsê de xera dikin derdixe. 3.5.6.3. Cihê fikrên ku hevgirtinê di nivîsê de xera dikin	Ji bo tevgera armanckirî 3.5.6.4. şaşıyên nivîsandinê şaşıyên rastnivîs, wate, hevoksazî hwd. dihevdînin. Ji bo ku bikaribe şaşıyên nivîsandinê bibîne divê nivîsê bi şaşî hatine nivîsandin ji kes re bîna dayîn û modelê bîna ka çawa tên rastkirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		diguherîne. 3.5.6.4. Şaşiye nivîsandinê dibîne. 3.5.6.5. Şaşiye nivîsandinê rast dike.	
Beş 3.5. Vegotina Nivîskî	3.5.7. Nivîsa nivîsandiye parve dike.	Kêmdîtî/Kor 3.5.7.1. Nivîsê ji girseya xwendevanan a armanc kiriye re dixwîne. 3.5.7.2. Li gorî armanca nivîsandinê nivîsê parve dike.	Ji bo tevgera armanckirî 3.5.7.2. parvekirina nivîsê dikare bi awayên daliqandina li panoyê, kirina wê ya wek pirtûkekê, parvekirina di derdora elektronîk de, şandina bi postê bê kirin.
Beş 3.5. Vegotina Nivîskî	3.5.8. Nivîsên cureyên cuda dinivîse.	Kêmdîtî/Kor 3.5.8.1. Nivîsên xeyalî dinivîse. 3.5.8.2. Nivîsên agahîdar dinivîse.	Nivîsên agahîdar; nivîsên di pirtûkên dersê de ne ku hebûnekê yan cihekî pênase dikin, du hebûnan yan du cihan berhev dikin, rêza bûyerekê vedibêjin, sedem û çareseriyê pîsgirîkekê vedibêjin. Nivîsên xeyalî jî nivîsên wek fabl, çîrok hwd. in. Dema hem nivîsên xeyalî hem jî yên agahîdar tên nivîsandin divê pêşî avahiya cureya nivîsa wê bê nivîsandinê bê hînkirin, paşê divê tevgerên armanckirî yên di navbera armanca 3.5.3. û armanca 3.5.7. de cih digirin bî hînkirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.1. Tîpan û taybetmendiye dengnasî yên tîpan cuda dike.	Kêmdîtî/Kor 3.6.1.1. Hejmara tîpên di peyvê de dibêje. 3.6.1.2. Tîpên di alfabeyê de bi rêzê dibêje. 3.6.1.3. Peyvên tîpê dayîn li gorî rêza alfabetîk rêzê dike. 3.6.1.4. Dibêje ku tîpê ji tîpên dengdêr û bîdeng pêk tînin. 3.6.1.5. Tîpên dengdêr dibêje. 3.6.1.6. Tîpên bîdeng dibêje. 3.6.1.7. Tîpên dengdêr wek dengdêrên stûr û zirav polên dike. 3.6.1.8. Dengdêrên stûr dibêje. 3.6.1.9. Dengdêrên zirav dibêje. 3.6.1.10. Tîpên bîdeng wek bîdengên req û bîdengên nerm polên dike. 3.6.1.11. Bîdengên req dibêje. 3.6.1.12. Bîdengên nerm dibêje. 3.6.1.13. Ji cotên peyvên ên tîpê dayîn peyvên rast hatine nivîsandin diyar dike.	Ji bo tevgera armanckirî 3.6.1.1., 3.6.1.2., 3.6.1.4., 3.6.1.6., 3.6.1.7., 3.6.1.8., 3.6.1.9., 3.6.1.11. û 3.6.1.12. bi armanca hêsanîkirina bîbîranîna kesê divê bîbîrxistinê wek akronîm yan akrostîş bî bîkaranîn. Akronîm: Çêkirina peyvekê ji tîpên destpêkê yên agahiya wê bê bîbîranînê e (mînak fîstîqçî şahap). Akrostîş: Çêkirina hevokê ji tîpên destpêkê yên peyvên wê bî bîbîranînê e.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.2. Lihevhatinê dengdêran cuda dike.	Kêmdîtî/Kor 3.6.2.1. Dibêje ku lihevhatinê dengdêran ên di peyvê de lihevhatina dengdêran a mezin û ya piçûk in. 3.6.2.2. Taybetmendiye lihevhatina dengdêran a mezin dibêje. 3.6.2.3. Peyvên li gorî lihevhatina dengdêran a mezin ên di	Ji bo armanca 3.6.2. cudakirina taybetmendiye dengnasî yên tîpan şerta pêşîn e.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		nav hevokê de nîşan dide. 3.6.2.4. Ji bo peyvên li gorî lihevhatina dengdêran a mezin mînanan dide. 3.6.2.5. Taybetmendiya lihevhatina dengdêran a piçûk dibêje. 3.6.2.6. Peyvên li gorî lihevhatina dengdêran a piçûk ên di nav hevokê de nîşan dide. 3.6.2.7. Ji bo peyvên li gorî lihevhatina dengdêran a piçûk mînanan dide.	
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.3. Bûyerên dengî cuda dike.	Kêmdîtî/Kor 3.6.3.1. Bûyerên dengî polên dike. 3.6.3.2. Taybetmendiya bûyerên dengî yê ten xwestin dibêje. 3.6.3.3. Bûyera dengî ya tê xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 3.6.3.4. Navê bûyera dengî ya di nav hevokê de tê nîşandan dibêje.	Ji bo armanca 3.6.3. cudakirina taybetmendiya dengnasî yê tîpan şerta pêşîn e. Bûyerên dengî: Wekhevîbûna bédengan, nermbûna bédengan, ketina dengî, zêdebûna dengî, tengbûna dengdêrê, girêdana dengan, tevlihevîbûn û girankirin e. Ji bo tevgera armanckirî 3.6.3.4. divê pêşî ji kes bê xwestin ku hevokê bixwîne, paşê bûyera dengî ya di nav hevokê de cih digire ji kes re bê nîşandan û ji kes bê xwestin ku bibêje kîjan bûyera dengî ye. Ji bo tevgera armanckirî 3.6.3.4. hûn dikarin bi bikaranîna hevokên kes ên xwe yan jî hevokên ku dema li ser wêneyekî/tîştêkî diaxive çêdike, li ser bûyerên dengî bixebitin.
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.4. Taybetmendiya kîtê cuda dike.	Kêmdîtî/Kor 3.6.4.1. Peyveke tê dayîn li kîtên wê parve dike û dinivîse. 3.6.4.2. Hejmara kîtên di peyveke tê dayîn de dibêje. 3.6.4.3. Ji bo kîtên yek, du, sê, çar tîpî mînanan dide.	
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.5. Cureyên peyvan ên di hevokê de cuda dike.	Kêmdîtî/Kor 3.6.5.1. Cureyên peyvan ên ten xwestin pênasê dike. 3.6.5.2. Cureya peyvê ya tê xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 3.6.5.3. Cureya peyvê ya tê xwestin di nav hevokê de bi kar tîne û dinivîse. 3.6.5.4. Valahiyên di hevokê de bi cureya peyvê ya guncaw tijî dike. 3.6.5.5. Cureyên peyvan polên dike.	Ji bo tevgera armanckirî 3.6.5.4. divê piştî ku bi kêmanî du cureyên peyvan hatin hînkirin li ser bê xebitîn. Dema hînkirina hemû cureyên peyvan tê kirin divê cureyên peyvan li gorî asta dijiwariyê bîrêzîkirin û di hînkirina wan de ev rêz bê parastin. Cureyên peyvan: Nav, lêker, rengdêr, cînav, gihanek, hoker, daçek, baneşan in.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.6. Paşgirên di peyvan de cuda dike.	Kêmdîtî/Kor 3.6.6.1. Paşgiran wek paşgirên tewangê û çêkirinê polên dike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		3.6.6.2. Paşgirên tewangê dibêje. 3.6.6.3. Paşgirên çêkirinê dibêje. 3.6.6.4. Erka paşgirên tewangê ya di peyvê de dibêje. 3.6.6.5. Erka paşgirên çêkirinê ya di peyvê de dibêje. 3.6.6.6. Paşgirên tewangê di nav peyvê de nîşan dide. 3.6.6.7. Paşgirên çêkirinê di nav peyvê de nîşan dide. 3.6.6.8. Bi bikaranîna paşgirên tewangê peyvan çêdike. 3.6.6.9. Bi bikaranîna paşgirên çêkirinê peyvan çêdike. 3.6.6.10. Peyvên di hevokê de bi paşgirên tewangê yên guncaw temam dike. 3.6.6.11. Peyvên di hevokê de bi paşgirên çêkirinê yên guncaw temam dike. 3.6.6.12. Paşgirên tewangê di vegotina nivîskî de bi awayekî guncaw bi kar tîne. 3.6.6.13. Paşgirên çêkirinê di vegotina nivîskî de bi awayekî guncaw bi kar tîne.	
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.7. Peyvan li gorî avahiya wan cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.6.7.1. Peyvan li gorî avahiya wan polên dike. 3.6.7.2. Peyvan li gorî avahiya wan pêname dike. 3.6.7.3. Peyva di avahiya tê xwestin de ya di hevoka tê dayîn de nîşan dide. 3.6.7.4. Avahiya peyva tê dayîn dibêje. 3.6.7.5. Ji bo avahiya tê xwestin mînakên peyvan dide.	Armanca 3.6.7. peyvên sade, çêkirî û hevedudanî dihevinê. Piştî ku di asta zanînê de rêzêkirin hate xebitandin divê hênkirina her avahiyeke peyvê bê kirin û cih ji pêkanînan re bê dayîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.8. Peyvan ji aliyê wateyê ve cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.6.8.1. Peyvan ji aliyê taybetmendiyên wateyê ve polên dike. 3.6.8.2. Cureyên peyvan ji aliyê têkiliyên wateyê yên di navbera peyvan de dibêje. 3.6.8.3. Cureyên komikên gotinan dibêje. 3.6.8.4. Taybetmendiya wateyê ya peyvên di nav hevokê de tên nîşandan dibêje. 3.6.8.5. Taybetmendiya têkiliyên wateyê ya peyvên di nav hevokê de tên nîşandan dibêje. 3.6.8.6. Cureya komika gotinê ya di nav hevokê de tê nîşandan dibêje. 3.6.8.7. Peyvên xwedî taybetmendiyên wateyê yên tên xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 3.6.8.8. Peyvên xwedî têkiliyên wateyê yên tên xwestin di nav hevokê de nîşan dide.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		3.6.8.9. Komikên gotinan ên tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 3.6.8.10. Wateya peyva bi wateya mecazî hatiye dayîn dibêje. 3.6.8.11. Wateya komikên gotinan ên tîn dayîn dibêje.	
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.9. Hêmanên hevokê cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.6.9.1. Hêmanên hevokê wek hêmanên bingehîn û hêmanên alîkar polên dike. 3.6.9.2. Hêmanên bingehîn ên hevokê dibêje. 3.6.9.3. Hêmanên alîkar ên hevokê dibêje. 3.6.9.4. Hêmanên bingehîn ên hevokê pênase dike. 3.6.9.5. Hêmanên alîkar ên hevokê pênase dike. 3.6.9.6. Hêmana bingehîn a tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 3.6.9.7. Hêmana alîkar a tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 3.6.9.8. Bi bikaranîna hêmana alîkar a tîn dayîn hevokekê ava dike. 3.6.9.9. Hevokê li hêmanên wê parve dike.	Ji bo armanca 3.6.9. divê ji kes bê xwestin ku bi devkî û bi nivîskî hevokan ava bike. Wek rêbername divê "Hevokeke ku tîn de heye binivîse yan jî bibêje!" bê dayîn. Hêmanên bingehîn ên hevokê: Kirdeya rastîn, kirdeya veşartî, pêveber. Hêmanên alîkar ên hevokê: Berkar, temamkera nerasterast, temamkera hokerî. Bi destpêkirina ji pêdiviyên kesane yên kes dikare cureyên kirde, berkar û temamkeran bîn bikaranîn.
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.10. Cureyên hevokan cuda dike.	Kêmdîtin/Kor 3.6.10.1. Cureyên hevokan polên dike. 3.6.10.2. Cureyên hevokan li gorî cureya pêvebera wan dibêje. 3.6.10.3. Cureyên hevokan li gorî cihê pêvebera wan dibêje. 3.6.10.4. Cureyên hevokan li gorî wateya wan dibêje. 3.6.10.5. Cureyên hevokan li gorî avahiya wan dibêje. 3.6.10.6. Taybetmendiya cureyên hevokan pênase dike. 3.6.10.7. Cureya hevoka tîn dayîn li gorî cureya pêvebera wê dibêje. 3.6.10.8. Cureya hevoka tîn dayîn li gorî cihê pêvebera wê dibêje.	Hevokên li gorî cureya pêveberê: Hevokên navî, hevokên lêkerî. Hevokên li gorî cihê pêveberê: Hevokên birêzik, hevokên serûbin. Hevokên li gorî wateya wan: Hevoka erênî, hevoka neyînî, hevoka pirsê, hevoka baneşanê. Hevokên li gorî avahiya wan: Hevoka sade, hevoka hevedudanî, hevoka bi rêz, hevoka girêdayî. Divê bi kes re pêşî di asta zanîne de polênkirin û rêzkirin bê xebitandin. Piştê divê bi hînkirina her cureyeke hevokê re cih ji pêkanînan re bê dayîn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.11. Di nivîsên xwe de bi rêzikên nivîsandinê re tevdigere.	Kêmdîtin/Kor 3.6.11.1. Tîpên girdek li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 3.6.11.2. Hejmaran li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 3.6.11.3. Peyvên hevedudanî li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 3.6.11.4. Kurtenavan li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 3.6.11.5. Gihanekên "de, da, ki, ne...ne" li gorî rêzikên	Rêzikên nivîsandinê: cihên tîpên girdek tîn bikaranîn, nivîsandina hejmaran, nivîsandina peyvên hevedudanî, nivîsandina kurtenavan dihevin. Divê ji kesên kor bê hêvîkirin ku li gorî rêzikên nivîsa braille binivîsin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		nivîsandinê dinivîse. 3.6.11.6. Paşgira pirsê ya “mî” li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 3.6.11.7. Peyvên dubarekirî û xurtkirinê li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse.	
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.12. Di nivîsên xwe de bi nîşaneyên xalbendiyê re tevdigere.	Kêmdîtin/Kor 3.6.12.1. Nîşaneyên xalbendiyê rêz dike. 3.6.12.2. Erka nîşaneyên xalbendiyê dibêje. 3.6.12.3. Cihên vala hatine hiştin ên di nivîsa tê dayîn de bi nîşaneyên xalbendiyê yê guncaw temam dike. 3.6.12.4. Dema nivîsê dinivîse nîşaneyên xalbendiyê yê guncaw bi kar tîne. 3.6.12.5. Tîp û nîşaneyên xalbendiyê yê di alfabeya braille de tên bikaranîn bi kar tîne.	Di tevgera armanckirî 3.6.12.3. de divê ji kesên kor bê hêvîkirin ku bibêjin kîjan nîşaneyên xalbendiyê wê werin cihên vala hatine hiştin ên di nivîsa tê dayîn de. Ji bo tevgera armanckirî 3.6.12.5. dikare nîşana tîpa girdek, nîşana reqemê, nîşana helbestê, nîşana îtalîk hwd. yê di alfabeya braille de cih digirin wek mînak bîr dayîn
Beş 3.6. Rêzimana Ziman	3.6.13. Di alfabeya braille de li gorî rêzikên kurtkirinê dinivîse.	Kêmdîtin/Kor 3.6.13.1. Peyvên xwedî kurtkirin bi bikaranîna kurtkirinê dinivîse. 3.6.13.2. Bi bikaranîna kurtkirinê yek tîpî dinivîse. 3.6.13.3. Bi bikaranîna kurtkirinê du tîpî dinivîse. 3.6.13.4. Bi bikaranîna kurtkirinê kîtê dinivîse. 3.6.13.5. Bi bikaranîna kurtkirinê reha peyvê dinivîse. 3.6.13.6. Bi bikaranîna kurtkirinê parçeya peyvê dinivîse. 3.6.13.7. Gihanekên “de, da, ki, ne...ne” li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse.	Tevgerên armanckirî yê di armanca 3.6.13. de, ji ber ku ji hin kesên kêmdîtin re jî braille tê hînkirin, dikarin li ser kesên kêmdîtin jî bîr pêkanîn.

4. Navê Modulê	MATEMATÎKA ZÛ
4. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê şiyarên bingehîn ên matematîkê fêr bibin û asta amadebûna wan a ji bo şiyarên matematîkê yê pêşketî bê zêdekirin.
4. Beşên Modulê	Taybetmendiyan Tiştan û Amadekariya Pîvandinê, Têkiliyên Cihî, Hejmar, Têkiliya Parçe-Tevahî, Komkirin û Kêmkirina Zû, Geometrî, Pîvandin, Dane Şiroveyên Giştî yê li ser Modulê

Şiroveyên Giştî yê li ser Modulê

- Ev modul ji bo kesên bi kêmasiya dîtinê (kêmdîtin/kor) yê 5 salî û pê ve hatiye amadekirin. Lê belê divê ev modul ji kesên di dema dibistanê de ne (piştî 7 saliyê) û xwedî şiyarên di modulê de nînin re jî bê dayîn. Ji bo kesên nikaribin vê modulê jî bi ser bixin, dayîna Modula Nasînî wê guncaw be. Di tevgerên armanckirî yê modulê de li şûna wêneyên tiştan ên ji bo kêmdîtinan tîr pêşniyarkirin, divê bi kesên kor re kartên taktîl bîr bikaranînin. Karta Taktîl; bi kirina tişt yan wêneyan bi awayekî bilindkirî li ser kartê tê çêkirin. Bi bikaranîna xalên braille yan ta/sîlîkonê şêklên taktîl ên du-teşeyî tîr bidestxistin. Ji bo kesê kor kart tîr çêkirin ku wê bikaribe şêkl yan wêneyan wek du-teşeyî û taktîl hîs bike.
- Armanca Şirove Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvandîne	4.1.1. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên tî pîvandî hev dike.	4.1.1.1. Pirraniyên bi heman mîqdare hev dike. 4.1.1.2. Tîştên/wêneyên tîştan ên bi heman mezinahiye hev dike. 4.1.1.3. Tîştên/wêneyên tîştan ên bi heman dirêjahiyê hev dike. 4.1.1.4. Tîştên/wêneyên tîştan ên bi heman stûrahiyê hev dike. 4.1.1.5. Tîştên/wêneyên tîştan ên bi heman firehiyê hev dike. 4.1.1.6. Tîştên bi heman giraniyê hev dike.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 4.1.1. de ji bo kesên kêmdîtin divê pêşî bi tîştan paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Ji bo kesên kor divê tenê bi tîştan bê xebitîn.
Beş 4.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvandîne	4.1.2. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên tî pîvandî kom dike.	4.1.2.1. Pirraniyan li gorî mîqdara wan kom dike. 4.1.2.2. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî mezinahiya wan kom dike. 4.1.2.3. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî dirêjahiya wan kom dike. 4.1.2.4. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî stûrahiya wan kom dike. 4.1.2.5. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî firehiya wan kom dike. 4.1.2.6. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî giraniya wan kom dike.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 4.1.2. de ji bo kesên kêmdîtin divê pêşî bi tîştan paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Ji bo kesên kor divê tenê bi tîştan xebat bê kirin. Di xebatên rêzêkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan diyar dikin bî girankirin. Divê bal bê kişandin ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi armançê ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî sivik-giran kirinê komkirinê pêk bînin.
Beş 4.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvandîne	4.1.3. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên tî pîvandî berhev dike.	4.1.3.1. Ji nav du pirraniyan ya kêmbêje. 4.1.3.2. Ji nav du pirraniyan ya zêdebêje. 4.1.3.3. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya mezin dibêje. 4.1.3.4. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya piçûk dibêje. 4.1.3.5. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya dirêj dibêje. 4.1.3.6. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya kurt dibêje. 4.1.3.7. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya stûr dibêje. 4.1.3.8. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya zirav dibêje. 4.1.3.9. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya fireh dibêje. 4.1.3.10. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya teng dibêje. 4.1.3.11. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya giran dibêje. 4.1.3.12. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya sivik dibêje. 4.1.3.13. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya hundir tijî dibêje. 4.1.3.14. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan ya hundir vala dibêje.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 4.1.3. de ji bo kesên kêmdîtin divê pêşî bi tîştan, paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Ji bo kesên kor divê tenê bi tîştan xebat bê kirin. Di xebatên rêzêkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan diyar dikin bî girankirin. Divê bal bê kişandin ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi armançê ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî, sivik-giran kirinê berhevdanê pêk bînin. Piştî ku li ser têgehekê gelek mînak hatin dayîn divê derbasî têgeha din bibe. Wekî din ihtîmala tevlihevkirina têgehan bi hev re bilind e. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê ji kes bê hêvîkirin ku bibêje. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanê gotinê ye divê tevgera nîşandanê bê xebitandin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya	4.1.4. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên tî pîvandî rêz dike.	4.1.4.1. Ji du zêdetir pirraniyan li gorî mîqdara wan rêz dike. 4.1.4.2. Ji du zêdetir tîştan/wêneyên tîştan li gorî	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 4.1.4. de ji bo kesên kêmdîtin divê pêşî bi tîştan, paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Ji bo kesên kor divê tenê bi tîştan xebat bê kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Pîvandî		mezinahiya wan rêz dike. 4.1.4.3. Ji du zêdetir tiştan/wêneyên tiştan li gorî dirêjahiya wan rêz dike. 4.1.4.4. Ji du zêdetir tiştan/wêneyên tiştan li gorî stûrahiya wan rêz dike. 4.1.4.5. Ji du zêdetir tiştan/wêneyên tiştan li gorî firehiya wan rêz dike. 4.1.4.6. Ji du zêdetir tiştan/wêneyên tiştan bi bikaranîna giraniya wan rêz dike.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê gotinên “bêtir, herî, li gorî” bîr bikaranîn. Divê ji kes jî bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvên rêzê bike. Di xebatên rêzê de divê peyvên ku taybetmendiyên diyan dikin bîr giran kirin. Divê bal bê kişandin ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi armancê ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî kirinên rêzê pêk bînin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Têkiliyên Cihî	4.2.1. Cihê tiştî yê di mekanê de dibêje.	4.2.1.1. Dibêje ku tiştek di hundirê tiştekî din de ye. 4.2.1.2. Dibêje ku tiştek li derveyî tiştekî din e. 4.2.1.3. Dibêje ku tiştek li ser tiştekî din e. 4.2.1.4. Dibêje ku tiştek li bin tiştekî din e. 4.2.1.5. Dibêje ku tiştek dûrî tiştekî din e. 4.2.1.6. Dibêje ku tiştek nêzî tiştekî din e. 4.2.1.7. Dibêje ku tiştek li pêş tiştekî din e. 4.2.1.8. Dibêje ku tiştek li pişt tiştekî din e. 4.2.1.9. Dibêje ku tiştek li rastê tiştekî din e. 4.2.1.10. Dibêje ku tiştek li çepê tiştekî din e. 4.2.1.11. Dibêje ku tiştek li kêleka tiştekî din e.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 4.2.1. de ji bo kesên kêmdîtin divê pêşî bi tiştan, paşê bi wêneyên tiştan bê xebitîn. Ji bo kesên kor divê tenê bi tiştan xebat bê kirin. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê ji kes bê hêvîkirin ku bibêje. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên gotinê ye divê tevgera nîşandanê bê xebitandin.
Beş 4.2. Têkiliyên Cihî	4.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî cihê wan rêz dike.	4.2.2.1. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî dûrahiya wan rêz dike. 4.2.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nêzîkahiya wan rêz dike. 4.2.2.3. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî bilindahiya wan rêz dike. 4.2.2.4. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nizmahiya wan rêz dike.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 4.2.2. de ji bo kesên kêmdîtin divê pêşî bi tiştan, paşê bi wêneyên tiştan bê xebitîn. Ji bo kesên kor divê tenê bi tiştan xebat bê kirin. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê gotinên “bêtir” û “herî” bîr bikaranîn. Divê ji kes jî bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvên rêzê bike.
Beş 4.2. Têkiliyên Cihî	4.3.1. Rîtmîk dijmêre.	4.3.1.1. Ji 1'ê heta 10'ê ber bi pêş ve yek bi yek rîtmîk dijmêre. 4.3.1.2. Bi destpêkirina ji 10'ê ber bi paş ve yek bi yek rîtmîk dijmêre. 4.3.1.3. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-10 de tê dayîn heta 10'ê ber bi pêş ve yek bi yek rîtmîk dijmêre. 4.3.1.4. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-10 de tê dayîn ber bi paş ve yek bi yek rîtmîk dijmêre.	Ji bo armanca 4.3.1 divê di xebatên jimartina rîtmîk de cih ji pêkanînan hînkirinê yê bi rîtm ên wek çepikdan, tiliyçirtandin, hejandina marakasê hwd. re bê dayîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.3. Hejmar	4.3.2. Tiştan/wêneyên tiştan, deng û tevgeran dijmêre.	4.3.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-10 de yên li kêleka hev bi rêz in yek bi yek dijmêre. 4.3.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-10 de yên bi tevlihevî hatine rêzkirin yek bi yek dijmêre. 4.3.2.3. Hejmara dengekî diyar ê di navbera 1-10 de dubare dibe (wek dengê daholê, lêdana zengilê, çepikê) dibêje. 4.3.2.4. Hejmara tevgerê diyar a di navbera 1-10 de dubare dibe (wek bazdan, gav) dibêje.	Di tevgera armanckirî 4.3.2.1. û 4.3.2.2. de ji bo kesên kor divê li şûna wêneyên tiştan bi kartên taktîl ên ku tişt tê de bi awayekî bilindkirî hatine amadekirin bê xebitîn. Bi kesên kêmdîtî re wê bi her duyan re jî xebat bê kirin. Ji bo armanca 4.3.2. divê stratejiyên jimartinê yên wek destdana yek bi yek li tişt yan wêneyan, veguhastina tiştan ji cihekî bo cihekî din, xêzkirina ser wêneyên tiştan her ku tên jimartin, şopandina rêzeke stûnî yan berwarî hwd. ji kesan re bî hînkirin.
Beş 4.3. Hejmar	4.3.3. Pirraniya ku li hember hejmarekê heta 10'ê tê wek dane diyar dike.	4.3.3.1. Hejmara 1-10 dane tişt/wêneyê tiştî bêyî jimartin dibêje. 4.3.3.2. Komeke tiştan dijmêre û hejmara wan dibêje. 4.3.3.3. Tiştên di wêneyî de dijmêre û hejmara wan dibêje. 4.3.3.4. Ji nav komeke tiştan bi hejmara tê xwestin tiştan dijmêre û vediqetîne. 4.3.3.5. Dibêje ku dema 1-10 dane tişt/wêneyê tiştî bi awayekî cuda tên bicihkirin hejmara tiştî/wêneyê tiştî naguhere. 4.3.3.6. Dema tu tişt tune be dibêje ku hejmara tiştan sifir e.	Di hemû tevgerên armanckirî yên ku di armanca 4.3.3. de gotina wêneyên tiştan tê de derbas dibe, ji bo kesên kor divê bi kartên taktîl ên ku tişt tê de bi awayekî bilindkirî hatine amadekirin bê xebitîn. Bi kesên kêmdîtî re wê hem bi tiştan hem jî bi wêneyên tiştan xebat bê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.3.3.1 gotina "bêyî jimartin", tê wateya ku kes bêyî ku serî li şiyana jimartinê bide di cih de bibêje hejmara tiştan çend dane ye. Piştî ku ev şiyana hate qezenckirin divê gotina hejmara 5-10 dane tişt/wêneyê tiştî bêyî jimartin bê xebitandin. Kevirên domînoyê yên xalên wan di rêzeke diyar de ne, zar û kubên hejmarê yên wek zarê, materyalên dîtinî yên guncaw in ku wê ji bo pêşxistina şiyana bi yek nihêrînê û bêyî jimartin têgihiştina hejmara tiştan (subitîzasyon) bî bikaranîn. Tevgera armanckirî 4.3.3.4. ber bi prensîba parastina hejmarê ve ye. Dema tişt û wêneyên tiştan tên jimartin tê girankirin ku hejmara herî dawî tê gotin mîqdara tiştan diyar dike.
Beş 4.3. Hejmar	4.3.4. Reqeman dixwîne û dinivîse.	4.3.4.1. Reqeman dixwîne. 4.3.4.2. Reqema tê xwestin ji nav reqemên din nîşan dide. 4.3.4.3. Reqeman bi nihêrîna li modelê/piştî destdanê dinivîse. 4.3.4.4. Reqemeke di navbera 0-9 de tê gotin dinivîse.	Ji bo armanca 4.3.4. wê bi kesên kor re bi braille û bi kesên kêmdîtî re bi nivîsa çapkirî bê xebitîn. Ji bo kesên kêmdîtî divê punto ya li gorî taybetmendiyên dîtinê yên kes, ji bo kesên kor jî li gorî pêşketina wan amûrên wek qasa kubkevîran, daktîloya braille bî bikaranîn. Di hînkirina reqeman a bi nivîsa çapkirî de divê ji 1'ê bê destpêkirin, herî dawî reqema sifirê bê hînkirin. Divê bal li aliyê nivîsandina reqeman bê kişandin. Di reqemên braille de li gorî wekheviya sembolan ev rêz dikare biguhere.
Beş 4.3. Hejmar	4.3.5. Hejmaran bi sembolan diyar dike.	4.3.5.1. Hejmara komeke tiştan a heta 4'ê bi reqem dinivîse. 4.3.5.2. Ji bo diyarkirina hejmareke di navbera 1-4 de bi qasî wê hejmarê tişt/şekl/wêne nîşan dide/xêz dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.3.5.2. divê bi kesên kor re bi bikaranîna tiştan bê xebitîn. Bi kesên kêmdîtî re divê hem bi bikaranîna tiştan hem jî bi xêzkirinê bê xebitîn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.3. Hejmar	4.3.6. Hejmarên ji 1'ê heta 4'ê rêz dike.	4.3.6.1. Hejmarên ji 1'ê heta 4'ê bi awayekî birêz dinivîse. 4.3.6.2. Hejmara piştî hejmareke di navbera 1-4 de tê dayîn tê dinivîse.	Di armanca 4.3.6. de divê bi kesên kêmdîtî re nivîsa bi punto mezin, bi kesên kor re nivîsa braille bê bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		4.3.6.3. Hejmara berî hejmareke di navbera 1-4 de tê dayîn tê dinivîse. 4.3.6.4. Hejmara kêr ji hejmarên birêz ên ji 1'ê heta 4'ê tên dayîn dinivîse. 4.3.6.5. Hejmarên ji 1'ê heta 4'ê yên bi rêza tevlihev tên dayîn rêz dike. 4.3.6.6. Hejmara/hejmarên kêr hatine hiştin ên di rêzhejmara ji 1'ê heta 4'ê tê dayîn de bi hejmarên tên dayîn temam dike. 4.3.6.7. Hejmara/hejmarên kêr hatine hiştin ên di rêzhejmara ji 1'ê heta 4'ê tê dayîn de dinivîse.	Di hînkirina tevgera armanckirî 4.3.6.2., 4.3.6.3., 4.3.6.4. û 4.3.6.7. de divê ji kes bê hêvîkirin ku binivîse. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên nivîsandinê ye divê tevgera gotinê bê xebitandin.
Beş 4.3. Hejmar	4.3.7. Bi hev kirina yek bi yek a du komên tiştan, di navbera hejmarên tiştan ên koman de berhevdanê dike.	4.3.7.1. Du komên tiştan ên bi heman hejmarê yên di navbera 1-4 de yek bi yek hev dike û dibêje ku wekhev in. 4.3.7.2. Bi alîkariya hev kirina yek bi yek a du komên tiştan ên bi hejmara cuda yên di navbera 1-4 de dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 4.3.7.3. Bi alîkariya hev kirina yek bi yek a du komên tiştan ên bi hejmara cuda yên di navbera 1-4 de dibêje ku komeke tiştan ji ya din bêtir e.	Di hemû tevgerên armanckirî de du komên tiştan (mînak serpoşên gazozê û fasûlye) yek bi yek tên hev kirin. Bi kirina xebatên hev kirinê yên bi du komên tiştan divê têgehên “bêtir”, “kêmtir” û “wekhevî” bên xebitandin. Di dema xebatên hev kirinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berhevdana du komên tiştan û wêneyên tiştan wek “4 qelem, ji 2 qeleman bêtir e.” yan jî “1 kulîlk, ji 3 kulîlkan kêmtir e.” diyar bikin. Di xebatên hev kirinê de divê bi awayekî ku cudahiya di navbera du komên tiştan de yek yan du be, li ser gotinên yek bêtir/du bêtir, yek kêmtir/du kêmtir bê xebitîn.
Beş 4.3. Hejmar	4.3.8. Du hejmarên di navbera 1-4 de berhev dike.	4.3.8.1. Du hejmarên di navbera 1-4 de berhev dike û dibêje ku her du hejmar wekhev in. 4.3.8.2. Du hejmarên di navbera 1-4 de berhev dike û ya mezin dibêje. 4.3.8.3. Du hejmarên di navbera 1-4 de berhev dike û ya piçûk dibêje.	Ji bo armanca 4.3.8. divê bi kesên kor re bi reqemên braille û bi kesên kêmdîtin re bi nivîsa çapkirî bê xebitîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.4. Têkiliya Parçe-Tevahî	4.4.1. Têkiliya parçe-tevahî datîne.	4.4.1.1. Tiştê/wêneyê tevahî nîşan dide. 4.4.1.2. Tiştê/wêneyê nîvî nîşan dide. 4.4.1.3. Tiştê/wêneyê çaryek nîşan dide. 4.4.1.4. Tevahiyeke li du parçeyên wekhev veqetîne. 4.4.1.5. Bi girêdana du nîvan tevahiyeke çêdike. 4.4.1.6. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyeke nîv e. 4.4.1.7. Dibêje ku du nîv tevahiyeke pêk tînin. 4.4.1.8. Dibêje ku tevahiyeke ji du nîvan pêk tê. 4.4.1.9. Tevahiyeke li çar parçeyên wekhev veqetîne. 4.4.1.10. Bi girêdana 4 çaryekan tevahiyeke çêdike. 4.4.1.11. Dibêje ku yek ji 4 parçeyên wekhev ên tevahiyeke çaryek e.	Di hînkirina armanca 4.4.1. de divê bi kesên kor re tenê bi bikaranîna tiştan bê xebitîn. Divê hemû tevgerên armanckirî bi armanç û tevgerên armanckirî yên li ser têkiliya parçe-tevahî yên di modula Piştgiriya Fêrbûnê de hene re bên xebitandin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		4.4.1.12. Dibêje ku tevahiyeke ji 4 çarçekan pêk tê. 4.4.1.13. Ji du çarçekan nîvekê çêdike. 4.4.1.14. Dibêje ku du çarçekan nîvekê pêk tînin.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.5. Komkirin û Kêmkirina Zû	4.5.1. Bi hejmarên ku komjimara wan ji 4'ê derbas nabe kirina komkirinê dike.	4.5.1.1. Li koma tiştan bi qasî hejmara tê diyarkirin tişt zêde dike. 4.5.1.2. Dibêje ku hejmara koma tişt lê zêde kiriye zêde bûye/pirtir bûye. 4.5.1.3. Kirinên komkirinê yên ku komjimara wan ji 4'ê derbas nabe bi tiştên rastîn model dike û dike. 4.5.1.4. Kirinên komkirinê yên ku komjimara wan ji 4'ê derbas nabe ji ber xwe dike. 4.5.1.5. Pirsgirêkên devkî yên ku kirina komkirinê ya komjimara wan ji 4'ê derbas nabe dixwazin bi tiştan/wêneyên tiştan model dike û çareser dike. 4.5.1.6. Pirsgirêkên devkî yên ku kirina komkirinê ya komjimara wan ji 4'ê derbas nabe dixwazin bi komkirina ji ber xwe çareser dike.	Ji bo armanca 4.5.1 divê wateyên kirina komkirinê yên anîna tiştên heman cureyî bal hev, zêdekirin, pirtirbûn, zêdebûn bi kirina xebatên modelkirinê bîn ferkin. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.1.4. divê bi kesên kor re tenê bi bikaranîna tiştan bê xebitîn. Herwiha dema li ser vê tevgera armanckirî tê xebitîn divê xwendina kirinê ji kes re bê dayîn. Mînak divê gotinên bi awayê “2, 3 din çend dike?”, “Ger em 2 û 3'ê kom bikin çend dike?”, “Ger em li 2'yê 3 zêde bikin çend dike?” bîn bikaranîn. Di qezenckirina tevgerên armanckirî de dema komkirinê tê kirin û pirsgirêkên tî çareserkirin divê mînak ji jiyana rojane bîn dayîn. Di dema çareserkirina pirsgirêkê de divê peyvên mifteyî yên li ser kirina komkirinê yên wek “zêde bû”, “pirtir bû”, “zêdekirin”, “komjimar” hwd. bîn bikaranîn. Divê stratejiyên komkirinê yên wek temamkirina bo 3'ê, temamkirina bo 4'ê hwd. bîn hînkirin.
Beş 4.5. Komkirin û Kêmkirina Zû	4.5.2. Kirina kêmkirinê dike.	4.5.2.1. Navê tiştekî ku ji koma tiştan a ji bi kêmanî sê tiştên cuda pêk tê hatiye derxistin dibêje. 4.5.2.2. Ji komeke ku heman tişt tê de hene bi qasî hejmara tê diyarkirin tişt vediqetîne. 4.5.2.3. Dibêje ku hejmara koma tişt jê derxistiye kêmkirî/bûye/kêmtir bûye. 4.5.2.4. Bi tiştên rastîn ên ku li hember hejmarên di navbera 1-4 de tînin model dike û kirina kêmkirinê dike. 4.5.2.5. Bi hejmarên di navbera 1-4 de kirina kêmkirinê ya ji ber xwe dike. 4.5.2.6. Pirsgirêkên devkî yên ku bi hejmarên di navbera 1-4 de kirina kêmkirinê dixwazin bi tiştan/wêneyên tiştan model dike û çareser dike. 4.5.2.7. Pirsgirêkên devkî yên ku bi hejmarên di navbera 1-4 de kêmkirinê dixwazin bi kêmkirina ji ber xwe çareser dike.	Piştî ku li ser tevgera armanckirî 4.5.2.3. hate xebitîn divê rewşên ku bi zêdekirin û derxistina bi qasî hejmara tê diyarkirin tişt ji heman koma tiştan hejmara tiştan naguhêre jî bîn xebitandin. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.2.6 di dema çareserkirina pirsgirêkê de divê peyvên mifteyî yên li ser kirina kêmkirinê yên wek “kêmkirî”, “derket”, “ya paşve dimîne”, “mayî”, “ma” hwd. bîn bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.6. Geometrî	4.6.1. Şeklên geometrîk cuda dike.	4.6.1.1. Şeklên geometrîk hev dike. 4.6.1.2. Ji nav şeklên geometrîk şeklê geometrîk ê tê xwestin nîşan dide. 4.6.1.3. Navê şeklê geometrîk ê tê nîşandan dibêje.	Di armanca 4.6.1. de şeklên geometrîk ên çargoşe, dorge, sêgoşe, dirêjgoşe pêşîn in. Divê çalakiyên ber bi danîna têkiliyê di navbera tiştên rastîn/wêneyên tiştan û şeklên geometrîk de bên kirin. Bi kesên kêmdîtin re divê tişt û wêneyên tiştan, bi kesên kor re divê tişt bên bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.7. Pîvandîn	4.7.1. Bi amûrên pîvandîne yê ne-standard pîvanê dike.	4.7.1.1. Ji bo pîvandîna dirêjahiyekê amûra pîvandîne ya ne-standard a guncaw hildibijêre. 4.7.1.2. Ji bo pîvandîna giraniyekê amûra pîvandîne ya ne-standard a guncaw hildibijêre. 4.7.1.3. Ji bo pîvandîna mîqdara şilekê amûra pîvandîne ya ne-standard a guncaw hildibijêre. 4.7.1.4. Bi amûrên pîvandîne yê ne-standard dirêjahiya tê diyarkirin dipîve. 4.7.1.5. Bi amûrên pîvandîne yê ne-standard giraniya tê diyarkirin dipîve. 4.7.1.6. Bi amûrên pîvandîne yê ne-standard mîqdara şileka tê diyarkirin dipîve. 4.7.1.7. Dirêjahiyekê, ji aliyê yekeyên ne-standard ve texmîn dike. 4.7.1.8. Giraniyekê, ji aliyê yekeyên ne-standard ve texmîn dike. 4.7.1.9. Mîqdara şilekê, ji aliyê yekeyên ne-standard ve texmîn dike. 4.7.1.10. Encamên pîvandîne bi encamên texmîn kirine re berhev dike.	Ji bo armanca 4.7.1. divê dema pîvandînê tê kirin bal bê kişandin ku xaleke destpêkê bê girtin, yeke di heman rasteyê de, bi awayekî ku di navbera wan de valahî nemîne û li ser hev nekevin bên bicihkirin. Wek amûrên pîvandîne yê ne-standard divê materyalên wek ta, qelem, lego, pirtûk, kevir, îskan, kevçî û amûrên pîvandîne yê xwezayî yê wek gav, pê, bask, tîlik, tilî, çeng bên bikaranîn. Di dema hînkirinê de divê bê girankirin ku dirêjahî, giranî û çewhera van amûran esas tê girtin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.8. Dane	4.8.1. Cuda dike ku dem taybetmendiyeke tê pîvandîn e.	4.8.1.1. Bûyerên bi demeke kurt û dirêj ên di nav rojê de dibêje. 4.8.1.2. Bûyerên/wêneyên bûyeran ên xwedî demên cuda kom dike. 4.8.1.3. Du bûyerên/wêneyên bûyeran ên cuda li gorî kurt yan dirêjbûna wan berhev dike. 4.8.1.4. Bûyerên/wêneyên bûyeran ên xwedî demên cuda rêz dike.	Ji bo armanca 4.8.1. li ba koran divê berhevdana demê ya di navbera bûyerên tîndiyarkirin de bê xebitandin. Di vê armancê de divê bê peyda kirin ku kes dema dema di bûyeran de derbas dibe diyar dike tîgehên "kurt" û "dirêj" bi kar bîne. Ji bo bûyerên/wêneyên bûyeran ên xwedî demên cuda divê mînakên wek bi bisiklêtê çûna dibistanê, xwarina şîva êvarê, firçekirina diranan bên dayîn. Divê berhevdan bi awayê "Xwarina şîva êvarê, ji firçekirina diranan demeke dirêjtir digire." bê kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.8. Dane	4.8.2. Tîgehên demê diyar dikin di nav axaftîne de li gorî çarçoveyê bi kar tîne.	4.8.2.1. Tîgehên ku beşên rojekê diyar dikin (sibe, nîvro, êvar, şev, roj hwd.) di nav axaftîne de li gorî çarçoveyê bi kar tîne.	Ji bo tevgera armanckirî 4.8.2.1 bi gotina "li gorî çarçoveyê" tê vegotin ku divê peyvên demê diyar dikin bi hember-wateya xwe ya di jiyana rastîn de bên bikaranîn. Mînak bikaranîna "Bi şev ez diçim dibistanê." yan jî "Duh ez ê biçim

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		4.8.2.2. Têgehên “Duh”, “Îro” û “sibê” di nav axaftinê de li gorî çarçoveyê bi kar tîne. 4.8.2.3. Gotinên ku demê diyar dikin (berê, niha, paşê, hinek din hwd.) di nav axaftinê de li gorî çarçoveyê bi kar tîne.	dibistanê.” ne li gorî çarçoveyê ye.
Beş 4.8. Dane	4.8.3. Tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan dixwîne.	4.8.3.1. Tabloyên hêsan ên bi bikaranîna sembolan hatine çêkirin dixwîne. 4.8.3.2. Tabloyên hêsan ên bi bikaranîna reqeman hatine çêkirin dixwîne. 4.8.3.3. Bersiva pirsên li ser tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan tên pirsîn dide.	Ji bo armanca 4.8.3. divê di xebatên xwendina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, tevgerê, rêzikê, çalakiyê yên ku kes pir bi wan re rû bi rû dimînin bên bikaranîn. Divê sembol (stêrk, rûyê bişirîn hwd.) bên bikaranîn. Ji bo kesên kor divê tabloyên taktîl bên amadekirin. Divê dane bi hejmarên 1-4 bên sînardarkirin.
Beş 4.8. Dane	4.8.4. Tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan çêdike.	4.8.4.1. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna sembolan tijî dike. 4.8.4.2. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna reqeman tijî dike. 4.8.4.3. Bersiva pirsên li ser tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan ên çêkirine tên pirsîn dide.	Ji bo armanca 4.8.4. divê di xebatên çêkirina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, tevgerê, rêzikê, çalakiyê yên ku kes pir bi wan re rû bi rû dimînin bên bikaranîn. Ji bo kesên kor divê tabloyên taktîl bên amadekirin. Wek sembol divê stêrk, rûyê bişirîn, tişt, wêne bên bikaranîn. Divê dane bi hejmarên 1-4 bên sînardarkirin.

5. Navê Modulê	MATEMATÎK
5. Armanca Modulê	Bi vê modulê tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê û kesên kêmdîtin di dema dibistanê de şiyarên herf bingehîn ên matematîkê fêr bibin û di şiyarên matematîkê yên pêşketî de serkeftî bin.
5. Beşên Modulê	Hejmar û Kirin, Geometrî, Pîvandî, Xebata Daneyan Şiroveyên Giştî yên li ser Modulê

Şiroveyên Giştî yên li ser Modulê

- Ev modul li ser bingeha Bernameya Hînkirinê ya Dersa Matematîkê ya MEB hatiye çêkirin. Di modulê de çar beş hene: “Hejmar û Kirin, Geometrî, Pîvandî û Xebata Daneyan” û armancên van beşan. Têvgerên armanckirî jî di çar astên cuda de hatine çêkirin: Ast 1, Ast 2, Ast 3, Ast 4. Tabloya rêzkirina stûnî ya astan a di nav xwe de û rêzkirina berwarî ya di navbera astan de di dawiya modulê de cih digire. Bi berçavgirtina performansên kesên li ser şiyarên matematîkê û astên di modulê de divê ji bo kesên armancên hînkirinê bîr diyarkirin. Divê kes piştî ku armanc û tevgerên armanckirî yên asteke pêk anîn derbasî asta pêş bibin. Ji bo kesên kor di xwendin û nivîsandina reqeman de divê tablet/daktîloya braille û qasa kubkevîran bîr bikaranîn. 3. Divê sembolen gotinên matematîkî yên wek komkirin, kêmkirin, carkirin, dabeşkirin, wekhev e, beşik, zaviye, xêza rast, parçeya xêza rast û tîrêj ên di nivîsa braille de bîr hînkirin. Ji bo van sembolan dikare “Rêbera Matematîkê ya Braille (MEB, 2017)” bîr bikaranîn. Ji bo kesên kor divê xêza hejmaran, wek bilind û taktîl bîr amadekirin. Ji bo kesên kor divê cih ji dubarekirinê bes re bîr dayîn.
- Armanç Şirove Têvgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.1. Rîtmîk dijmêre.	Ast 1 5.1.1.1. Ji 1'ê heta 100'ê ber bi pêş ve yek bi yek rîtmîk dijmêre. 5.1.1.2. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn ber bi pêş ve yek bi yek rîtmîk dijmêre. 5.1.1.3. Ji 1'ê heta 100'ê ber bi pêş ve deh bi deh rîtmîk dijmêre. 5.1.1.4. Ji 1'ê heta 100'ê ber bi pêş ve pênc bi pênc rîtmîk dijmêre. 5.1.1.5. Heta 20'ê ber bi pêş ve du bi du rîtmîk dijmêre. 5.1.1.6. Bi destpêkirina ji 20'ê ber bi paş ve yek bi yek rîtmîk dijmêre. 5.1.1.7. Bi destpêkirina ji 20'ê ber bi paş ve du bi du rîtmîk dijmêre. Ast 2 5.1.1.8. Ji 100'ê ber bi paş ve du bi du rîtmîk dijmêre. 5.1.1.9. Ji 1'ê heta 30'ê ber bi pêş ve sê bi sê rîtmîk dijmêre. 5.1.1.10. Ji 30'ê heta 1'ê ber bi paş ve sê bi sê rîtmîk dijmêre. 5.1.1.11. Ji 1'ê heta 40'ê ber bi pêş ve çar bi çar rîtmîk dijmêre. 5.1.1.12. Ji 40'ê heta 1'ê ber bi paş ve çar bi çar rîtmîk dijmêre. 5.1.1.13. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-30 de tê dayîn ber bi pêş ve sê bi sê rîtmîk dijmêre. 5.1.1.14. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-30 de tê dayîn ber bi paş ve sê bi sê rîtmîk dijmêre. 5.1.1.15. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-40 de tê dayîn ber bi pêş ve çar bi çar rîtmîk dijmêre. 5.1.1.16. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-40 de tê dayîn ber bi paş ve çar bi çar rîtmîk dijmêre. Ast 3 5.1.1.17. Ji 1'ê heta 60'ê ber bi pêş ve şeş bi şeş rîtmîk dijmêre. 5.1.1.18. Ji 1'ê heta 70'ê ber bi pêş ve heft bi heft rîtmîk dijmêre. 5.1.1.19. Ji 1'ê heta 80'ê ber bi pêş ve heşt bi heşt rîtmîk dijmêre. 5.1.1.20. Ji 1'ê heta 90'ê ber bi pêş ve neh bi neh rîtmîk dijmêre. 5.1.1.21. Ji 100'ê heta 1000'ê ber bi pêş ve sed bi sed rîtmîk dijmêre.	Di hemû xebatên jimartina rîtmîk de divê cih ji pêkanînen hînkirinê yên bi rîtim û tevgera fizîkî yên wek çepikdan, tiliyçirtandin, hejandina marakasê hwd. re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.1.5. divê jimartina rîtmîk a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100'ê bê firehkirin. Di xebatên jimartinê de divê xêza hejmaran, şerîdên hejmaran, tabloyên sedî bîn bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.1.1.22. Ji 1000'ê ber bi paş ve sed bi sed rîtmîk dijmêre. 5.1.1.23. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-1000 de tê dayîn ber bi pêş ve deh bi deh rîtmîk dijmêre. 5.1.1.24. Bi destpêkirina ji hejmareke di navbera 1-1000 de tê dayîn ber bi pêş ve sed bi sed rîtmîk dijmêre. Ast 4 5.1.1.25. Heta 10.000'ê hezar bi hezar rîtmîk dijmêre.	
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.2. Tiştan/wêneyên tiştan dijmêre.	Ast 1 5.1.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên bi hejmara di navbera 1-20 de yên li kêleka hev bi rêz in yek bi yek dijmêre. 5.1.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên bi hejmara di navbera 1-20 de yên bi tevlihevî hatine rêzêkirin yek bi yek dijmêre. Ast 2 5.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100'ê ye de yek bi yek dijmêre. 5.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100'ê ye de deh bi deh dijmêre. 5.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100'ê ye de pênc bi pênc dijmêre. 5.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100'ê ye de du bi du dijmêre. 5.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 30'ê ye de sê bi sê dijmêre. 5.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 40'ê ye de çar bi çar dijmêre.	Divê hînkirina armanca 5.1.2. û 5.1.3. bi hev re bê kirin. Bi taybetî di Asta 1'ê de divê bê peydakirin ku kes têbigihîjin ku dema tiştên di komên tiştan ên bi hejmareke diyar de dijmêrin, hejmara herî dawî tê gotin hejmara tiştan a di koma tiştan de ye. Ji bo kesên kor divê li şûna wêneyên tiştan wêneyên taktîl bînin bikaranîn. Di tevgera armanckirî 5.1.2.1. û 5.1.2.2. de divê stratejiyên jimartinê yên wek destdana yek bi yek li tişt yan wêneyan, veguhastina tiştan ji cihekî bo cihekî din, xêzkirina ser wêneyên tiştan her ku tên jimartin, şopandina rêzeke stûnî yan berwarî dema tên jimartin ji kesan re bînin hînkirin. Di qezenckirina tevgera armanckirî 5.1.2.4., 5.1.2.5., 5.1.2.6., 5.1.2.7. û 5.1.2.8. de divê pêşî kes bi xwe tiştan/wêneyên tiştan/wêneyên taktîl kom bike paşê bi tiştên/wêneyên tiştan/wêneyên taktîl ên wek komkirî tên dayîn bê xebitîn.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.3. Pirraniya ku li hember hejmarekê heta 100'ê tê wek dane diyar dike.	Ast 1 5.1.3.1. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de dijmêre û hejmara wan dibêje. 5.1.3.2. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyî de dijmêre û hejmara wan dibêje. 5.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi hejmara tê xwestin tiştan dijmêre û vediqetîne. 5.1.3.4. Du komên tiştan ên di navbera 1-10 de dijmêre. Ast 2 5.1.3.5. Komeke tiştan a di navbera 20-100 de ya di wêneyî de dijmêre û hejmara wan dibêje.	Dema li ser armanca 5.1.3. tê xebitîn divê cudahiya di navbera reqem û hejmarê de bê girankirin. Divê di jimartina tişt û wêneyên tiştan de bê girankirin ku hejmara herî dawî tê gotin mîqdara tiştan diyar dike.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.4. Hejmarên xwezayî dinivîse.	Ast 1 5.1.4.1. Dibêje ku pirraniya ji 10 hebûnên heman cureyî pêk tê destek e.	Reqem, di Modula Matematîka Zû de wek armanç cih digirin. Ji ber vê yekê di vê modulê de hejmarên xwezayî wek 10 û jor hatine armanckirin. Di rewşa ku pêdiviya kes bi reqeman hebe divê pêşî xebatên xwendin û nivîsandina

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.1.4.2. Dibêje ku pirraniya ji 12 hebûnên heman cureyî pêk tê dûzîneyek e. 5.1.4.3. Komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de (10 û 20 tê de) li dehik û yekikên wê vediqetîne. 5.1.4.4. Hejmara dehik û yekikên komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de dibêje. 5.1.4.5. Hejmara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehik û yekikên wê veqetandiye tê dinivîse. 5.1.4.6. Hejmara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehik û yekikên wê veqetandiye tê dixwîne. 5.1.4.7. Hejmarên di navbera 1-20 de dixwîne. 5.1.4.8. Hejmareke di navbera 1-20 de ya tê gotin bi reqem dinivîse. Ast 2 5.1.4.9. Pirraniyeke ku hejmara tiştan ji 100'ê kêmtir e bi bikaranîna modelê li dehik û yekikên wê vediqetîne. 5.1.4.10. Hejmara dehik û yekikên pirraniya ku li komên dehik û yekikan veqetandiye dibêje. 5.1.4.11. Hejmara ku li hember pirraniyeke di navbera 20-100 de ya li dehik û yekikên wê veqetandiye tê dinivîse. 5.1.4.12. Hejmara ku li hember pirraniyeke di navbera 20-100 de ya li dehik û yekikên wê veqetandiye tê dixwîne. 5.1.4.13. Hejmarên xwezayî yên du payeyî dixwîne. 5.1.4.14. Hejmarên xwezayî yên du payeyî yên tîn gotin bi reqem dinivîse. Ast 3 5.1.4.15. Pirraniyeke ku hejmara tiştan 100-1000 e bi bikaranîna modelê li sedik, dehik û yekikên wê vediqetîne. 5.1.4.16. Hejmara sedik, dehik û yekikên pirraniya ku li sedik, dehik û yekikan veqetandiye dibêje. 5.1.4.17. Hejmara ku li hember pirraniyeke di navbera 100-1000 de ya li sedik, dehik û yekikên wê veqetandiye tê dinivîse. 5.1.4.18. Hejmara ku li hember pirraniyeke di navbera 100-1000 de ya li sedik, dehik û yekikên wê veqetandiye tê dixwîne. 5.1.4.19. Hejmarên xwezayî yên sê payeyî dixwîne. 5.1.4.20. Hejmarên xwezayî yên sê payeyî yên tîn gotin bi reqem dinivîse. Ast 4 5.1.4.21. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 payeyî dixwîne. 5.1.4.22. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 payeyî yên tîn gotin bi reqem dinivîse.	reqeman bîn kirin. Di hînkirina reqeman de divê reqem bi hejmarê re bîn girêdan û bîn xebitandin. Dema li ser armanca 5.1.4. tê xebitîn divê wek model blokên bingeha dehikî û dîmenên blokên bingeha dehikî bîn bikaranîn. Di armanca 5.1.4. de dema ji bo kesên kor tê xebitîn divê guncandinên pêwîst (mezindahiya punto ya reqeman hwd.) bîn kirin, cih ji bikaranîna materyalên guncaw re bê dayîn (tablet/daktîloya braille û qasa kubkevîran), dubarekirinên bes bîn kirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.5. Navên payeyan û nîrxên payeyan ên hejmarên xwezayî dinivîse.	Ast 2 5.1.5.1. Navên payeyan ên hejmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir li ser modelan dinivîse. 5.1.5.2. Nîrxên payeyan ên hejmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir dinivîse. Ast 3 5.1.5.3. Navên payeyan ên hejmarên sê payeyî li ser modelan dinivîse. 5.1.5.4. Nîrxên payeyan ên hejmarên sê payeyî li ser modelan dinivîse. 5.1.5.5. Hejmarên sê payeyî hildiweşîne. Ast 4 5.1.5.6. Navên payeyan ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 payeyî dinivîse. 5.1.5.7. Nîrxên payeyan ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 payeyî dibêje/dinivîse. 5.1.5.8. Hejmarên 4, 5 û 6 payeyî li koman vediqetîne. 5.1.5.9. Hejmarên 4, 5 û 6 payeyî hildiweşîne.	Dema li ser armanca 5.1.5. tê xebitîn divê wek model blokên bingeha dehişkî û dîmenên blokên bingeha dehişkî bîr bîkaranîn. Di hînkirina tevgera armanckirî 5.1.5.1., 5.1.5.2., 5.1.5.3., 5.1.5.4., 5.1.5.5. û 5.1.5.6. de divê ji kes bê hêvîkirin ku binivîse. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên nivîsandinê ye divê tevgera gotinê bê xebitandin.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.6. Hejmarên xwezayî rêz dike.	Ast 1 5.1.6.1. Hejmarên ji 1'ê heta 20'ê bi awayekî birêz dinivîse. 5.1.6.2. Hejmara piştî hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn tê dinivîse. 5.1.6.3. Hejmara berî hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn tê dinivîse. 5.1.6.4. Hejmarên ji 1'ê heta 20'ê yên bi rêza tevlihev tînin dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 5.1.6.5. Hejmara/hejmarên kêr hatine hiştin ên di rêzhejmara ji 1'ê heta 20'ê de dayîn de dinivîse. Ast 2 5.1.6.6. Hejmara piştî hejmareke di navbera 1-100 de tê dayîn tê dinivîse. 5.1.6.7. Hejmara berî hejmareke di navbera 1-100 de tê dayîn tê dinivîse. 5.1.6.8. Herî zêde 4 hejmarên xwezayî yên di navbera 1-100 de bi rêza tevlihev tînin dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 5.1.6.9. Hejmarên kêr hatine hiştin ên di rêzhejmareke bi hejmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir hatiye çêkirin de dinivîse.	Dema li ser armanca 5.1.6. tê xebitîn divê bi bîkaranîna gotinên “berê”, “paşê” û “di navbera” têgihiştina tîkiliya li pey hev a di navbera hejmaran de bê peyda kirin. Di hînkirina tevgera armanckirî 5.1.6.2., 5.1.6.3., 5.1.6.5., 5.1.6.6., 5.1.6.7. û 5.1.6.9. de divê ji kes bê hêvîkirin ku binivîse. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên nivîsandinê ye divê tevgera gotinê bê xebitandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.7. Bi hev kirina yek bi yek a du komên tiştan, di navbera hejmarên tiştan ên koman de berhevdanê dike.	Ast 1 5.1.7.1. Du komên tiştan ên bi heman hejmarê yên di navbera 1-20 de yek bi yek hev dike û dibêje ku wekhev in. 5.1.7.2. Du komên tiştan ên bi hejmara cuda yên di navbera 1-20 de yek bi yek hev dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 5.1.7.3. Du komên tiştan ên bi hejmara cuda yên di navbera 1-20 de hev dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din bêtir e.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê du komên tiştan (mînak serpoşên gazozê û fasûlye) yek bi yek bî hev kirin. Bi kirina xebatên hevkinê yên bi du komên tiştan divê têgehên “bêtir”, “kêmtir” û “wekhevî” bî xebitandin. Di dema xebatên hevkinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berhevdana du komên tiştan û wêneyên tiştan wek “12 qelem, ji 5 qeleman bêtir e.” yan jî “8 kulîlk, ji 11 kulîlkan kêmtir e.” diyar bikin.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.8. Hejmarên xwezayî berhev dike.	Ast 1 5.1.8.1. Du hejmarên di navbera 10-20 de berhev dike û dibêje ku her du hejmar wekhev in. 5.1.8.2. Du hejmarên di navbera 10-20 de berhev dike û ya mezin dibêje. 5.1.8.3. Du hejmarên di navbera 10-20 de berhev dike û ya piçûk dibêje. Ast 2 5.1.8.4. Herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir berhev dike û ya mezin/ya herî mezin dibêje. 5.1.8.5. Herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir berhev dike û ya piçûk/ya herî piçûk dibêje. 5.1.8.6. Herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir ji mezin ber bi piçûk/ji piçûk ber bi mezin rêz dike. Ast 3 5.1.8.7. Herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'ê piçûktir berhev dike û dibêje kîjan mezin/herî mezin e. 5.1.8.8. Herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'ê piçûktir berhev dike û dibêje kîjan piçûk/herî piçûk e. 5.1.8.9. Herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'ê piçûktir bi bikaranîna sembolên “>” û “<” ji mezin ber bi piçûk/ji piçûk ber bi mezin rêz dike. Ast 4 5.1.8.10. Hejmarên xwezayî yên herî zêde şeş payeyî bi bikaranîna sembola mezin/piçûk rêz dike.	Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.8.1., 5.1.8.2. û 5.1.8.3. tê xebitîn dikare cih ji berhevdana hejmarên di navbera 1-20 de jî bê dayîn. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.8.6. tê xebitîn divê di rêz kirinê hejmaran de sembolên mezinahî-piçûkahiyê neyên bikaranîn, divê bi bikaranîna bêhnokê di navbera hejmaran de rêz kirin bê kirin. Ji bo kesên kor divê di qasa kubkevîran de bi hiştina valahiya qutîkekê rêz kirin bê kirin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.8.10. tê xebitîn divê pêşî bi hejmarên xwezayî yên çar payeyî, paşê bi hejmarên xwezayî yên pênc payeyî û şeş payeyî bi bikaranîna sembolê xebatên rêz kirinê bî kirin. Herî dawî divê hejmarên çar, pênc û şeş payeyî bi tevlihevî bî dayîn û xebatên rêz kirinê bî kirin. Di armanca 5.1.8. de dema bi kesên kor re tê xebitîn divê guncandinên pêwîst (mezinahiya punto ya reqeman hwd.) bî kirin, cih ji bikaranîna materyalên guncaw re bê dayîn (tablet/daktîloya braille û qasa kubkevîran), ji bo kes dubare kirinê bes bî kirin.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.9. Hejmaran bi armanca diyarkirina rêzê bi kar tîne.	Ast 1 5.1.9.1. Rêza tiştên/wêneyên tiştan ên di nav rêzeke rêz kirî de dibêje. 5.1.9.2. Tiştê/wêneyê tiştî yê ku rêza wî di nav rêzeke rêz kirî de tê gotin nîşan dide. 5.1.9.3. Hejmara ku rêzê diyar dike dixwîne. 5.1.9.4. Hejmara ku rêzê diyar dike dinivîse.	Dema li ser armanca 5.1.9. tê xebitîn divê rêzeke rêz kirî ji tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de pêk were. Wek rêzhejmarekê divê dîmenên di çarçoveyê wateyî de hatine rêz kirin (pêşbaziya erebeyan, pêşbaziya bezê hwd.) / wêneyên taktîl bî bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.10. Li gorî rêzikeke diyar patrona hejmaran a zêde/kêm dibe çêdike.	Ast 2 5.1.10.1. Rêzika patrona hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dibêje. 5.1.10.2. Hêmana kêman hatiye hiştin a patrona hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dinivîse. Ast 3 5.1.10.3. Patrona hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e herî zêde 4 gavan didomîne. 5.1.10.4. Li gorî rêzikeke diyar patrona hejmaran a yek-rêzikî ya zêde yan kêman dibe çêdike. Ast 4 5.1.10.5. Li gorî rêzikeke diyar patrona hejmaran a du-rêzikî ya zêde yan kêman dibe çêdike. 5.1.10.6. Rêzîkên patrona hejmaran a li gorî du rêzikan çêkiriye dibêje.	Berî ku li ser patronên hejmaran ên di armanca 5.1.10. de bê xebitîn divê armancên patronê yên di beşa Têgihîştina Dîtinê û Bîrê ya modula Piştigiriya Fêrbûnê de cih digirin û armancên li ser patronên geometrîk ên di beşa Geometriyê ya modula Matematîkê de (Asta 1. û 2.) bînin xebitandin. Dema xebatên li ser patronên hejmaran tên kirin divê bê peydakirin ku kes di patronêke ku cudahiya di navbera wan de sabit e û zêde yan kêman dibe de her terîmekê (hêmanekê) bi hejmara gavê re girê bide. Mînak di patrona 2, 5, 8, 11 ... de terîma yekem 2, terîma duyem 5 hwd. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.10.1. û 5.1.10.2. tê xebitîn divê ji bo ku rêzik di patronan de bê dîtin ji destpêkê ve bi kêmanî 3 hêman bînin dayîn. Mînak wek 5, 10, 15, ..., 25, ..., 35. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.10.2. divê patronên hejmaran ên ku herî zêde du hêmanên wan nayên dayîn bînin bikaranîn. Di hînkirina tevgera armanckirî 5.1.10.2. de divê ji kes bê hêvîkirin ku binivîse. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên nivîsandinê ye divê tevgera gotinê bê xebitandin.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.11. Hejmarên xwezayî ber bi dehik/sedik/hezarika herî nêzik ve gilover dike.	Ast 2 5.1.11.1. Dehika ku hejmareke xwezayî ya ji 100'ê piçûktir jê re nêzik e dibêje. 5.1.11.2. Hejmareke xwezayî ya ji 100'ê piçûktir ber bi dehika jê re nêzik ve gilover dike. Ast 3 5.1.11.3. Dehika/sedika ku hejmareke xwezayî ya sê payeyî jê re nêzik e dibêje. 5.1.11.4. Hejmareke xwezayî ya sê payeyî ber bi dehika/sedika jê re nêzik ve gilover dike. Ast 4 5.1.11.5. Dehika/sedika/hezarika ku hejmareke xwezayî ya çar payeyî jê re nêzik e dibêje. 5.1.11.6. Hejmareke xwezayî ya çar payeyî ber bi dehika/sedika/hezarika jê re nêzik ve gilover dike.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.12. Hejmarên xwezayî li gorî fer yan cot bûna wan cuda dike.	Ast 3 5.1.12.1. Tiştan/wêneyên tiştan kom dike û dibêje ku hejmara tiştan fer yan cot e. 5.1.12.2. Dibêje ku hejmarên tên dayîn fer yan cot in. 5.1.12.3. Dibêje ku komjimara du hejmarên xwezayî yên fer cot e. 5.1.12.4. Dibêje ku komjimara du hejmarên xwezayî yên	Divê kirina komkirinê ya di çarçoveya tevgera armanckirî 5.1.12.3., 5.1.12.4. û 5.1.12.5. de tê kirin bi modelan (tişt, blokên dehikî hwd.) bê kolandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		cot cot e. 5.1.12.5. Dibêje ku komjimara du hejmarên xwezayî yên fer û cot fer e.	
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.13. Hejmaran bi reqemên Romî diyar dike.	Ast 3 5.1.13.1. Reqemên Romî yên heta 20'ê dixwîne. 5.1.13.2. Hejmarên heta 20'ê bi reqemên Romî dinivîse.	Di armanca 5.1.13. de ji bo kesên kor divê sembolên braille yên reqemên Romî bên bikaranîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.14. Bi hejmarên xwezayî kirina komkirinê dike.	Ast 1 5.1.14.1. Li koma tiştan bi qasî hejmara tê diyarkirin tişt zêde dike û dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pirtir bûye. 5.1.14.2. Kirinên komkirinê yên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 5.1.14.3. Kirina komkirinê ya ku komjimara wê ji 20'ê derbas nabe û bi tiştan/wêneyên tiştan tê nîşandan diguherîne hejmaran û dike. 5.1.14.4. Sembola wekhev e bi kar tîne. 5.1.14.5. Sembola kirina komkirinê (+) bi kar tîne. 5.1.14.6. Bi hejmarên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe kirina komkirinê dike. 5.1.14.7. Bi sê hejmarên yek payeyî yên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe kirina komkirinê dike. 5.1.14.8. Dibêje ku dema di kirina komkirinê de cihên kombûyiyan diguherin komjimar naguhere. 5.1.14.9. Kombûyiya nayê dayîn a di kirina komkirinê ya bi hejmarên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe de dinivîse. 5.1.14.10. Bi hejmarên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe kirina komkirinê ya ji ber xwe dike. Ast 2 5.1.14.11. Bi du hejmarên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin kirina komkirinê ya bêyî hilgirtinê dike. 5.1.14.12. Bi du hejmarên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin kirina komkirinê ya bi hilgirtinê dike. 5.1.14.13. Kombûyiya nayê dayîn a di komjimara du hejmarên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin de dibîne. 5.1.14.14. Komjimara du hejmarên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin texmîn dike. 5.1.14.15. Texmîna xwe ya di komjimara du hejmarên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin de bi encama kirinê re berhev dike.	Di armanca 5.1.14. de di asta yekem de divê kirinên komkirinê pêşî li kêleka hev, paşê li binê hev bên kirin. Di kirina komkirinê ya li binê hev tê kirin de divê bê girankirin ku xêza kirinê bi nîşana wekhev re heman wateyê hildigire. Piştî ku li ser kirinên komkirinê yên ku komjimara wan ji 10'ê derbas nabe bes hate xebitîn, divê li ser kirinên komkirinê yên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe bê xebitîn. Bi peydakirina ku kes bi xwe kirina komkirinê çêbike (bi sembolan) divê xebatên komkirinê yên bi hilgirtinê/bêyî hilgirtinê bên kirin. Dema li ser armanca 5.1.14. tê xebitîn divê wateyên kirina komkirinê yên anîna tiştên heman cureyî (yên tên komkirin) bal hev, zêdekirin, pirtirkirin û zêdebûn bi xebatên modelkirinê bên ferkirin û bi rewşên jiyana rojane re bal li têgihiştina têgehê bê kişandin. Di tevgera armanckirî 5.1.14.2 û 5.1.14.3. de ji bo kesên kor divê tenê bi tiştan bê xebitîn. Divê tevgera armanckirî 5.1.14.4., 5.1.14.5. û 5.1.14.6. di hînkirinê de bi hev re bên hilgirtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes kirina komkirinê ya kiriye bi awayekî bi deng bixwîne (ji bo 2+3=5 wek “Komjimara 2 û 3'ê bi 5'ê re wekhev e.”, “Dema em li 2'yê 3 zêde bikin bi 5'ê re wekhev e.”). Divê wateyên terîmên “kombûyî”, “komjimar” û “komkirin” bên girankirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.14.4. û 5.1.14.5. divê xebat di pîvanên nîşandan, gotin û nivîsandina sembola têkildar de bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.14.6. divê cih ji kirina komkirinê ya bi 0'ê re bê dayîn. Divê bê peydakirin ku kes cudahiya komkirina bi 0'ê ji komkirina bi hejmarên din fêm bike û sedema wê diyar bike. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.14.9. divê kirina kêmkirinê neyê kirin, divê bi zêdekirina li ser bigihîje encamê. Di hînkirina tevgera armanckirî 5.1.14.9. de divê ji kes bê hêvîkirin ku binivîse. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên nivîsandinê ye divê tevgera gotinê bê xebitandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.1.14.16. Bi du hejmarên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin kirina komkirinê ya ji ber xwe dike. Ast 3 5.1.14.17. Bi du hejmarên ku komjimarên wan ji 1000'ê derbas nabin kirina komkirinê ya bêyî hilgirtinê dike. 5.1.14.18. Bi du hejmarên ku komjimarên wan ji 1000'ê derbas nabin kirina komkirinê ya bi hilgirtinê dike. 5.1.14.19. Kombûyiya nayê dayîn a di komjimara du hejmarên ku komjimarên wan ji 1000'ê derbas nabin de dibîne. 5.1.14.20. Komjimara du hejmarên ku komjimarên wan ji 1000'ê derbas nabin texmîn dike. 5.1.14.21. Texmîna xwe ya di komjimara du hejmarên ku komjimarên wan ji 1000'ê derbas nabin de bi encama kirinê re berhev dike. 5.1.14.22. Du hejmarên ku komjimarên wan ji 1000'ê derbas nabin ji ber xwe kom dike. Ast 4 5.1.14.23. Bi hejmarên herî zêde çar payeyî kirina komkirinê ya bi hilgirtinê/bêyî hilgirtinê dike. 5.1.14.24. Komjimara du hejmarên ku komjimarên wan herî zêde çar payeyî ne texmîn dike. 5.1.14.25. Texmîna xwe ya di komjimara du hejmarên ku komjimarên wan herî zêde çar payeyî ne de bi encama kirinê re berhev dike. 5.1.14.26. Hejmarên herî zêde çar payeyî bi qatên 100'ê re ji ber xwe kom dike.	Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.14.10. tê xebitîn divê stratejiyên komkirinê yên wek temamkirina bo 10'ê, cotên hejmaran (wek 4+4), zêdekirina li ser, yek bêtir/du bêtir hwd. bên hînkirin. Di çarçoveya tevgera armanckirî 5.1.14.12. de divê wateya hilgirtinê ya di kirina komkirinê de bi tiştên rastîn, blokên bingeha 10'î û dîmenên blokên bingeha dehikî hwd. bê modelkirin û bê şirovekirin. Di çarçoveya tevgera armanckirî 5.1.14.13. de dema kombûyiya nayê dayîn tê dîtin divê stratejiya jimartina li ser, jimartina ber bi paş ve yan jî kirina kêmkirinê bê bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.14.18 û 5.1.14.20. divê bê peydakirin ku kes stratejiyên texmînê (giloverkirin, cotên hejmaran (wek 50+50), nixrên payeyan, zêdekirina li ser û parçekirina hejmaran) bi kar bîne. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.14.20. divê kirinên komkirinê yên ji ber xwe yên du hejmarên du payeyî yên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin, du hejmarên sê payeyî û yek payeyî, du hejmarên qata 100'ê û 10'ê bên kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.15. Pirsgirêkên ku kirina komkirinê dixwazin çareser dike.	Ast 1 5.1.15.1. Pirsgirêkên ku bi hejmarên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe kirineke komkirinê dixwazin çareser dike. 5.1.15.2. Li gorî tiştên tîr dayîn, pirsgirêkên ku bi hejmarên ku komjimara wan ji 20'ê derbas nabe kirineke komkirinê dixwazin datîne. Ast 2 5.1.15.3. Pirsgirêkên ku bi hejmarên ku komjimarên wan ji 100'ê derbas nabin herî zêde du kirinan dixwazin çareser dike. 5.1.15.4. Li gorî tiştên tîr dayîn, pirsgirêkên ku bi hejmarên ku komjimara wan ji 100'ê derbas nabe du kirinan dixwazin datîne. Ast 3 5.1.15.5. Pirsgirêkên ku bi hejmarên sê payeyî yên ku komjimarên wan ji 1000'ê derbas nabin herî zêde sê	Di armanca 5.1.15. de di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê pirsgirêk bi şemayan yan jî bi xêzkirinên kesên ên xwe bê dîmenîkirin. Ji bo kesên kor divê bi bikaranîna sembolên taktîl/tiştan şemayên pirsgirêkê bîr çêkirin. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê ya bi deng bilind, şirovekirina bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesên re model bê bûn. Ji bo kesên kor dema tê veguhastin bo dîmenî divê materyalên taktîl bîr bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		kirinan dixwazin çareser dike. 5.1.15.6. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên ku herî zêde du kirinan dixwazin datîne. Ast 4 5.1.15.7. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî herî zêde çar kirinan dixwazin çareser dike. 5.1.15.8. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên ku sê kirinan dixwazin datîne.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.16. Bi hejmarên xwezayî kirina kêmkirinê dike.	Ast 1 5.1.16.1. Ji koma tiştan bi qasî hejmara tê diyarkirin tişt derdixe û dibêje ku hejmara komê kêmbûye/kêmtir bûye. 5.1.16.2. Kirinên kêmkirinê yên bi hejmarên heta 20'ê bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 5.1.16.3. Kirina kêmkirinê ya bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne hejmaran û dike. 5.1.16.4. Sembola kirina kêmkirinê (-) bi kar tîne. 5.1.16.5. Bi hejmarên heta 20'ê kirina kêmkirinê dike. 5.1.16.6. Bi hejmarên heta 20'ê kirina kêmkirinê ya ji ber xwe dike. Ast 2 5.1.16.7. Bi hejmarên heta 100'ê bêtîrî şikandina dehikê kirina kêmkirinê dike. 5.1.16.8. Bi hejmarên heta 100'ê bi şikandina dehikê kirina kêmkirinê dike. 5.1.16.9. Kêmbûyîya nayê dayîn a di kirina kêmkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê tê kirin de dibîne. 5.1.16.10. Jêkera nayê dayîn a di kirina kêmkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê tê kirin de dibîne. 5.1.16.11. Encama kirina kêmkirinê ya bi du hejmarên heta 100'ê tê kirin texmîn dike. 5.1.16.12. Texmîna xwe ya di encama kirina kêmkirinê ya bi du hejmarên heta 100'ê tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 5.1.16.13. Di nav 100'ê de du hejmarên qata 10'ê ji ber xwe kêmtir dike. Ast 3 5.1.16.14. Bi hejmarên herî zêde sê payeyî bêtîrî şikandina dehikê kirina kêmkirinê dike. 5.1.16.15. Bi hejmarên herî zêde sê payeyî bi şikandina dehikê kirina kêmkirinê dike. 5.1.16.16. Kêmbûyîya nayê dayîn a di kirina kêmkirinê ya bi hejmarên heta 100'ê tê kirin de dibîne. 5.1.16.17. Jêkera nayê dayîn a di kirina kêmkirinê ya bi hejmarên heta 100'ê tê kirin de dibîne.	Ji bo armanca 5.1.16. di asta yekem de divê kirinên kêmkirinê pêşî li kêleka hev paşê li binê hev bên kirin. Di kirina kêmkirinê ya li binê hev tê kirin de divê bê girankirin ku xêza kirinê bi nîşana wekhev re heman wateyê hildigire. Piştî ku li ser kirinên kêmkirinê yên heta 10'ê bes hate xebitîn, divê li ser kirinên kêmkirinê yên heta 20'ê bê xebitîn. Bi peydakirina ku kes bi xwe kirina kêmkirinê çêbike (bi sembolan) divê xebatên kêmkirinê yên bêtîrî şikandina dehikê û bi şikandina dehikê bên kirin. Divê bê girankirin ku kirina kêmkirinê "dîtina kombûyîya nenas" e. Divê tevgera armanckirî 5.1.16.3. û 5.1.16.4. di hînkirinê de bi hev re bên hilgirtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes kirina kêmkirinê ya kiriye bi awayekî bi deng bixwîne (ji bo 5-3=2 wek "5 kêmtir 3, bi 2'yê re wekhev e."). Herwiha divê wateyên terîmên "kêmbûyî", "jêker" û "cudahî" bên girankirin. Di çarçoveya tevgera armanckirî 5.1.16.5. de divê cih ji kirinên kêmkirinê yên ku 0 tê de jêker û cudahî ye û ji wateya sifirê ya di kirinê de re bê dayîn. Dema li ser kirinên kêmkirinê yên ji ber xwe tê xebitîn divê stratejiyên wek zêdekirina li ser, parçekirina hejmaran, yek kêmtir/du kêmtir, jimartina ber bi paş ve heta hejmarekê, cotên hejmaran, temamkirina bo 10'ê hwd. bên hînkirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.1.16.18. Encama kirina kêmkirinê ya bi hejmarên sê payeyî tê kirin texmîn dike. 5.1.16.19. Texmîna xwe ya di encama kirina kêmkirinê ya bi hejmarên sê payeyî tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 5.1.16.20. Ji hejmareke du payeyî hejmareke du payeyî ya qata 10'ê ji ber xwe kêr dike. 5.1.16.21. Ji hejmareke sê payeyî û qata 100'ê hejmareke du payeyî ya qata 10'ê ji ber xwe kêr dike. Ast 4 5.1.16.22. Bi du hejmarên herî zêde çar payeyî bêyî şikandina dehikê kirina kêmkirinê dike. 5.1.16.23. Bi du hejmarên herî zêde çar payeyî bi şikandina dehikê kirina kêmkirinê dike. 5.1.16.24. Kêmbûyîya nayê dayîn a di kirina kêmkirinê ya bi hejmarên herî zêde çar payeyî tê kirin de dibîne. 5.1.16.25. Jêkera nayê dayîn a di kirina kêmkirinê ya bi hejmarên heta 100'ê tê kirin de dibîne. 5.1.16.26. Encama kirina kêmkirinê ya bi hejmarên herî zêde çar payeyî tê kirin texmîn dike. 5.1.16.27. Texmîna xwe ya di encama kirina kêmkirinê ya bi hejmarên herî zêde çar payeyî tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 5.1.16.28. Ji hejmareke sê payeyî hejmareke du payeyî ya qata 10'ê ji ber xwe kêr dike. 5.1.16.29. Hejmarên sê payeyî yên qata 100'ê ji ber xwe kêr dike.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.17. Pirsgirêkên ku kirina kêmkirinê dixwazin çareser dike.	Ast 1 5.1.17.1. Pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-20 de kirineke kêmkirinê dixwazin çareser dike. 5.1.17.2. Li gorî tiştên tî dayîn, pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-20 de kirineke kêmkirinê dixwazin datîne. Ast 2 5.1.17.3. Pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-100 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike. 5.1.17.4. Li gorî tiştên tî dayîn, pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-100 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin datîne. Ast 3	Di armanca 5.1.17. de di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê pirsgirêk bi şemayan yan jî bi xêzkirinên kesên ên xwe bê dîmenîkirin. Ji bo kesên kor divê bi sembolên taktîl/bi tiştan şemayên pirsgirêkê bên çêkirin. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê ya bi deng bilind, şirovekirina bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesên re model bê bûn. Ji bo kesên kor divê veguhastina bo dîmenî bi materyalên taktîl/bi tiştan bê peydakirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.1.17.5. Pirsgirêkên herî zêde sê kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-1000 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike. 5.1.17.6. Li gorî tiştên tî dayîn, pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-1000 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin datîne. Ast 4 5.1.17.7. Pirsgirêkên herî zêde çar kirinî yên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike. 5.1.17.8. Li gorî tiştên tî dayîn, pirsgirêkên herî zêde sê kirinî yên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin datîne.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.18. Bi hejmarên xwezayî kirina carkirinê dike.	Ast 2 5.1.18.1. Kirina carkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kirina komkirinê ya dubarekirî model dike. 5.1.18.2. Dibêje ku kirina carkirinê kirina komkirinê ya dubarekirî ye. 5.1.18.3. Kirina carkirinê ya bi tiştan/wêneyên tiştan tê nîşandan diguherîne hejmaran. 5.1.18.4. Sembola kirina carkirinê (x) bi kar tîne. 5.1.18.5. Hejmarên heta 10'ê bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10'ê re car dike. 5.1.18.6. Tabloya carkirinê ya heta 5'ê (5 tê de) çêdike. Ast 3 5.1.18.7. Hejmarên heta 10'ê bi 5, 7, 8, 9'ê re car dike. 5.1.18.8. Tabloya carkirinê çêdike. 5.1.18.9. Hejmarên heta 100'ê bi hejmarên heta 10'ê re bêtî hilgirtinê car dike. 5.1.18.10. Hejmarên heta 100'ê bi hejmarên heta 10'ê re bi hilgirtinê car dike. 5.1.18.11. Hejmareke du payeyî bi hejmareke du payeyî re car dike. 5.1.18.12. Hejmareke sê payeyî bi hejmareke yek payeyî re car dike. 5.1.18.13. Bi hejmarên 10 û 100'ê heta 1000'ê kirina carkirinê ya bi rêya kurt dike. 5.1.18.14. Dema di kirina carkirinê de yek ji carkeran tê zêdekirin yan tê kêmkirin, guherîna di encamê de dibêje.	Ji bo armanca 5.1.18. divê bê girankirin ku dema cihê carkeran diguhere berhem naguhere. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.18.1. tê xebitîn divê kom bi awayê du bi du, sê bi sê, çar bi çar, pênc bi pênc û deh bi deh bînin çêkirin. Dema du bi du tê xebitîn divê hejmara giştî ya tiştan 20, dema sê bi sê tê xebitîn 30, dema çar bi çar tê xebitîn 40, dema pênc bi pênc tê xebitîn 50 û dema deh bi deh tê xebitîn 100 be. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.18.2. tê xebitîn divê cih ji tiştên rastîn re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.18.1. û 5.1.18.2. divê pêşî cih ji xebatên kirina carkirinê ya li kêleka hev paşê ya li binê hev re bê dayîn. Dema kirina carkirinê tê qezenckirin divê bê peyda kirin ku kes wateya qatî ya kirina carkirinê diyar bikin. Dema li ser wateya qatî tê xebitîn mînak di kirina $4 \times 2 = 8$ de dikare wek “2 qatên 4'ê bi 8'ê re wekhev e.”, “4 qatên 2'yê bi 8'ê re wekhev e.” bê diyarkirin. Herwiha divê komkirina dubarekirî bi wateya qatî re bê girêdan. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.18.5. divê bê peyda kirin ku kes cudahiya kirina carkirinê ya bi 1'ê ji carkirina bi hejmarên din fêm bike û bi wateya komkirina dubarekirî ya carkirinê sedema wê diyar bike. Bi heman awayî divê cudahiya carkirina bi 0'ê ji carkirina bi hejmarên din bi sûdwergirtina ji tîkiliya komkirin-carkirinê (mînak $0+0+0=0$, $3 \times 0=0$) bê dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		Ast 4 5.1.18.15. Hejmarên du payeyî bi hejmarên sê payeyî re car dike. 5.1.18.16. Dibêje ku di kirina carkirinê ya bi sê hejmarên xwezayî de guherîna cihê carkeran, encamê naguherîne. 5.1.18.17. Hejmarên xwezayî yên herî zêde sê payeyî; bi hejmarên ku herî zêde neh qatên 10, 100 û 1000'ê ne re bi rêya kurt car dike. 5.1.18.18. Hejmarên xwezayî yên herî zêde du payeyî bi 5, 25 û 50'yî re bi rêya kurt car dike. 5.1.18.19. Hejmarên herî zêde sê payeyî bi 10, 100 û 1000'ê re ji ber xwe car dike. 5.1.18.20. Berhema hejmareke xwezayî ya herî zêde du payeyî bi hejmareke xwezayî ya yek payeyî re texmîn dike. 5.1.18.21. Texmîna xwe ya di berhema hejmareke xwezayî ya herî zêde du payeyî bi hejmareke xwezayî ya yek payeyî re de bi encama kirinê re berhev dike.	Di tevgera armanckirî 5.1.18.6 û 5.1.18.8. de kesên kor dikarin tabloya carkirinê li ser tablet yan daktîloya braille binivîsin û çêbikin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.18.14. tê xebitîn divê hejmarên di tabloya carkirinê ya heta 5'ê (5 tê de) bên bikaranîn. Divê bi mînakên bê nîşandan ku her ku yek ji carkeran 1 zêde dibe berhem bi qasî nirxa carkerê din zêde dibe yan jî her ku yek ji carkeran 1 kêr dibe berhem bi qasî nirxa carkerê din kêr dibe.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.19. Pîrsgirêkên li ser carkirinê çareser dike.	Ast 2 5.1.19.1. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-100 de kirineke carkirinê dixwazin çareser dike. Ast 3 5.1.19.2. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-100 de du kirinan dixwazin, ku yek ji wan kirina carkirinê ye, çareser dike. 5.1.19.3. Pîrsgirêkên ku kirina carkirinê dixwazin datîne. Ast 4 5.1.19.4. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde sê payeyî herî zêde sê kirinan dixwazin, ku yek ji wan kirina carkirinê ye, çareser dike. 5.1.19.5. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde sê payeyî herî zêde du kirinan dixwazin, ku yek ji wan kirina carkirinê ye, datîne.	Di armanca 5.1.19. de di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê pîrsgirêk bi şemayan yan jî bi xêzkirinên kesên ên xwe bê dîmenîkirin. Ji bo kesên kor divê bi sembolen taktîl/bi tiştan şemayên pîrsgirêkê bên çêkirin. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pîrsgirêkê ya bi deng bilind, şirovekirina bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re model bê bûn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.20. Bi hejmarên xwezayî kirina dabeşkirinê dike.	Ast 2 5.1.20.1. Kirina dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike. 5.1.20.2. Kirina dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kirina kêmkirinê ya li pey hev model dike. 5.1.20.3. Kirina dabeşkirinê ya bêmayî ya bi	Ji bo tevgera armanckirî 5.1.20.1. divê xebatên girêdana kirina dabeşkirinê bi kirinên veqetandina li komên wekhev yan parvekirinê re bên kirin. Divê hejmarên tişt û wêneyên tiştan/wêneyên taktîl herî zêde bi 20'ê bên sîordarkirin. Divê kirin bi awayekî ku herî zêde li 5'ê bêmayî bên dabeşkirin bên plankirin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.20.2. tê xebitîn divê cih ji modelkirina kirina dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê wek kirina kêmkirinê ya li pey hev bi

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne hejmaran. 5.1.20.4. Sembola kirina dabeşkirinê (+) bi kar tîne. 5.1.20.5. Rola 1'ê ya di kirina dabeşkirinê de dibêje. Ast 3 5.1.20.6. Hejmarên heta 100'ê li hejmarên heta 10'ê bîmayî dabeş dike. 5.1.20.7. Hejmarên heta 100'ê li hejmarên heta 10'ê bimayî dabeş dike. 5.1.20.8. Bi hejmarên heta 100'ê hejmareke xwezayî ya ku payeya yekikan a wê sifir e li 10'ê bi rêya kurt dabeş dike. Ast 4 5.1.20.9. Hejmarên xwezayî yên sê payeyî li hejmarên xwezayî yên herî zêde du payeyî dabeş dike. 5.1.20.10. Hejmareke herî zêde çar payeyî, li hejmareke yek payeyî dabeş dike. 5.1.20.11. Hejmarên xwezayî yên herî zêde pênc payeyî yên ku sê payeyên wan ên dawî sifir in li 10, 100 û 1000'ê ji ber xwe dabeş dike. 5.1.20.12. Encama kirineke dabeşkirinê texmîn dike. 5.1.20.13. Texmîna xwe ya di encama kirineke dabeşkirinê de bi encama kirinê re berhev dike. 5.1.20.14. Têkiliya di navbera carkirin û dabeşkirinê de dibêje. 5.1.20.15. Nirxa nayê dayîn a di yekê ji du gotinên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de heye diyar dike û dibêje ku wekhevî tê peyda kirin. 5.1.20.16. Kirinên ku divê bînin kirin da ku du gotinên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de tune ye wekhev bibin şirove dike.	komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan/wêneyên taktîl re jî bê dayîn. Divê tevgera armanckirî 5.1.20.3 û 5.1.20.4. di hînkirinê de bi hev re bînin hilgirtin. Di vê qonaxê de divê bînin peyda kirin ku kes kirina dabeşkirinê ya kiriye bi awayekî bi deng bixwîne (mînak ji bo $20 \div 5 = 4$ wek "20 dabeşî 5, bi 4'ê re wekhev e."). Divê wateyên dabeşbûyî, dabeşker, beşî û xêza dabeşkirinê yên di kirineke dabeşkirinê ya tê dayîn de bînin girankirin. Di heman demê de divê hînkirina sembolên braille bînin kirin. Di Asta 3'yê de divê bînin peyda kirin ku kes dabeşbûyî, dabeşker, beşî û mayî ya di kirina dabeşkirinê de bi rewşên pîrsgirêkê yên guncaw re wek têgehî girê bide. Digel vê, divê bi modelkirin û kirinan bînin nîşandan ku di kirina dabeşkirinê de dabeşbûyî bi komjimara berhema dabeşker û beşî bi mayî re wekhev e. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.20.6. û 5.1.20.7. divê ji bilî modelkirinê bi tiştên şênber tînin kirin, modelên wek xêza hejmaran, bingeha dehikî hwd. jî bînin bikaranîn. Herwiha di hînkirina tevgera armanckirî 5.1.20.7. de divê bînin diyarkirin ku dema mayî di kirina dabeşkirinê de ji dabeşkerî piçûktir be kirin nayê domandin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.21. Pîrsgirêkên ku kirina dabeşkirinê dixwazin çareser dike.	Ast 2 5.1.21.1. Bi bikaranîna hejmarên di navbera 1-20 de bi dabeşkirina li 2'yê, 3'ê, 4'ê, herî zêde 5'ê pîrsgirêkên ku kirina dabeşkirinê dixwazin çareser dike. Ast 3 5.1.21.2. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên heta 100'ê du kirinan dixwazin, bi awayekî ku yek ji wan dabeşkirin be, çareser dike. 5.1.21.3. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên heta 100'ê kirina dabeşkirinê dixwazin datîne. Ast 4 5.1.21.4. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî herî zêde sê kirinan dixwazin, bi awayekî ku yek ji wan	Di armanca 5.1.21. de di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê pîrsgirêk bi şemayan yan jî bi xêzkirinê kesan ên xwe bînin dîmenî kirin. Ji bo kesên kor divê bi sembolên taktîl/bi tiştan şemayên pîrsgirêkê bînin çêkirin. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pîrsgirêkê ya bi deng bilind, şirovekirina bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re model bînin bînin. Ji bo kesên kor divê veguhastina bo dîmenî bi sembolên taktîl/bi tiştan bînin kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		dabeşkirin be, çareser dike. 5.1.21.5. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî du kirinan dixwazin, bi awayekî ku yek ji wan dabeşkirin be, datîne.	
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.22. Bi girêdana modelên tevahî, nîv û çaryekê nîşandana beşikê bi kar tîne.	Ast 1 5.1.22.1. Tiştê/wêneyê tiştî yê tevahî nîşan dide. 5.1.22.2. Tiştê/wêneyê tiştî yê nîvî nîşan dide. 5.1.22.3. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyekê nîv e. 5.1.22.4. Tevahiye bi nîvî re girê dide. Ast 2 5.1.22.5. Tiştê/wêneyê tiştî yê çaryek nîşan dide. 5.1.22.6. Dibêje ku yek ji çar parçeyên wekhev ên tevahiyekê çaryek e. 5.1.22.7. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên nîvekê çaryek e. 5.1.22.8. Çaryekê bi nîvî re girê dide. 5.1.22.9. Dibêje ku tevahiyek ji nîvekê û du çaryekan pêk tê. Ast 3 5.1.22.10. Modelên tevahî, nîv û çaryekê bi awayê beşikê nîşan dide. 5.1.22.11. Beşika ku nîv, çaryek û tevahiye diyar dike dibêje. 5.1.22.12. Wateya parçe-tevahî ya beşikê dibêje. Ast 4 5.1.22.13. Beşikê dixwîne.	Di armanca 5.1.22. de dema li ser tevgerên armanckirî yên di Asta 1'ê de tê xebitîn divê têkiliya di navbera nîv û tevahiye de li ser modelan bê kolandin (mînak pêkanîna tevahiyekê ji du nîvan, pêkhatina tevahiyekê ji du nîvan). Di tevgera armanckirî 5.1.22.1., 5.1.22.2. û 5.1.22.3. de divê neyê ketin nav nîşandana beşikê. Herwiha ji bo tevgera armanckirî 5.1.22.3. divê xebatên veqetandina tevahiyekê li du parçeyên wekhev bên kirin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.22.5. tê xebitîn divê xebatên veqetandina tevahiyekê li çar parçeyên wekhev bên kirin. Di tevgera armanckirî 5.1.22.8. de divê xebatên girêdana çaryekê bi nîvî re bi bikaranîna modelan bên kirin (mînak pêkhatina nîvekê ji du çaryekan). Herwiha ji bo vê tevgera armanckirî divê veqetandina nîvekê li du parçeyên wekhev bê xebitandin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.22.10. tê xebitîn divê mînak ji bo beşika 1/4 bê diyarkirin ku tevahiyek li 4'ê hatiye dabeşkirin û parçeyek jê hatiye girtin. Divê jorhejmar, binhejmar û xêza beşikê, (divê sembolên braille bên dayîn) li ser mînakên tên bikaranîn bên şirovekirin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.1.22.12. tê xebitîn divê têkiliya parçe-tevahî ya di navbera jorhejmar û binhejmarê de bê danîn. Di xwendina nîşandanên beşikê de divê gotinên ku têkiliya parçe-tevahî girankirin bên bikaranîn (mînak divê beşika 1/4 bi awayê "yek ji çaran" bê xwendin).
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.23. Beşikên yekeyî cuda dike.	Ast 3 5.1.23.1. Her yekê ji parçeyên wekhev ên tevahiyekê bi awayê beşikê nîşan dide. 5.1.23.2. Dibêje ku her yek ji parçeyên wekhev ên tevahiyekê beşika yekeyî ye. 5.1.23.3. Beşikên yekeyî yên beşikên ku binhejmara wan 10, 100 e dibêje. 5.1.23.4. Bi qasî beşika yekeyî ya tê diyarkirin a pirraniyekê model dike û dibêje. Ast 4 5.1.23.5. Beşikên yekeyî li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiyê berhev dike. 5.1.23.6. Beşikên yekeyî li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiyê rêz dike.	Di armanca 5.1.23. de divê cih ji xebatên veqetandina tevahiyekê li parçeyên wekhev re bê dayîn. Ji bo kesên kor divê sembolên taktîl/tişt bên bikaranîn, divê sembolên braille bên bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.23.5. û 5.1.23.6. divê li ser beşikên ku binhejmara wan herî zêde 20 e xebat bê kirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.24. Beşika hevedudanî û ya bi hejmara temam cuda dike.	Ast 3 5.1.24.1. Beşikên ku jorhejmara wan ji binhejmara wan mezintir e nîşan dide. Ast 4 5.1.24.2. Beşika sade, hevedudanî û ya bi hejmara temam model dike û dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 5.1.24.1. divê li ser kaxiz, blokên beşikê, blokên patronê û xêza hejmaran bê xebitîn.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.25. Bi qasî beşika sade ya tê diyarkirin a pirranîyekê cuda dike.	Ast 3 5.1.25.1. Beşikên ku jorhejmara wan ji binhejmara wan piçûktir e model dike û dibêje. Ast 4 5.1.25.2. Bi qasî beşika sade ya tê diyarkirin a pirranîyekê model dike û dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 5.1.25.1. divê bi bikaranîna modelên cuda yê wek kaxiz, blokên beşikê, blokên patronê û xêza hejmaran li ser beşikên ku jorhejmara wan ji binhejmara wan piçûktir e bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.25.2. divê xêza hejmaran, modela qadê hwd. bîn bikaranîn. Herwiha di modelkirina bi qasî beşika sade ya tê diyarkirin a pirranîyekê de divê hejmara pirranîyê herî zêde sê payeyî be. Divê neyê ketin nav kirina carkirinê ya hejmareke xwezayî bi beşikê re.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.26. Beşikan berhev dike.	Ast 3 5.1.26.1. Beşikeke tê dayîn li ser xêza hejmaran nîşan dide. Ast 4 5.1.26.2. Herî zêde sê beşikên ku binhejmarên wan wekhev in li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiyê berhev dike.	Di Asta 4'ê de divê ji bilî modelên dirêjahî û qadê, li ser xêza hejmaran jî xebat bîn kirin. Ji bo armanca 5.1.26. divê beşik li gorî mezinahiyên ku temsîl dikin ji aliyê mezinahî-piçûkahiyê ve bîn berhevdan. Divê xebatên gotina ka kîjan mezin, kîjan piçûk e, gotina hejmara herî mezin, herî piçûk bîn kirin. Di berhevdanê de divê sembolên mezin/piçûk bîn bikaranîn. Divê cih ji xebatên berhevdana beşikeke tê dayîn li ser xêza hejmaran bi sifir, nîv û tevahiyê re bê dayîn.
Beş 5.1. Hejmar û Kirin	5.1.27. Bi beşikên ku binhejmarên wan wekhev in kirinê komkirin û kêmkirinê dike.	Ast 4 5.1.27.1. Bi beşikên ku binhejmarên wan wekhev in kirina komkirin û kêmkirinê dike. 5.1.27.2. Pirsgirêkên ku bi beşikên ku binhejmarên wan wekhev in kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike.	Dema li ser armanca 5.1.27. tê xebitîn divê sedema kirina komkirina jorhejmaran di nav xwe de dema binhejmarê sabit e, di kirina komkirin û kêmkirinê de bê diyarkirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.2. Geometrî	5.2.1. Şêl û cismên geometrîk cuda dike.	Ast 1 5.2.1.1. Şêklên geometrîk li gorî hejmara goşê û aliyên wan polên dike û nav lê dike. 5.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, dirêjgoşe, dorge û çemberê model dike. 5.2.1.3. Cismên hêsan ên di jiyana rojane de tên bikaranîn li gorî taybetmendiyên wan polên dike û bi şêklên geometrîk re girê dide. Ast 2 5.2.1.4. Wekhevî û cudahiya sêgoşe, çargoşe, dirêjgoşe, dorge û çemberê dibêje. 5.2.1.5. Cismên geometrîk li ser modelan cuda dike. 5.2.1.6. Navê cismê geometrîk ê tê nîşandan dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.1. divê pêşî têgehên “alî” û “goşe” bîn pênasekirin. Divê taybetmendiyên alî û goşeyan ên çember, çargoşe, dirêjgoşe û sêgoşe bîn kolandin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.2.1.1. tê xebitîn divê li ser şêklên herî zêde çar alî û çemberê bi modelkirinê bê xebitîn. Divê pêşî xebata polênkirina şêkulan paşê pênasekirin û piştî navlêkirinê bê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.2. divê bi bikaranîna amûrên wek textikê geometriyê, ta, lastîk, dar hwd. xebatên modelkirinê bîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.3. divê tiştên wê bîn bikaranîn ji cismên geometrîk (prîzma, kûre hwd.) bîn hilbijartin. Divê bîyî ku cismên geometrîk

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		Ast 3 5.2.1.7. Rû, goşe û kevîyên cismên geometrîk dibêje. 5.2.1.8. Wekhevî û cudahiyên kub, prîzmaya çargoşe û prîzmaya dirêjgoşe dibêje. 5.2.1.9. Bi bikaranîna xêzikê çargoşe, dirêjgoşe û sêgoşe xêz dike. 5.2.1.10. Li ser çargoşe û dirêjgoşe dîagonalan nîşan dide. 5.2.1.11. Dibêje ku şêl li gorî hejmara aliyên xwe navlêkirî ne. Ast 4 5.2.1.12. Alî û goşeyên sêgoşe, çargoşe û dirêjgoşe navlê dike. 5.2.1.13. Taybetmendiya aliyan ên çargoşe û dirêjgoşe dibêje. 5.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiya aliyên wan polên dike. 5.2.1.15. Kuba ku vekirina wê tê dayîn çêdike.	bên navlêkirin, taybetmendiya tiştên wek qutî, kuba yekeyî, şûşeya pet, konika kampê, topên pîngpongê yên ku wê li gorî wan polênkirin bê kirin (gilover, bi goşe, ya ku li ser wê dirêjgoşe heyê hwd.) bên lîstekirin û li gorî wê polênkirin bên kirin. Divê rûyên tiştên bi şêlê cismê geometrîk ên ji jiyana rojane bên kolandin û xebatên girêdana wan bi şêlên geometrîk re bên kirin. Di hînkirina tevgera armanckirî 5.2.1.7. de divê ji kes bê hêvîkirin ku bibêje. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên gotinê ye divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Dema li ser tevgera armanckirî 5.2.1.5. û 5.2.1.6. tê xebitîn divê wek cismên geometrîk li ser prîzmaya çargoşe, prîzmaya dirêjgoşe, prîzmaya sêgoşe, silindîr, kûre û kubê bê xebitîn. Divê di hînkirinê de bê girankirin ku dema alî, cih yan mezinahiya cism û şêlên geometrîk diguhere taybetmendiya wan ên teşeyî naguherin. Ji bilî cismên geometrîk ên di Asta 2'yê de tên hilgirtin, divê di Asta 3'yê de li ser konî jî bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.7. divê pêşî têgehên “rû”, “goşe” û “kevî” ji kes re li ser modelan bên nîşandan û bên şîrovekirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.8. divê şêlên geometrîk ji aliyê taybetmendiya goşe, rû û kevîyan ve bên berhevdan. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.10. divê bê girankirin ku sêgoşe ne xwedî dîagonal e. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.12. divê çargoşe, pêncgoşe, şeşgoşe û heştgoşe bên nasandin. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.1.14. divê xebatên navlêkirina alî û goşeyên sêgoşeyekê bi awayê aliyê A, goşeya A bên kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.2. Geometrî	5.2.2. Têkiliya cihî diyar dike.	Ast 1 5.2.2.1. Têkiliya cihî (rewş, cih, alî) dibêje. Ast 2 5.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û tevgerê zimanê matematîkî bi kar tîne. 5.2.2.3. Şêlên sîmetrîk ên li dora xwe cuda dike. 5.2.2.4. Bi awayekî ku şêlê sîmetrîk ê tê dayîn li du parçeyên wekhev veqetîne xêza sîmetriyê xêz dike. Ast 3 5.2.2.5. Li ser şêlên ku ji xêzeke sîmetriyê zêdetir hene	Ji bo tevgera armanckirî 5.2.2.1. divê li ser cih yan aliyê tiştêkî li gorî tiştêkî din (li binê-li ser, li dora-li çepê-li rastê-di navbera-li pêş-li pişt, li bilindî-li nizmî, li dûr-li nêzîk, di hundir de-li derve) bê xebitîn. Divê xebatên ber bi bikaranîna wan di rewşên jiyana rojane de bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.2.2. divê li ser planên mekanî yên wek krokiyê hêsan, xerîteyêkê yan jî plana dibistanê bê xebitîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		xêzên sîmetriyê xêz dike. 5.2.2.6. Şeklê sîmetrîk ê parçeyek jê tê dayîn li gorî xêza sîmetriyê ya berwarî yan stûnî xêz dike û temam dike. Ast 4 5.2.2.7. Li ser şeklên ku sîmetriya neynikê ya wan tê dayîn xêza sîmetriyê xêz dike. 5.2.2.8. Sîmetriya şeklê tê dayîn a li gorî xêza rast xêz dike.	Ji bo kesên kor divê xerîteya taktîl yan jî plana krokiyê bê bikaranîn. Dema li ser tevgera armanckirî 5.2.2.4. tê xebitîn xêza sîmetriyê ya li gorî şeklê tê dayîn tê xêzkirin dikare berwarî yan stûnî be. Her çiqas şeklê tê dayîn ji xêzeke sîmetriyê zêdetir hebe jî bes e ku kes xêzeke sîmetriyê xêz bike. Divê li ser asteke jortir bê xebitîn ku dibe ji xêzeke sîmetriyê zêdetir hebe. Di armanca 5.2.2. de di tevgerên armanckirî yên ku xêzkirinê dixwazin de divê ji bo kesên kor materyalên xêzkirinê yên bilind bîr bikaranîn.
Beş 5.2. Geometrî	5.2.3. Patronên geometrîk çêdike.	Ast 1 5.2.3.1. Patrona ku herî zêde sê hêmanên wê hene bi cism yan şeklên geometrîk çêdike. 5.2.3.2. Rêzika di patroneke ji şeklên geometrîk yan tiştên dişîbin cismê geometrîk pêk tê de dibêje. 5.2.3.3. Hêmanên kêr hatine hiştin ên di patronê de diyar dike û patronê temam dike. Ast 2 5.2.3.4. Hêmanên kêr hatine hiştin ên di patroneke geometrîk a dubare dibe de diyar dike û patronê temam dike. 5.2.3.5. Bi bikaranîna têkiliya di patroneke geometrîk de bi materyalên cuda patronên nû yên xwedî heman têkiliyê çêdike. Ast 3 5.2.3.6. Bi bikaranîna modelên şeklan li ser kaxiza bi xal yan bi çargoşe nexşeke xwedî patroneke diyar xêz dike.	Ji bo tevgera armanckirî 5.2.3.4. divê li ser patronên herî zêde çar hêmanî bê xebitîn. Ji bo koran patron bi bikaranîna şeklên bilind/taktîl tên çêkirin.
Beş 5.2. Geometrî	5.2.4. Têgehên bingeîn ên di geometriyê de cuda dike.	Ast 3 5.2.4.1. Xalê bi sembolê nîşan dide û navlê dike. 5.2.4.2. Xêza rast, tîrêj û zaviyê dibêje. 5.2.4.3. Bi modelên xêzan parçeyên xêza rast ên bi cihê stûnî û çemayî çêdike. Ast 4 5.2.4.4. Rûberê dibêje. 5.2.4.5. Zaviyê navlê dike û bi sembolan nîşan dide. 5.2.4.6. Zaviyan bi amûrên standard ên pîvandina zaviyê dipêve û wek zaviya teng, rast, fireh û xêzî diyar dike. 5.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên standard ên pîvandina zaviyê zaviya ku pîvana wê tê dayîn çêdike.	Di armanca 5.2.4. de ji bo kesên kor pêwîst e ku têgehên wek “xal”, “xêza rast” û “tîrêj” li ser modelên bilind bîr xebitandin. Divê bê girankirin ku têgeha xalê ya di geometriyê de tê bikaranîn ji xala li dawiya hevokê tê bikaranîn cuda ye. Dema li ser tevgera armanckirî 5.2.4.2. tê xebitîn divê ji derdore mînak bîr dayîn. Di hînkirina tevgera armanckirî 5.2.4.2. û 5.2.4.4. de divê ji kes bê hêvîkirin ku bibêje. Lê belê li ba kesê ku ne xwedî şîyanên gotinê ye divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.4.6. û 5.2.4.7. divê bi alîkariya amûrên ku ji bo pîvandina zaviyê bi kêr tên (îletkî, gonye hwd.) bê ferkirin ku zaviye bi zivîrandina tîrêjekê li dora xala destpêkê ya wê pêk tê.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Pîvandîn	5.3.1. Dirêjahiyê dipîve.	Ast 1 5.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berhev dike. 5.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 5.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvandînê ya ne-standard a guncaw hildibijêre. 5.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvandînê ya ne-standard a guncaw pîvandînê dike. 5.3.1.5. Pirsgirêkên ku yekeyên dirêjahiyê yên ne-standard tê de tên bikaranîn çareser dike. Ast 2 5.3.1.6. Bi parçeyên yekeya ne-standard ên li du û çaran hatine dabeşkirin (mînak bi qelemekê, paşê bi nîvê wê) pîvandînen dubarekirî dike. 5.3.1.7. Yekeyên standard ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 5.3.1.8. Cihên bikaranîna yekeyên standard ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 5.3.1.9. Bi yekeyên standard ên pîvandina dirêjahiyê pîvandînê dike û encama wê dibêje. 5.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekeyên pîvana standard texmîn dike. 5.3.1.11. Dirêjahiya texmîn kiriye bi encama pîvandînê re berhev dike. 5.3.1.12. Bi yekeyên pîvandina dirêjahiyê yên standard yan ne-standard modelên dirêjahiyê çêdike. 5.3.1.13. Pirsgirêkên ku yekeyên dirêjahiyê yên standard tê de tên bikaranîn çareser dike. Ast 3 5.3.1.14. Ji bo metreyekê, nîv metreyê, 10 cm û 5 cm pîvandîneke ne-standard çêdike. 5.3.1.15. Bi bikaranîna amûrên pîvandînê yên ne-standard ên ku ji bo metreyekê, nîv metreyê, 10 cm û 5 cm çêkirine pîvandînê dike. 5.3.1.16. Yekeyên standard ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide û ji cureyê hev dinivîse. 5.3.1.17. Pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên li ser metre û santîmetreyê ji yekeyên pîvana standard çareser dike. Ast 4 5.3.1.18. Dibêje ku yekeya herî piçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard mîlîmetre ye. 5.3.1.19. Cihên bikaranîna mîlîmetreyê, yekeya herî piçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard, dibêje. 5.3.1.20. Yekeyên standard ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide.	Di beşa pîvandînê de di çar kirinên têkildar û çareseriyên pirsgirêkan de divê li gorî astê di nav sînordariyên di beşa Hejmar û Kirin de tên berçavgirtin bê man. Dema xebata berhevdanê tê kirin divê gotinên wek “dirêjtir” û “kurttir” bînin bikaranîn. Divê tişt û wêneyên tiştan ên ku ji pênc tiştan derbas nabin bînin rêzkirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.3.1.7. bi metre û santîmetreyê tê sînordarkirin. Dema ji bo pîvandina dirêjahiyên amûrên standard tên bikaranîn divê pîvandîn bi metre û santîmetreyê bînin kirin. Di tevgera armanckirî 5.3.1.9. de ji bo kesên kor divê cetwela bilindkirî bê bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.3.1.11. bi bikaranîna şerîdên rengîn (ji bo koran cudahiyên taktîl) divê modelên ku dubarebûna yekeyê jî tê de tê dîtin bînin çêkirin. Divê rêzika jîmaran bi taybetmendiyên xwe yên bingeîn bê nasandin, di çalakiyan de bê bikaranîn û bi cetwelê re bê girêdan.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.3.1.21. Ji bo dirêjahiyên ku dikare rasterast bipîve li gorî yekeyeke guncaw texmînan dike. 5.3.1.22. Pîrsgirêkên ku yekeyên pîvana standard tê de tîn bikaranîn çareser dike.	
Beş 5.3.Pîvandîn	5.3.2. Dirêjahiyên derdorê dipîve.	Ast 3 5.3.2.1. Derdorên tiştan nîşan dide. 5.3.2.2. Dirêjahiya derdora şeklan bi alîkariya yekeyên standard û ne standard dipîve. 5.3.2.3. Dirêjahiya derdora şeklan hesab dike. 5.3.2.4. Pîrsgirêkên bi dirêjahiya derdora şeklan ve girêdayî çareser dike. Ast 4 5.3.2.5. Dirêjahiya derdora çargoşe û çarçikê bi dirêjahiya kêlekan re girê dide. 5.3.2.6. Şeklên geometrîk ên cuda yê bi heman dirêjahiya derdorê çêdike. 5.3.2.7. Pîrsgirêkên bi hesabkirina dirêjahiya derdora şeklan ve girêdayî çareser dike. 5.3.2.8. Pîrsgirêkên bi hesabkirina dirêjahiya derdora şeklan ve girêdayî datîne.	Di çarçoveya armanca 5.3.2. de divê di hesabên derdorê de textê geometriyê, kaxeza xalî yan çargoşeyî bêt bikaranîn. Di çarçoveya armanca 5.3.2. de divê dirêjahiya derdora çargoşe, çarçik yan şeklên ji hev girtina wan pêkhatî yê li ser textê geometriyê, kaxeza xalî yan çargoşeyî hatine dayîn bêt hesabandin. Divê cih neyê dayîn derdora bazineyê. Ji bo kesên kor divê li şûna rûpela çargoşeyî rûpela derzîyî bêt bikaranîn. Di çarçoveya tevgera armanckirî 5.3.2.1. de divê pêşî bi yekeyên ne standard bêt xebitîn. Di tevgera armanckirî 5.3.2.5. de bi çalakîyên dîtina dirêjahiya kêlekekê ya çarçika ku derdor û dirêjahiya kêlekekê hatiye dayîn yan a çargoşeya ku dirêjahiya derdorê hatiye dayîn, divê tîkiliya derdor û dirêjahiya kêlekan bêt vekolîn. Divê bêt dîtina ku dirêjahiya derdora çargoşeyekê çar qatê dirêjahiya kêlekekê wê ye. Di xebatên bi vî rengî de divê cih bêt dayîn xebatên ku kaxeza çargoşeyî yan xalî tê de tîn bikaranîn (bi girêdana bi hejmara yekeyan re).
Beş 5.3.Pîvandîn	5.3.3. Dirêjahiyên rûerdê dipîve.	Ast 3 5.3.3.1. Rûerdê şeklan bi materyalên guncaw ên ne standard bi nixumandinê dipîve. 5.3.3.2. Rûerdeki diyar bi yekeyên pîvandina rûerd ên ne standard texmînan dike. Ast 4 5.3.3.3. Dibêje ku rûerdê şeklan hejmara çargoşeyên yekeyî yê wî rûerdî dinixumînin e. 5.3.3.4. Rûerdê çargoşe û çarçikê bi karên berhevkirin û lêkdanê re girê dide.	Di tevgera armanckirî 5.3.3.1. de wek materyalê nixumandinê kaxeza rengî a hevmezî, plastîk hwd. materyal dikarin bêt bikaranîn. Divê bi taybetî bal bêt kişandin ku rûyê tîn nixumandin yek perçe be. Di pîvandina rûerd de divê girîngiya hejmara yekeyan û dubarebûna yekeyê bêt tekezîrîn. Divê cih bêt dayîn xebatên ku kes hejmara yekeyan dijmêrin û dibêjin. Divê xebatên pîvandina du şeklên cuda bi yekeyên ne standard ên heman cureyî û berhevdana rûerdên wan bêt kirin. Di van xebatan de divê bal bêt kişandin ku tiştên ji bo kesê kor tîn bikaranîn ew qas mezin bin ku dema bi du destan tîn girtin agahiya rûerd bidin. Divê tiştên pîr mezin/pîr biçûk neyên tercîhkirin Di tevgera armanckirî 5.3.3.4. de divê rûerdê çargoşe û çarçikê bi jimartina çargoşeyên yekeyî bêt hesabandin. Divê bi karên jimartin, berhevkirina dubare û lêkdanê xebatên hesabkirina rûerd bêt kirin. Dema ev xebat tîn kirin divê ji tîkiliya rêz-stûnê sûd bêt wergirtin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3.Pîvandîn	5.3.4. Têgehên bi pere ve girêdayî ji hev cuda dike.	Ast 1 5.3.4.1. Pereyên bi nîrxê 1, 5, 10, 25, 50 qurûş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike. Ast 2	Ji bo tevgera armanckirî 5.3.4.2. bi awayê ku nîrx ji 100 lîreyan derbas neke kar tî kirin. Ji bo kesên kor divê pereyên rastîn bêt nasandin û ji bo ku bikaribin pereyan ji hev cuda bikin divê “amûra naskirina pereyan” bêt bikaranîn. Heke amûra naskirina pereyan tine be, divê şiyana ji hev cudakirina pereyên hesinî li

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.3.4.2. Qurûş û lîreyê bi hev ve girê dide. 5.3.4.3. Pereyên bi mîqdarên cuda yên ku nîrxê wan ji 100 lîreyan derbas nake ji aliyê mezinahî-biçûkahiye ve berhev dike. 5.3.4.4. Pîrsgirêkên bi pere ve girêdayî çareser dike. Ast 3 5.3.4.5. Qurûş û lîreyê bi hev ve girê dide. 5.3.4.6. Pîrsgirêkên bi pere ve girêdayî çareser dike. 5.3.4.7. Pîrsgirêkên bi pere ve girêdayî datîne.	gorî mezinahiya wan bê qezenckirin. Di tevgera armanckirî 5.3.4.2.de divê wisa bê mînakdan ku deh heb 10 qurûş, çar heb 25 qurûş, du heb 50 qurûş dibin 1 lîre. Divê cih neyê dayîn nîşandanên dehişkî. Divê 100 û 200 TL bên nasandin. Ji bo tevgera armanckirî 5.3.4.5. divê cih bê dayîn mînakên wek 325 qurûş, 3 lîre 25 qurûş. Divê cih neyê dayîn nîşandana dehişkî.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Pîvandîn	5.3.5. Têgehên bi dem ve girêdayî ji hev cuda dike.	Ast 1 5.3.5.1. Saetên tam dixwîne. 5.3.5.2. Niv saetan dixwîne. 5.3.5.3. Li ser salnameyê roj, hefte û mehê diyar dike. 5.3.5.4. Bûyer û rewşên diyar wek referans digire û rêzkirinên demî dike. Ast 2 5.3.5.5. Çaryek saetan dixwîne. 5.3.5.6. Yekeyên pîvandina demê bi hev ve girê dide. 5.3.5.7. Pîrsgirêkên bi yekeyên pîvandina demê ve girêdayî çareser dike. Ast 3 5.3.5.8. Demê bi deqe û saetê dibêje. 5.3.5.9. Yekeyên pîvandina demê bi hev ve girê dide. 5.3.5.10. Maweyên çêbûna bûyeran berhev dike. 5.3.5.11. Pîrsgirêkên ku yekeyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn çareser dike. Ast 4 5.3.5.12. Yekeyên pîvandina demê bi hev ve girê dide. 5.3.5.13. Pîrsgirêkên ku yekeyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn çareser dike. 5.3.5.14. Pîrsgirêkên ku yekeyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn datîne.	Di hînkirina tevgera armanckirî 5.3.5.8.de divê ji bilî ku kes demê bi deqe û saetê dibêje, xwendin û nivîsandina wê jî bê hêvîkirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.3.5.4. divê peyvên “berê/paşê”, “yekem/dawî”, “îro/duh/ sibe”, “sibeh/nîvro/êvar”, “şev/roj” bên bikaranîn. Ji bo Ast 2 yekeyên pîvandina demê deqe-saet, saet-roj, roj-hefte, roj-hefte-meh, meh-werz, werz-sal in. Ji bo Ast 3 yekeyên pîvandina demê sal-hefte, sal-roj, deqe-çirke ne. Ji bo Ast 4 yekeyên pîvandina demê saet-deqe, deqe-çirke, sal-mehhefte, meh-hefte-roj in. Di tevgerên armanckirî 5.3.5.6. û 5.3.5.9.de divê neyê ketin nav karên veguhertinê di navbera yekeyên pîvandina demê de. Di tevgera armanckirî 5.3.5.12.de divê veguhertinên di navbera saet-deqe, deqe-çirkeyê de bên kirin. Divê veguhertinên di navbera sal-meh-hefte, meh-hefte-rojê de bên kirin. Dema veguhertinê tê kirin divê behsa mijara sala bazdan jî bê kirin. Ji bo hînkirina saetê ji kesên kor re divê maketa saeta bi reqemên bilindkirî/Braille bê amadekirin. Ji bo kesên kor divê salnameyên bi Braille hatine amadekirin bên bikaranîn. Bikaranîna van salnameyan di jiyana rojane de dikare bê şopandin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Pîvandîn	5.3.6. Têgehên bi kêşanê ve girêdayî ji hev cuda dike.	Ast 1 5.3.6.1. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve berhev dike. 5.3.6.2. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve rêz dike. Ast 2 5.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standard bi kîlogramê dikêşe û berhev dike.	Ji bo tevgera armanckirî 5.3.6.1. pêşî du tiştên berhevkin. Bi bikaranîna gotinên wek “girantir”, “siviktir”, “ya herî giran”, “ya herî sivik” tê peyda kirin ku encamên berhevdanê bên îfadekirin. Bi rêzkirina herî kêmtir tiştan li gorî giraniya wan, têkiliya di navbera wan de tê şirovekirin. Gotinên wek “ya herî giran”, “ya herî sivik” tên bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.3.6.4. Pirsgirêkên bi yekeya pîvandina giraniyê ve girêdayî çareser dike. Ast 3 5.3.6.5. Tiştan bi gram/kîlogramê dipîve. 5.3.6.6. Giraniya tişteki texmîn dike. 5.3.6.7. Bi pîvandinê rastiya giraniya texmîn kiriye kontrol dike. 5.3.6.8. Pirsgirêkên bi kîlogram/gramê ve girêdayî çareser dike. Ast 4 5.3.6.9. Nîv û çaryek kîlogramê bi gramê ifade dike. 5.3.6.10. Dema giraniyê dipîve kîlogram û gramê bi hev re bi kar tîne. 5.3.6.11. Cihên ku ton û mîlîgram tê de tên bikaranîn dibêje. 5.3.6.12. Yekeyên ton-kîlogram, kîlogram-gram, gram-mîlîgramê bi hev ve girê dide. 5.3.6.13. Ton-kîlogram, kîlogram-gram, gram-mîlîgramê li hev diguherîne. 5.3.6.14 Pirsgirêkên bi ton, kîlogram, gram û mîlîgramê ve girêdayî çareser dike. 5.3.6.15. Pirsgirêkên bi ton, kîlogram, gram û mîlîgramê ve girêdayî datîne.	Ji bo tevgera armanckirî 5.3.6.1. divê gotinên wek “girantir”, “siviktir”, “ya herî giran”, “ya herî sivik” bên bikaranîn. Di tevgera armanckirî 5.3.6.7.de divê cih neyê dayîn pirsgirêkên ku veguhertinê hewce dikin. Ji bo tevgera armanckirî 5.3.6.10. divê cih bê dayîn nîşandana ton û mîlîgramê bi bikaranîna kurtenavê. Ji bo koran divê cih bê dayîn sembolên Braille. Ji bo tevgera armanckirî 5.3.6.11. divê veguhertinên ku nîşandana dehişk hewce nakin bên kirin. Ji bo armanca 5.3.6. di kesên kor de kêşanên bideng, etîketên diaxivin dikarin bên bikaranîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Pîvandin	5.3.7. Şilavan dipîve.	Ast 1 5.3.7.1. Bi bikaranîna yekeyên ne standard şilavan dipîve. 5.3.7.2. Mîqdara şilava di herî kêrî sê firaqên wekhev de berhev dike. 5.3.7.3. Mîqdara şilava di herî kêrî sê firaqên wekhev de rêz dike. Ast 2 5.3.7.4. Bi bikaranîna yekeyên pîvandina şilavê yê ne standard mîqdara şilavan dipîve û berhev dike. 5.3.7.5. Pirsgirêkên bi yekeyên pîvandina şilavê yê ne standard ve girêdayî çareser dike. Ast 3 5.3.7.6. Bi ravekirina pêwîstiya amûr û yekeyên pîvandina şilavê yê standard bi yekeyên lître yan nîv lître yê pîvandinan dike. 5.3.7.7. Mîqdara şilava di firaqekê de bi yekeyên lître û nîv lître yê texmîn dike. 5.3.7.8. Bi pîvandinê rastiya mîqdara şilava texmîn kiriye kontrol dike. 5.3.7.9. Pirsgirêkên bi lître yê ve girêdayî çareser dike. Ast 4	Ji bo tevgera armanckirî 5.3.7.2. dema xebatên berhevdanê tên kirin divê gotinên wek “tîjî/vala”, “bêtir/kêmtir”, “nîvê wê tîjî” bên bikaranîn. Di pîvandina şilavan de ji bo koran amûrên pîvandina asta şilavê dikarin bên bikaranîn. Amûrên pîvandina şilavê yê bideng dikarin bên tercîhkirin. Li ser firaqên pîvandina şilavê yê standard (îskanên pîvandina şilavê yê 1 lître yê, nîv lître yê) sembolên taktîl dikarin bên nivîsandin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.3.7.10. Warên bikaranîna mîlîlîtreyê dibêje. 5.3.7.11. Lître û mîlîlîtreyê bi hev ve girê dide û li hev diguherîne. 5.3.7.12. Ji bo diyarkirina mîqdare lître û mîlîlîtreyê bi hev re bi kar tîne. 5.3.7.13. Mîqdara şilava di firaqekê de bi yekeyên lître/ mîlîlîtreyê texmîn dike. 5.3.7.14. Mîqdara şilava texmîn kiriye bi pîvandîne kontrol dike. 5.3.7.15. Pirsgirêkên bi lître û mîlîlîtreyê ve girêdayî çareser dike. 5.3.7.16. Pirsgirêkên bi lître û mîlîlîtreyê ve girêdayî datîne.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Pêvajokirina Daneyan	5.4.1 Bi vekolîna tablo û grafîkên hêsan şirove û texmînan dike.	Ast 1 5.4.1.1. Tabloyên hêsan ên bi bikaranîna sembol, reqeman hatine çêkirin dixwîne. 5.4.1.2. Tabloyên hêsan ên herî zêde du komên daneyan hene dixwîne. Ast 2 5.4.1.3. Bersiva pirsên li ser tabloyên hêsan ên herî zêde du komên daneyan hene yê xwe çêkirine tî pirsîn dide. Ast 3 5.4.1.4. Bi ravekirina agahiyên di grafîka şekl û tiştan de tî nîşandan ji grafîkê bo çetele/tabloya frekansê veguhertinan dike. 5.4.1.5. Tabloyên hêsan ên herî zêde sê komên daneyan hene dixwîne. Ast 4 5.4.1.6. Bi vekolîna grafîka stûnî şirove û texmînan dike.	Ji bo armanca 5.4.1. divê di xwendina tabloyan de berhevdana beşên cuda yê daneyan bê peyda kirin. Divê xwendina tabloyê şirovekirina tabloyê jî bihewîne. Ji bo tevgerên armanckirî 5.4.1.1. û 5.4.1.2. divê di xebatên xwendina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, tevger, rêzik, çalakîyê yê ku kes pir pê re rû bi rû dimînin bî bikaranîn. Divê pêşî tişt û wêneyên tiştan bî bikaranîn. Divê sembol (stêrk, rûyê bişîrîn hwd.) bî tercîh kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 5.4.1.1. û 5.4.1.2. divê dane bi jimarên 1-20 bî sîno darkirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Pêvajokirina Daneyan	5.4.2. Çetele, tabloya frekansê, grafîka tişt, şekl û stûnî çêdike.	Ast 1 5.4.2.1. Tabloyên tevger/çalakîyê yê bi wêne bi bikaranîna sembolan tije dike. 5.4.2.2. Tabloyên tevger/çalakîyê yê bi wêne bi bikaranîna reqeman tije dike. Ast 2 5.4.2.3. Li ser pirsgirêkek yan mijarekê bi pirsîna pirsan dane berhev dike, dabeş dike, wek şemaya darê, çetele yan tabloya frekansê rêk dixê. 5.4.2.4. Bersiva pirsên li ser şemaya darê, çetele, tabloya	Ji bo armanca 5.4.2. ast 1 divê di xebatên çêkirina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, tevger, rêzik, çalakîyê yê ku kes pir pê re rû bi rû dimînin bî bikaranîn. Divê pêşî tişt û wêneyên tiştan bî bikaranîn. Divê sembol (stêrk, rûyê bişîrîn hwd.) bî bikaranîn. Divê dane bi jimarên 1-20 bî sîno darkirin. Divê tablo aidî herî zêde du komên daneyan be. Ji bo tevgerên armanckirî 5.4.2.1. û 5.4.2.2. divê du yan zêdetir taybetmendî bî bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.4.2.6. dema grafîk tî çêkirin divê bal bî kişandin ku

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		frekansê ya herî zêde du komên daneyan hene ya xwe çêkiriye tên pirsîn dide. 5.4.2.5. Li ser pirsgirêkek yan mijarekê bi pirsîna pirsan dane berhev dike, dabeş dike, grafîka tişt û şeklan çêdike. 5.4.2.6. Bersiva pirsên li ser grafîka tişt û şeklan a herî zêde du komên daneyan hene ya xwe çêkiriye tên pirsîn dide. Ast 4 5.4.2.7. Li ser pirsgirêkek yan mijarekê bi pirsîna pirsan grafîka stûnî ya li gorî daneyên berhev kiriye çêdike. 5.4.2.8. Ji bo pêşkêşkirina daneya bi dest xistiye nîşandanên cuda bi kar tîne. 5.4.2.9. Li gorî grafîka stûnî, tablo û grafîkên din texmînan dike.	dane herî zêde di çar kategoriyan de bikaribe bê rêxistin û ji bo her daneyekê tiştêk bê bikaranîn, tişt li kêleka hev yan li ser hev bîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.4.2.9. divê ji grafîka tişt yan şeklan sûd bê wergirtin. Çetele û tabloyên frekansê jî dikarin bîn bikaranîn.
Beş 5.4. Pêvajokirina Daneyan	5.4.3. Bi bikaranîna agahiyên bi grafîka stûnî, tablo û grafîkên din tên nîşandan pirsgirêkên bi jiyana rojane ve girêdayî çareser dike.	Ast 3 5.4.3.1. Bi bikaranîna grafîkên hatine dayîn pirsgirêkên ku kara berhevkirin/kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.4.3.2. Bi bikaranîna agahiyên di pirsgirêkê de hatine dayîn grafîkê çêdike. 5.4.3.3. Bi bikaranîna grafîkên çêkirine pirsgirêkên ku kara berhevkirin/kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.4.3.4. Bi alîkariya grafîkan pirsgirêkên ku karên berhevkirin/kêmkirinê hewce dikin çareser dike. Ast 4 5.4.3.5. Grafîka stûnî, tablo û grafîkên din di çareserkirina pirsgirêkan de bi kar tîne.	Ji bo armanca 5.4.3. divê kes di pirsgirêkan de bersiva pirsên wek “Çiqas zêdetir? Çiqas kêmtir?” bidin. Divê grafîk aidî herî zêde çar komên daneyan bin.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.1. Bi rîtmîk dijmêre.	5.1.1.1. Ji 0an heta 100î ber bi pêş yek bi yek bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.2. Ji jimarekê ya di navbera 1-20 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi pêş yek bi yek bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.3. Ji 0an heta 100î ber bi pêş deh bi deh bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.4. Ji 0an heta 100î ber bi pêş pênc bi pênc bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.5. Heta 20î ber bi pêş du bi du bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.6. Ji 20î dest pê dike û ber bi paş yek bi yek bi rîtmîk dijmêre.	5.1.1.8. Ji 100î ber bi paş du bi du bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.9. Ji 0an heta 30î ber bi pêş sê bi sê bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.10. Ji 30î heta 0an ber bi paş sê bi sê bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.11. Ji 0an heta 40î ber bi pêş çar bi çar bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.12. Ji 40î heta 0an ber bi paş çar bi çar bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.13. Ji jimarekê ya di navbera 1-30 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi pêş sê bi sê bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.14. Ji jimarekê ya di navbera	5.1.1.17. Ji 0an heta 60î ber bi pêş şeş bi şeş bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.18. Ji 0an heta 70î ber bi pêş heft bi heft bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.19. Ji 0an heta 80î ber bi pêş heşt bi heşt bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.20. Ji 0an heta 90î ber bi pêş neh bi neh bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.21. Ji 100î heta 1000î ber bi pêş sed bi sed bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.22. Ji 1000î ber bi paş sed bi sed bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.23. Ji jimarekê ya di navbera 1-1000 de hatiye dayîn dest pê dike	5.1.1.25. Heta 10.000î hezar bi hezar bi rîtmîk dijmêre.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		5.1.1.7. Ji 20î dest pê dîke û ber bi paş du bi du bi rîtmîk dijmêre.	1-30 de hatiye dayîn dest pê dîke û ber bi paş sê bi sê bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.15. Ji jimarekê ya di navbera 1-40 de hatiye dayîn dest pê dîke û ber bi pêş çar bi çar bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.16. Ji jimarekê ya di navbera 1-40 de hatiye dayîn dest pê dîke û ber bi paş çar bi çar bi rîtmîk dijmêre.	û ber bi pêş deh bi deh bi rîtmîk dijmêre. 5.1.1.24. Ji jimarekê ya di navbera 1-1000 de hatiye dayîn dest pê dîke û ber bi pêş sed bi sed bi rîtmîk dijmêre.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.2. Tiştan/ wêneyên tiştan dijmêre.	5.1.2.1. Tişt/wêneya tişt bi hejmara di navbera 1-20 de ya li kêleka hev rêzkirî yek bi yek dijmêre. 5.1.2.2. Tişt/wêneya tişt bi hejmara di navbera 1-20 de ya tevlihev hatiye rêzkirin yek bi yek dijmêre.	5.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştên di komekê de ku hejmara tiştan heta 100î ye yek bi yek dijmêre. 5.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştên di komekê de ku hejmara tiştan heta 100î ye deh bi deh dijmêre. 5.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştên di komekê de ku hejmara tiştan heta 100î ye pênc bi pênc dijmêre. 5.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştên di komekê de ku hejmara tiştan heta 100î ye du bi du dijmêre. 5.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştên di komekê de ku hejmara tiştan heta 30î ye sê bi sê dijmêre. 5.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştên di komekê de ku hejmara tiştan heta 40î ye çar bi çar dijmêre.		
	5.1.3. Pirrayiya ku li hember jimarekê heta 100î tê wek dane îfade dîke.	5.1.3.1. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de dijmêre û hejmara wê dibêje. 5.1.3.2. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyê de dijmêre û hejmara wê dibêje.	5.1.3.4. Komeke tiştan a di navbera 20100 de ya di wêneyê de dijmêre û hejmara wê dibêje.		

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		5.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi hejmara tê xwestin tiştan dijmêre û cuda dîke.			

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.4. Jimarên xwezayî dinivîse.	5.1.4.1. Dibêje ku pirrayiya ji 10 hebûnên heman cureyî pêkhatî destek e. 5.1.4.2. Dibêje ku pirrayiya ji 12 hebûnên heman cureyî pêkhatî dûzîneyek e. 5.1.4.3. Komeke tiştan/ wêneya tiştan a di navbera 10-20 de (10 û 20 tê de) li dehi û yekikên wê parve dike. 5.1.4.4. Hejmara dehi û yekika komeke tiştan/ wêneya tiştan a di navbera 10-20 de dibêje. 5.1.4.5. Jimara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehi û yekikên wê parve kiriye tê dinivîse. 5.1.4.6. Jimara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehi û yekikên wê parve kiriye tê dixwîne. 5.1.4.7. Jimarên di navbera 1-20 de dixwîne. 5.1.4.8. Jimara di navbera 1-20 de ya tê gotin bi reqemê dinivîse.	5.1.4.9. Pirrayiyeke ku hejmara tiştan ji 100î kêmtir e bi bikaranîna modelê li dehi û yekikên wê parve dike. 5.1.4.10. Hejmara dehi û yekika pirrayiya ku li komên dehi û yekikan parve kiriye dibêje. 5.1.4.11. Jimara ku li hember pirrayiyeke di navbera 20-100 de ya li dehi û yekikên wê parve kiriye tê dinivîse. 5.1.4.12. Jimara ku li hember pirrayiyeke di navbera 20-100 de ya li dehi û yekikên wê parve kiriye tê dixwîne. 5.1.4.13. Jimarên xwezayî yên du pileyî dixwîne. 5.1.4.14. Jimarên xwezayî yên du pileyî yên tî gotin bi reqemê dinivîse.	5.1.4.15. Pirrayiyeke ku hejmara tiştan 100-1000 e bi bikaranîna modelê li sedik, dehi û yekikên wê parve dike. 5.1.4.16. Hejmara sedik, dehi û yekika pirrayiya ku li sedik, dehi û yekikên wê parve kiriye dibêje. 5.1.4.17. Jimara ku li hember pirrayiyeke di navbera 100-1000 de ya li sedik, dehi û yekikên wê parve kiriye tê dinivîse. 5.1.4.18. Jimara ku li hember pirrayiyeke di navbera 100-1000 de ya li sedik, dehi û yekikên wê parve kiriye tê dixwîne. 5.1.4.19. Jimarên xwezayî yên sê pileyî dixwîne. 5.1.4.20. Jimarên xwezayî yên sê pileyî yên tî gotin bi reqemê dinivîse.	5.1.4.21. Jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dixwîne. 5.1.4.22. Jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî yên tî gotin bi reqemê dinivîse.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.5. Pile û nixên pileyê yên jimarên xwezayî dinivîse.		5.1.5.1. Navên pileyê yên jimarên xwezayî yên ji 100î biçûktir li ser modelan dinivîse. 5.1.5.2. Nixên pileyê yên jimarên xwezayî yên ji 100î biçûktir dinivîse.	5.1.5.3. Navên pileyê yên jimarên sê pileyî li ser modelan dinivîse. 5.1.5.4. Nixên pileyê yên jimarên sê pileyî li ser modelan dinivîse.	5.1.5.5. Navên pileyê yên jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dinivîse. 5.1.5.6. Nixên pileyê yên jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dinivîse. 5.1.5.7. Jimarên 4, 5 û 6 pileyî li beşikên wan parve dike. 5.1.5.8. Jimarên 4, 5 û 6 pileyî vedikole.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.6. Jimarên xwezayî rêz dike.	5.1.6.1. Jimarên ji 1ê heta 20î bi awayekî rêz kirî dinivîse. 5.1.6.2. Jimara ku piştî jimarekê ya di navbera 1-20 de hatiye dayîn tê	5.1.6.6. Jimara ku piştî jimarekê ya di navbera 1-100 de hatiye dayîn tê dinivîse. 5.1.6.7. Jimara ku berî jimarekê ya		

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		dinivîse. 5.1.6.3. Jimara ku berî jimarekê ya di navbera 1-20 de hatiye dayîn tê dinivîse. 5.1.6.4. Jimarên ji 1ê heta 20î yê bi rêza tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 5.1.6.5. Jimara/ jimarên ku di rêzeya jimarên ji 1ê heta 20î hatiye dayîn de kêmtir hatine hiştin dinivîse.	di navbera 1-100 de hatiye dayîn tê dinivîse. 5.1.6.8. Herî zêde 4 jimarên xwezayî yê di navbera 1-100 de bi rêza tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 5.1.6.9. Jimarên ku di rêzeyeke jimarên a bi jimarên xwezayî yê ji 100î biçûktir hatiye çêkirin de kêmtir hatine hiştin dinivîse.		

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.7. Bi hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan, di navbera hejmara tiştên koman de berhevdanê dike.	5.1.7.1. Du komên tiştan ên bi heman hejmarê yê di navbera 1-20 de yek bi yek hevber dike û dibêje ku wekhev in. 5.1.7.2. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda yê di navbera 1-20 de yek bi yek hevber dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 5.1.7.3. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda yê di navbera 1-20 de hevber dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din zêdetir e.			
	5.1.8. Jimarên xwezayî berhev dike.	5.1.8.1. Du jimarên di navbera 10-20 de berhev dike û dibêje ku her du jimar wekhev in. 5.1.8.2. Du jimarên di navbera 10-20 de berhev dike û ya mezin dibêje. 5.1.8.3. Du jimarên di navbera 10-20 de berhev dike û ya biçûk dibêje.	5.1.8.4. Herî zêde çar jimarên xwezayî yê ji 100î biçûktir berhev dike û ya mezin/herî mezin dibêje. 5.1.8.5. Herî zêde çar jimarên xwezayî yê ji 100î biçûktir berhev dike û ya biçûk/herî biçûk dibêje. 5.1.8.6. Herî zêde çar jimarên xwezayî yê ji 100î biçûktir ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike.	5.1.8.7. Herî zêde pênc jimarên xwezayî yê ji 1000î biçûktir berhev dike û dibêje kîjan mezin/herî mezin e. 5.1.8.8. Herî zêde pênc jimarên xwezayî yê ji 1000î biçûktir berhev dike û dibêje kîjan biçûk/herî biçûk e. 5.1.8.9. Herî zêde pênc jimarên xwezayî yê ji 1000î biçûktir bi bikaranîna sembolen ">" û "<" ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike.	5.1.8.10. Jimarên xwezayî yê herî zêde şeş pileyî bi bikaranîna sembola mezin/biçûk rêz dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.9. Jimarên ji bo diyarkirina rêzê bi kar tîne.	5.1.9.1. Rêza tiştên/wêneyên tiştên di rêzeyeke de dibêje.			

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		5.1.9.2. Tiştê/wênêya tiştê ku rêza wê di rêzeyekê de tê gotin nîşan dide. 5.1.9.3. Jimara ku rêzê diyar dike dixwîne. 5.1.9.4. Jimara ku rêzê diyar dike dinivîse.			
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.10. Li gorî rêzikeke diyar şablona jimarên a zêdebûyî/kêmbûyî çêdike.		5.1.10.1. Rêzika şablona jimarên a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dibêje. 5.1.10.2. Hêmana kêmbûyî hatiye hiştin a şablona jimarên a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dinivîse.	5.1.10.3. Şablona jimarên a ku cudahiya di navbera wan de sabit e herî zêde 4 gavan didomîne. 5.1.10.4. Li gorî rêzikeke diyar şablona jimarên a yek rêzikî ya zêdebûyî yan kêmbûyî çêdike.	5.1.10.5. Li gorî rêzikeke diyar şablona jimarên a du rêzikî ya zêdebûyî yan kêmbûyî çêdike. 5.1.10.6. Rêzîkên şablona jimarên a li gorî du rêzikan çekiriye dibêje.
	5.1.11. Jimarên xwezayî ber bi dehi/ sedik/hezarika herî nêzîk gilover dike.		5.1.11.1. Dehika ku jimareke xwezayî ya ji 100î biçûktir jê re nêzîk e dibêje. 5.1.11.2. Jimareke xwezayî ya ji 100î biçûktir ber bi dehika jê re nêzîk gilover dike.	5.1.11.3. Dehika/sedika ku jimareke xwezayî ya sê pileyî jê re nêzîk e dibêje. 5.1.11.4. Jimareke xwezayî ya sê pileyî ber bi dehika/sedika jê re nêzîk gilover dike.	5.1.11.5. Dehika/sedika/ hezarika ku jimareke xwezayî ya çar pileyî jê re nêzîk e dibêje. 5.1.11.6. Jimareke xwezayî ya çar pileyî ber bi dehika/sedika/ hezarika jê re nêzîk gilover dike.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.12. Jimarên xwezayî li gorî kit yan cot bûna wan ji hev cuda dike.			5.1.12.1. Tiştan/ wênên tiştan kom dike û dibêje ku hejmara tiştan kit yan cot e. 5.1.12.2. Dibêje ku jimarên hatine dayîn kit yan cot in. 5.1.12.3. Dibêje ku berhevkarîya du jimarên xwezayî yê kit cot e. 5.1.12.4. Dibêje ku berhevkarîya du jimarên xwezayî yê cot cot e. 5.1.12.5. Dibêje ku berhevkarîya du jimarên xwezayî yê kit û cot kit e.	
	5.1.13. Jimarên bi reqemên Romî îfade dike.			5.1.13.1. Reqemên Romî yê heta 20î dixwîne. 5.1.13.2. Jimarên heta 20î bi reqemên Romî dinivîse.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.14. Bi jimarên xwezayî kara berhevkirinê dike.	5.1.14.1. Li koma tiştan bi qasî jimara hatiye diyarkirin tiştan zêde dike û dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pirtir bûye.	5.1.14.11. Bi du jimarên ku berhevkarîya wan ji 100î derbas nake kara berhevkirinê ya bê destik dike.	5.1.14.17. Bi du jimarên ku berhevkarîya wan ji 1000î derbas nake kara berhevkirinê ya bê destik dike.	5.1.14.23. Bi jimarên herî zêde çar pileyî kara berhevkirinê ya bi destik/bê destik dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar		5.1.14.2. Karên berhevkirinê yên ku berhevkarî ji 20î derbas nake bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 5.1.14.3. Kara berhevkirinê ya bi tiştên/ wêneyên tiştan ên ku berhevkarî ji 20î derbas nake tê nîşandan diguherîne jimara û dike. 5.1.14.4. Sembola wekhevîtiyê bi kar tîne. 5.1.14.5. Sembola kara berhevkirinê (+) bi kar tîne. 5.1.14.6. Bi jimarên ku berhevkarî ji 20î derbas nake kara berhevkirinê dike. 5.1.14.7. Bi sê jimarên yek pileyî yên ku berhevkarî ji 20î derbas nake kara berhevkirinê dike. 5.1.14.8. Dibêje ku di kara berhevkirinê de dema cihê berhevkarî diguhere berhevkarî naguhere. 5.1.14.9. Di kara berhevkirinê ya bi jimarên ku berhevkarî ji 20î derbas nake de berhevkarî nehatiye dayîn dinivîse.	5.1.14.12. Bi du jimarên ku berhevkarîya wan ji 100î derbas nake kara berhevkirinê ya bi destik dike. 5.1.14.13. Di berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan ji 100î derbas nake de berhevkarî nehatiye dayîn dibîne. 5.1.14.14. Berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan ji 100î derbas nake texmîn dike. 5.1.14.15. Texmîna xwe ya di berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan ji 100î derbas nake de bi encama karê re berhev dike. 5.1.14.16. Bi du jimarên ku berhevkarîya wan ji 100î derbas nake bi hişê xwe kara berhevkirinê dike.	5.1.14.18. Bi du jimarên ku berhevkarîya wan ji 1000î derbas nake kara berhevkirinê ya bi destik dike. 5.1.14.19. Di berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan ji 1000î derbas nake de berhevkarî nehatiye dayîn dibîne. 5.1.14.20. Berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan ji 1000î derbas nake texmîn dike. 5.1.14.21. Texmîna xwe ya di berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan ji 1000î derbas nake de bi encama karê re berhev dike. 5.1.14.22. Du jimarên ku berhevkarîya wan ji 1000î derbas nake bi hişê xwe berhev dike.	5.1.14.24. Berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan herî zêde çar pileyî ye texmîn dike. 5.1.14.25. Texmîna xwe ya di berhevkarîya du jimarên ku berhevkarîya wan herî zêde çar pileyî ye de bi encama karê re berhev dike. 5.1.14.26. Jimarên herî zêde çar pileyî bi qatên 100î re bi hişê xwe berhev dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		5.1.14.10. Bi jimarên ku berhevkarî ji 20î derbas nake bi hişê xwe kara berhevkirinê dike.			

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.15. Pirsgirêkên ku kara berhevkirinê hewce dikin çareser dike.	5.1.15.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkariya wan ji 20î derbas nake karekî berhevkirinê hewce dikin çareser dike. 5.1.15.2. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkariya wan ji 20î derbas nake karekî berhevkirinê hewce dikin datîne.	5.1.15.3. Pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkariya wan ji 100î derbas nake herî zêde du karan hewce dikin çareser dike. 5.1.15.4. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkariya wan ji 100î derbas nake du karan hewce dikin datîne.	5.1.15.5. Pirsgirêkên ku bi jimarên sê pileyî yên berhevkariya wan ji 1000î derbas nake herî zêde sê karan hewce dikin çareser dike. 5.1.15.6. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku herî zêde du karan hewce dikin datîne.	5.1.15.7. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde çar pileyî herî zêde çar karan hewce dikin çareser dike. 5.1.15.8. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku sê karan hewce dikin datîne.
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.16. Bi jimarên xwezayî kara kêmkirinê dike.	5.1.16.1. Ji koma tiştan bi qasî jimara hatiye diyarkirin tiştan derdixe û dibêje ku hejmara komê kêmbûye/kêmbûyî ye. 5.1.16.2. Karên kêmkirinê yên bi jimarên heta 20î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 5.1.16.3. Kara kêmkirinê ya bi tiştên/wêneyên tiştên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne jimarên û dike. 5.1.16.4. Sembola kara kêmkirinê (-) bi kar tîne.	5.1.16.7. Bi jimarên heta 100î bê şikandina dehikê kara kêmkirinê dike. 5.1.16.8. Bi jimarên heta 100î bi şikandina dehikê kara kêmkirinê dike. 5.1.16.9. Di kara kêmkirinê ya bi jimarên heta 20î de kêmbûyîya nehatiye dayîn dibîne. 5.1.16.10. Di kara kêmkirinê ya bi jimarên heta 20î de kêmkera nehatiye dayîn dibîne.	5.1.16.14. Bi jimarên herî zêde sê pileyî bê şikandina dehikê kara kêmkirinê dike. 5.1.16.15. Bi jimarên herî zêde sê pileyî bi şikandina dehikê kara kêmkirinê dike. 5.1.16.16. Di kara kêmkirinê ya bi jimarên heta 100î de kêmbûyîya nehatiye dayîn dibîne. 5.1.16.17. Di kara kêmkirinê ya bi jimarên heta 100î de kêmkera nehatiye dayîn dibîne.	5.1.16.22. Bi du jimarên herî zêde çar pileyî bê şikandina dehikê kara kêmkirinê dike. 5.1.16.23. Bi du jimarên herî zêde çar pileyî bi şikandina dehikê kara kêmkirinê dike. 5.1.16.24. Di kara kêmkirinê ya bi jimarên herî zêde çar pileyî de kêmbûyîya nehatiye dayîn dibîne. 5.1.16.25. Di kara kêmkirinê ya bi jimarên heta 100î de kêmkera nehatiye dayîn dibîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar		5.1.16.5. Bi jimarên heta 20î kara kêmkirinê dike. 5.1.16.6. Bi jimarên heta 20î bi hişê xwe kara kêmkirinê dike.	5.1.16.11. Encama kara kêmkirinê ya bi du jimarên heta 100î texmîn dike. 5.1.16.12. Texmîna xwe ya di encama kara kêmkirinê ya bi du jimarên heta 100î de bi encama karê re berhev dike. 5.1.16.13. Di nav 100î de du jimarên ku qatê 10î ne bi hişê xwe kêmbûyî dike.	5.1.16.18. Encama kara kêmkirinê ya bi jimarên sê pileyî texmîn dike. 5.1.16.19. Texmîna xwe ya di encama kara kêmkirinê ya bi jimarên sê pileyî de bi encama karê re berhev dike. 5.1.16.20. Ji jimareke du pileyî jimareke du pileyî ya qatê 10î bi hişê xwe kêmbûyî dike. 5.1.16.21. Ji jimareke sê pileyî ya qatê 100î jimareke du pileyî ya qatê 10î bi hişê xwe kêmbûyî dike.	5.1.16.26. Encama kara kêmkirinê ya bi jimarên herî zêde çar pileyî texmîn dike. 5.1.16.27. Texmîna xwe ya di encama kara kêmkirinê ya bi jimarên herî zêde çar pileyî de bi encama karê re berhev dike. 5.1.16.28. Ji jimareke sê pileyî jimareke du pileyî ya qatê 10î bi hişê xwe kêmbûyî dike. 5.1.16.29. Jimarên sê pileyî yên qatê 100î bi hişê xwe kêmbûyî dike.
Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.17. Pirsgirêkên ku kara kêmkirinê hewce dikin çareser	5.1.17.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-20 de karekî	5.1.17.3. Pirsgirêkên herî zêde du karî yên ku bi jimarên di navbera	5.1.17.5. Pirsgirêkên herî zêde sê karî yên ku bi jimarên di navbera	5.1.17.7. Pirsgirêkên herî zêde çar karî yên ku bi jimarên herî zêde çar

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	dike.	kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.1.17.2. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-20 de karekî kêmkirinê hewce dikin datîne.	0-100 de kara berhevkirin û kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.1.17.4. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên herî zêde du karî yên ku bi jimarên di navbera 0-100 de kara berhevkirin û kêmkirinê hewce dikin datîne.	0-1000 de kara berhevkirin û kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.1.17.6. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên herî zêde du karî yên ku bi jimarên di navbera 0-1000 de kara berhevkirin û kêmkirinê hewce dikin datîne.	pileyî kara berhevkirin û kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.1.17.8. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên herî zêde sê karî yên ku bi jimarên herî zêde çar pileyî kara berhevkirin û kêmkirinê hewce dikin datîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.18. Bi jimarên xwezayî kara lêkdanê dike.		5.1.18.1. Kara lêkdanê ya bi jimarên heta 20î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kara berhevkirinê ya dubare model dike. 5.1.18.2. Dibêje ku kara lêkdanê kara berhevkirinê ya dubare ye. 5.1.18.3. Kara lêkdanê ya bi tiştên/wêneyên tiştan tê nîşandan diguherîne jimarên. 5.1.18.4. Sembola kara lêkdanê (x) bi kar tîne. 5.1.18.5. Jimarên heta 10î bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10î re lêk dide. 5.1.18.6. Tabloya lêkdanê ya heta 5ê (5 tê de) çêdike.	5.1.18.7. Jimarên heta 10î bi 6, 7, 8, 9an re lêk dide. 5.1.18.8. Tabloya lêkdanê çêdike. 5.1.18.9. Jimarên heta 10î bi jimarên heta 10î re bê destik lêk dide. 5.1.18.10. Jimarên heta 100î bi jimarên heta 10î re bi destik lêk dide. 5.1.18.11. Jimareke du pileyî bi jimareke du pileyî re lêk dide. 5.1.18.12. Jimareke sê pileyî bi jimareke yek pileyî re lêk dide. 5.1.18.13. Bi jimarên 10 û 100î heta 1000î bi rêya kurt kara lêkdanê dike. 5.1.18.14. Dema di kara lêkdanê de yek ji lêkderan tê zêdekirin yan kêmkirin guherîna di encamê de dibêje.	5.1.18.15. Jimarên sê pileyî bi jimarên du pileyî re lêk dide. 5.1.18.16. Dibêje ku di kara lêkdanê ya bi sê jimarên xwezayî de guherîna cihê lêkderan encamê naguherîne. 5.1.18.17. Jimarên xwezayî yên herî zêde sê pileyî; bi jimarên ku herî zêde neh qatê 10, 100 û 1000î ne bi rêya kurt lêk dide. 5.1.18.18. Jimarên xwezayî yên herî zêde du pileyî bi 5, 25 û 50î re bi rêya kurt lêk dide. 5.1.18.19. Jimarên herî zêde sê pileyî bi 10, 100 û 1000î re bi hişê xwe lêk dide. 5.1.18.20. Lêkdana jimareke xwezayî ya herî zêde du pileyî bi jimareke xwezayî ya yek pileyî re texmîn dike. 5.1.18.21. Texmîna xwe ya di lêkdana jimareke xwezayî ya herî zêde du pileyî bi jimareke xwezayî ya yek pileyî re de bi encama karê re berhev dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.19. Pirsgirêkên bi lêkdanê ve girêdayî çareser dike.		5.1.19.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-100 de karekî lêkdanê hewce dikin çareser dike.	5.1.19.2. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-100 de du karan hewce dikin, ku yek ji wan kara lêkdanê ye, çareser dike. 5.1.19.3. Pirsgirêkên ku kara	5.1.19.4. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde sê pileyî herî zêde sê karan hewce dikin, ku yek ji wan kara lêkdanê ye, çareser dike. 5.1.19.5. Pirsgirêkên ku bi jimarên

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
				lêkdanê hewce dikin datîne.	herf zêde sê pileyî herf zêde du karan hewce dikin, ku yek ji wan kara lêkdanê ye, datîne.
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.20. Bi jimarên xwezayî kara parvekirinê dike.		5.1.20.1. Kara parvekirinê ya bi jimarên heta 20î bi komkirina/belavkirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike. 5.1.20.2. Kara parvekirinê ya bi jimarên heta 20î bi komkirina/belavkirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kara kêmkirinê ya li pey hev model dike. 5.1.20.3. Kara parvekirinê ya bê mayî ya bi tiştên/wêneyên tiştên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne jimaran. 5.1.20.4. Sembola kara parvekirinê (+) bi kar tîne.	5.1.20.6. Jimarên heta 100î li jimarên heta 10î bê mayî parve dike. 5.1.20.7. Jimarên heta 100î li jimarên heta 10î bi mayî parve dike. 5.1.20.8. Bi jimarên heta 100î jimareke xwezayî ya ku pileya yekikan sifir e li 10î bi rêya kurt parve dike.	5.1.20.9. Jimarên xwezayî yên sê pileyî li jimarên xwezayî yên herf zêde du pileyî parve dike. 5.1.20.10. Jimareke herf zêde çar pileyî, li jimareke yek pileyî parve dike. 5.1.20.11. Jimarên xwezayî yên herf zêde pênc pileyî yên ku sê pileyên wan ên dawî sifir in li 10, 100 û 1000î bi hişê xwe parve dike. 5.1.20.12. Encama karekî parvekirinê texmîn dike. 5.1.20.13. Texmîna xwe ya di encama karekî parvekirinê de bi encama karê re berhev dike.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			5.1.20.5. Rola 1ê di kara parvekirinê de dibêje.		5.1.20.14. Têkiliya di navbera lêkdan û parvekirinê de dibêje. 5.1.20.15. Di yekê ji du îfadeyên matematîkî yên ku di navbera wan de têkiliya wekhevîtiyê heye de nirxa nehatiye dayîn diyar dike û dibêje ku wekhevîtiya tê peyda kirin. 5.1.20.16. Karên ku divê bên kirin da ku du îfadeyên matematîkî yên ku di navbera wan de têkiliya wekhevîtiyê tine ye wekhev bibin rave dike.
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.21. Pîrsgirêkên ku kara parvekirinê hewce dikin çareser dike.		5.1.21.1. Bi bikaranîna jimarên di navbera 1-20 de li 2yê, 3ê, 4ê, herf zêde 5ê parve dike û pîrsgirêkên ku kara parvekirinê hewce dikin çareser dike.	5.1.21.2. Pîrsgirêkên ku bi jimarên heta 100î du karan hewce dikin, bi awayê ku yek ji wan parvekirin be, çareser dike. 5.1.21.3. Pîrsgirêkên ku bi jimarên heta 100î kara parvekirinê hewce dikin datîne.	5.1.21.4. Pîrsgirêkên ku bi jimarên herf zêde çar pileyî herf zêde sê karan hewce dikin, bi awayê ku yek ji wan parvekirin be, çareser dike. 5.1.21.5. Pîrsgirêkên ku bi jimarên herf zêde çar pileyî du karan hewce dikin, bi awayê ku yek ji wan parvekirin be, datîne.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.22. Bi girêdana modelên tam, nîv û çaryekê nîşandana kesrê bi kar tîne.	5.1.22.1. Tiştê/wênêya tiştê ku tam e nîşan dide. 5.1.22.2. Tiştê/wênêya tiştê ku nîv e nîşan dide. 5.1.22.3. Dibêje ku yek ji du perçeyên wekhev ên tamedê nîv e.	5.1.22.5. Tiştê/wênêya tiştê ku çaryek e nîşan dide. 5.1.22.6. Dibêje ku yek ji çar perçeyên wekhev ên tamedê çaryek e. 5.1.22.7. Dibêje ku yek ji du perçeyên wekhev ên nîvekê çaryek e.	5.1.22.10. Modelên tam, nîv û çaryekê bi awayê kesrê nîşan dide. 5.1.22.11. Kesra ku nîv, çaryek, tamê îfade dike dibêje. 5.1.22.12. Wateya perçe-tam a kesrê dibêje.	5.1.22.13. Kesrekê dixwîne.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		5.1.22.4. Tam û nîvê bi hev ve girê dide.	5.1.22.8. Çaryek û nîvê bi hev ve girê dide. 5.1.22.9. Dibêje ku tamedê ji nîvek û du çaryekan pêk tê.		
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.23. Kesrên yekeyî ji hev cuda dike.			5.1.23.1. Her yekê ji perçeyên wekhev ên tamedê bi awayê kesrê nîşan dide. 5.1.23.2. Dibêje ku her yek ji perçeyên wekhev ên tamedê kesra yekeyî ye. 5.1.23.3. Kesrên yekeyî yên kesrên ku binjimara wan 10, 100 e dibêje. 5.1.23.4. Bi qasî kesra yekeyî ya hatiye diyarkirin a pirrayiyekê model dike û dibêje.	5.1.23.5. Kesrên yekeyî li gorî tîkiliya mezinahî-biçûkahiye berhev dike. 5.1.23.6. Kesrên yekeyî li gorî tîkiliya mezinahî-biçûkahiye rêz dike.
	5.1.24. Kesra hevedudanî û kesra bi jimara temam ji hev cuda dike.			5.1.24.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binjimara wan mezintir e nîşan dide.	5.1.24.2. Kesra hêsan, hevedudanî û ya bi jimara temam model dike û dibêje.
	5.1.25. Bi qasî kesra hêsan a hatiye diyarkirin a pirrayiyekê ji hev cuda dike.			5.1.25.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binjimara wan biçûktir e model dike û dibêje.	5.15.25.2. Bi qasî kesra hêsan a hatiye diyarkirin a pirrayiyekê model dike û dibêje.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.1.26. Kesran berhev dike.			5.1.26.1. Kesreke hatiye dayîn li ser rêzika jimaran nîşan dide.	5.1.26.2. Herî zêde sê kesrên ku binjimarên wan wekhev in li gorî tîkiliya mezinahî-biçûkahiye berhev dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	5.1.27. Bi kesrên binjimarên wan wekhev karên berhevkerin û kêmkirinê dike.				5.1.27.1. Bi kesrên binjimarên wan wekhev kara berhevkerin û kêmkirinê dike. 5.1.27.2. Pirsgrêkên ku bi kesrên binjimarên wan wekhev kara berhevkerin û kêmkirinê hewce dikin çareser dike.
Beş 2. Geometrî	5.2.1. Şekl û cismên geometrîk ji hev cuda dike.	5.2.1.1. Şeklên geometrîk li gorî hejmara quncik û kêlekan dabeş dike û nav lê dike. 5.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, çarçik, dayîre û bazinê model dike. 5.2.1.3. Cismên hêsan ên di jiyana rojane de tên bikaranîn li gorî taybetmendiyên wan dabeş dike û bi şeklên geometrîk re girê dide.	5.2.1.4. Wekhevî û cudahiya sêgoşe, çargoşe, çarçik, dayîre û bazinê dibêje. 5.2.1.5. Cismên geometrîk li ser modelan ji hev cuda dike. 5.2.1.6. Navê cismê geometrîk ê tê nîşandan dibêje.	5.2.1.7. Rû, quncik û kevîyên cismên geometrîk dibêje. 5.2.1.8. Wekhevî û cudahiya kûb, prîzmaya çargoşeyî û prîzmaya çarçikî dibêje. 5.2.1.9. Bi bikaranîna cetwelê çargoşe, çarçik û sêgoşeyê dikişîne. 5.2.1.10. Li ser çargoşe û çarçikê diyagonalan nîşan dide. 5.2.1.11. Dibêje ku şekl li gorî hejmara kêlekên xwe navlêkirî ne.	5.2.1.12. Kêlek û quncikên sêgoşe, çargoşe û çarçikê navlêk dike. 5.2.1.13. Taybetmendiyên kêlekan ên çargoşe û çarçikê dibêje. 5.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiya kêlekên wan dabeş dike. 5.2.1.15. Kûba ku vebûna wê hatiye dayîn çêdike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.2.2. Têkiliya cihî îfade dike.	5.2.2.1. Têkiliya cihî (rewş, cih, alî) dibêje.	5.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û livînê zimanê matematîkî bi kar tîne. 5.2.2.3. Şeklên sîmetrîk ên li dora xwe ji hev cuda dike. 5.2.2.4. Bi awayê ku şekla sîmetrîk a hatiye dayîn bike du perçeyên wekhev rêzika sîmetrîyê dikişîne.	5.2.2.5. Li ser şeklên ku ji yekê zêdetir rêzikên sîmetrîyê hene rêzikên sîmetrîyê dikişîne. 5.2.2.6. Şekla sîmetrîk a ku perçeyek jê hatiye dayîn li gorî rêzika sîmetrîyê ya asoyî yan stûnî dikişîne û temam dike.	5.2.2.7. Li ser şeklên ku sîmetriya neynîkê ya wan hatiye dayîn rêzika sîmetrîyê dikişîne. 5.2.2.8. Sîmetriya şekla hatiye dayîn li gorî rêzikê dikişîne.
Beş 2. Geometrî	5.2.3. Şablonên geometrîk çêdike.	5.2.3.1. Şablona ku herî zêde sê hêmanên wê hene bi cism yan şeklên geometrîk çêdike. 5.2.3.2. Rêzika di şablonekê de ya ji şeklên geometrîk yan tiştên dişibin cismê geometrîk pêkhatî dibêje. 5.2.3.3. Hêmanên di şablonê de kêm hatine hiştin diyar dike û şablonê temam dike.	5.2.3.4. Hêmanên di şablonekê geometrîk a dubarebûyî de kêm hatine hiştin diyar dike û şablonê temam dike. 5.2.3.5. Bi bikaranîna têkiliya di şablonekê geometrîk de bi materyalên cuda şablonên nû yên bi heman têkiliyê çêdike.	5.2.3.6. Bi bikaranîna modelên şeklan li ser kaxeza xalî yan çargoşeyî desena bi şablonekî diyar dikişîne.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.2.4. Têgehên bingehîn ên di geometriyê de ji hev cuda dike.			5.2.4.1. Xalê bi sembolê nîşan dide û nav lê dike. 5.2.4.2. Rêzik, tîrêj û goşeyê dibêje. 5.2.4.3. Bi modelên xêzan perçeyên rêzikê yên bi rewşa stûnî û xwar çêdike.	5.2.4.4. Rûbera rast dibêje. 5.2.4.5. Goşeyê navlêk dike û bi semboleyan nîşan dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 2. Geometrî					5.2.4.6. Goşeyan bi amûrên pîvandina goşeyê yên standard dipîve û wek goşeya teng, rast, fireh û rêzikî diyar dike. 5.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên pîvandina goşeyê yên standard goşeya ku pîvana wê hatiye dayîn çêdike.
Beş 3. Pîvandin	5.3.1. Dirêjahiyê dipîve.	5.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berhev dike. 5.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 5.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvandinê ya guncaw a ne standard hildibijêre. 5.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvandinê ya guncaw a ne standard pîvandinê dike. 5.3.1.5. Pîrgirêkên ku yekeyên dirêjahiyê yên ne standard tê de tên bikaranîn çareser dike.	5.3.1.6. Bi perçeyên yekeya ne standard ên li du û çar parvekirî (mînak bi qelemekê, paşê bi nivê wê) pîvandinên dubare dike. 5.3.1.7. Yekeyên pîvandina dirêjahiyê yên standard dibêje. 5.3.1.8. Cihên bikaranîna yekeyên pîvandina dirêjahiyê yên standard dibêje. 5.3.1.9. Bi yekeyên pîvandina dirêjahiyê yên standard pîvandinê dike û encama wê dibêje. 5.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekeyên pîvandinê yên standard texmîn dike. 5.3.1.11. Dirêjahiya texmîn kiriye bi encama pîvandinê re berhev dike. 5.3.1.12. Bi yekeyên pîvandina dirêjahiyê yên standard yan ne standard modelên dirêjahiyê çêdike.	5.3.1.14. Ji bo metreke, niv metreyê, 10 cm û 5 cm pîvandineke ne standard çêdike. 5.3.1.15. Bi bikaranîna amûrên pîvandinê yên ne standard ên ji bo metreke, niv metreyê, 10 cm û 5 cm çekirine pîvandinê dike. 5.3.1.16. Yekeyên pîvandina dirêjahiyê yên standard bi hev ve girê dide û bi cureyê hev dinivîse. 5.3.1.17. Pîrgirêkên ku bi metre û santîmetreya ji yekeyên pîvandinê yên standard ve girêdayî ne û herî zêde du karan hewce dikin çareser dike.	5.3.1.18. Dibêje ku yekeya herî biçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard mîlîmetre ye. 5.3.1.19. Cihên bikaranîna mîlîmetreyê ya yekeya herî biçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard dibêje. 5.3.1.20. Yekeyên pîvandina dirêjahiyê yên standard bi hev ve girê dide. 5.3.1.21. Ji bo dirêjahiyên ku rasterast dikare bipîve li gorî yekeye guncaw texmînan dike. 5.3.1.22. Pîrgirêkên ku yekeyên pîvandinê yên standard tê de tên bikaranîn çareser dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			5.3.1.13. Pirsgirêkên ku yekeyên dirêjahiyê yên standard tê de tên bikaranîn çareser dike.		
Beş 3. Pîvandî	5.3.2. Dirêjahiyên derdorê dipîve.			5.3.2.1. Derdorên tiştan nîşan dide. 5.3.2.2. Dirêjahiya derdora şeklan bi alikariya yekeyên ne standard û standard dipîve. 5.3.2.3. Dirêjahiya derdora şeklan hesab dike. 5.3.2.4. Pirsgirêkên bi dirêjahiya derdora şeklan ve girêdayî çareser dike.	5.3.2.5. Dirêjahiya derdora çargoşe û çarçikê bi dirêjahiya kêlekan re girê dide. 5.3.2.6. Şeklên geometrîk ên cuda yên bi heman dirêjahiya derdorê çêdike. 5.3.2.7. Pirsgirêkên bi hesabkirina dirêjahiya derdora şeklan ve girêdayî çareser dike. 5.3.2.8. Pirsgirêkên bi hesabkirina dirêjahiya derdora şeklan ve girêdayî datîne.
	5.3.3. Dirêjahiyên rûerdê dipîve.			5.3.3.1. Rûerdê şeklan bi materyalên guncaw ên ne standard bi nixumandinê dipîve. 5.3.3.2. Rûerdê diyar bi yekeyên pîvandina rûerd ên ne standard texmîn dike.	5.3.3.3. Dibêje ku rûerdê şeklan hejmara çargoşeyên yekeyî yên wî rûerdî dinixumînin e. 5.3.3.4. Rûerdê çargoşe û çarçikê bi karên berhevkerin û lêkdanê re girê dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	5.3.4. Têgehên bi pere ve girêdayî ji hev cuda dike.	5.3.4.1. Pereyên bi nîrxê 1, 5, 10, 25, 50 qurûş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike.	5.3.4.2. Qurûş û lîreyê bi hev ve girê dide. 5.3.4.3. Pereyên bi mîqdarên cuda yên ku nîrxê wan ji 100 lîreyan derbas nake ji aliyê mezinahî-biçûkahiye ve berhev dike. 5.3.4.4. Pirsgirêkên bi pereyan ve girêdayî çareser dike.	5.3.4.5. Qurûş û lîreyê bi hev ve girê dide. 5.3.4.6. Pirsgirêkên bi pereyan ve girêdayî çareser dike. 5.3.4.7. Pirsgirêkên bi pereyan ve girêdayî datîne.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvandî	5.3.5. Têgehên bi dem ve girêdayî ji hev cuda dike.	5.3.5.1. Saetên tam dixwîne. 5.3.5.2. Nîv saetan dixwîne. 5.3.5.3. Li ser salnameyê roj, hefte û mehê diyar dike. 5.3.5.4. Bûyer û rewşên diyar wek referans digire û rêzkerinên demî dike.	5.3.5.5. Çaryek saetan dixwîne. 5.3.5.6. Yekeyên pîvandina demê bi hev ve girê dide. 5.3.5.7. Pirsgirêkên bi yekeyên pîvandina demê ve girêdayî çareser dike.	5.3.5.8. Demê bi deqe û saetê dibêje. 5.3.5.9. Yekeyên pîvandina demê bi hev ve girê dide. 5.3.5.10. Maweyên çêbûna bûyeran berhev dike. 5.3.5.11. Pirsgirêkên ku yekeyên	5.3.5.12. Yekeyên pîvandina demê bi hev ve girê dide. 5.3.5.13. Pirsgirêkên ku yekeyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn çareser dike. 5.3.5.14. Pirsgirêkên ku yekeyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
				pîvandina demê tê de tîn bikaranîn çareser dike.	datîne.
	5.3.6. Têgehên bi kêşanê ve girêdayî ji hev cuda dike.	5.3.6.1. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve berhev dike. 5.3.6.2. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve rêz dike.	5.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standard bi kilogramê dikêşe û berhev dike. 5.3.6.4. Pirsgirêkên bi yekeya pîvandina giraniyê ve girêdayî çareser dike.	5.3.6.5. Tiştan bi gram/ kilogramê dipîve. 5.3.6.6. Giraniya tiştêkî texmîn dike. 5.3.6.7. Bi pîvandinê rastiya giraniya texmîn kiriye kontrol dike. 5.3.6.8. Pirsgirêkên bi kilogram/ gramê ve girêdayî çareser dike.	5.3.6.9. Nîv û çarîyek kilogramê bi gramê îfade dike. 5.3.6.10. Dema giraniyê dipîve kilogram û gramê bi hev re bi kar tîne. 5.3.6.11. Cihên ku ton û mîlîgram tê de tîn bikaranîn dibêje.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvandin					5.3.6.12. Yekeyên ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgramê bi hev ve girê dide. 5.3.6.13. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgramê li hev diguherîne. 5.3.6.14. Pirsgirêkên bi ton, kilogram, gram û mîlîgramê ve girêdayî çareser dike. 5.3.6.15. Pirsgirêkên bi ton, kilogram, gram û mîlîgramê ve girêdayî datîne.
	5.3.7. Şilavan dipîve.	5.3.7.1. Bi bikaranîna yekeyên ne standard şilavan dipîve. 5.3.7.2. Mîqdara şilava di herî kêrî sê firaqên wekhev de berhev dike. 5.3.7.3. Mîqdara şilava di herî kêrî sê firaqên wekhev de rêz dike.	5.3.7.4. Bi bikaranîna yekeyên pîvandina şilavê yê ne standard mîqdara şilavan dipîve û berhev dike. 5.3.7.5. Pirsgirêkên bi yekeyên pîvandina şilavê yê ne standard ve girêdayî çareser dike.	5.3.7.6. Bi ravekirina pêwîstiya amûr û yekeyên pîvandina şilavê yê standard bi yekeyên lître yan nîv lître yê pîvandinan dike. 5.3.7.7. Mîqdara şilava di firaqekê de bi yekeyên lître û nîv lître yê texmîn dike. 5.3.7.8. Bi pîvandinê rastiya mîqdara şilava texmîn kiriye kontrol dike. 5.3.7.9. Pirsgirêkên bi lître yê ve girêdayî çareser dike.	5.3.7.10. Warên bikaranîna mîlîlître yê dibêje. 5.3.7.11. Lître û mîlîlître yê bi hev ve girê dide û li hev diguherîne. 5.3.7.12. Ji bo diyarkirina mîqdara lître û mîlîlître yê bi hev re bi kar tîne. 5.3.7.13. Mîqdara şilava di firaqekê de bi yekeyên lître/ mîlîlître yê texmîn dike. 5.3.7.14. Mîqdara şilava texmîn kiriye bi pîvandinê kontrol dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvandin					5.3.7.15. Pirsgirêkên bi lître û mîlîlître yê ve girêdayî çareser dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
					5.3.7.16. Pirsgirêkên bi lître û mîlîlître yê ve girêdayî datîne.
	5.4.1. Bi vekolîna tablo û graffîkên hêsan şîrove û texmînan dike.	5.4.1.1. Tabloyên hêsan ên bi bikaranîna sembol, reqeman hatine çêkirin dixwîne. 5.4.1.2. Tabloyên hêsan ên herî zêde du komên daneyan hene dixwîne.	5.4.1.3. Bersiva pirsên li ser tabloyên hêsan ên herî zêde du komên daneyan hene yên xwe çêkirine tî pirsîn dide.	5.4.1.4. Bi ravekirina agahiyên di graffîka şêkl û tiştan de tî nîşandan ji graffîkê bo çetele/tabloya frekansê veguhertinan dike. 5.4.1.5. Tabloyên hêsan ên herî zêde sê komên daneyan hene dixwîne.	5.4.1.6. Bi vekolîna graffîka stûnî şîrove û texmînan dike.
Beş 4. Pêvajokirina Daneyan	5.4.2. Çetele, tabloya frekansê, graffîka tişt, şêkl û stûnî çêdike.	5.4.2.1. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna sembolan tije dike. 5.4.2.2. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna reqeman tije dike.	5.4.2.3. Li ser pirsgirêkek yan mijarekê bi pirsîna pirsan dane berhev dike, dabeş dike, wek şemaya darê, çetele yan tabloya frekansê rêk dixê. 5.4.2.4. Bersiva pirsên li ser şemaya darê, çetele, tabloya frekansê ya herî zêde du komên daneyan hene ya xwe çêkiriye tî pirsîn dide.		5.4.2.7. Li ser pirsgirêkek yan mijarekê bi pirsîna pirsan graffîka stûnî ya li gorî daneyên berhev kiriye çêdike. 5.4.2.8. Ji bo pêşkêşkirina daneya bi dest xistiye nîşandanê cuda bi kar tîne. 5.4.2.9. Li gorî graffîka stûnî, tablo û graffîkên din texmînan dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			5.4.2.5. Li ser pirsgirêkek yan mijarekê bi pirsîna pirsan dane berhev dike, dabeş dike, graffîka tişt û şeklan çêdike. 5.4.2.6. Bersiva pirsên li ser graffîka tişt û şeklan a herî zêde du komên daneyan hene ya xwe çêkiriye tî pirsîn dide.		

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 4. Pêvajokirina Daneyan	5.4.3. Bi bikaranîna agahiyên bi graffîka stûnî, tablo û graffîkên din tî nîşandan pirsgirêkên bi jiyana rojane ve girêdayî çareser dike.			5.4.3.1. Bi bikaranîna graffîkên hatine dayîn pirsgirêkên ku kara berhevkirin/kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.4.3.2. Bi bikaranîna agahiyên di pirsgirêkê de hatine dayîn graffîkê çêdike. 5.4.3.3. Bi bikaranîna graffîkên	5.4.3.5. Graffîka stûnî, tablo û graffîkên din di çareserkirina pirsgirêkan de bi kar tîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
				çêkirine pîrsgîrêkên ku kara berhevkirin/kêmkirinê hewce dikin çareser dike. 5.4.3.4. Bi alîkariya grafîkan pîrsgîrêkên ku karên berhevkirin/kêmkirinê hewce dikin çareser dike.	

6. Navê Modulê	TEVGERA SERBIXWE
6. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku ji kesên bi kêmasiya dîtinê re şîyanên hestî yên di berêkirinê de, şîyanên berêkirinê, şîyanên tevgerê û şîyanên şopandina rota bîn qezenckirin.
6. Beşên Modulê	Şîyanên Hestî di Berêkirinê de, Şîyanên Berêkirinê, Şîyanên Tevgerê, Şopandina Rota Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

- Şîyanên tevgera serbixwe ji du beşan pêk tên: şîyanên berêkirinê û şîyanên tevgerê. Di vê modulê de bi vê armancê 4 beş hatine amadekirin: Şîyanên Hestî di Berêkirinê de, Şîyanên Berêkirinê, Şîyanên Tevgerê û Şopandina Rota. Şîyanên berêkirinê ne di rewşa şertê pêşîn a şîyanên tevgerê de ne. Loma dema bi kesekî re şîyanên berêkirinê tên xebitandin di heman demê de şîyanên tevgera serbixwe jî dikarin bîn xebitandin. Hînkirina şopandina rota bikaranîna bi hev re ya şîyanên berêkirinê û tevgerê hewce dike. Dema kesek dest bi pêkanîna armancên ji şîyanên berêkirinê û tevgera serbixwe dike, guhastina bo hînkirina şopandina rota guncaw e. Heke kes bikaribe têgehên tiştan ên di qada ku wê tê de tevbigere navlêk bike û bikaribe zivîrînên ber bi rast-çepê û şîyanên tevgera serbixwe yên bingeîn serbixwe pêk bîne, tê guhastin bo hînkirina rota. Armancên di Beş 3yê de cih digirin ne tenê ji bo kesên bi korbûna tam, li gorî pêdiviyên wan ji bo kesên kêmdîtin jî dikarin wek armanc bîn hilbijartin. Kesên kêmdîtin dikarin teknîkên xweparastinê yên di tevgerkirina di derdorê de, şîyanên bastonê û şîyanên tevgerê yên din wek piştigirîya şîyanên dîtinê bi kar bînin. Di hin rewşan de ji bo kesên ku ji dîtinê şevê sîd wernagirin jî hînkirina van şîyanan pêwîst e.
- Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de	6.1.1. Şiyana bihîstinê bi kar tîne.	6.1.1.1. Bi şopandina dengî rê dibîne. 6.1.1.2. Têgihîştina tiştan bi kar tîne. 6.1.1.3. Siyên dangan diyar dike. 6.1.1.4. Têgihîştina vegera dengî bi kar tîne.	Ji bo tevgera armanckirî 6.1.1.2. divê xebatên ku kes pêşî di rewşa sabit de, paşê di rewşa tevgerê de dangan diyar bike bîn kirin. Ji bo hînkirina tevgera armanckirî 6.1.1.3.ê divê cih bê dayîn hevrehên xebatên mînak ên li jêr. Mînak dikare ji kesî bê xwestin ku guhdariya dengê pêlîstokeke bideng a di qutîyeke girtî de hatiye danîn bike û cihê wê bibîne. Mînak dikare bê xwestin ku guhdariya dengê kesê li paş deriyekî girtî diaxive bike û cihê wî bibîne. Paşê li derveyî avahiyê li kêleka kamyona parkkirî tê rawestandî û tê nîşandan ka kamyon çawa nahêle dengên tirimbêlan bigihîjin wî. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.1.4. divê pêşî di cihên hundir de, paşê di cihên derve de xebat bîn kirin.
Beş 6.1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de	6.1.2. Handekerên taktîl ji hev cuda dike.	6.1.2.1. Materyalên tiştan ji hev cuda dike. 6.1.2.2. Materyalê tiştan dibêje.	Di hînkirina armanca 6.1.2.yê de tê xwestin ku materyalên tiştên wek kursî, derî, satila çopê yên bi awayekî xwezayî di derdorê de hene ji hev cuda bike û bibêje ku ew çi ne. Divê materyal wek cam, dar, metal, qumaş hwd. cur bi cur bin.
Beş 6.1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de	6.1.3. Handekerên dîtinê ji hev cuda dike.	6.1.3.1. Têgehên derdorî û mîmarî yên nav avahiyê dibêje. 6.1.3.2. Cihê deriyan, cihê quncikan, pozîsyona pencereyan diyar dike. 6.1.3.3. Firehiya derenceyê diyar dike. 6.1.3.4. Di derenceyê de cihên asansor û deriyên vekirî diyar dike. 6.1.3.5. Bilindahiya banî texmîn dike. 6.1.3.6. Astengiyên di asta serî de tesbît dike. 6.1.3.7. Çavkaniyên ronahiyê tesbît dike. 6.1.3.8. Diyar dike ku pencere vekirî/girtî ne. 6.1.3.9. Tiştan (rêz, texte hwd.) li gorî rengê wan ji hev cuda dike. 6.1.3.10. Cihên tiştan diyar dike. 6.1.3.11. Ji deriyên zivirîner ên otomatîk dikeve-derdikeve. 6.1.3.12. Peyarê û caddeyê diyar dike û her duyan ji hev cuda dike. 6.1.3.13. Astengiyên li ser peyarê diyar dike. 6.1.3.14. Firehiya/kûrahiya peyarê rast texmîn dike. 6.1.3.15. Cihê ku cadde jê dest pê dike diyar dike. 6.1.3.16. Riya yek alî-du alî diyar dike.	Divê armanca 6.1.3. bi kesên kêmdîtin re bi bikaranîna şiyana dîtinê bê xebitandin. Dema pêwîst be divê bi hestên din bê piştigirîkirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.3.1. divê têgehên derdorî û mîmarî yên wek quncik, derence, petêka kalorîferê, pencere, derî hwd. bîn xebitandin.
Beş 6.1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de	6.1.4. Handekerên li ser bîhnkirinê ji hev cuda dike.	6.1.4.1. Bîhnên ku wek hev in dibêje. 6.1.4.2. Bîhnên ku cuda ne ji hev cuda dike. 6.1.4.3. Hebûna/tiştê ku bîhn aidî wê ye dibêje.	Divê bi mînakên wek baharatên di nav tûrikan de hatine danîn dest pê bike û ber bi bîhnên ku dema tevdigere di nav derdorê de rastî wan tê fireh bibe û bê xebitandin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de	6.1.5. Handekerên kînestetîk ji hev cuda dike.	6.1.5.1. Rûyên erdê yên diguherin ji hev cuda dike. 6.1.5.2. Rûyên erdê yên diguherin dibêje.	Di hînkirina armanca 6.1.5.ê de tê xwestin ku di derdorê de bi awayekî xwezayî rûyên erdê ji hev cuda bike û bibêje ku ew çi ne. Divê erdên tîn xebitandin wek cam, parke, beton, mermer, ax hwd. cur bi cur bin.
Beş 6.1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de	6.1.6. Handekerên derdorî ji hev cuda dike.	6.1.6.1. Têgehên derdorî û mîmarî yên nav avahiyê dibêje. 6.1.6.2. Cihê deriyan, cihê quncikan, pozîsyona pencereyan diyar dike. 6.1.6.3. Firehiya derenceyê diyar dike. 6.1.6.4. Di derenceyê de cihên asansor û deriyên vekirî diyar dike. 6.1.6.5. Bilindahiya banî texmîn dike. 6.1.6.6. Diyar dike ku pencere vekirî/girtî ne. 6.1.6.7. Cihên tiştan diyar dike. 6.1.6.8. Peyarê û caddeyê diyar dike û her duyan ji hev cuda dike. 6.1.6.9. Astengiyên li ser peyarê diyar dike. 6.1.6.10. Firehiya/kûrahiya peyarê rast texmîn dike. 6.1.6.11. Cihê ku cadde jê dest pê dike diyar dike. 6.1.6.12. Riya yek alî-du alî diyar dike.	Ji bo armanca 6.1.6. divê bi kesên kor re bi bikaranîna têgihîştinên bihîstinî û taktîl bê xebitandin. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.6.1. divê têgehên derdorî û mîmarî yên wek quncik, derence, petêka kalorîferê, pencere, derî hwd. bîn xebitandin.
Beş 6.1. Şiyanên Hestî di Berêkirinê de	6.2.1. Şopeyan bi kar tîne.	6.2.1.1. Dema tevdiqere handekerên dîtinî yên li dora xwe bi kar tîne. 6.2.1.2. Dema tevdiqere handekerên taktîl ên li dora xwe bi kar tîne. 6.2.1.3. Dema tevdiqere handekerên bihîstinî yên li dora xwe bi kar tîne. 6.2.1.4. Dema tevdiqere handekerên bîhnê yên li dora xwe bi kar tîne. 6.2.1.5. Dema tevdiqere handekerên kînestetîk ên li dora xwe bi kar tîne. 6.2.1.6. Şopeya/şopeyên ku divê ji bo gihîştina armanca xwe bi kar bîne hildibijêre. 6.2.1.7. Ber bi şopeyê/şopeyan ve dizivire û ber bi armanca xwe dimeşe.	Divê handekerên dîtinî yên di tevgera armanckirî 6.2.1.1.ê de wek tîroja rojê ya dikeve odeyê, ji hev cudakirina tiştan li gorî rengê wan, tiştên li dora wî hwd. bîn hesibandin. Divê ev tevgera armanckirî bi kesên kêmdîtin re bê xebitandin. Divê handekerên taktîl ên di tevgera armanckirî 6.2.1.2.yê de wek satila çopê, sehpa, kursî hwd. bîn hesibandin. Divê handekerên bihîstinî yên di tevgera armanckirî 6.2.1.3.ê de wek dengê derenceya meşîner, dengê klavyeya ji odeya sekreterê tê, dengê qasaya nivîskî hwd. bîn hesibandin. Divê handekerên bîhnê yên di tevgera armanckirî 6.2.1.4.ê de wek bîhna xwarinê, bîhna deterjanê hwd. bîn hesibandin. Divê handekerên kînestetîk ên di tevgera armanckirî 6.2.1.5.ê de wek erdê giyyayî, erdê axî, ba, herika hewayê, bilindahiya peyarê, hwd. bîn hesibandin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.2. Şiyanên Berêkirinê	6.2.2. Nîşanan bi kar tîne.	6.2.2.1. Şopeyên ku berê hebûn diguherîne nîşanan. 6.2.2.2. Di hawîrdorên hundirê avahiyê/derveyî avahiyê de di rotayên cuda de bi bikaranîna nîşanan digihîje armanca xwe.	Di tevgera armanckirî 6.2.2.1.ê de şopeyên ku bi awayekî sabit hene tesbît dike û paşê ji bo gihîştina armanca xwe dikare şopeyan wek nîşan bi kar bîne. Mînak dikare şopeyên deng û bîhna ji kantînê tîn paşê bi armanca gihîştina armanca xwe wek nîşan bi kar bîne.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.2. Şiyanên Berêkirinê	6.2.3. Pergalên hejmarkirinê yên hundir/derveyî avahiyê bi kar tîne.	6.2.3.1. Bi bikaranîna pergala hejmarkirinê di nav avahiyê de diçe armanca xwe. 6.2.3.2. Bi bikaranîna pergala hejmarkirinê li derveyî avahiyê diçe armanca xwe.	Divê armanca 6.2.3. pêşî li ser krokiya bi awayê taktîl yan dîtinî hatiye amadekirin, paşê di hawîrdora rastîn de bê xebitandin. Ji bo armanca 6.2.3. divê kroki ji aliyê mamoste ve li gorî hawîrdoreke ku bi rastî heye bîn amadekirin.
Beş 6.2. Şiyanên Berêkirinê	6.2.4. Şiyanên pîvandîna bi kar tîne.	6.2.4.1. Dema ber bi armanca hatiye diyarkirin ve dizivire biryara yekeya pîvandîna ya ku wê bi kar bîne dide. 6.2.4.2. Dema ber bi armanca hatiye diyarkirin ve dizivire şiyane pîvandîna bi kar tîne. 6.2.4.3. Di vekolîna tiştan de şiyane pîvandîna bi bastonê bi kar tîne.	Divê tevgerên armanckirî 6.2.4.1. û 6.2.4.2. bi kesên ku di darsa matematîkê de pîvandîna bi pîvanên dirêjahiyê yên xwezayî fêr bûne re bîn xebitandin. Di tevgerên armanckirî 6.2.4.1. û 6.2.4.2. yê de divê wek jimartina bi gavan, jimartina bi lingan, jimartina tişt-derî bîn hesibandin. Divê tevgera armanckirî 6.2.4.3., berî tevgera armanckirî 6.3.3.6. "Bi bastonê tiştan vedikole." a di armanca 6.3.3.ê de cih digire bê hînkirin.
Beş 6.2. Şiyanên Berêkirinê	6.3.1. Şiyanên lêgerînê bi kar tîne.	6.3.1.1. Tiştî bi rêbaza lêgerîna dorhêlî dibîne. 6.3.1.2. Tiştî bi rêbaza lêgerîna paralel dibîne. 6.3.1.3. Tiştî bi rêbaza lêgerîna torî dibîne. 6.3.1.4. Bi lêgerîna derdorî cihê tiştan li gorî aliyê saetê dibêje. 6.3.1.5. Lêgerîna zîgzag dike.	Divê tevgerên armanckirî 6.3.1.3., 6.3.1.4. û 6.3.1.5. bi kesên ku dikarin di lêgerînê nav cihan de teknîkên xweparastinê yên bi milê nizm-bilind, şiyane bastonê, şiyane şopandîna dîwêr bi destan pêk bînin re bîn xebitandin. Hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 6.3.1.ê de cih digirin dikare di hawîrdorên wek ser maseyê, erdê, dîwar, nav odeyê hwd. de bê xebitandin. Tevgerên armanckirî 6.3.1.1. û 6.3.1.2. rêbazên lêgerîna bi destan a li ser erdê ne. Tevgerên armanckirî 6.3.1.4. û 6.3.1.5. rêbazên lêgerînê ne ku di nav cihî de bi şiyane tevgerê re bi meşînê tîn bikaranîn. Di tevgera armanckirî 6.3.1.3.ê de hem wek rêbaza lêgerîna bi destan hem jî wek rêbaza lêgerîna nav cihî tê bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Şiyanên Teverê	6.3.2. Bi şopandîna dîwêr (tiştan) a bi destan dimeşe.	6.3.2.1. Li ser rûyên qerimî bi şopandîna dîwêr (tiştan) a bi destan dimeşe. 6.3.2.2. Li ser rûyên bêqerim (rast) bi şopandîna dîwêr (tiştan) a bi destan dimeşe. 6.3.2.3. Bi şopandîna rêzê dimeşe.	Tevgera armanckirî 6.3.2.3. şopandîna tiştên wek kursî, maseya rêzkirî hwd. dihevinê.
Beş 6.3. Şiyanên Teverê	6.3.3. Bi bikaranîna teknîkên xweparastinê dimeşe.	6.3.3.1. Bi bikaranîna teknîka xweparastinê ya bi milê bilind dimeşe. 6.3.3.2. Bi bikaranîna teknîka xweparastinê ya bi milê nizm dimeşe.	Tevgera armanckirî 6.3.3.1. bi şiyane bastonê û şiyane şopandîna dîwêr a bi destan re jî dikare bê bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Şiyanên Tevgerê	6.3.4. Şiyanên bastonê bi kar tîne.	6.3.4.1. Bi teknîka bastona xaçepirsî bi şopandina dîwêr/kêlekê dimeşe. 6.3.4.2. Bi teknîka bastona hejîner dimeşe. 6.3.4.3. Bi bastonê ji derenceyan dadikeve. 6.3.4.4. Bi bastonê derenceyan hildikişe. 6.3.4.5. Bi bastonê tiştan vedikole. 6.3.4.6. Bi bastonê ji derî derbas dibe. 6.3.4.7. Bi rêber re bastonê bi kar tîne. 6.3.4.8. Bi bastonê derenceya meşîner bi kar tîne. 6.3.4.9. Bi bastonê asansorê bi kar tîne. 6.3.4.10. Bi bastonê ji deriyê zivirîner derbas dibe. 6.3.4.11. Di trafikê de bi bastonê ji aliyekî bo aliyê din derbas dibe.	Divê şiyânên bastonê yên di armanca 6.3.4.ê de cih digirin bi kesên ku di şiyana meşînê de herikbarî heye, dikarin bi tiştêkî di destê xwe de bimeşin re bên xebitandin. Divê ji temenê herî zû yê pêkan ve hînkirina şiyânên bastonê bê xebitandin. Di armanca 6.3.4.ê de divê bastona li gorî bejna kesî bê hîlbijartin. Ji bo kesên ku nû şiyânên bastonê fêr dibin divê bastona bi serê gogî bê bikaranîn.
Beş 6.3. Şiyanên Tevgerê	6.3.5. Bi rêber re tevdigere.	6.3.5.1. Bi rêber re dimeşe. 6.3.5.2. Girtina şaş a rêber rast dike. 6.3.5.3. Bi rêber re alî diguherîne. 6.3.5.4. Bi rêber re ji cihê teng derbas dibe. 6.3.5.5. Bi rêber re derenceyan hildikişe/ dadikeve. 6.3.5.6. Bi rêber re li ser kursî/kanepiyê rûdine. 6.3.5.7. Bi rêber re ji derî dikeve/ derdikeve.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.4. Şopandina Rota	6.4.1. Di rotayên nav avahiyê û derveyî wê de bi awayekî ewle armanca xwe dibîne.	6.4.1.1. Di hawîrdorên hundirê avahiyê de armanca xwe dibîne. 6.4.1.2. Di hawîrdorên derveyî avahiyê de armanca xwe dibîne.	Di tevgera armanckirî 6.4.1.1.ê de divê hawîrdorên hundirê avahiyê wek tuwalet, kantîn, xewxane, çûyîna ji deriyê dibistanê bo polê, çûyîna ji polê bo polên cuda yên dibistanê hwd. bên hesibandin. Di tevgera armanckirî 6.4.1.2.yê de divê hawîrdorên derveyî avahiyê wek bexçe, parka lîstikê, market, çûyîna ji dibistanê bo malê hwd. bên hesibandin.

7. Navê Modulê	ŞIYANÊN XWELÊGERÎNÊ
7. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê şiyane xwelêgerîne bi awayekî serbixwe pêk bînin.
7. Beşên Modulê	Şiyane Lênêrîna Kesane û Paqijiyê, Kontrola Tuwaletê û Şiyane Tuwaletê, Şiyane Lixwekirin û Jixwekirinê, Şiyane Xwarin û Vexwarinê Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

- Dema analîza şiyane tê kirin divê gavên ku kes şiyane lênêrîna kesane û paqijiyê li gorî çarçoveyê û bi pircariya guncaw nîşan bidin jî bên çekirin.
- Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Şiyanên Lênêrîna Kesane û Paqijiyê	7.1.1. Şiyanên lînêrîna kesane û paqijiyê pêk tîne.	7.1.1.1. Destên xwe dişo. 7.1.1.2. Rûyê xwe dişo. 7.1.1.3. Lingên xwe dişo. 7.1.1.4. Diranên xwe firçe dike. 7.1.1.5. Poza xwe paqij dike. 7.1.1.6. Porê xwe şeh dike. 7.1.1.7. Porê xwe dişo. 7.1.1.8. Serşokê dike. 7.1.1.9. Neynûkên destan jê dike. 7.1.1.10. Neynûkên lingan jê dike. 7.1.1.11. Rîhê xwe kur dike. 7.1.1.12. Pêdê diguherîne. 7.1.1.13. Bîhnbir/parfûmê bi kar tîne. 7.1.1.14. Mûyên laşê xwe paqij dike.	Ji bo xebitandina armanca 7.1.1.ê divê kes xwedî wê hişmendiye be ku wê armancê pêk bîne. Mînak divê hişmend be ku piştî xwarîna xwarinê divê diranên xwe firçe bike. Di hînkirina tevgerên armanckirî yên di vê armancê de cih digirin de divê bal bê kişandin ku di hawîrdorên rastîn de bê xebitandin. Di qezenckirina tevgerên armanckirî 7.1.1.8., 7.1.1.12. û 7.1.1.14.ê de divê mahremiyeta kesî li ber çavan bê girtin û li ser maketê yan di hawîrdorên şibandî de bê xebitandin
Beş 7.1. Şiyanên Lênêrîna Kesane û Paqijiyê	7.2.1. Kontrola tuwaletê peyda dike.	7.2.1.1. Bi hereket-mîmîk, tevgerên fîzîkî îfade dike ku tuwaleta wî hatiye. 7.2.1.2. Dibêje ku tuwaleta wî hatiye.	Berî destpêkirina perwerdeya tuwaletê ya ku tê armanckirin di Beş 7.2.yê de bê qezenckirin divê bi malbatê re hevkarî bê kirin û qeyda ziwabûna roj û şeva kesî bê girtin. Divê ev qeyd li ber çavan bên girtin û bê nîrxandin ka kes ji bo perwerdeya tuwaletê amade ye yan na. Herwiha ji bo tevgerên armanckirî yên di armancên Beş 7.2.yê de cih digirin divê rewşa

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.2. Kontrola Tuwaletê û Şiyanên Tuwaletê	7.2.2. Şiyana tuwaletê pêk tîne.	7.2.2.1. Bi navbeynkariya mezinêkî tuwaleta xwe dike. 7.2.2.2. Tuwaleta xwe dike. 7.2.2.3. Piştî tuwaletê paqijiya laşê xwe dike. 7.2.2.4. Piştî tuwaletê paqijiya tuwaletê dike.	tenduristî û pêşketina masûlkeyan a kesî li ber çavan bê girtin û biryar bê dayîn ka ev armanc wê bên xebitandin yan na. Ji bo kesên ku di perwerdeya tuwaletê ya kevneşopî de performansê tê xwestin nîşan nadin perwerdeya tuwaletê ya berbelavkirî jî dikare bê bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Şiyanên Lixwekirin û Jixwekirinê	7.3.1. Cilên xwe ji xwe dike.	7.3.1.1. Goreyên xwe ji xwe dike. 7.3.1.2. Pantorê xwe ji xwe dike. 7.3.1.3. Kazaxê xwe ji xwe dike. 7.3.1.4. Tîşortê xwe ji xwe dike. 7.3.1.5. Delingê xwe ji xwe dike. 7.3.1.6. Hirkeya xwe ji xwe dike. 7.3.1.7. Çakêtê xwe ji xwe dike. 7.3.1.8. Yelekê xwe ji xwe dike. 7.3.1.9. Suweterê xwe ji xwe dike. 7.3.1.10. Montê/paltoyê/kabanê xwe ji xwe dike. 7.3.1.11. Solê/botê/çizmeya xwe ji xwe dike. 7.3.1.12. Şapika xwe ji xwe dike. 7.3.1.13. Lepikê xwe ji xwe dike. 7.3.1.14. Şalikê xwe ji xwe dike.	Dema tevgerên armanckirî yên di armanca 7.3.1.ê de cih digirin tên xebitandin, bi taybetî dema şiyanên jixwekirin û lixwekirina pantor tên xebitandin divê bi pantora lastîkî dest bi hînkirinê bê kirin û paşê bi pantora bi fermuar û bişkok bê xebitandin. Herwiha ji ber ku analîzên şiyana jixwekirin û lixwekirina mont, palto û kabanê taybetmendiyan nêzik hev nîşan didin, wek tevgera armanckirî bi hev re hatine hilanîn. Divê pêvajoya hînkirinê li gorî cilê ku kes bi kar tîne bê plansazkirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 7.3.1.ê de cih digirin de divê mahremiyeta kesî li ber çavan bê girtin û rêxistinên pêwîst bên kirin. Digel vê divê taybetmendiyan werzan li ber çavan bên girtin. Mînak dema di werza zivistanê de lixwekirin û jixwekirina botan tê xebitandin, di werza havînê de divê lixwekirin û jixwekirina tîşort, şapik hwd. bê xebitandin. Herwiha ji bo peydakirina mayîndebûn û giştîkirinê divê bi malbatê re hevkarî bê kirin. Di

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.3.1.15. Atlêta xwe ji xwe dike. 7.3.1.16. Kulota xwe ji xwe dike. 7.3.1.17. Sûtyena xwe ji xwe dike. 7.3.1.18. Goreya kulotî ya xwe ji xwe dike. 7.3.1.19. Kincê xwe ji xwe dike.	qezenckirina şîyanên wek bişkoka vedike-digire, fermuar vedike-digire, kirawatê girê dide hwd. de divê ne li ser maketê, li ser kesî bi xwe bê xebitandin
Beş 7.3. Şîyanên Lixwekirin û Jixwekirinê	7.3.2. Cilên xwe li xwe dike.	7.3.2.1. Goreyên xwe li xwe dike. 7.3.2.2. Pantorê xwe li xwe dike. 7.3.2.3. Kazaxê xwe li xwe dike. 7.3.2.4. Tîşortê xwe li xwe dike. 7.3.2.5. Delingê xwe li xwe dike. 7.3.2.6. Hirkeya xwe li xwe dike. 7.3.2.7. Çakêtê xwe li xwe dike. 7.3.2.8. Yelekê xwe li xwe dike. 7.3.2.9. Suweterê xwe li xwe dike. 7.3.2.10. Montê/paltoyê/kabanê xwe li xwe dike. 7.3.2.11. Solê/botê/çizmeya xwe li xwe dike. 7.3.2.12. Şapika xwe li xwe dike. 7.3.2.13. Lepikê xwe li xwe dike. 7.3.2.14. Şalikê xwe girê dide. 7.3.2.15. Atlêta xwe li xwe dike. 7.3.2.16. Kulota xwe li xwe dike. 7.3.2.17. Sûtyena xwe li xwe dike. 7.3.2.18. Goreya kulotî ya xwe li xwe dike. 7.3.2.19. Kincê xwe li xwe dike.	
Beş 7.3. Şîyanên Lixwekirin û Jixwekirinê	7.3.3. Aparatên li ser cilan vedike.	7.3.3.1. Çîtçît vedike. 7.3.3.2. Cirt cirt vedike. 7.3.3.3. Fermuar vedike. 7.3.3.4. Bişkoka vedike. 7.3.3.5. Qopçe vedike. 7.3.3.6. Klîps vedike. 7.3.3.7. Benikê vedike.	
Beş 7.3. Şîyanên Lixwekirin û Jixwekirinê	7.3.4. Aparatên li ser cilan digire.	7.3.4.1. Çîtçît digire. 7.3.4.2. Cirt cirt digire. 7.3.4.3. Fermuar digire. 7.3.4.4. Bişkoka digire. 7.3.4.5. Qopçe digire. 7.3.4.6. Klîps digire. 7.3.4.7. Benikê girê dide.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Şiyanên Lixwekirin û Jixwekirinê	7.3.5. Aksesûara temamker a cilan bi kar tîne.	7.3.5.1. Kember bi kar tîne. 7.3.5.2. Kirawat bi kar tîne. 7.3.5.3. Xişir bi kar tîne.	
Beş 7.3. Şiyanên Lixwekirin û Jixwekirinê	7.3.6. Li gorî cih, dem û rewşê cilan li xwe dike.	7.3.6.1. Li gorî werzan cilan li xwe dike. 7.3.6.2. Li gorî hawîrdorê cilan li xwe dike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.4. Şiyanên Xwarin û Vexwarinê	7.4.1. Şiyanên xwarinê pêk tîne.	7.4.1.1. Bi bikaranîna tiliyên xwe xwarinê dixwe. 7.4.1.2. Bi bikaranîna kevçî xwarinê dixwe. 7.4.1.3. Bi bikaranîna çetel xwarinê dixwe. 7.4.1.4. Bi bikaranîna çetel û kêrê bi hev re xwarinê dixwe.	Divê armancên 7.4.1. û 7.4.2. di saetên xwarin û navxwarinan de li gorî pêdiviya kesî bîr plansazkirin. Herwiha ji bo peydakirina mayîndebûn û giştîkirina şiyana xwarinxwarinê divê bi malbatê re hevkarî bê kirin. Di hînkirina şiyana xwarinxwarinê de destpêkirina bi xwarin û vexwarinê ku kes ji wan hez dike yan pêşkêşkirina bijarteyan ji kesî re wê beşdarî motîvasyona kesî bibe.
Beş 7.4. Şiyanên Xwarin û Vexwarinê	7.4.2. Şiyanên vexwarinê pêk tîne.	7.4.2.1. Bi bikaranîna pîpetê şilav vedixwe. 7.4.2.2. Ji îskanê şilav vedixwe. 7.4.2.3. Ji şûşeyê şilav vedixwe.	
Beş 7.4. Şiyanên Xwarin û Vexwarinê	7.4.3. Tevgerên xwarinxwarinê yên guncaw pêk tîne.	7.4.3.1. Bi qasî ku wê biqedîne xwarinê tîne firaqa xwe. 7.4.3.2. Dema di devê wî de parî hebe bêtî ku bi xavê dixwe. 7.4.3.3. Li ser sifreyê pêçetê bi kar tîne.	

8. Navê Modulê	ŞIYANÊN CIVAKÎ Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şiyânên civakî şiyânên civakî yê bingeîn, şiyânên têtikiliyê,
8. Armanca Modulê	naskirin, têtigihştin û îfadekirina hestan, birêvebirina hest û tevgeran, şiyânên pirsgerêka civakî, şiyânên nîşandana tevgerên ku ji aliyê civakê ve tên pejirandin qezenc bikin.
8. Beşên Modulê	Şiyânên Civakî yê Bingeîn, Şiyânên Têtikiliyê, Naskirin, Têtigihştin û Îfadekirina Hestan, Birêvebirina Hest û Tevgeran, Şiyânên Pirsgerêka Civakî, Nîşandana Tevgerên ku ji aliyê Civakê ve Tê Pejirandin Ravekirinên Giştî yê li ser Modulê

Ravekirinên Giştî yê li ser Modulê

- Heke kes ne xwedî şiyânên devkî be, tevgerên armanckirî yê di modula şiyânên civakî de; bi zimanê îşaretan, hereket û mîmîkan, zimanê laş hwd. dikarin bî qezenckirin. Di qezenckirina tevgerên armanckirî yê di modula şiyânên civakî de divê li gorî zayenda kesî, temenê wî û çanda ku ew tê de ye adaptasyon bî kirin. Li gorî pêdiviyên kesî tevgerên armanckirî dikarin cur bi cur bibin. Piştî bidestxistina tevgerên armanckirî yê di modula şiyânên civakî de, divê xebatên giştîkirinê bo hawîrdor, kes û şiyânên cuda bî kirin.
- Armanca Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.4. Şiyanên Xwarin û Vexwarinê	8.1.1. Tevgerên silavdan/xatirxwestinê nîşan dide.	8.1.1.1. Bi awayekî guncaw silavan dide. 8.1.1.2. Bi awayekî guncaw xatir dixwaze.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.1. Şiyanên Civakî yê Bingehîn	8.1.2. Tevgerên nasandin û nasîndanê nîşan dide.	8.1.2.1. Xwe dide nasîn. 8.1.2.2. Malbata xwe dide nasîn. 8.1.2.3. Mamosteyê xwe dide nasîn. 8.1.2.4. Hevalên xwe didin nasîn. 8.1.2.5. Li gorî rêzikên nasîndanê tevdigere. 8.1.2.6. Kesên nas dike bi kesên din dide nasîn.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 8.1.2.5.ê de divê gavên “Destê xwe dirêj dike, xwe dide nasîn, ‘Ez kêfxweş bûm ku em nas bûn.’ dibêje.” li ber çavan bên girtin.
Beş 8.1. Şiyanên Civakî yê Bingehîn	8.1.3. Tevgerên parvekirinê nîşan dide.	8.1.3.1. Tiştên xwe parve dike. 8.1.3.2. Xwarin/vexwarinên xwe parve dike. 8.1.3.3. Zanîna xwe parve dike.	
Beş 8.1. Şiyanên Civakî yê Bingehîn	8.1.4. Hevkariyê dike.	8.1.4.1. Di xebatên hevpar de erk û berpirsiyariyê digire. 8.1.4.2. Di xebatên hevpar de bi hevalê/hevalên xebatê re hevkarîyê dike. 8.1.4.3. Erk û berpirsiyariyên xwe bi cih tîne.	
Beş 8.1. Şiyanên Civakî yê Bingehîn	8.1.5. Îfadeyên li gorî rêzikên nezaketê bi kar tîne.	8.1.5.1. Spas dike. 8.1.5.2. Lêborînê dixwaze. 8.1.5.3. Serkeftinê dixwaze. 8.1.5.4. “Ji kerema xwe” dibêje. 8.1.5.5. “Noş be” dibêje. 8.1.5.6. “Derbas be” dibêje.	
Beş 8.1. Şiyanên Civakî yê Bingehîn	8.1.6. Li gorî rêzikên nezaketê tevdigere.	8.1.6.1. Li cihên wek kantîn, xwarinxane hwd. rêzê digire. 8.1.6.2. Li rêzikên sifreyê dike. 8.1.6.3. Ji mêvanên xwe re îkram dike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.2. Şiyanên Têkiliyê	8.2.1. Di têkiliya di navbera kesên de tevgerên guncaw nîşan dide.	8.2.1.1. Bi hereket û mîmîkên xwe diyar dike ku guhdariya axiverî dike. 8.2.1.2. Heta axaftina kesê diaxive biqede disekine. 8.2.1.3. Di axaftina dualî de bal dide axaftina bi rêz. 8.2.1.4. Îfade dike ka bi tiştên kesê diaxive vedibêje razî ye yan na. 8.2.1.5. Ji nav bijarteyên jê re tîrêjê pêşkêşkirin tercîha xwe diyar dike. 8.2.1.6. Dema pêwîst be ji kesên din alîkariyê dixwaze. 8.2.1.7. Dema pêwîst be alîkariya kesên din dike. 8.2.1.8. Pêşniyara alîkariyê ya jê re tê kirin di rewşa	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		pêdiviyê de qebûl dike. 8.2.1.9. Li gorî rewşa kesê ku bi wî re têkiliya civakî datîne (nêzîkahî, cih, zayend hwd.) têkiliya laşî/mesafeya/cihê xwe eyar dike.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.3. Naskirin, Têgihîştin û Îfadekirina Hestan	8.3.1. Hest û ramanên xwe îfade dike.	8.3.1.1. Hesta li gorî rewşê îfade dike. 8.3.1.2. Li hember rewşa hatiye jiyîn hesta ku bi xwe hîs dike îfade dike. 8.3.1.3. Li ser mijarekê ramanên xwe îfade dike. 8.3.1.4. Ji hest û ramanên xwe û yên kesên din hişmend dibe. 8.3.1.5. Hestên kesê hemberî xwe (erênî/neyînî) îfade dike.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.4. Birêvebirina Hest û Tevgeran	8.4.1. Li gorî rewş, hest û ramanên jiyaye tevdigere.	8.4.1.1. Li gorî hestên di hawîrdorê de hereket û mîmîkên xwe kontrol dike. 8.4.1.2. Bi awayekî li gorî hestên kesê hemberî xwe bertek dide. 8.4.1.3. Li gorî hestên jiyaye tevgera guncaw nîşan dide. 8.4.1.4. Hestên jiyaye kontrol dike. 8.4.1.5. Hestên xwe yên jiyaye di çarçoveya rêzikên nezaketê de ji kesê hemberî xwe re îfade dike. 8.4.1.6. Rêyên çareseriyê yên li ser hestên jiyaye ji kesê hemberî xwe re îfade dike.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 8.4.1.1.ê ji kesên kor re divê bi destdana li rûyê kesekî din, li qertên îfadeya rûyî yên taktîl (bilindkirî) yan li rûyê kesî bi xwe hînkirin bê kirin; di heman demê de divê cihê bê dayîn vegotinên li ser îfadeyên rûyî (mînak "Birûyên min girêdayî ne.", "Çavên min nîvgirtî ne." hwd.).

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.5. Şiyanên Pirsgirêka Civakî	8.5.1. Li hember pirsgirêkên civakî yên jiyaye çareseriyê çêdike.	8.5.1.1. Pirsgirêkê diyar dike. 8.5.1.2. Li hember rewşên pirsgirêkî tiştên hîs dike îfade dike. 8.5.1.3. Ji bo çareserkirina rewşa pirsgirêkî rêyên çareseriyê yên alternatîf çêdike. 8.5.1.4. Çareseriyê alternatîf a li gorî pirsgirêkê hildibijêre. 8.5.1.5. Çareseriyê sepandin dike. 8.5.1.6. Çareseriyê dinirxîne.	Di armanca 8.5.1.ê de di pirsgirêkên civakî yên kes dijî de, mînak di rewşên wek serederîkirina bi hêrsê re, zirardayîn, bêdestûr bikaranîna tiştan de, bi sepandina tevgerên armanckirî bi rêzê dikare şiyana çareseriyê çêkirinê ji kesî re bê qezenckirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.5. Şiyanên Pirsgirêka Civakî	8.6.1. Têvgerên li gorî hawîrdorê nîşan dide.	8.6.1.1. Li dibistanê tevgerên guncaw nîşan dide. 8.6.1.2. Di wesayîtan veguhastina giştî de tevgerên	Di tevgera armanckirî 8.6.1.5.ê de di nav şiyanên ku tên xwestin ji kesên kor re bîr qezenckirin de; zivirandina rûyê xwe ber bi kesê diaxive, eyarkirina

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		guncaw nîşan dide. 8.6.1.3. Di hawîrdorên serdana wan dike de tevgerên guncaw nîşan dide. 8.6.1.4. Di qadên ji gel re vekirî de tevgerên guncaw nîşan dide. 8.6.1.5. Rawestana laş a li gorî hawîrdora tê de ye nîşan dide. 8.6.1.6. Li gorî hawîrdora tê de ye bal dide dîmenê xwe yê derve.	mesafeya xwe bi kesê diaxive re, domandina têkiliya xwe bi rawestana rast bêtî nîşandana tîkên korbûnê (mînak hejandina ber bi pêş û paş) cih digirin. Di tevgera armanckirî 8.6.1.6.yê de tiştên ku tên xwestin ji kesên kor re bîr qezenckirin, şîyanên lixwekirina li gorî hawîrdora ku dikeve tê de û paqij û rêkûpêkbûna di dîmenê fîzîkî de ne.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.6. Nîşandana Tevgerên ku ji aliyê Civakê ve Tê Pejirandin	8.6.2. Tevgera li gorî komê nîşan dide.	8.6.2.1. Îfade dike ku dixwaze beşdarî komê bibe. 8.6.2.2. Pêşniyara beşdarbûna komê dinirxîne. 8.6.2.3. Biryara beşdarbûna komê îfade dike. 8.6.2.4. Kesên din vedixwîne komê. 8.6.2.5. Rêzê li mafên hevalên komê digire. 8.6.2.6. Li rêzikên komê dike.	
Beş 8.6. Nîşandana Tevgerên ku ji aliyê Civakê ve Tê Pejirandin	8.6.3. Tevgerên li gorî asta têkiliyê nîşan dide.	8.6.3.1. Li gorî têkiliya zarok-malbatê tevdigere. 8.6.3.2. Li gorî têkiliya hevsalan tevdigere. 8.6.3.3. Li gorî têkiliya xwendekar-mamoste tevdigere. 8.6.3.4. Li gorî têkiliya esnaf-muştiriyê tevdigere.	

9. Navê Modulê	ŞIYANÊN JIYANA ROJANE
9. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê şiyane jiyana rojane bi awayekî serbixwe pêk bînin.
9. Beşên Modulê	Şiyane Metbexê, Bikaranîna Amûr û Gerekên Malê, Rêz û Lênêrîna Cilan, Rêz û Lênêrîna Malê, Plansazkirina Jiyana Rojane Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

- Dema armanc û tevgerên armanckirî yên di Beş 9.1.ê de tên xebitandin divê şiyane ewlehiyê yên di modula Şiyane Jiyana Komelayetî de cih digirin li ber çavan bînin girtin û bi nêzîkatiyeke tevayî bînin xebitandin. Şiyane di modula Şiyane Jiyana Rojane de cih digirin; ji ber ku bikaranîna amûrên tûj, elektrîkî hwd. hewce dikin, divê rêzikên ewlehiyê li ber çavan bînin girtin û bînin xebitandin. Ji bo amûrên tûj (kêr, meqes hwd.) divê pêşî bi mînakên ne pir tûj (kêra plastîk, meqesa bi serê stûr hwd.) bînin xebitandin û her ku kes di şiyane de jêhatî dibe divê hînîkirin bi amûrên tûjtir bînin domandin. Tevgerên armanckirî yên di modula Şiyane Jiyana Rojane de cih digirin li gorî pêdiviyên kesî dikarin cur bi cur bibin. Di modula Şiyane Jiyana Rojane de divê armanc û tevgerên armanckirî bi hev re bînin girêdan û bînin xebitandin. Mînak di hînîkirina şiyane çêkirina kekê de divê şiyane bikaranîna mîkser û bikaranîna firnê bînin xebitandin. Di modula Şiyane Jiyana Rojane de divê armanc û tevgerên armanckirî bi berçavgirtina şiyane ewlehiyê bînin xebitandin. Mînak dema bi amûrên malê yên elektrîkî tê xebitandin divê cih bînin dayîn hînîkirina tedbîrên li hember rîskên dikarin çêbibin. Di hînîkirina tevgerên armanckirî yên di modula Şiyane Jiyana Rojane de cih digirin de divê hînîkirina li ser lûnêrîna û paqijîya rûtin a amûrên malê yên biçûk û amûr û gerekên tên bikaranîn bînin kirin. Dema di Beş 9.1.ê de armanc tên xebitandin divê ji bo peydakirina wê ku kes şiyane serbixwe û bêyî jiyîna rewşeke qezayê pêk bînin aparatên alîkar bînin bikaranîn. Mînak ji bo şiyane hînîkirinê dikare aparata tiliyan bînin bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.6. Nişandana Tevgerên ku ji aliyê Civakê ve Tê Pejirandin	9.1.1. Şiyanên berî amadekirina xwarinê pêk tîne.	9.1.1.1. Xwarinê dişo. 9.1.1.2. Xwarinê hûr dike. 9.1.1.3. Xwarinê rende dike. 9.1.1.4. Qalikê xwarinê dike.	Dema armanca 9.1.1. tê xebitandin divê ji aliyê hîjyenê ve cih bê dayîn bikaranîna cil û bergên parastinê yên kesane yên wek lepik, bone, bergûz, maske.
Beş 8.6. Nişandana Tevgerên ku ji aliyê Civakê ve Tê Pejirandin	9.1.2. Xwarina hêsan amade dike.	9.1.2.1. Sandwîç çêdike. 9.1.2.2. Salate çêdike. 9.1.2.3. Tost çêdike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.3. Xwarinê dipêje.	9.1.3.1. Hêkan dipêje. 9.1.3.2. Xwarinê dikelîne. 9.1.3.3. Şorbe çêdike. 9.1.3.4. Makarna çêdike. 9.1.3.5. Pudîng çêdike. 9.1.3.6. Kek çêdike.	Ji bo tevgera armanckirî 9.1.3.3. divê di destpêkê de bi şorbeya amade dest bi xebatê bê kirin, li gorî performansa kesî divê cih bê dayîn hînkirina şorbeyên bi cureyên cuda.
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.4. Vexwarinê amade dike.	9.1.4.1. Vexwarina toz amade dike. 9.1.4.2. Ava fêkiyan amade dike. 9.1.4.3. Dew çêdike. 9.1.4.4. Çayê dedemîne. 9.1.4.5. Qehweya tirkî çêdike.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 9.1.4.1.ê de divê bi bikaranîna ava germ û sar hînkirin cur bi cur bibe. Di hînkirina tevgera armanckirî 9.1.4.2.yê de divê jiyana kesî li ber çavan bê girtin û cih bê dayîn şiyanên wek guvaştina bi dest, bikaranîna guvêşkera fêkiyên hişk hwd.
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.5. Servîsê dike.	9.1.5.1. Servîsa xwarinê dike. 9.1.5.2. Servîsa vexwarinê dike.	
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.6. Maseya xwarinê amade dike û berhev dike.	9.1.6.1. Li gorî cureyên xwarinên wê bîr xwarin amûr û gerekên guncaw amade dike. 9.1.6.2. Li gorî hejmara kesan amûr û gereken li ser maseyê li gorî rêzika amadekirina sifreyê bi cih dike. 9.1.6.3. Maseya xwarinê berhev dike.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.7. Di metbexê de tedbîrên ewlehiyê sepandin dike.	9.1.7.1. Tedbîrên ewlehiyê yên bi ocax/firnê ve girêdayî sepandin dike. 9.1.7.2. Tedbîrên ewlehiyê yên bi amûrên birrîner/kuliner ve girêdayî sepandin dike. 9.1.7.3. Tedbîrên ewlehiyê yên bi amûrên materyalê wan şikestî ve girêdayî sepandin dike. 9.1.7.4. Tedbîrên ewlehiyê yên bi materyalên pir germ û sar ve girêdayî sepandin dike.	Di tevgera armanckirî 9.1.7.1.ê de divê rewşên wek kontrolkirina ku ocax vekirî-girtî ye, kontrolkirina ku dema ocax dişewite li nêzîkî wê maddeyeke şewitbar heye yan na hwd. bîr hesibandin. Dema tevgera armanckirî 9.1.7.2. tê xebitandin divê bê hînkirin ku dema amûrên wek kêr, çetel hwd. tîr danîn nav çekmeceyê, makîneya firaqan bal bê dayîn beşên wan ên birrîner. Di tevgera armanckirî 9.1.7.3.ê de divê amûrên materyalê wan şikestî wek firaq,

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			îskan, porselen hwd. bên hesibandin. Dema tevgera armanckirî 9.1.7.4. tê xebitandin divê rewşên wek girtina qûşxaneyê germ bi lepişkê parastinê, xwedûrxistina ji buxara ava dîkele hwd. bên hesibandin.
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.2.1. Kelûpelên spî bi kar tîne.	9.2.1.1. Televîzyonê bi kar tîne. 9.2.1.2. Ocaxê bi kar tîne. 9.2.1.3. Sarincê bi kar tîne. 9.2.1.4. Makîneya firaqan bi kar tîne. 9.2.1.5. Makîneya cîlan bi kar tîne. 9.2.1.6. Fîrnê bi kar tîne. 9.2.1.7. Fîrna mîkrodalga bi kar tîne.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.2. Bîkaranîna Amûr û Gerekên Malê	9.2.2. Amûrên malê yên biçûk bi kar tîne.	9.2.2.1. Germkera avê bi kar tîne. 9.2.2.2. Robota metbexê bi kar tîne. 9.2.2.3. Mîkserê bi kar tîne. 9.2.2.4. Makîneya tostê bi kar tîne. 9.2.2.5. Makîneya ziwakirina por bi kar tîne. 9.2.2.6. Melkeşa elektrîkî bi kar tîne. 9.2.2.7. Ûtiyê bi kar tîne. 9.2.2.8. Makîneya qehweyê bi kar tîne.	
Beş 9.2. Bîkaranîna Amûr û Gerekên Malê	9.2.3. Cîhazên elektronîk/elektrîkî yên kesane bi kar tîne.	9.2.3.1. Telefonê bi kar tîne. 9.2.3.2. Telefona destan bi kar tîne. 9.2.3.3. Tabletê bi kar tîne. 9.2.3.4. Kompîturê bi kar tîne. 9.2.3.5. Lêdera muzîkê ya dijîtal bi kar tîne. 9.2.3.6. Makîneya wênegirtinê bi kar tîne. 9.2.3.7. Şeklderê por bi kar tîne. 9.2.3.8. Makîneya kurkirinê bi kar tîne. 9.2.3.9. Makîneya epîlasyonê bi kar tîne.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.3. Rêz û Lênêrîna Cîlan	9.3.1. Rêza cîlan peyda dike.	9.3.1.1. Cîlan dipêçe. 9.3.1.2. Cîlan datîne nav dolabê. 9.3.1.3. Cîlan li gorî werzên wan dabeş dike û dolaba xwe rêk dixê.	Di tevgerên armanckirî 9.3.1.1. û 9.3.1.2.yê de ji bo peydakirina mayîndebûn û giştîkirinê divê bi malbatê re hevkarî bê kirin. Di tevgera armanckirî 9.3.1.3.ê de ji bo kesên kor divê cih bê dayîn adaptasyonên taktîl ên ku wê ji bo dabeşkirina cîlan li gorî rengê wan û lihevhatina wan bi hev re xizmetê bikin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.3. Rêz û Lênêrîna Cilan	9.3.2. Lênêrîna cilan dike.	9.3.2.1. Bişkokê didirû. 9.3.2.2. Cihê qeliştî didirû. 9.3.2.3. Solan boyax dike. 9.3.2.4. Cilan firçe dike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.4. Rêz û Lênêrîna Malê	9.4.1. Di metbexê de paqijî û rêzê peyda dike.	9.4.1.1. Firaqan bi dest dişo. 9.4.1.2. Firaqan di makîneya firaqan de dişo. 9.4.1.3. Sarincê bi cih dike. 9.4.1.4. Sarincê paqij dike. 9.4.1.5. Ocaxê paqij dike. 9.4.1.6. Firnê paqij dike. 9.4.1.7. Aspîratorê paqij dike. 9.4.1.8. Amûrên metbexê yên biçûk paqij dike. 9.4.1.9. Amûr û gerekên paqijîya wan hatiye kirin datîne cihên wan.	
Beş 9.4. Rêz û Lênêrîna Malê	9.4.2. Di odeya razanê de paqijî û rêzê peyda dike.	9.4.2.1. Nivînan çêdike. 9.4.2.2. Nivînan berhev dike. 9.4.2.3. Berçavşoyê diguherîne.	Di qezenckirina tevgerên armanckirî 9.4.2.1. û 9.4.2.2.yê de divê taybetmendiye nîvînên kesî li ber çavan bên girtin û hînkirin bê avakirin.
Beş 9.4. Rêz û Lênêrîna Malê	9.4.3. Paqijî û rêza nav malê peyda dike.	9.4.3.1. Cilan dişo. 9.4.3.2. Cilan daliqîne. 9.4.3.3. Cilan dipêçe. 9.4.3.4. Ûtiyê dike. 9.4.3.5. Dolabê paqij dike. 9.4.3.6. Dolabê rêk dixê. 9.4.3.7. Tozê digire. 9.4.3.8. Erdê gêz dike. 9.4.3.9. Erdê paqij dike. 9.4.3.10. Camê paqij dike. 9.4.3.11. Lawaboyê paqij dike. 9.4.3.12. Tuwaletê paqij dike. 9.4.3.13. Balkonê dişo. 9.4.3.14. Çopê davêje.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 9.4.3.4.ê de dema cilên wê bên ûtînkirin tên hilbijartin divê bal bê kişandin ku ji hêsanî bo zehmetiyê bên rêzkirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.5. Plansazkirina Jiyana Rojane	9.5.1. Jiyana xwe ya rojane plansaz dike.	9.5.1.1. Rûtîna xwe ya rojane/mehane/salane plansaz dike. 9.5.1.2. Li gorî rêza di rûtînan de plana demê çêdike. 9.5.1.3. Çalakiyên di nav rûtînê de di dema xwe de temam dike.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 9.5.1.1.ê de ji bo ku kes şiyanan bo hawîrdorên xwezayî giştî bikin divê bi malbatê re hevkarî bê kirin. Wek pêvek divê bi mamosteyên kesên re hevkarî bê kirin û veguhastina van şiyanan bo hawîrdora dibistanê bê peydakirin.

10. Navê Modulê	ŞIYANÊN JIYANA KOMELAYETÎ Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şiyânên jiyana komelayetî; şiyânên kirînê, şiyânên
10. Armanca Modulê	bikaranîna cihên komelayetî, şiyânên sûdwegirtina ji saziyên giştî, şiyânên veguhastinê, şiyânên bikaranîna teknolojiyê, şiyânên tenduristî û alîkariya bijîşkî û şiyânên ewlehiyê qezenc bikin.
10. Beşên Modulê	Şiyânên Kirînê, Şiyânên Bikaranîna Cihên Komelayetî, Şiyânên Sûdwegirtina ji Saziyên Giştî, Şiyânên Veguhastinê, Şiyânên Bikaranîna Teknolojiyê, Şiyânên Tenduristî û Alîkariya Bijîşkî, Şiyânên Ewlehiyê Ravekirinê Giştî yê li ser Modulê

Ravekirinên Giştî yê li ser Modulê

- Şiyana xwestina alîkariyê ji personelê erkdar dema pêwîst be, dikare di qezenckirina hemû armanc û tevgerên armanckirî yê di vê modulê de cih digirin de bê bikaranîn. Lê belê dibe ku kesên kor di hin rewşan de, mînak di şiyânên wek derbasbûna ji aliyekî bo aliyê din, siwarbûna otobusê, kişandina pereyan hwd. de ji kesên nas nakin alîkariyê bixwazin. Divê ji kesan re bê qezenckirin ku di van rewşan de ji aliyê tedbîrên ewlehiyê ve bal bidin danîna ragihandineke bi mesafe.
- Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 10.1. Şiyanên Kirînê	10.1.1. Amadekariya kirînê dike.	10.1.1.1. Lîsteya kirînê amade dike. 10.1.1.2. Biryarê dide ka wê berhemên di lîsteyê de ji ku bên kirîn. 10.1.1.3. Budceya xwe plansaz dike.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.1.1.1.ê de kes li gorî rewşa dîtinê xwe dikare bi nivîsandinê yan bi tomarîkirina di cîhaza tomara dengî de (telefona destan, mp3 hwd.) lîsteya kirînê amade bike. Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.1.1.2.yê de tê hêvîkirin ku biryarê bide ka wê pêdiviya xwe ji ku peyda bike, wek qesab, sebzefiroş, market, hirdawtfiroş, reyonên AVMyê. Ji bo qezenckirina tevgera armanckirî 10.1.1.3.ê ew şertê pêşîn e ku kes xwedî şiyana çar karan be, bikaribe pereyan nas bike û ji hev cuda bike.
Beş 10.1. Şiyanên Kirînê	10.1.2. Kirînê dike.	10.1.2.1. Reyona/refa ku berhema wê bikire tê de ye dibîne. 10.1.2.2. Berhema wê bikire hildibijêre. 10.1.2.3. Berhemê kontrol dike. 10.1.2.4. Ji bo berhema kiriyê pere dide. 10.1.2.5. Perdayînê kontrol dike.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.1.2.2.yê de di hildibijartina berhemê de divê taybetmendiyên wek bejn, reng, marka, tam, teze bûn hwd. li ber çavan bên girtin. Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.1.2.3.ê de di kontrolkirina berhemê de divê taybetmendiyên wek dîroka bikaranîna dawî, biha hwd. li ber çavan bên girtin. Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.1.2.5.ê de di kontrolkirina perdayînê de divê taybetmendiyên wek fatûre, fiş, pereyê vegeirî hwd. li ber çavan bên girtin. Ji bo qezenckirina tevgerên armanckirî 10.1.2.4. û 10.1.2.5.ê ew şertê pêşîn e ku kes xwedî şiyana çar karan be, bikaribe pereyan nas bike û ji hev cuda bike.
Beş 10.1. Şiyanên Kirînê	10.2.1. Cihên çandî bi kar tîne.	10.2.1.1. Çalakiya çandî ya wê biçe hildibijêre. 10.2.1.2. Bilêta xwe distîne. 10.2.1.3. Diçe çalakiyê. 10.2.1.4. Li gorî rêzikên cihên çandî yê diçe wan tevdigere. 10.2.1.5. Çalakiyên ku jê agahdar bûye bi hevalên xwe re parve dike.	Di tevgera armanckirî 10.2.1.4.ê de divê wek mînaka cihên çandî sînema, şano, konser, muze hwd. bên hesibandin. Li gorî pêdiviya kesî cihên çandî dikarin cur bi cur bibin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 10.2. Şiyanên Bikaranîna Cihên Komelayetî	10.2.2. Cihên xwarin/vexwarinê bi kar tîne.	10.2.2.1. Cihê ku wê biçe hildibijêre. 10.2.2.2. Cihê ku wê lê rûne di nav cih de hildibijêre. 10.2.2.3. Ji menu/lîsteyê xwarina/vexwarina dixwaze hildibijêre. 10.2.2.4. Sîparîşa xwe dide. 10.2.2.5. Pere dide. 10.2.2.6. Li gorî rêzikên cihên xwarin/vexwarinê yê diçe wan tevdigere.	Di tevgera armanckirî 10.2.2.1.ê de divê wek mînaka cihên xwarin/vexwarinê restoran, kafe, xwarinxane, kantîn hwd. bên hesibandin. Li gorî pêdiviya kesî cihên xwarin/vexwarinê dikarin cur bi cur bibin. Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.2.2.2.yê de tevgerên armanckirî yê di armanca modula Şiyanên Civakî, "Beş 2 Şiyanên Têkiliyê" de hene şertê pêşîn in.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 10.2. Şiyânên Bikaranîna Cihên Komelayetî	10.2.3. Cihên din bi kar tîne.	10.2.3.1. Cihê ku wê biçe hildibijêre. 10.2.3.2. Amadekariya li gorî cihê ku wê biçe dike. 10.2.3.3. Li gorî cihê diçe di ketin/derketinê de pere dide. 10.2.3.4. Li gorî rêzikên cihê diçe tevdigere.	Di tevgera armanckirî 10.2.3.1.ê de wek mînaka cihên din park, bexçe, hewz, otêl, salona werzîşê hwd. hatine hesibandin. Li gorî pêdiviya kesî ev cih dikarin cur bi cur bibin.
Beş 10.3. Şiyânên Sûdwerigtîna ji Saziyên Giştî	10.3.1. Ji saziyên giştî sûd werdigire.	10.3.1.1. Li gorî karê ku wê bike biryara saziya giştî ya ku wê biçe dide. 10.3.1.2. Randevû/rêzê digire. 10.3.1.3. Belgeyên li gorî karî amade dike. 10.3.1.4. Li gorî prosedurê karan pêk tîne. 10.3.1.5. Piştî karî belgeyan kontrol dike.	Di tevgera armanckirî 10.3.1.1.ê de wek mînaka saziyên giştî nexweşxane, midûriyeta nifûsê, ewlekarî, PTT, banke hwd. hatine hesibandin. Li gorî pêdiviya kesî saziyên giştî dikarin bîr hilbijartin.
Beş 10.4. Şiyânên Veguhastinê	10.4.1. Wesayîten veguhastina giştî bi kar tîne.	10.4.1.1. Li gorî cihê ku wê biçe biryara wesayîta veguhastinê dide. 10.4.1.2. Diçe xala ku wê li wesayîta veguhastinê siwar bibe. 10.4.1.3. Li gorî cihê dixwaze biçe li wesayîta veguhastinê ya guncaw siwar dibe. 10.4.1.4. Pere dide. 10.4.1.5. Dema tê rawestgeha diyar kiriye dadikeve.	Di tevgera armanckirî 10.4.1.1.ê de wek mînaka wesayîten veguhastina giştî otobus, metro, mînbûs, tramvay hwd. hatine hesibandin. Li gorî pêdiviya kesî wesayîten veguhastina giştî dikarin bîr hilbijartin.
Beş 10.5. Şiyânên Bikaranîna Teknolojiyê	10.5.1. Amûrên teknolojik bi kar tîne.	10.5.1.1. Amûra teknolojik a ku wê bi kar bîne amade dike ji bo bikaranînê. 10.5.1.2. Amûra teknolojik tîne cih/asta li gorî dîtina/bihîstina/destdana xwe. 10.5.1.3. Amûra teknolojik li gorî armanca wê bi kar tîne	Di tevgera armanckirî 10.5.1.1.ê de divê amadekirina amûra teknolojik ji bo bikaranînê, vekirina wê, destpêkirina wê, girtina wê ya di destê xwe de hwd. bîr hesibandin. Di tevgera armanckirî 10.5.1.2.yê de divê amûrên teknolojik ên wek mezinker, cîhaza teleskopîk, CCTV, texteya jîr, tablet, kompîtur, telefona destan, navigasyon, saeta jîr, hwd. bîr hesibandin.
Beş 10.6. Şiyânên Tenduristî û Alîkariya Bijîşkî	10.6.1. Zanîna alîkariya pêşîn bi kar tîne.	10.6.1.1. Di birîndarbûnên hêsan de destwerdana pêwîst dibêje. 10.6.1.2. Destwerdana ku wê bê kirin di rewşên xeniqîn, bêhişbûn, şikestin, jehrîbûn, şewitandinê de dibêje. 10.6.1.3. Di birîndarbûnên hêsan de destwerdana pêwîst dike. 10.6.1.4. Dibêje ku divê di rewşên lezgin de 112yê bigire.	Di tevgera armanckirî 10.6.1.1.ê de divê di nav destwerdana pêwîst de; destwerdanên hêsan ên wek pansuman kirin, bikaranîna banda birînê/pêça girêdanê hwd. cih bigirin. Di tevgera armanckirî 10.6.1.2.yê de divê tiştê bingeîn a tê armanckirin nîşandana li ser modelê be. Di rewşên ku ev armanc nayê sepandin de divê armanca “dibêje” bîr xebitandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Materyal: Ji bo tevgerên armanckirî 10.6.1.1., 10.6.1.2. û 10.6.1.3. divê manekena alîkariya pêşîn, materyalên seta alîkariya pêşîn bên bikaranîn.
Beş 10.6. Şiyanên Tenduristî û Alîkariya Bijîşkî	10.6.2. Tiştên divê bi tenduristiya wî ve girêdayî bên kirin dibêje.	10.6.2.1. Saziyên ku ji bo pirsgirêkên tenduristiyê dikare biçe wan diyar dike. 10.6.2.2. Xizmeta tenduristiyê ya ku wê bistîne plansaz dike. 10.6.2.3. Tiştên divê ji bo parastina tenduristiya xwe bên kirin dibêje.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.6.2.2.yê de divê randevûgirtin, amadekirina belgeyên pêwîst hwd. bên hesibandin. Di qezenckirina tevgera armanckirî 10.6.2.3.ê de divê şîyanên wek xwarina tendurist, werzîşkirin, saeta xewê hwd. bên hesibandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 10.7. Şiyanên Ewlehiyê	10.7.1. Li hember kesên nas nake/pê ewle nabe tedbîrên ewlehiyê sebandin dike.	10.7.1.1. Pêşniyarên xwarin-vexwarinê yên ji kesên nas nake/pê ewle nabe red dike. 10.7.1.2. Vekirina derî ji kesên nas nake/pê ewle nabe re red dike. 10.7.1.3. Destdana kesên nas nake/pê ewle nabe li xwe red dike. 10.7.1.4. Pêşniyarên çûyîna cihekî yên kesên nas nake/pê ewle nabe red dike. 10.7.1.5. Bal dide ku agahiyên xwe yên taybet bi kesên nas nake/pê ewle nabe re parve neke.	Di tevgera armanckirî 10.7.1.5.ê de divê agahiyên taybet wek şîfre, agahiya nasnameyê hwd. bên hesibandin.
Beş 10.7. Şiyanên Ewlehiyê	10.7.2. Li hember qezayên malê tedbîrên ewlehiyê sebandin dike.	10.7.2.1. Di bikaranîna materyalên metirsîdar de tedbîrên ewlehiyê sebandin dike. 10.7.2.2. Li ser erdên şemitok tedbîrên ewlehiyê sebandin dike. 10.7.2.3. Dema derenceyan bi kar tîne tedbîrên ewlehiyê sebandin dike. 10.7.2.4. Dema amûrên malê yên elektrîkî bi kar tîne tedbîrên ewlehiyê sebandin dike. 10.7.2.5. Tedbîrên ewlehiyê yên ku dikarin bibin sedema birîndarbûna hêsan sebandin dike.	Di tevgera armanckirî 10.7.2.1.ê de divê materyalên metirsîdar wek ava cilan, kilsbir, deterjan, îspirto hwd. bên hesibandin. Ji bo kesên kor divê rêxistina şûşeyan bi handekerên taktîl, hînkirina bîhna wan hwd. wek tedbîrên ewlehiyê bên hesibandin. Di tevgera armanckirî 10.7.2.5.ê de divê ji kesên kor re şîyana bal dayîna ku di nav rêza malê de tiştên dikarin bibin sedema birîndarbûnên wek lêdan, ketin hwd. li ortê neyên hiştin, pencere/derî girtî bin hwd. bê qezenckirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 10.7. Şiyanên Ewlehiyê	10.7.3. Di trafikê de tedbîrên ewlehiyê sebandin dike.	10.7.3.1. Di trafikê de riyên ewle bi kar tîne. 10.7.3.2. Dema ji pêş û paşîya wesayîten rawestiyayî derbas dibe tedbîrên ewlehiyê sebandin dike. 10.7.3.3. Dema ji aliyekî bo aliyê din derbas dibe bal dide dengên wesayîtan.	Di tevgera armanckirî 10.7.3.1.ê de divê wek riyên ewle peyare, derbasgeha jor-jêr, ronahiyên trafikê, derbasgeha peyayan hwd. bên hesibandin. Di tevgera armanckirî 10.7.3.3.ê de divê bi taybetî ji kesên kor re şîyana bal dayîna li gorî dengên wesayîten di trafikê de bo giranahiya trafikê, aliyê hatina

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		10.7.3.4. Tedbîrên ewlehiyê yê nav wesayîtê sepandin dike.	wesayîtan, nêzîkahî/dûrahiya wan hwd. bê qezenckirin. Di tevgera armanckirî 10.7.3.4.ê de divê girêdana kembera ewlehiyê, neaxaftina bi şofêr re hwd. bê qezenckirin.
Beş 10.7. Şiyânê Ewlehiyê	10.7.4. Li hember rewşên lezgîn bal dide rêzikên ewlehiyê.	10.7.4.1. Li hember şewatê tedbîrên ewlehiyê sepandin dike. 10.7.4.2. Di rewşa erdhejê de tedbîrên ewlehiyê sepandin dike.	Di armanca 10.7.4.ê de rewşên lezgîn li gorî taybetmendiyan herêma tê de tê jiyîn cur bi cur dibin (wek lehî, bahoz) û tevgerên armanckirî dikarin bîn zêdekin.

11. Navê Modulê	ŞIYANÊN DÎTINA FONKSIYONEL
11. Armanca Modulê	Di vê modulê de tê armanckirin ku kesên bi kêmasiya dîtinê ji şiyane dîtina fonksiyonel şiyane dîtina nêzîk, qada dîtinê û dîtina dûr qezenc bikin.
11. Beşên Modulê	Şiyane Dîtina Nêzîk, Qada Dîtinê, Şiyane Dîtina Dûr Ravekirinê Giştî yê li ser Modulê

Ravekirinê Giştî yê li ser Modulê

- Modula şiyane dîtina fonksiyonel; divê ji bo kesên kêmdîtinê xwedî têgihiştina ronahiyê û mayîneke dîtinê ya bêtir bê dayîn. Ji ber ku qezenckirina armancê di modulê de cih digirin wê qezenckirina armanca pêş de hêsantir bike, divê hemû armanc bi awayê ji hêsantir bo tevlihevî bîn xebitandin. Dema modula şiyane dîtina fonksiyonel tê xebitandin divê tişt/materyalên xwezayî yê ku nûnertiya jiyana rojane dikin bîn bikaranîn. Ev materyal dikarin ji nav morîk, bişkuk, libên zad, lego, kûbên lîstîkê, hwd. bîn hilbijartin. Herwiha, di hilbijartina materyalan de divê bal bê dayîn taybetmendiya wek temen, asta polê hwd. yê kesî. Ji ber ku wê performansa dîtina fonksiyonel a kesê nîrxandî divê bal bê dayîn hilbijartina materyalên ku deng dernaxin û taybetmendiya bideng a wan tine ye. Ji bo pêşxistina performansa dîtina fonksiyonel a kesî divê çalakiyên hînkirinê hêdî hêdî zehmettir bibin. Mînak divê rêzeke qonaxî bê şopandin bi awayê kesê sabit-tişt sabit, kesê sabit-tişt tevgerî, kesê tevgerî-tişt sabit, kesê tevgerî-tişt tevgerî. Her ku performansa dîtina fonksiyonel a kesî pêş dikeve divê di şiyana de kêmkirin bê kirin. Mînak divê adaptasyon bi awayê ji mezin bo biçûk, ji biriqok bo mat, ji kontrasta tam bo kontrasta kê, ji nêzîk bo dûr hwd. kê bibin. Divê şiyane di modula dîtina fonksiyonel de cih digirin bi awayê ku şiyane wek hestyariya kontrastê, dîtina rengan, hestyariya ronahiyê hwd. bihewînin cur bi cur bibin. Dema şiyane dîtinê yê di rewşa tevgerê de tîn xebitandin divê asta pêşketina psîkomotor a kesî li ber çavan bê girtin. Mînak ji bo kesekî ku ne xwedî şiyana meşînê ye divê cih neyê dayîn armanca hilkişîn-daketina derenceyan.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 10.7. Şiyanên Ewlehiyê	11.1.1. Li tiştê sabit bal dide.	11.1.1.1. Li tiştê di navendê de sabit disekine bal dide. 11.1.1.2. Li tiştê li aliyê rastê sabit disekine bal dide. 11.1.1.3. Li tiştê li aliyê çepê sabit disekine bal dide. 11.1.1.4. Li tiştê li jêr sabit disekine bal dide. 11.1.1.5. Li tiştê li jor sabit disekine bal dide.	Ji bo ku armanca 11.1.1.ê bê xebitandin divê kes xwedî bala dîtinê û têgihiştina ronahiyê be. Dema ev armanç tê xebitandin mînak çalakîyên wek dîtina ronahiya li ser dîwêr tê weşandin, bal dayîna li ronahiyê, dîtin û pêlêkirina bişkoka elektrîkê, etîketkirina wêneyan, naskirina pereyan dikarin bîn pêkanîn. Ev çalakî bi materyalên cuda dikarin cur bi cur bibin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 11.1. Şiyanên Dîtina Nêzik	11.1.2. Bi yek tiştî bal dayîne didomîne.	11.1.2.1. Li tiştê ji çepê ber bi rastê tê tevgerandin bal dide. 11.1.2.2. Li tiştê ji jor ber bi jêr tê tevgerandin bal dide. 11.1.2.3. Li tiştê ji jora rastê ber bi jêra çepê tê tevgerandin bal dide. 11.1.2.4. Li tiştê ji jora çepê ber bi jêra rastê tê tevgerandin bal dide.	Dema armanca 11.1.2. tê xebitandin çalakîyên wek boyaxkirina qada sînordar, dîtina qelema boyaxê ya bi rengê tê xwestin, dîtina wêne/şekla tê xwestin ji kovar û rojnameyê, pêlêkirina bişkokên telefonê, pêlêkirina bişkokên tîn xwestin ên li ser klavyeyê dikarin bîn sepandin. Ev çalakî bi materyalên cuda dikarin cur bi cur bibin.
Beş 11.1. Şiyanên Dîtina Nêzik	11.1.3. Bi du tiştan bal dayîne didomîne.	11.1.3.1. Li tiştên ji çepê ber bi rastê tîn tevgerandin bal dayîne didomîne. 11.1.3.2. Li tiştên ji jor ber bi jêr tîn tevgerandin bal dayîne didomîne. 11.1.3.3. Li tiştên ji jora rastê ber bi jêra çepê tîn tevgerandin bal dayîne didomîne. 11.1.3.4. Li tiştên ji jora çepê ber bi jêra rastê tîn tevgerandin bal dayîne didomîne.	Dema armanca 11.1.3. tê xebitandin çalakîyên wek bal dayîna ji ronahiyekê bo ya din, lêgerîna morîkan, dîtina wan, avêtina wan nav qewanoz, lihevanîna perçeyên legoyê, bişkokkirin, rêzkirina morîkan li benikî, kirina pîpetê nav ava fêkiyan, kirina fermuarê, bikaranîna mifteyê, dîtina cih li ser nexşeyê, boyaxkirina wêneyên bi reqemên cuda hatine dayîn li gorî reqeman, gotina kêmasiya di wêneyê de dikarin bîn bikaranîn. Ev çalakî bi materyalên cuda dikarin cur bi cur bibin.
Beş 11.1. Şiyanên Dîtina Nêzik	11.1.4. Tiştê tevgerî dişopîne.	11.1.4.1. Tiştê ji çepê ber bi rastê tê tevgerandin dişopîne. 11.1.4.2. Tiştê ji rastê ber bi çepê tê tevgerandin dişopîne. 11.1.4.3. Tiştê ji jor ber bi jêr tê tevgerandin dişopîne. 11.1.4.4. Tiştê ji jêr ber bi jor tê tevgerandin dişopîne. 11.1.4.5. Tiştê ji jora çepê ber bi jêra rastê tê tevgerandin dişopîne. 11.1.4.6. Tiştê ji jêra çepê ber bi jora rastê tê tevgerandin dişopîne. 11.1.4.7. Tiştê ji jora rastê ber bi jêra çepê tê tevgerandin dişopîne. 11.1.4.8. Tiştê ji jêra rastê ber bi jora çepê tê tevgerandin dişopîne.	Dema armanca 11.1.4. tê xebitandin divê kes xwedî şîyanên bal dayîne be. Di armanca 11.1.4.ê de çalakîyên wek şopandina pêlîstoka di rewşa tevgerê de, şopandina gogê pinponê, şopandina bilûran, girtina goga tê avêtin, gerandina pirtûkê, şopandina labîrentê, temamkirina şeklê bi lihevanîna xalan, birrîna wêneyê dikarin bîn bikaranîn. Ev çalakî bi materyalên cuda dikarin cur bi cur bibin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 11.2. Qada Dîtinê	11.2.1. Tiştên di qada dîtina nêzik de etîket dike.	11.2.1.1. Tiştên di qada dîtina derdorî de etîket dike. 11.2.1.2. Tiştên di qada dîtina navendî de etîket dike. 11.2.1.3. Tiştên di qada dîtina jora çepê de etîket dike. 11.2.1.4. Tiştên di qada dîtina jêra çepê de etîket dike.	Hemû tevgerên armanckirî yên di armanca 11.2.1.ê de cih digirin dikarin bi rêya çalakî/materyalekê bîn nixandin. Mînak bi materyalên ku bi awayê di qada dîtina navendî û derdorî ya kesî de bin li pêş wî tîn danîn nixandin tê kirin û li ser hemû tevgerên armanckirî dane dikare bê bidestxistin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		11.2.1.5. Tiştên di qada dîtina jora rastê de etîket dike. 11.2.1.6. Tiştên di qada dîtina jêra rastê de etîket dike.	Ji bo armanca 11.2.1. çalakîyên wek vegotina wêneya mezin a li ser maseyê tê danîn, lêgerîn û dîtina tişteki li ser maseyê, etîketkirina tişt yan wêneyên tiştên li ser maseyê, jimartina belge/wêne hwd. yê li ser panoyê daliqandî, dîtina wêneyên di herdurûpelên bultenên marketê de dikarin bîn pêşniyarkirin. Divê ev çalakî bi materyalên cuda cur bi cur bibin.
Beş 11.2. Qada Dîtinê	11.2.2. Tiştên di qada dîtina dûr de etîket dike.	11.2.2.1. Tiştên di qada dîtina derdorî de etîket dike. 11.2.2.2. Tiştên di qada dîtina navendî de etîket dike. 11.2.2.3. Tiştên di qada dîtina jora çepê de etîket dike. 11.2.2.4. Tiştên di qada dîtina jêra çepê de etîket dike. 11.2.2.5. Tiştên di qada dîtina jora rastê de etîket dike. 11.2.2.6. Tiştên di qada dîtina jêra rastê de etîket dike.	Hemû tevgerên armanckirî yê di armanca 11.2.2.yê de cih digirin dikarin bi rêya çalakî/materyalekê bîn nixandîn. Mînak bi materyalên ku bi awayê di qada dîtina navendî û derdorî ya kesî de bin di mesafeya dîtina dûr de hene nixandîn tê kirin û li ser hemû tevgerên armanckirî dane dikare bê bidestxistin. Di armanca 11.2.2.yê de çalakîyên wek pêlêkirin/bazdana li ser kaxeza tê xwestin ji nav qertên hejmarkirî yê bi şeklê dayîreyê, berhevkirina tirimbêlên/legoyên/pêlistokên/morîkên li erdê, etîketkirina berhemên/bihayên marketê yê bi mezinahiya a-4 hatine nivîsandin dikarin bîn sepanandin. Divê ev çalakî bi materyalên cuda cur bi cur bibin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 11.3. Şiyanên Dîtina Dûr	11.3.1. Tiştên di mesafeya dîtina dûr de etîket dike.	11.3.1.1. Ji sê û zêdetir metreyan tiştan etîket dike. 11.3.1.2. Ji du metreyan tiştan etîket dike. 11.3.1.3. Ji metreke tiştan etîket dike.	Ji bo armanca 11.3.1. çalakîyên wek şopandina ronahiyên bi navbeynkariya fenera destan li ser dîwêr tîn weşandin, bertekdayîna li çavkaniya ronahiyê ya di 4 xalên cuda de bi rengên cuda di nav polê de hatiye bicihkirin, daketin-hilkişîna peyarê, meşîna li hetta rast, meşîna di hawîrdora qelebalix de, naskirina wê ku hevalê wî yê li cihê tê nîşandan kî ye, tesbîtkirina cihê tiştê wînda bûye, vegotina tevgerên laş ên mamoste, xwendina nivîsa li ser texteyê, xwendina tabela/afişê, xwendina plakeya wesayîte, xwendina navên polan, xwendina hejmara derî dikarin bîn kirin. Ev çalakî bi tişt û çalakîyên cuda dikarin bîn firehkirin.
Beş 11.3. Şiyanên Dîtina Dûr	11.3.2. Li tiştan yan kesan digere.	11.3.2.1. Ji sê û zêdetir metreyan li tiştan yan kesan digere. 11.3.2.2. Ji du metreyan li tiştan yan kesan digere. 11.3.2.3. Ji metreke li tiştan yan kesan digere.	Di qezenckirina armanca 11.3.2.yê de armanc ew e ku di hawîrdora ku ji yekê zêdetir tişt yan kes tê de ne bi bikaranîna şiyanên dîtina dûr tişt yan kesê tê xwestin bibîne.
Beş 11.3. Şiyanên Dîtina Dûr	11.3.3. Ji tiştan/astengiyan xwe dîre.	11.3.3.1. Metirek û nîv mayî tiştan/astengiyan ferq dike û xwe ji tiştan/astengiyan dîre dixê. 11.3.3.2. Metirek mayî tiştan/ astengiyan ferq dike û xwe ji tiştan/ astengiyan dîre dixê. 11.3.3.3. Nîv metir mayî tiştan/astengiyan ferq dike û xwe ji tiştan/ astengiyan dîre dixê.	Di qezenckirina armanca 11.3.3.ê de ji bo ewlehiya kesî divê xebat, di hawîrdora avakirî de bîn pêkanîn. Her ku kes di şiyanê de jêhatî dibe divê xebatên giştîkirina bo hawîrdora rastîn bîn kirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 11.3. Şiyanên Dîtina Dûr	11.3.4. Bêyî ku li mirovên ber bi heman alî diçin bikeve dimeşe.	11.3.4.1. Metirek û nîv mayî mirovên ber bi heman alî diçin ferq dike û bêyî ku li mirovan bikeve dimeşe. 11.3.4.2. Metirek mayî mirovên ber bi heman alî diçin ferq dike û bêyî ku li mirovan bikeve dimeşe. 11.3.4.3. Nîv metir mayî mirovên ber bi heman alî diçin ferq dike û bêyî ku li mirovan bikeve dimeşe.	Di qezenckirina armanca 11.3.4.ê de ji bo ewlehiya kesî divê xebat, di hawîrdora avakirî de bîn pêkanîn. Her ku kes di şîyanê de jêhatî dibe divê xebatên giştîkirina bo hawîrdora rastîn bîn kirin.
Beş 11.3. Şiyanên Dîtina Dûr	11.3.5. Bêyî ku li mirovên ji aliyê hember tîr bikeve dimeşe.	11.3.5.1. Metirek û nîv mayî mirovên ji aliyê hember tîr ferq dike û bêyî ku li mirovan bikeve dimeşe. 11.3.5.2. Metirek mayî mirovên ji aliyê hember tîr ferq dike û bêyî ku li mirovan bikeve dimeşe. 11.3.5.3. Nîv metir mayî mirovên ji aliyê hember tîr ferq dike û bêyî ku li mirovan bikeve dimeşe.	Di qezenckirina armanca 11.3.5.ê de ji bo ewlehiya kesî divê xebat, di hawîrdora avakirî de bîn pêkanîn. Her ku kes di şîyanê de jêhatî dibe divê xebatên giştîkirina bo hawîrdora rastîn bîn kirin.

Armanç Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş 11.3. Şiyanên Dîtina Dûr	11.3.6. Ji derenceyan dadikeve/ hildikişe.	11.3.6.1. Derenceyê berê ferq dike û bi awayekî herikbar ji derenceyê dadikeve. 11.3.6.2. Derenceyê berê ferq dike û bi awayekî herikbar bi derenceyê hildikişe. 11.3.6.3. Derenceyê berê ferq dike û bi awayekî kontrolkirî ji derenceyê dadikeve. 11.3.6.4. Derenceyê berê ferq dike û bi awayekî kontrolkirî bi derenceyê hildikişe. 11.3.6.5. Derenceyê bi ling/bastona xwe ferq dike û ji derenceyê dadikeve. 11.3.6.6. Derenceyê bi ling/bastona xwe ferq dike û bi derenceyê hildikişe.	
------------------------------	--	--	--

pêvek pêvek

PÊVEK-1 TESTA LI GORÎ PÎVANÊ (TGP)

Nav û Paşnavê Kesî Navê Mamoste : _____ : _____ Sala Perwerde-Hînkirinê Dîrok : _____/_____/_____
 : Navê Modulê nirx. yekem : _____ Hejmara Beşê: _____ : ____/____/____ nirx. navîn : _____/____/____ nirx. dawî : _____/____/____ Erê/Na Tevgerên Armanckirî Materyal/Pirs Rêbername Pîvan nirx. navîn nirx. dawî nirx. yekem

- 1.
- 2.
- 3.

7.

Pîvan Nebes (3) Navîn (2) Baş (1)

Hejmara Tevgera Armanckirî Nirxandin Armanc Beş 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Pêş x x x x x x x x Armanc 1.1.3 Dawî + + + + + + + +

x x x Pêş Armanc 3.1.1 + + + Dawî

x x Pêş Armanc 3.1.2 Beş 3.1 + + Dawî

x x Pêş Armanc 3.1.3 + + Dawî

Not: Forma Tomara Performansê; ji bo her modulê di destpêk û dawiya pêvajoya hînkirinê de ji hev cuda tê tijekirin.

x: Tevgera armanckirî ya ku gihîştina wê tê armanckirin

+: Tevgera armanckirî ya jê re hatiye gihîştin

FORMA KURTE YA ŞOPANDINA PÊŞKETINA BPKê PÊVEK-5

Nav û Paşnavê Kesî Navê Mamoste : _____ :

Sala Perwerde-Hînkirinê : _____ / _____

Dîroka Nirxandina Dawî Nirxandina Pêşîn : ____ / ____ / ____ : ____ / ____ / ____

Dîroka

Di Modulê de Di BPKê de Pêk Anîne Hînkirina wê Hatiye Xebitandin Nehatiye Gihîştin

Negihîştinê

Modulên Cih Digirin Cih digirin Armanca Armanca Pêşniyar Armanca Tê Armanckirin Armanca

Sedemên

Tevger Tevger Tevger Tevger Beş Armanc

Not: Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê; di pêvajoya sepandina BPKê de, di dema hînkirinê û di dawiya hînkirinê de ji nirxandinên hatine kirin bi dest ketine

bi rêya daneyan tê tijekirin. Ji bo nirxandinên nezik ên di sala perwerde-hînkirinê ya pêş de wê bên kirin daneyên di vê formê de cih digirin li ber çavan tên girtin.

		Armanc 1.1.1						
		Armanc 1.1.2						
	Beş 1.1 (Navê							
	Beşê)	Armanc 1.1.3						
(Navê Modulê) Modul 1								

		Armanc 1.1.4						
		Armanc 1.2.1						
	Beş 1.2 (Navê							
	Beşê)	Armanc 1.2.2						
		Armanc 2.1.1						
(Navê Modulê) Modul 2	Beş 2.1 (Navê							
	Beşê)	Armanc 2.1.2						

LÎSTEYA KONTROLA PORTFOLYOYÊ Saziya Hînkirina Taybet Navenda Rêberî û Lêkolînê (RAM)
 Ravekirin Ravekirin Xebat/Berhem Nav û Paşnavê Kesî : _____
 Dîroka wê : ____/____/____ Sala Perwerde-Hînkirinê : ____/____ Navê
 Modulê : _____ Ev form, ji bo kontrolkirina naveroka portfolyoyê berî
 ku portfolyoyên kesan ên piştî temamkirina modulekê yan di dawiya sala perwerde û hînkirinê de
 amade kirine ji RAMê re bînin şandin hatiye amadekirin. Herwiha di destpêka pêvajoya perwerde
 hînkirinê de, ji bo dayîna agahiyê li ser wê ka divê çi bînin danîn nav naveroka portfolyoyên wê bînin
 amadekirin hatiye amadekirin. Dema portfolyo tê radestkirin berhem/xebatên jêrîn wê pêşî ji aliyê
 saziya hînkirina taybet ve bînin kontrolkirin, dema dosye tê RAMê jî wê ji aliyê RAMê ve bê kontrolkirin
 û stûnên têkildar bînin tijekirin. Not: Ev form wê du heb bê tijekirin. Yek li saziya hînkirina taybet a
 têkildar a din jî li RAMê wê di bin tomarê de bê girtin. PÊVEK-6

Ev form, ji bo kontrolkirina naveroka portfolyoyê berî ku portfolyoyên kesên ên piştî tamarkirina modulekê yan di dawiya sala perwerde û hînkirinê de amade kirine ji RAMê re bîr şandin hatiye amadekirin. Herwiha di destpêka pêvajoya perwerde hînkirinê de, ji bo dayîna agahiyê li ser wê ka divê çî bîr danîn nav naveroka portfolyoyên wê bîr amadekirin hatiye amadekirin. Dema portfolyo tê radestkirin berhem/xebatên jêrîn wê pêşî ji aliyê saziya hînkirina taybet ve bîr kontrolkirin, dema dosye tê RAMê jî wê ji aliyê RAMê ve bîr kontrolkirin û stûnên têkildar bîr tijekirin.

LÎSTEYA KONTROLA PORTFOLYOYÊ PÊVEK-6

Nav û Paşnavê Kesî Dîroka wê : _____ : ____/____/____

Sala Perwerde-Hînkirinê Navê Modulê : _____/_____ : _____

Saziya Hînkirina Taybet Navenda Rêberî û Lêkolînê (RAM) Xebat/Berhem Ravekirin Ravekirin

Not: Ev form wê du heb bîr tijekirin. Yek li saziya hînkirina taybet a têkildar a din jî li RAMê wê di bin tomarê de bîr girtin.

	BPKa Kesî		
	BHK (Bernameya Hînkirinê ya Kesane)		
	Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê (2 Heb)		
	Formên Tomara Performansê		
	Mînak BHKê		
	Mînak Forma Tomara Şopandina Pêşketinê		
	Mînak Grafîka Şopandina Pêşketinê		
	Mînak Amûrên Pîvandî (Îmtîhan)		
	Mînakên Erkên di Pêvajoya Hînkirinê de Hatine Kirin		
	Mînakên Pelê Xebatê yê di Pêvajoya Hînkirinê de ji aliyê Kesî ve Hatine Kirin		
	Mînakên Tomara Deng, Vîdyo yê Xebatên Kesî Dihewînin (Heke Destûr ji Malbatê Hatibe Wergirtin Dikarin Bîr Danîn)		

MIFTEYA PUANDANA PILEYÎ YA PORTFOLYOYÊ PÊVEK-7

Nav û Paşnavê Kesî Dîroka Nirxandinê : _____ : ____/____/____

Dîroka Destpêka Perwerdeyê Navê Modulê : _____/_____ : _____

RAVEKIRIN: Ev amûr, ji bo nirxandina portfolyoyên ku tê de berhemên cur bi cur ên kesên me di nav sala hînkirinê de li gorî modul yan modulên têkildar amade kirine bi amûrên pîvandîne yên cur bi cur ên ji aliyê mamosteyan ve li ser hînkirin û pêşketina wan hatine sepandin bi hev re cih digirin hatiye amadekirin. Di puandana portfolyoyên kesên hatine amadekirin de her pîvanekê ya jêrîn ji hev cuda vekolin bikin û puan bidin.

Navîn (2) Divê Bê Pêşxistin (1) Baş (3) Pir Baş (4)

Naverok	Ji xebatên ku divê di çarçoveya Beş 1, Beş 2 û Beş 3yê de di nav portfolyoyê de hebin hema hema yek jî tine ye. Tenê BPKa kesî heye. Forma tomarê ya ku pêşketina kesî nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê jî cih nagirin.	BPK û Forma Tomara Performansê ya kesî ya di çarçoveya Beş 1ê de di nav portfolyoyê de heye. Xebatên ku divê di çarçoveya Beş 2 û Beş 3yê de hebin cih nagirin. Forma tomarê ya ku pêşketina kesî nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê bi qismî hene lê belê agahiyeke pir rûyî didin.	Beşeke girîng a xebatên ku divê di çarçoveya Beş 1, Beş 2 û Beş 3yê de di nav portfolyoyê de hebin heye. Berhemên mînak bi agahiyên di forma tomarê performansê de li hev tên û forma tomarê ya ku pêşketina kesî nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê cih digirin.	Hemû xebatên ku divê di çarçoveya Beş 1, Beş 2 û Beş 3yê de di nav portfolyoyê de hebin hene. Berhemên mînak bi agahiyên di forma tomarê performansê de li hev tên û forma tomarê ya ku pêşketina kesî nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê cih digirin.
Rewşa Pêkhatinê ya Armancan	Dema li berhem, form, forma tomarê performansê ya di nav portfolyoyê de tê nêrîn tê dîtin ku ji armancên berî hînkirinê hatine diyarkirin ji yekê re jî nehatiye gihîştin yan tenê ji yekê yan duduyan re hatiye gihîştin.	Dema li berhem, form, forma tomarê performansê hwd. yên di nav portfolyoyê de tê nêrîn tê dîtin ku ji armancên berî hînkirinê hatine diyarkirin ji nêzîkî nivê wan re hatiye gihîştin.	Dema li berhem, form, forma tomarê performansê hwd. yên di nav portfolyoyê de tê nêrîn tê dîtin ku ji beşeke girîng a armancên berî hînkirinê hatine diyarkirin re hatiye gihîştin.	Dema li berhem, formên tomarê performansê hwd. yên di nav portfolyoyê de tê nêrîn tê dîtin ku ji armancên berî hînkirinê hatine diyarkirin re bi temamî hatiye gihîştin.

Navîn (2) Divê Bê Pêşxistin (1) Baş (3) Pir Baş (4)

Amûrên Pîvandîne	Amûrên pîvandîne yên wek mînak hatine danîn nav portfolyoyê bi armancên kesî û bi tevgerên armanckirî yên di modulan de bi giştî li hev nayên. Herwiha divê ji aliyê teknîkî (taybetmendiyên ku divê hebin û cureyê wê) û ji aliyê qalîteyê (naverok) ve bê pêşxistin.	Amûrên pîvandîne yên wek mînak hatine danîn nav portfolyoyê bi armancên kesî û bi tevgerên armanckirî yên di modulan de bi giştî li hev tên. Lê belê divê ji aliyê qalîteyê (wek naverok) ve bê pêşxistin.	Amûrên pîvandîne yên wek mînak hatine danîn nav portfolyoyê bi armancên kesî û bi tevgerên armanckirî yên di modulan de li hev tên lê digel vê divê ji aliyê teknîkî (taybetmendiyên ku divê hebin û cureyê wê) ve hinekî bêtir bê pêşxistin.	Amûrên pîvandîne yên wek mînak hatine danîn nav portfolyoyê bi awayê ku armancên kesî û tevgerên armanckirî yên di modulan de bipîvin bi çarçoveyê fireh, ji aliyê hejmara pirsan, teknîkî hwd. ve guncaw hatine amadekirin.
Raporkirina Pêşketinê	Di nav portfolyoyê de tu amûrek ku pêvajoya pêşketina kesî nîşan bide tine ye.	Nexşe/grafîkên tomarê yên mînak ên di nav portfolyoyê de hatine pêşkêşkirin pêvajoya pêşketina kesî nîşan nadin. Yan jî bi temamî bi armancan ve girêdayî ne.	Nexşe/grafîkên tomarê yên mînak ên di nav portfolyoyê de hatine pêşkêşkirin bi giştî pêvajoya pêşketina kesî nîşan didin lê digel vê agahiya berfireh nadin.	Nexşe/grafîkên tomarê yên mînak ên di nav portfolyoyê de hatine pêşkêşkirin li ser performansê kesî agahiyên berfireh didin.
Cur bi Curiya Berheman	Di nav portfolyoyê de ji xebatên li ser armancên kesî hatine kirin tenê bi cureyekê mînak hatine dayîn.	Di nav portfolyoyê de ji xebatên li ser armancên kesî hatine kirin bi du-sê cureyan jî mînak hene.	Di nav portfolyoyê de ji xebatên li ser armancên kesî hatine kirin bi du- sê cureyan jî mînak hene. Hejmara mînakên taybet bi cureyî jî di asta bes de ye.	Di nav portfolyoyê de ji xebatên li ser armancên kesî hatine kirin (mînakên îmtîhanan, pelên xebatê, vîdyo, tomarên deng, erk, çalakî) mînakên cur bi cur hatine pêşkêşkirin. Mînakên hatine pêşkêşkirin hem ji aliyê hejmarê

				ve bes in hem jî ji aliyê qalîteyê ve taybetmendiyan cuda yên kesî nîşan didin.
Rêz	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; bêtî ku li gorî Beş 1, Beş 2, Beş 3yê bin bi awayekî rasthatî hatine dosyekirin. Dosye pir bêrêz xuya dike.	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; li gorî Beş 1ê guncaw lê beşên din tevlihev hatine dosyekirin.	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; li gorî Beş 1 û Beş 2yê guncaw hatine dosyekirin û bi giştî bi rêz in.	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; li gorî Beş 1, Beş 2, Beş 3yê guncaw hatine dosyekirin. Dosye ji aliyê rêzê ve pir baş e.

Divê Bê Pêşxistin (1) Navîn (2) Baş (3) Pir Baş (4)

Ravekirin	Aliyên Xurt ên Dosyeyê:			
	Aliyên Dosyeyê yên ku Divê Bê Pêşxistin:			

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN BI KÊMASIYA DÎTINÊ